הדף
שנה 46 הגיליון: 20 שקלים (כולל מע"מ)
76 עמודים

עתיקות דיין: שערוריה לאחר המוות

המצאת האנרגיה הפכה בדיחה - אך גם עסקיו האחרים מיסתוריים

העסקים הסודיים של מרידור

קפה נמס עלית בגרגרים ספלנדיד.
כך שותים היום קפה נמס בעולם.

ספלנדיד!

טוב לי עם קפה ספלנדיד עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא-דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך-תבנית: יוסי שגיו • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה סרנקר • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא גוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת פרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם פיטוסי • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קוראים יקרים,

- אתה מעוניין בכלב פודל שחור, בן שישה שבועות?
- את מחפשת חברה לדירה, שתביא עימה טלוויזיה ציבעונית?
- אתה רוצה להחליף את הסיטרואן הישנה (1972) בפיאט כימעט חדשה (1980)?
- החיפושיות נמאסו עליך, ואתה רוצה במקומם בבאך?
- השימלה האדומה שהבאת מפאריס אינה מתאימה לך, ואת מחפשת חליפת-מכנסיים לבנה בתמורה?
- ברכה לסבא ולסבתא, לחתונת-הזהב שלהם?
- אתה מחפש אקדמאית בת 35, גבוהה (1.74) ובלונדית, לנשואין או לידידות?
- אתה מוכן ללמד צרפתית, תמורת שיעורים בערבית?
- בייבי-סיטר? מארחים לכלב בימי החופשה? עגלת-ילדים משומשת? חבר לטיול באירופה? טרמפ קבוע? זוג נוסף לטיול בארץ?

יש!

מערכת „העולם הזה" החליטה להיענות לבקשתם של קוראים רבים, ולהעמיד לרשות קוראיו מדור קבוע להודעות אישיות מסוג זה — בלי תשלום כלשהו — כשרות לקורא.

לי לה לו

יכלול הודעות אישיות בילבד, להצעת חילופין, שרותים אישיים, היכרויות, ברכות וכל העולה על רוחכם — בתנאי שלא יעמדו על בסיס מיסחרי. המדור יהיה סגור בהחלט לחברות מיסחריות.

ואלה הפרטים:

- כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.
- מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת-הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.
- ההודעה תיכתב על גבי גלויית-דואר, למערכת „העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל-פה, בטלפון או בביקור אישי.
- הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל-ההודעה.
- זכות-קדימה להצעות להחלפות.
- המערכת אינה מתחייבת לפרסם את כל ההודעות שיתקבלו, אם יעלו על השטח העומד לרשות המדור.

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, ואפילו לקלל — קדימה!

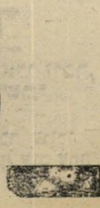

כתבת השער הקידמי:

סוד העסקים הפרטיים

חקירה מיוחדת של העולם הזה מגלה: הממשלה, היועץ המישפטי ומבקר-המדינה חברו לקשר שתי-קה והשתקה, ואין כל אפשרות לוודא אם ממלא חשר יעקוב מרידור אחרי הוראות ועדת-אשר.

7

כתבת השער האחורי:

עמי והרוזנת

בן האיפה מתל-אביב היה רופא-שיניים ואוהב ישראלי רגיל עד שפגש את הרוזנת מניויורק, כריס-טינה פאולוצ'י. הפגישה הוליכה לחופה, והעולם הזה מספר את סיפור ני-שואיו של הד"ר עמי ויז'נסקי עם הרוזנת.

73

משה דיין הבריח עתיקות

רק לאחר מותו של שר-הביטחון לשעבר, משה דיין, מודה אגף העתיקות: לדיין לא היה רשיון למכור עתיקות לחו"ל! העולם הזה חוקר את עיסקת מיליון הדולר ששילם מוסיאון-ישראל תמורת העתיקות שנותרו בארץ, והמוכיחה כי כל ההאשמות נגד משה דיין היו נכונות.

8

ה"חי סוכן חשאי!

שר-האנרגיה והתשתית, יצחק ברמן, מספר בגילוי-לב בראיון להעולם הזה על תקרית מודעי, על התנגדותו לחוק-הגולן, על עברו כסוכן האינטליג'נס ה' ברימי, וטוען כי הוא מתנגד מושבע לנישו-אין — בינתיים.

34

28 מיליון על הכוונת

החיים תחת המגף בארגנטינה, המדינה שנכבשה עלידי צבאה שלה. כתב העולם הזה מספר על שלוש שנות חיים בבואנוס-איירס, על 15 אלף נעדרים ו-28 מיליון אנשים ה-חיים באווירה של פחד ויאוש.

22

עבדים עבריים בדרום-אפריקה

עסקן המערך החתים ישראלים לעבודה כ-דרום-אפריקה, שם הם שוכנו במחנות-עבודה, והמישטרה הפעילה נגדם כלבים כדי למנוע מהם שביתה. העובדים, שהצליחו להימלט, מספרים מה קורה לישראלי המגיע לארץ האפארטהייד.

13

אסיר ציון יוצא לגלות

אחיו של יחזקאל כדורי נתלה כ-בגדאד, אחותו נרצחה שם, הוא עונה בכלא העיראקי ובארץ מכים בו השוטרים משום ש-הוא „נראה כמו ער-בי". כדורי רוצה לבי-רוח מישראל.

51

בגין על גלגלים

ראש הממשלה יושב בכיסא-גלגלים שהושאל לו עלידי אירגון הצדקה יד שרה. האם ראש הממשלה הוא נזקק הצריך לצדקה — או שזא היתה לו ברירה אלא לפנות לאירגון זה?

10

הקיבוצניקית שאיפרה כוכבים

מארי-הלן יאצ'ינקוף — יצאה ממרחביה ל-עולם הגדול — ושם איפרה את אלן רנה, ג'ון גילגוד, איב מונטאן וכוכבים אח-רים. אחרי 20 שנה היא חוז-זרת הביתה ומספרת על הרגליהם המוזרים של כו-כבי הקולנוע הגדולים.

54

ביקור בכנושבת הלסביות של מינכן: לגברים הכניסה אסורה 57
לחלקת „קליק" מוחה על שימוש כוזב בשמה: הפאנק נגד השדרן 68

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 5
מכתבים 14
תשבץ 18
חורוסקופ — מזל דלי 20
עולם קטן — זאיר, בריטניה, אש"ף 25
אנשים בעולם 26
אנשים 31
במונים 33
הנדון — מתעשרי ימית: אדוני הבארון 37
ממסיבה למסיבה 38
יומן אישי — רפול, הקרן הקיימת, היטלר וג'יי-אר 41
מה הם אומרים — מוחמד ותד, מאיר שיטרית, אבינועם מרגלית, יונה אליאן, רפי נלסון וכוכי דוקטורי 43
קולנוע 44
שידור 46
מדריך שידורים 49
חשבון עובר-ושב 53
איש ממאדים 56
לא לגברים — איך להפסיק לעשן, חביב הבתולות, הסולת וברברה סטרייזנד 56
נמר של נייר — נתן שחם, בן-ציון תומר, גומברין ופארמר 59
זה היה העולם הזה שהיה 64
אתה והשקל 67
ספורט 70
רחל המרחלת 71

תשקיף

יורשיו של חריף

אחד מחברי סיעת מפ"ם בכנסת, שעדיין לא נקבע, קיבל את מקומו של משה (מוסה) חריף ז"ל בוועדת־הכנסת לביקורת־המדינה. חברו של חריף מן התנועה הקיבוצית, אברהם („כצצה") כץ־עוז, יבוא במקומו בוועדת־הכספים, בהנהלת סיעת־המערך וכבל מוסדות־המיפלגה שחריף היה חבר בהם.

לווינסון עשוי

לחזור לפעילות

הבנקאי יעקב לווינסון עשוי לחזור לפעילות במיפלגת־העבודה. עד עתה פעל למענו במוסדות המיפלגה אריש־אמונו, משה חריף, עתה יהיה על לווינסון לעסוק בפעילות פוליטית בעצמו.

רמז לכוונותיו של לווינסון אפשר למצוא בפגישה שקיים השבוע עם מזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב. דבר הפגישה לא פורסם.

לחץ למען

ביטאון הליכוד

בעל ממגורות דגון ויועצו המיוחד של ראש־הממשלה, הד"ר ראובן הכט, פועל עתה להבטחת מודעות מראש לביטאון הליכוד, יומן השבוע. הכט לוחץ על המפרסמים לכלול את ביטאון־הליכוד במיסגרת תיכנון התקציב השנתי שלהם. עד כה כבר הבטיחו בנק לאומי ובנק דיסקונט כי יתנו מודעות לביטאון הליכוד, שאיש אינו יודע מה תהיה תפוצתו. במקביל פונים עסקני הליכוד למוסדות גדולים, כדי להחתים שם עוכדים על מינוי לעיתון. המטרה היא להגיע ל־5000 מנויים עוד לפני הפעת הביטאון.

החרמת בר־לב –

ביגלל ההתארגנות

בפגישה שקיימה צמרת מיפלגת־העבודה עם שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג, בלט היעדרו של מזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב. בפגישה, שנערכה ביום השישי, נכחו שימעון פרס יצחק רבין, אבא אבן ושימחה דיניץ.

החרמתו של בר־לב היא סימן לאי־שביעות רצונה של צמרת המיפלגה מן העובדה שבר־לב מארגן עתה כוח משלו במיפלגה, המורכב מן הבוזטים שבראשי מחנה־רבין ומחנה־פרס כאחד.

דרוקר הפסיד

כסף רב בבורסה

הקבלן החיפאי זכריה דרוקר הפסיד, בחודשים האחרונים, כסף רב בבורסה, בעיקבות מימוש מהיר של מניותיו.

ההערכה היא כי מימוש זה לא בא בגלל טעות בשיקול של דרוקר, אלא כדי להשיג במהירות סכומי־כסף גדולים, שדרוקר היה זקוק להם כדי לכסות את חובותיו לבנקים, שמקורם בקשיי־נזילות עקב השפל בענף הבניה.

נשק חמורח

סמים במשולש

אחת ההערכות במשולש היא, שהתקריות החמורות בין המישטרה ומישמר־הגבול ובין תושבי הכפר טייבה מקורה בסחר של סמים תמורת נשק המתנהל באיזור. טייבה הפכה לאחרונה למרכז של סחר־סמים. בין השאר מספקים סוחרי־סמים בטייבה את סחורתם לחיילים בצה"ל, המשלמים להם בכלי־נשק הנגנבים מהצבא.

במושלש אומרים שהמישטרה מחפשת תואנה לערוך בכפר חיפושים נרחבים בבתים.

„דנות" תופיק

מניות בשיעור רב

חברת ההשקעות „דנות", הנתמכת על־ידי „בנק לאומי", עומדת לצאת השנה בהנפקה עצומה של מניות לכורסה התל־אביבית. המניות לא יונפקו בכמת־אחת, אלא לשיעורין, מדי כמה חודשים, במהלך השנה.

דנות תבטיח את שמירת שעריהן של המניות המונפקות.

התוכנית של ברקן

לא שודרה

תוכנית־הטלוויזיה האחרונה בסידרה „צא מזה", שהקדיש יהודה ברקן, לא שודרה השבוע, מכיוון שלדעת המפיקים היתה גרועה. בתוכנית זו היה ברקן אמור לחיפרד מקהל־הצופים. תחת התוכנית האחרונה של ברקן שודרה התוכנית הראשונה בהנחיית הבדרן דודו טופז.

מאבק במחלקת

החדשות בערבית

ראש מחלקת־החדשות בערבית בטלוויזיה הישראלית, יוסף בניה, חורה לאחראי על מחלקת־החדשות בתל־אביב, רוברט דאסה, לצאת לחופשה של שלושה ימים מדי שבוע, בעיקבות סיכסוך ביניהם.

דאסה סירב לסקר את ביקורו של שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג, אחרי שלא פנו אליו מלכתחילה, אלא רק אחרי ששני כתבים אחרים סירבו לסקר את הביקור. בעיקבות סירוב זה הורה בניה להעסיק את דאסה ארבעה ימים בשבוע בילבד, בשעה שהעובדים האחרים עובדים שישה ימים מדי שבוע.

ועד העובדים בתל־אביב עומד לתמוך בדאסה, מגידוני העסק־ביש במצריים, נגד בניה.

אשת גומדי חזרה

למישפט אושרי

בת־שבע אהרוני, אשתו של הנאשם בפרשת הרצח הכפול, כאה מאיט.ה לארץ כדי להיות נוכחת בעירעורו של טוביה אושרי על הרשעתו בפרשה זו. אושרי מערער על הרשעתו לפני בית־המישפט העליון.

רחמים („גומדי") אהרוני עצור עתה באיטליה, ונמשכים הליכי הסגרתו לישראל. אשתו תשוב לאיטליה אחרי העירעור, הנשמע בימים אלה, כדי לדווח לבעלה על מהלך העירעור.

בעיות ללפיד

עם הוועד החדש

עובדי־הטלוויזיה בחרו השבוע בוועד חדש, שהרכבו אינו נוח למנכ"ל רשות־השידור, יוסף („טומי") לפיד. אחד הבולטים בוועד החדש הוא הבימאי פיטר מילק, שכבר הסתכסך בעבר עם לפיד, על רקע כספי התרומות למען קמבודיה, שאספה הטלוויזיה.

בפגישה שתתקיים השבוע יבחירו אנשי הוועד החדש ללפיד שהם ייאבקו „על חומר ועל עקרונות."

האזנה לטלפונים

של התובעת

והשופטת

במהלך מישפטו של השר אהרון אבו־חצירא התברר שהמישטרה מצתה תחת לטלפונים של השופטת, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, ושל התובעת במישפט, שרה סירוטה.

כאשר אמר אבו־חצירא במהלך המישפט השבוע כי צותתו לטלפון שלו, אמרה סירוטה כי יש האזנה גם לי טלפון שלה, ואז התערבה השופטת, וטענה שגם לטלפון שלה מצותתים.

ההאזנה המישטרתית לטלפונים של השופטת והתובעת נעשית כדי לחגן עליהן מפני איומים והטרדות.

הדלפות ב„מעריב"

השבוע נערך כנס־חירום של עובדי הצהרון „מעריב" בכפר־המכביה. העורך הראשי, שמואל שניצר, טען שהעיתון נמצא בקשיים כתוצאה ממכת הדלפות ויחסים אישיים עכורים. שניצר אף טען שיש מי ששולחים את הדלפותיהם אל מחוץ לעיתון, כשהן כתובות במכונת־כתיבה, בתיקווה שכך לא יזוהו, „אך אפשר לגלות בזכוכית מגדלת למי שייכת מכונת־הכתיבה."

אחד העיתונאים התלונן על „מרבי־הרגליים, השרצים והרמשים שבינינו."

אלי רונן משכיר

את המיסעדה

אישי־אמונו של השר אבו־חצירא, אלי רונן, השכיר את המיסעדה שלו למיסעדן מפורסם אחר, חיים גרינברג, בנו של המשורר הימני המנוח, אורי־צבי גרינברג.

גרינברג־הבן התפרסם כאשר ערך מסע־פירסום לסטקייה שלו, תחת הכותרת נשבר לי הזין.

קרן לעזרת „הבימה"

התיאטרון הלאומי הבימה לא יכול היה להיענות להזמנה להופיע השנה בביאנלה בוונציה, בגלל חוסר תקציב.

עתה חקימו כמה מאוהדי התיאטרון, בהנהגתו של המסעדן משה צור, קרן, שתאסוף כספים למטרה זו.

זילבר יוהל

האירועים של שיף

מי שהיה דוכר מישרד־החקלאות, אלי זיכר, מונה כמנהל מחלקת־האירועים ברשת־המלונות של חיים שיף.

אחרי הבחירות לכנסת העשירית היה זילבר עוזרו של השר יצחק מודעי, וכדי לעבוד אצל שיף עזב עתה את שרות־המדינה.

המישטרה נגד

הומו־סכסואלים

מישטרת תל־אביב פושטת בשבועות האחרונים על מקומות ריכוז של הומו־סכסואלים בעיר, ועוצרת רבים מהם לחקירה.

לפני שבועיים נרצח בביתו שבחולון הומו־סכסואל בן 48, שהיה ידוע כמי שמפתה נערים בגנים, והמישטרה סכורה שזוהות רוצחו יודעה בי־קהילה ההומו־סכסואלית בתל־אביב. בינתיים החוקף ראש־מיפלג המוסר ובמקום פקד שלום אפל בא שלום פריש.

העם

„עצוב לציין זאת...“

העיתון הפרו־ישראלי מייסר את המדינה על מכירת נשק לרוצחים.

לא די בתצלומים, המתפרסמים בכל כמה ימים בעיתוני העולם, שבהם מופיעים חיילי צה"ל ב־דמות קלגסים של צבא־כיבוש.

לא די בידיעות המתפרסמות בעיתוני העולם כימעט מדי יום על הפגנות, פיצוץ בתים, שביתות, סגירת אוניברסיטות ועיתונים ב־גדה המערבית, המעניקות לישר־אל דימוי של מדינה קולוניאלית.

נוספות על כך ידיעות המתא־רות את ישראל כספקית־נשק חס־רת־מצפון למישטרים של דיכוי ורצח ברחבי העולם.

בישראל ממונים על שטח זה טכנוקראטים ציניים. בהשראת שר־הביטחון (הנוכחי וקודמיו), עם או בלי אריה גנגר, הם עושים את עסקיהם כשעיניהם נשואות אל ה־סטטיסטיקה של הכנסות־היצוא, מבלי להתעניין בנזק העצום הנגר־רם לישראל בדעת־הקהל העולמית — נזק העולה, אולי, בעשרות מו־נים על התועלת ה„כלכלית“.

דוגמה לכך יכול לשמש מאמר ראשי, שהתפרסם השבוע בעיתון החשוב ביותר בעולם, ניו־יורק טיימס — עיתון פרו־ישראלי מובהק, שבו ממלאים יהודים תפ־קיד מכריע בקרב העורכים, הקור־אים והמפרסמים.

המאמר נושא את הכותרת „אמוק בגואטמלה“.

וזו לשונו בתמצות:

דיפלומט קרא לגואטמלה „מר־תץ־דמים העומד להתרחש“. עכ־שיו זה מתרחש.

אין חידוש באלימות בארץ זו. במילחמה המיותרת שבין הימין ו־השמאל ניספו אולי 30 אלף נפש ב־15 שנים. החידוש הוא בקצב ההרג — ובבוז החדש שרוחש ה־מישטר הנוקשה לדעת־הקהל ה־אמריקאית. על כך יש להשיב לו כגמולו.

שליטי גואטמלה שאבו תחילה עידוד מבחירתו של רונלד רגן. הם סברו כי ממשלתו תמצא דרך לעקיפת החוקים להבטחת זכויות־האדם, ותחדש את אספקת הנשק האמריקאי, שהופסקה ב־1977. הם שאבו עידוד נוסף משליחותו של ורנון וולטרס, גנרל מכובד בדי־מוס, שנשלח על־ידי וושינגטון כ־שליח של רצון־טוב.

הגנרל וולטרס אכן הציע לבטל את האמברגו ולהתיר את אספק־תו של ציוד „לא־קטלני“ בסך 2.5 מליון דולר. אך הוא תבע בת־מורה שממשלת גואטמלה תיתן סימן כלשהו לכך שהיא תצמצם את טבח יריביה — אינדיאנים, לוחמי־גרילה או נוצרים־דמוקר־טים. נאמר לו שלא יחחוב את אפו לענייני הזולת. נאמר לו גם שאפשר להשיג את הנשק במקום אחר, בארגנטינה וכן — עצוב לציין זאת — בישראל.

ממשלת רגן החליטה, בתבונה, להניח לגואטמלה לדאוג לעצמה. כך היא נמנעה משותפות־לפשע במעשי־הטבח שאירעו לאחר מכן — רצח 45 איכרים בחג של יום־ראשון בספטמבר האחרון, ועכשיו חטיפתם ורציחתם של 50 כפריים על־ידי „תוקפים שלא זוהו“.

האלימות נועדה, מן הסתם, לי־צור אווירה של השלמה לקראת הבחירות שתערכנה במרס הק־רוב, כאשר גנרל גואטמלי אחד ימסור את השילטון לרעהו. הבחי־רות הן הצגה שאינה ראוייה לכל שבח מצד וושינגטון.

על גבי הנייר, לפחות, אימצה לעצמה ממשלת־רגן לא מכבר מדיניות קשוחה למען זכויות־האדם. היה לה הרבה מה לומר על הדיכוי הצבאי בפולין. מתי תביט גם דרומה?

עד כאן המאמר הראשי של ניו־יורק טיימס. להמוני קוראיו, צמרת החברה האמריקאית, היה בו מסר ברור: ישראל היא המספ־קת את הנשק לכנופייה הפאשיס־טית הרצחנית השולטת בגואטמ־לה. ישראל היא שותפה־לפשע ב־מעשי־טבח מחרידים, שבהם מוש־מדים האינדיאנים ואנשי המרכז המתון (הנוצרים־דמוקרטים), ולא רק לוחמי־גרילה שמאליים. וכל זאת — אחרי שארצות־הברית עצ־מה ניערה את חוצנה מכך.

כך, יום אחרי יום, נשחקת תד־מיתה הקודמת של ישראל, כ„דמוק־רטיה היחידה במיזרח התיכון“ וכ־מדינה ליברלית והומאנית, ובאה במקומה תדמית שונה לגמרי. לתדמית זו עלולה להיות השפעה רבה כאשר יידרשו העמים לחוש לעזרת ישראל בשעת־צרה, לתמוך במעשיה או להושיט לה סיוע מדי־ני.

Guatemala Amok

A diplomat has called Guatemala "a blood-bath waiting to happen." It's happening.

Violence is hardly new there. The unceas-ing war between Guatemala's right and left has claimed perhaps 30,000 lives in 15 years. What is different is the tempo of the killing — and the new contempt for American opin-ion by a hard-nosed regime. The disdain ought to be repaid in kind.

Guatemala's rulers were at first encour-aged by Ronald Reagan's election. They reckoned his administration would find a way around human rights laws and scruples and resume the shipment of American weap-ons, which had been suspended in 1977. They were further encouraged last May when Washington sent Vernon Walters, a trusted retired general, as a good-will emissary.

Gen. Walters did indeed propose lifting the embargo to permit shipping $2.5 million worth of "nonlethal" equipment. But he asked in return for some sign that Guatema-la's government was moderating the slaugh-ter of opponents, whether Indians, guerrillas or Christian Democrats. He was told to mind his own business. He was further told that weapons could be gotten elsewhere — from Argentina or (sad to record) Israel.

Wisely, the Reagan administration decided to let Guatemala fend for itself. It thus avoided complicity in subsequent massacres — 45 peasants at a Sunday fiesta last Sep-tember and now the kidnapping and murder of 50 villagers by "unidentifed attackers."

The violence presumably creates the prop-er mood of compliance for elections next March, when one Guatemalan general is scheduled to yield power to another. The vote will be a charade that deserves no fur-ther commendation from Washington.

On paper, at least, the Reagan administra-tion recently adopted a sturdy human rights policy. And it has had plenty to say about military repression in Poland. When will it also look south?

THE NEW YORK TIMES.

הממשלה

מימשל מיוחד במינו

השרים רגזו עד אריאל שרון — וכן הם תקפו את מצריים.

שיטת־המימשל של ישראל לו־בשת עתה צביון מיוחד־במינו. בראש המדינה עומדים המוסדות הבאים:

● **ראש־הממשלה,** מנחם בגין, המנצח על המדינה מכסא־הגלגלים המושאל שלו (ראה עמוד 10). כאשר הוא מחליט על משהו — פיצויים לסחטני־הפיגוי בימית, ביטול מיזכר־ההבנה עם ארצות־הברית, שלילת זכות־הבחירה ל־מוסדות האוטונומיה מהערבים תושבי־ירושלים — הוא מחליט לבדו, והחלטתו היא סופית. בכל העניינים שאינם מעניינים אותו, הוא נשאר רחוק מהממשלה, ומצוי רק כבורר בין השרים הנצים.

● **שר־הביטחון,** אריאל שרון, הפועל כגוף־מימשל עצמאי, המנהל מדיניות משלו. ומצפצף ב־גלוי על שאר חברי־הממשלה.

● **הממשלה,** בלי בגין ושרון, המקבלת החלטות בעניינים פחות־חשובים, תוך רטינה מתמדת על שר־הביטחון, השנוא על מרבית השרים.

● **הכנסת,** שהפכה חותמת־גומי חסרת כל השפעה שהיא, ו־שבה מתרוצצים רודפי־פירסומת למיניהם. האופוזיציה משותקת לחלוטין, כשחבריה עסוקים בעי־קר במאבק טוטאלי של הכל בכל. יצחק רבין מופיע פעם כנץ (לב־גון) ופעם כיונה (זכות־בחירה ל־ערבים בירושלים). מושה גור מר־פיע באחד הימים כיונה ולמחרת כנץ, המשבח את דת־ישראל וה־מתנף למיפלגות הדתיות. מלי־את־הכנסת מושבתת למעשה, כש־היא פועלת במשך שבע שעות ב־שבוע וטוחנת מים.

במצב זה אין לשום עניין — שיגרתי, חשוב ואף חיוני — סי־כוי לזכות בטיפול ענייני. ההחל־טות מתקבלות והעמדות נקבעות על־פי שיקולים שאין להם דבר עם הנושא עצמו.

בורות ופירסומת. דוגמה לכך ניתנה השבוע, כאשר נסע אריק שרון למצריים. חברי־הממ־שלה רטנו שנסע בלי היתר ריש־מי, ושיש בכך אות נוסף לזילזולו במוסד זה. מכיוון שאריק נסע ב־תיאום עם ראש־הממשלה ושר־החוץ, היה ברור כי הרטינה מת־ייחסת לאקט הפורמלי בילבד. ראש־הממשלה בפועל, דויד לוי, ביקש להעביר את הדברים לבגין.

אילו היו הדברים מצטמצמים בכך, לא היה נגרם שום נזק מ־שי. אך הם הרחיקו לכת.

שרון שיגר מצריים ידיעות אופטימיות על הישגיו. לא היה ב־כך פלא, כי המצרים נוהגים, כמו תמיד, בגמישות רבה בכל הנוגע לסוגיות הקשורות בנסיגה מסיני. גמישות זו נשארת בעינה, ואף גוברת, ככל שמתקרב מועד הנסי־גה הסופית.

אמנם, אריק לא התקבל בידידות על־ידי העיתונות המצרית. זו תק־פה אותו קשות. אחת הסיבות: בטאקט האופייני לו, השמיע שרון ערב נסיעתו את דעתו כי יש לה־רוס את התשתית בחבל־ימית כדי למנוע מן המצרים את האפשרות להתיישב באיזור זה, החוזר לרי־בונות מצרית מלאה.

אך חברי־הממשלה רגזו על ה־ידיעות האופטימיות של שרון ב־מצריים, והם הגיבו במטח של התקפות — על מצריים. בישיבת־הממשלה הושמעו דברים קשים ב־יותר נגד מצריים, שחלקם נבעו מבורות מדהימה, חלקם מתאוות־פירסומת. אך השינאה לאריק הי־תה הגורם העיקרי.

קבוצת תוקפי־מצריים היתה זהה, כאילו במיקרה, עם קבוצת־העסק־נים המתארגנת לבלימת דרכו של אריק. בראשה עמד שר־החוץ, ירי־בו העיקרי של שרון במאבק על ירושת בגין. נאמר כי מצריים מפי־רה את ההסכם, מפני שהיא מקד־מת בברכה (מילולית) כל יוזמת־שלום בעולם הערבי. נאמר שהיא מפירה את רוח קמפ־דייוויד, מפני שאינה מקבלת את עמדות ישר־אל, המרוקנות את רעיון האוטונו־מיה מכל תוכן.

השאלה שהתבקשה: האם היו אותם השרים אומרים את ההיפך, אילו השמיע אריאל שרון דיעות שליליות על עמדות מצריים?

ביטחון

לישון בשקט

המאבק הישן בין חיים בר־לב ואריאל שרון נכנס לסיבוב חדש.

שאלה: האם אתה ישן בש־קט כאשר אריק שרון הוא שר־הביטחון?“

חיים בר־לב: לא. המחשבה הזאת מטרידה אותי מאוד. אני רואה אותו כאדם בלתי־אחראי ו־בלתי־מאוזן. הוא מנסה לפעמים לשחק את המדינאי השקול וה־רגוע, אבל אחר־כך באים המיק־רים שבהם פורץ החוצה טיבעו ה־אמיתי — ביחסים כלפי עובדי מישרד־הביטחון, בפרשת גנגר, או בהחלטות פיתאומיות בקשר למ־דיניות בשטחים. אני בהחלט חרד מאוד למה שעלול לקרות — הן מבחינה הביטחונית הכללית, הן בהקשר ליחסים בתוך מישרד־הביטחון ובתוך צה"ל.“

זהו הקטע המלא על אריק שרון בראיון שהעניק חיים בר־לב, רמטכ"ל־לשעבר ומוכיר מיס־לגת־העבודה, לירחון־המיפלגה מיגמון. שידור ידיעה על כך ב־רדיו בשבת, עוד לפני הופעת הגליון, הוא שגרם לסערה, כאשר מנחם בגין ביקש מהרדיו להתנצל על כך, ובכך מנע את המשך שי־דורה.

שינאה ישנה. בר־לב ושרון מכירים זה את זה היטב ועל־כן הם שונאים זה את זה.

אין זו שינאה חדשה. היא הח־לה לפני שנים רבות. היה זה חיים בר־לב שבלם את התקדמות שרון בצבא. שרון פרש מצה"ל — או גורש ממנו, לדבריו — אח־רי שחניכו ויורשו של בר־לב, דויד („דדו“) אלעזר, החליט ש־הוא לא יהיה הרמטכ"ל הבא. כ־שחזר שרון לצה"ל ביום־הכיפו־רים, פתח בנגמ"ש־הפיקוד שלו במילחמת־הגנרלים, כשהיעד העי־קרי להתקפה היה בר־לב. לפני־כן התנגד שרון להקמת קו בר־לב.

גם מבחינה אישית, הניגוד בין השניים בולט. בר־לב מדבר לאט, בקול נמוך. שרון מדבר מהר, ב־קול גבוה. בר־לב מפגין תמיד שלווה מוחלטת. שרון הוא איש הסערות.

אחרי שנים רבות של מאבקים בצה"ל, העתיקו השניים עכשיו את מאבקם לזירה המדינית. היריה של בר־לב במיגמון לא היתה אלא פתיחת סיבוב נוסף.

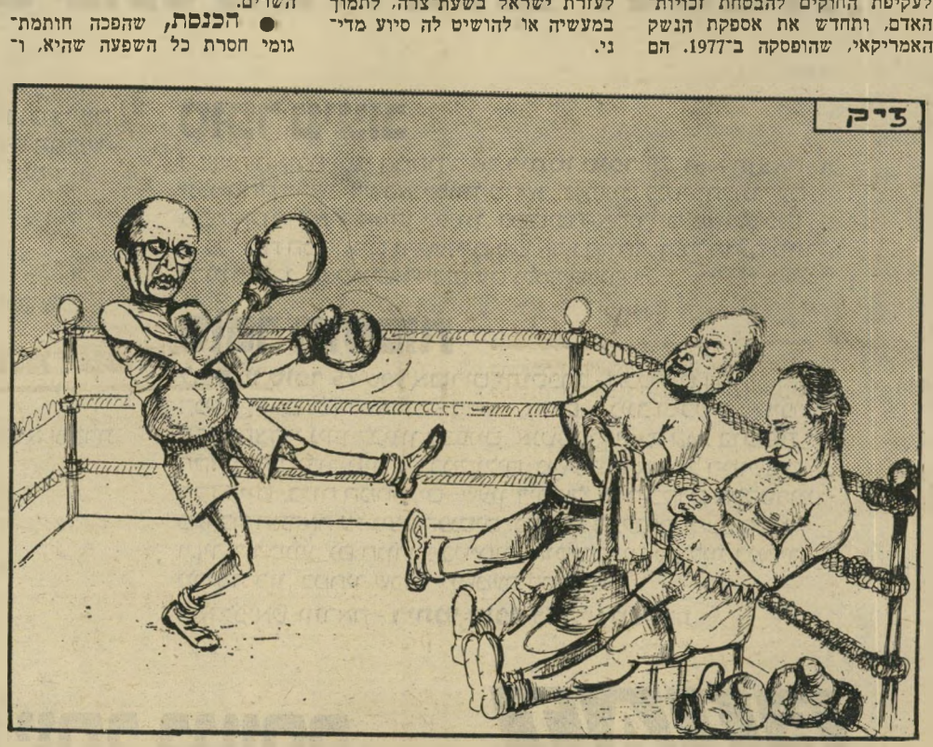

אופוזיציה לוחמת

Ritmo Super 75
הכל אצלה "סופר"...

...אפילו המחיר "סופר נמוך":
189,269 ש"כולל מע"מ וסופר תוספות:

פיאט ריתמו ידועה כמכונית קומפקטית המשלבת נוחות וביצועים של מכוניות גדולות - עם חסכון של מכוניות קטנות. בדגם החדיש **ריתמו סופר 75** חידושים ושכלולים של מכונית פאר - במחיר מפתיע:

סופר מנוע

לריתמו סופר 75 מנוע 1301 סמ"ק עם הינע קדמי, הספק של 75 כ"ס דין(!) וחמישה(!) הילוכים קדמיים.

סופר תאוצה

לריתמו סופר 75 זינוק של 0-100 קמ"ש ב-14.2 שניות. היא עוברת קילומטר שלם תוך 35.3 שניות מן הזינוק.

סופר חסכון

ריתמו סופר 75 מסתפקת בליטר דלק אחד ל-16.4 ק"מ ב-90 קמ"ש (בתנאי ניסוי של ביהח"ר).

סופר עיצוב

המבנה האירודינמי המהודר של **ריתמו סופר 75**, הוא תוצאה של תכנון חדשני שבוצע באמצעות מחשב. מלפנים פנסי "הלוגן" עם גובה אלומת־אור הניתן לכיוון. בפנסים האחוריים משולב פנס ערפל. לוח המחוונים והשעונים מפואר במיוחד. גלגל ההגה ניתן לכיוון אנכי. הצמיגים רחבים עם גלגלי ספורט.

סופר תוספות

לריתמו סופר 75 שפע אבזרים ותוספות - הכלולים במחיר המכונית: בחלון האחורי - מפשיר אדים + מגב ומכשיר שטיפה. הראי הצדדי ניתן לכיוון מבפנים. אנטנת רדיו על הגג. בדלתות הקדמיות סידור מיוחד לרמקולים. משענות ראש על המושבים הקדמיים. בלוח המחוונים: שעון דיגיטלי, לוח בקרה אלקטרוני, מערכת התראה על מצב הפנסים, מערכת הבלמים, מצב השמן וקירור המנוע. גם חגורות בטיחות אוטומטיות כלולות במחיר. מכונית כזו, במחיר שכזה - נשמעת כמו חלום.

בוא לפיאט ותראה - **ריתמו סופר 75** היא מציאות.

פיאט ריתמו - הרבה יותר בטוחה.

FIAT

חקירה מיוחדת

הממשלה ומבקר־המדינה שותפים להסתרת מידע שהציבור צריך לדעת אותו: מעורבותו של שר־האל הכלכלי בעסקים פרטיים

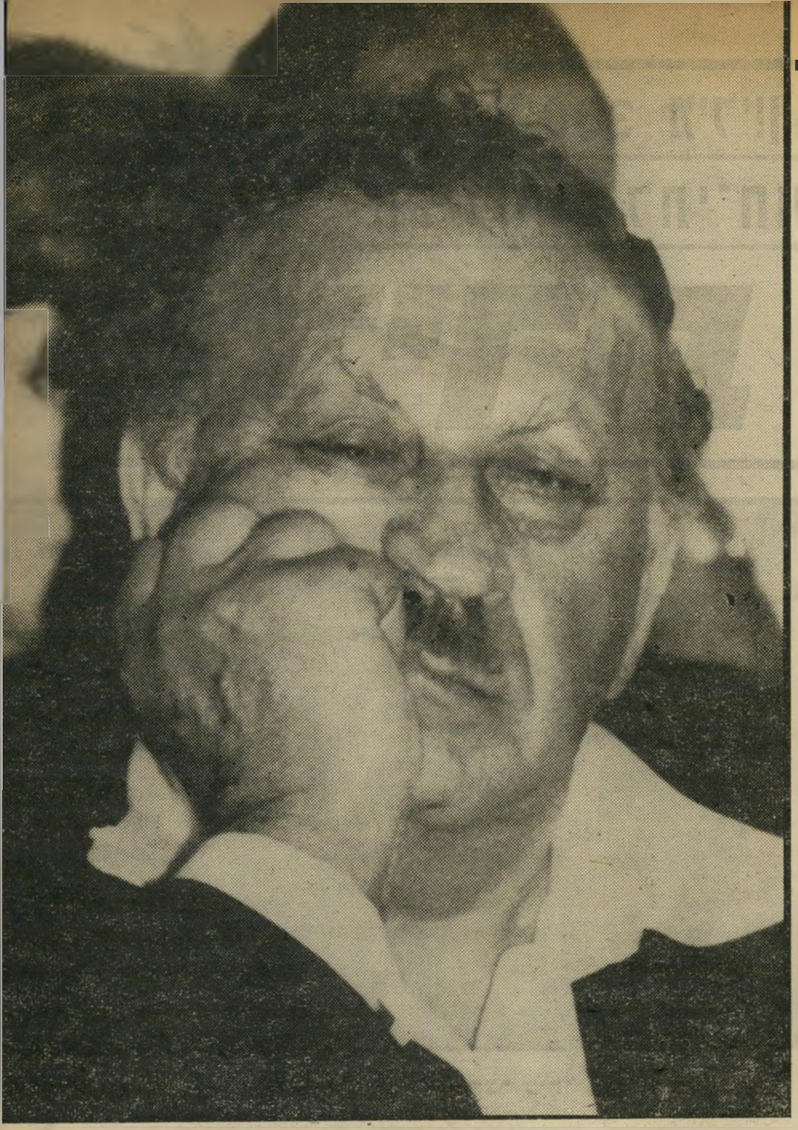

א יש־העסקים מתנועת החרות. יעקב מרידור, פרח ושיגשג והפך אילי־ספנות בינלאומי בעזרתו הספילה של השר המפא"ינק דשן־הגוף ואוהב־החיים־הטוב־בים, פינחס ספיר. היום כבר אין איש־העסקים יעקב מרידור זקוק לעזרתו של ספיר. יש לו בממשלת־ישראל פטרון חדש, דשן־גוף והסיד־מנעמי־החיים: שר־האל לענייני־כלכלה, איש־חרות יעקב מרידור.

היום כבר ידוע כי מרידור ממשיך להחזיק בחלקו בחברה השוקדת על פיתוח המצאתו המיסתורית בתחום האנרגיה. זהו מצב מובהק של מה שמכונה בלשון החוק „ניגוד אינטרסים". ההנמקה שניתנה לכך, כאילו מדובר בהמצאה בעלת חשיבות לאומית מיוחדת, לא זו בילבד שהיא מגוחכת, אלא שהיא עלולה להוות גם תקדים מסוכן. אך גם עובדה זו מחווירה לעומת שאלת בעלותו של מרידור על עסקיו האחרים, ובמיוחד עיסקי־הספנות שלו.

חקירת „העולם הזה" בעניין זה העלתה שרשרת של גילויים מדהימים, שכל אחד מהם חמור מישנהו. לא זה ביקר שאי־אפשר לברר בוודאות אם ממשיך מרידור בעסקיו הפרטיים, בשעה שהוא מכהן כשר־כלכלה, אלא שהיועץ המישפטי לממשלה, הממשלה עצמה ומישרד מבקר־המדינה חברו יחד בקשר־שתיקה ובקשר־השתקה מוזר, ככל מה שנוגע לבעלות השרים על עיסקיהם.

התחנה הראשונה בדרך הגילויים היתה במישרד רשם־החברות בירושלים. במישרד זה, השייך למישרד־המישפטים, מוחזקים התיקים של כל החברות הרשומות בישראל. חברות אלה חייבות, על־פי חוק, לדווח למישרד זה על כל שינוי בהרכב הבעלות שלהן ועל כל שינוי בהרכב הנהלתן. הן גם חייבות לשגר למישרד תשקיפים ומאזנים, שמהם אפשר ללמוד על מצב החברה.

יעקב מרידור הוא שותף בשתי חברות־ספנות: החברה הימית להובלת פרי ו־אטלנטיק. בתיקי שתי החברות הללו לא הופיעה בחודשים האחרונים, מאז היה מרידור לשר, שום הודעה על שינוי בהרכב הבעלות או בהרכב מועצת־המנהלים. על־פי הרישומים המופיעים אצל רשם־החברות במישרד־המישפטים הישראלי, יעקב מרידור הוא עדיין בעליהן של החברות האלה, וחבר בהנהלותיהן.

מיקרה מוזר אירע בעת החקירה. התיק של חברת הספנות „אטלנטיק" נברק ביום החמישי לפני שבועיים, יחד עם התיק של „החברה הימית להובלת פרי". מזיון שמכונת־הצילום במישרד רשם־החברות התקלקלה באיתו יום, שב כתב „העולם הזה" אל המישרד שלושה ימים לאחר מכן — ובאורח־פלא נעלם התיק של חברת „אטלנטיק", זכר מאמצי העובדים למצאו עדיו בתוחו. מנהל־המישרד אמר כי מעולם לא חיה במישרד מיקרה דומה. אי־אפשר היה לצלם־מיסמכים מתיקה של „אטלנטיק", אך לפי רישומי החברה, מרידור הוא עדיין בעל־מניות בה.

בדיוק כדי למנוע מצב מעין זה, שבו יוכל שר בממשלה להמשיך ולהחזיק בעסקיו, בעודו מקבל החלטות המשפיעות על עסקיו, כוננה ממשלת־בגין הראשונה את ועדת השופט שלמה אשר, לפני יותר מארבע שנים. בכתב־המינוי, שניתן לוועדה מטעם הממשלה, נאמר שעל הוועדה „להמליץ על כללים למניעת ניגוד־עניינים ה־עלול להתעורר בין כהונתם של שרים וסגני־שרים ופעולתם בתפקידיהם לבין זיקתם במישרין או בעקיפין לעסק, לרכוש, למיקצוע או לעיסוק או תפקיד כלשהם, בין למטרות רווחים ובין שלא למטרות רווחים."

מרידור

הוועדה הגישה את המלצותיה — שהיו פושרות למדי — ב־11 באוגוסט 1977, ובתוך הממשלה מונתה „ועדת־פירושים", אשר בסופו של דבר חייבה את שר־האוצר דאז, שימחה ארליך, להעביר את עיסקו לרשות אשתו. שר התמ"ת דאז, יגאל הורביץ, העביר את עסקיו לבניו. אחרי מאבק ארוך וממושך שניהלו אמצעי־התיקשורת וכמה חברי־כנסת, נאלץ גם שר־החקלאות דאז, אראל שרון, לוותר, לכאורה, על הניהול השוטף של חוותו הגדולה.

גם על פי הוראותיה הפושרות של ועדת־אשר, לא היה כל ספק לאחר מכן — על השר להתפטר מכל מישרה, תפקיד או כהונה, ולהפסיק כל עסק או פעילות שאינם בהתאם לכללי ועדת־אשר. תוך 60 יום — במועד הדיווח — חייב השר למכור את זכויותיו בעסק או את מניותיו לאדם שאינו קרובו, וזאת על פי סעיף 13 בהמלצות הוועדה.

ברור כי אם אמנם לא חל כל שינוי בהרכב הבעלות וההנהלה של החברה הימית ואטלנטיק — כפי שמעידים התיקים ב־מישרד רשם־החברות — עומד הדבר ב־סתירה להוראות ועדת־אשר, שאותן אימצה הממשלה.

כדי לקבל הסבר על מצב עניינים זה, פנה העולם הזה אל היועץ המישפטי לממשלה. התשובה שהגיעה משם היתה חד־משמעית: מישרד היועץ המישפטי לממשלה אינו עוסק כלל בכל מה שנוגע להוראות ועדת־אשר.

התחנה הבאה היתה מזכיר־הממשלה, אריה נאור. אף הוא הודיע כי אינו עוסק כלל בעניין זה, אינו מוסמך לכך, ואינו מתכוון לכך.

בינתיים נעשו מאמצים לאתר את השר מרידור עצמו, כדי לקבל את הסבריו. המאמצים נשאו פרי חלקי: עוזר־השר, ראובן שלום, היה נכון לומר, עוד לפני ששמע את השאלה עד תומה, כי השר מרידור קיבל היתר מיוחד להמשיך ולהחזיק בחלקו בחברה העוסקת בפיתוח אמצאתו המהפכנית. אך כאשר נשאל לגבי חלקו של השר בחברות־הספנות אטלנטיק והחברה הימית, ביקש עוזר השר ארכה כדי להשיג תשובה. שיחה זו התקיימה למחרת הביקור הראשון במישרד רשם־החברות.

התשובה שניתנה, כעבור יומיים, היתה זו: „השר ביקשני להודיע כי מיבא אחר הוראות ועדת־אשר עדיתום." כאשר התבקש עוזר השר לפרט ולומר מה עשה השר בחלקו בחברות־הספנות, סירב לפרט. הוא המשיך ודבק במילים „עד תום."

התחנה הנוספת בניסיון להתחקות אחרי מיסתורי העסקים הפרטיים של מרידור היתה במישרד מבקר־המדינה. הדבר היה בתקופה שלפני מינויו של המבקר החדש, יצחק טוניק. דובר המישרד, יעקב שיף, אמר כי על־פי הוראה מפורשת של מבקר־המדינה היוצא, הד"ר יצחק נבנצאל, הוא מנוע מלמסור כל הודעה בעניין הוראות ועדת־אשר וויישומן.

מהוראות ועדת־אשר עולה במפורש כי מישרד מבקר־המדינה הוא האחראי ליישום ההמלצות הללו. לכך הסכים גם יעקב שיף. אך הוא דבק בעמדתו שאינו יכול לומר דבר. הוא היה מוכן לגלות רק שמישרד מבקר־המדינה מינה לפני יותר משנה ועדה

(המשך בעמוד 72)

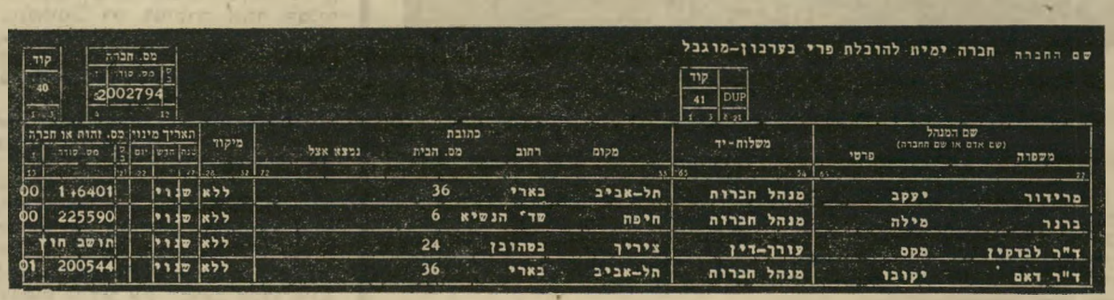

שם החברה: חברה ימית להובלת פרי בערבון־מוגבל

קוד	DUP
41	

קוד	מס. חברה
40	2002794

שם המנהל (שם אדם או שם חברה) משפחה	פרטי	משלוח־יד	כתובת מקום	רחוב	מס. הבית	נבחר אצל	מיקוד	התאריך מינוי יום	חודש	שנה	סוג זהות או חברה	מס. זהות
מרידור	יעקב	סנהל חברות	תל־אביב	בארי	36		ללא			שנוי	00	1 6401
ברנר	מילה	סנהל חברות	חיפה	שד' הנשיא	6		ללא			שנוי	00	225590
ד"ר לבדקין	מקס	עורך־דין	ציריך	כסהובן	24		ללא			תושב חוץ		
ד"ר דאם	יקובו	סנהל חברות	תל־אביב	בארי	36		ללא			שנוי	01	200544

אישור המנהל

בחתימת־ידו אישר מילא ברנר את הרכב הנהלת „החברה הימית להובלת פרי", שבה חבר שותפו, יעקב מרידור. זהו מצלום של מיסמך מתוך תיק־החברה במישרד רשם־החברות, משנת 1976. מאז לא התקבלה במישרד כל הודעה המבטלת את חברותו של מרידור בהנהלת החברה. תיק אטלנטיק במישרד

דע"ח מיוחד

יותר מ־300 מיליון לירות שווה האוסף הארכיאולוגי של

חפירות בלתי־חוקיות ומיסחר בלתי־חוקי. עכשיו

מכירת הרכוש הגנוב

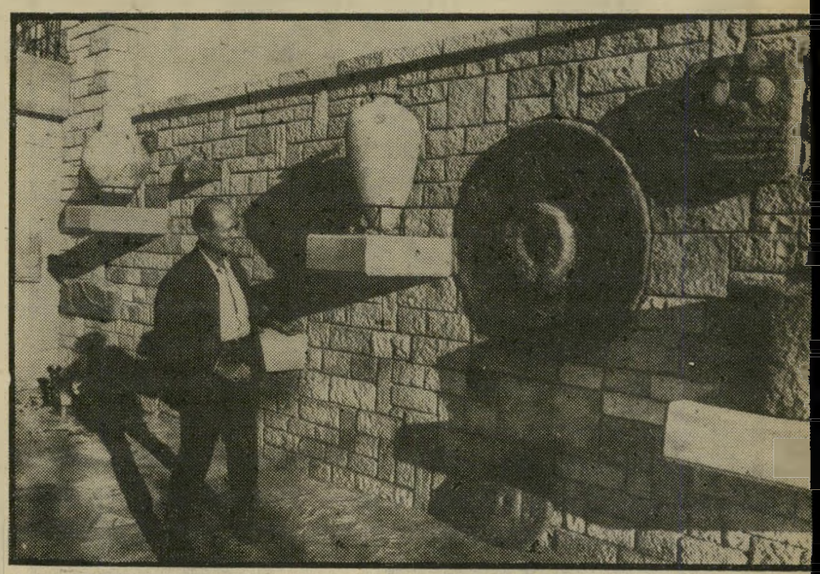

דיין וחלק מן השלל בחצר ביתו בצהלה
באגף־העתיקות —

הידיעה שהופיעה השבוע בעיתונות היומית היתה לקונית: מוסיאון ישראל רוכש את אוסף דיין במיליון דולר. בימים אלה התחיל המוסיאון להעביר לירושלים את האוסף השווה לפחות כפליים — כ־2 מיליון דולר (320 מיליון לירות!).

העולם הזה פנה אל המנהל האמנותי של מוזיאון ישראל, הד"ר מרטין וייל ושאל מהם הפריטים שתמורתם ישלם המוסד סכום עגקי זה.

ד"ר מרטין וייל, 41, יליד הולנד, אינו מסתיר את העובדה שאין בידו רשימה של החפצים המרכיבים את האוסף הארכיאולוגי הפרטי החשוב ביותר, כנראה, בישראל. דיין, כך מסתבר, לא השאיר רשימה מלאה של פריטי העתיקות הנמצאים ב־ביתו שבצהלה.

בגילוי־לב, ללא התרגשות, סיפר מרטין וייל פרטים מדהימים על העיסקה: „לא נוכל להציג את האוסף שנרכש לעיני הציבור, לפני שיעברו בערך שנתיים. צוות ארכיאולוגים ומומחים אחרים יצטרכו למיין, לקטלג, ולגלות את זהותו המדוייקת של כל פריט ופריט, מהיכן נלקח ולאיזו תרבות הוא שייך."

במיליים אחרות, מנהל אגף־העתיקות הממשלתי, המפקח בתפקידו כשבע שנים, לא בדק מעולם את אוסף־העתיקות של דיין. גם עתה, אחרי מותו של אילי־ההמונים הנערץ, אין הוא מעז להפעיל את סמכותו החוקית ואינו בא לבדוק את שהשאיר דיין אחריו. הוא מצפה לרגע שבו ירכוש המוסיאון את האוצר.

בייחוד מוזרה קביעתו של איתן, שאין תלונות על אי־חוקיותו של האוסף. העולם הזה עורר עליו את שינאת־הרבים כשלפני כחמש שנים, בעת שהיה מנהל המוזיאון לארכיאולוגיה בירושלים, הוציא ספר על חפירותיו בעזה. בספר זה הודה איתן, כי חלק מן הממצאים שלו הגיעו אליו מחפירות בלתי־חוקיות.

JUDEAN ARTIFACTS
FROM MOSHE DAYAN

We are proud to offer for sale genuine artifacts from the famed Dayan Collection. Gen. Dayan personally signed, dated and indicated the origin on each piece of these biblical treasures dating from 1700 B.C. to 300 B.C. From $100.00 to $200.00 each

SUPERIOR
STAMP & COIN CO., INC.
317 W. 7th St., Los Angeles, Ca. 90014
(213) 627-2621

מודעה של אוסף דיין*
— לא שמעו דבר

שערוריית העתיקות של משה דיין לא הסתיימה עם מותו. להיפך. במשך שלושים שנה ויותר הפר דיין את החוק בפרהסיה, לעיני כל. במשך שנים רווחה האגדה כאילו זהו „הובי" תמים של הרמטכ"ל. תחת לשחק גולף או טניס, הוא משחק בעתיקות. הוא נחפז לכל מקום שבו התגלו עתיקות, חפר בעצמו, לקח מה שנראה לו, גייס לצורך זה חיילים, מכוניות ומסוקים של צה"ל, ובמיקרה מפורסם אחד אף הטיל על המישטרה הצבאית לסגור איזור שלם, בשעה שהוא שדד את עתיקותיו.

כל זה סופר מפה לאוזן, תוך קריצת־עין. איש לא תבין אז כי דיין לא זה בילבד שהוא מפר את החוק, הורס אתרים אשר יכלו לגלות את צפונות העבר ומנצל לצורך זה לרעה את תפקידיו — אלא שהוא גם צובר תוך כדי כך הון־עתק. שוד־העתיקות היה ביזנס גדול.

לאחר מכן נודע כי דיין אינו מסתפק בחפירה ובאיסוף, אלא עוסק גם בקנייה ובמכירה. הוא הפך סוחר לאומי ובינלאומי. הוא קנה כל מה שנראה לו, צירף לפריטים את חתימתו, ומכר אותם במחיר הרבה יותר גבוה. הוא נהג לקנות מסוחרים בדואים, שחפרו באתרי־עתיקות בניגוד לחוק.

באותה עת היה דיין לסוחר בינלאומי. רק במיקרה אחד הצליח „העולם הזה" לגלות הוכחה לכך, בצורת מודעה גלויה ב„טיימס" של לוס־אנג'לס. פירסום זה היה חריג, כי לרוב נמכרו פריטיו של משה דיין בלי פירסום, לסוחרים ולאספנים ברחבי העולם שלא הזדקקו למודעות.

רוב רובו של „אוסף דיין" היה, על כן, בחזקת רכוש גנוב — פריטים שהוא הוציא בעצמו מן האדמה, ואשר על פי החוק היו שייכים למדינה, ופריטים שהוא קנה מידי שודדים ומחזיקי רכוש גנוב.

במשך שנים רבות היה קולו של „העולם הזה" הקול היחידי במדינה שהתריע נגד שחיתות גלויה זו, מצד אדם שהיה במשך זמן רב האיש מס' 2 במדינה, וששימש דוגמה לרבים. „העולם הזה" חשף, גילה ופירסם, ואילו סיעת העולם הזה — כוח חדש בכנסת התריעה והזהירה. בין השאר הגיש אורי אבנרי הצעת־חוק בכנסת, ובה תבע לאסור על חברי־הממשלה לעסוק במיסחר פרטי. בעת הדיון על הצעה זו הוזכרו במפורש שמו של דיין ומעשיו. על דעת גולדה מאיר הצעע אז שר־המישפטים להסיר את ההצעה מסדר־היום.

רק עתה, אחרי מותו של דיין, מסתבר כי הרכוש שנצבר על־ידו הגיע להון־עתק, הרבה מעבר למה ששיער אף „העולם הזה". לפי ההערכה המוסמכת שפורסמה עתה, שווה חלק מהרכוש הארכיאולוגי שבבית דיין כ־300 מיליון לירות — נוסף על הרכוש שמכר דיין במשך השנים בחו"ל. כימעט כל הרכוש הזה שייך על פי החוק למדינה.

השופט הזה חובע:

- **להקפיא את כל העסקות הקשורות בעתיקות שבעיזבון דיין.**
- **לערוך חקירה יסודית, כדי לקבוע אילו פריטים שייכים למדינה.**
- **להחזיר פריטים אלה, בלי תשלום כלשהו.**

חשף, גילה ודרש במשך שנים להפסיק את שוד־העתיקות של דיין.

ביוני 1973, גילה אורי אבנרי בכנסת: „...השר דיין הוא סוחר בינלאומי בעתיקות שאוספו שווה מיליונים, ושמחזור־עסקיו מגיע למאות־אלפים. השר קונה ומוכר, בארץ ובחוץ־לארץ. הוא קונה בשטחים המוחזקים, מבדואים, החופרים באורח בלתי־חוקי, ומסוחרים. הוא מצרף לעתיקות את חתימתו האישית ואת הציון ,מאוספו של משה דיין', והדבר מעלה את המחיר בצורה ניכרת. כל זה פורסם, בצירוף הוכחות ומיסמכים.

„העליתי לא פעם את השאלה הנוקבת, כיצד משלימות הרשויות המוסמכות עם הפרת־החוק השיטתית שבעצם החפירות הפראיות של השר, ובמיסחר האסור בחפצים שהם — מבחינת החוק — רכוש השייך למדינה, רכוש גנוב."

אבי איתן, מנהל אגף־העתיקות, הודיע דרך מזכירתו שאין הוא מוכן

---

* פורסמה בלוס־אנג'לס טיימס ב־12 באוקטובר 1970. המודעה מציעה למכירה „חפצים מארץ יהודה מאוסף משה דיין" בחתימתו האישית של הגנרל דיין.

משה דיין, פרי ה„הובי" שלו - שהיה תוצאה של שוד אתרים,

ישולמו יותר מ־150 מיליון לירות לאלמנה עבור רכוש זה

לשוחח על העניין עם העולם הזה. הנימוק: הוא אינו אוהב לדבר עם עיתונאים. הכתובת לשאלות היא אריה בריק, היועץ המישפטי של מישרד החינוך והתרבות.

„דינו מאסר שנתיים..."

ב ריק הבטיח לשכנע את איתן להסתתף בפגישה עם העולם הזה. „תנו לי עוד יום," ביקש. למחרת התנצל: „מה אני יכול לעשות? אבי איתן לא רוצה לבוא. הוא לא אוהב לדבר עם עיתונאים."

לא קשה להבין את איתן, המעורב עד מעל לראשו בכל המעשים והמחדלים ברשת אוסף העתיקות של דיין. הוא מעדיף שלא להשיב לשאלות.

אריה בריק, לעומתו, דיבר בגילוי לב: „לא, האוסף של עתיקות דיין לא נבדק אף־פעם על־ידי אגף־העתיקות בביתו של הבעלים. אין לאגף־העתיקות רשימות מפורטות של חפצי האוסף!"

האם הוענק לדיין רשיון למיסחר בעתיקות, כאשר מכר לפני עשר שנים פרטים מהאוסף שלו בארצות־הברית? לוס־אנג'לס טיימס פירסם מודעה על מכירת עתיקות מאוסף דיין.

„זה לא בטיפולי. תשאל את א'תן."

איתן אמר לשאול אותך — אתה היועץ המישפטי...

„אני לא יכול לענות לשאלה יו..."

איזה דיווח התקבל מדיין על האוסף?

„הוא לא היה חייב למסור ביומתו דיווח לרשויות..."

טענה זו של היועץ המישפטי המזומד אינה נכונה. כל הדיוט יכול לפתוח את ספר־החוקים ו־להווכח בכך.

„פקודת־העתיקות" קובעת: „פרט שאינו מנהל רשימת מצאי בדרך האמורה בתקנות דינו — מאסר שנה או קנס 30 אלף לירות." (חלק ו' — עונשין. „„סוחר" פירושו מי שעוסק במקח וממכר של עתיקות לצרכי מסחר ו„לסחור בעתיקות' פירושו לעסוק בעסק זה." (חלק א' — פירוש).

תחת פקודת העתיקות הישנה חוקקה הכנסת לפני ארבע שנים, עוד בחייו של דיין, חוק חדש ומחמיר הרבה יותר: חוק העתיקות תשל"ח 1978. החוק החדש קובע: „לא יסחר אדם בעתיקות אלא אם יש בידו רשיון לכך..." (פרק ד': המסחר בעתיקות והוצאתן מישראל). „הסוחר עובר על הוראה (זו), דינו מאסר שנתיים או קנס 100 אלף לירות." גם בחוק זה יש, כמובן, סעיף המורה על חובת רישום: „סוחר עתיקות ינהל רשימת מצאי בדרך שנקבעה בתקנות."

החוק החדש גם קבע כי כל עתיקה שנתגלתה או שנמצאה בישראל היא נכס המדינה. כדי למנוע אפשרות שגוכלים יטענו כי העתיקה שברשותם הגיעה לידיהם לפני ינואר 1978 — המועד שבו נכנס החוק לתוקפו — ולכן אינה רכוש המדינה, נקבע במפורש: חובת ההוכחה לנכונות טענה כזו תהיה על מחזיק החפץ.

בעליו של האוסף, המוצע עתה למכירה למוסיאון ישראל בסכום־העתק של מיליון דולר (160 מיליון לירות!), לא ביקש מעולם רשיון לסחור בעתיקות, לא הגיש מעולם פירוט העתיקות שברשותו. הוא היה עבריין על שני החוקים כאחד: על החוק הישן, המקל, ועל החוק החדש, המחמיר.

„לאחר מותו של משה דיין ביקשנו ממישפחתו למסור לנו מיסמכים על האוסף," סיפר אריה בריק. „נמסרו לנו מיכתבים של התכתבות בעל־האוסף עם הרשויות בנוגע לעתיקות. היו אלה דברים הידועים לנו. שום דבר חדש."

מנהל אגף העתיקות, אבי איתן, אמר לד"ר וייל, מנהל מוסיאון־ישראל שיבוא לבדוק את האוסף ויחליט על גורלו רק לאחר העברתו לירושלים. מדוע לא בדק איתן את העתיקות בביתו של בעל האוסף — על־פי סמכותו החוקית?

„זה תשאל את איתן, זה לא בטיפולי! אינני יודע מה אמר איתן לד"ר וייל."

יורשת רחל דיין
שכר העבריינות

מעל החוק בגלל „בעיות של תקן."

ב־1972 פורסמה בעיתון בלוס־אנג'לס מודעה על מכירת חפצים מאוסף העתיקות של דיין. האם קיבל אישור למכירת עתיקות אלה?

גירסתו של מנהל אגף־העתיקות, דרך הדובר: „לאגף־העתיקות לא הגיעו ידיעות על מכירת אוסף עתיקות בחו"ל. היועץ המישפטי לממשלה, שבדק תלונה בנושא זה, ב־1972, קבע שלא היה יסוד לכך."

לא היה יסוד למה?

„לא היה יסוד לתלונה."

הדובר, ישראל כהן, הוסיף: „מייד אחרי מותו של משה דיין, פנה מנהל אגף־העתיקות, אבי איתן, ליועץ המישפטי של מישרד החינוך והתרבות, עורך־הדין אריה בריק, וביקש לברר מה מעמדו של האוסף."

עד למותו של דיין לא העז המנהל איתן, וכמוהו איש מקודמיו, להעיף מבט לעבר גדר הווילה של בעל האוסף בצהלה. פיתאום הוא נראה מודאג מעתידו של האוצר: „נודע לנו שאין כוונות למכור את האוסף לגורמים בחו"ל," מציין אריה איתן.

מה באשר לחפצים שכבר נמכרו על־ידי בעל האוסף מחוץ לגבולות המדינה? מי נתן לו רשיון להוציא עתיקות מהארץ?

מזכירתו של הדובר הולכת אל ישראל כהן, והדובר מתקשר עם מנהל אגף־העתיקות. אחרי שעתיים מודיעה המזכירה שיש בידיה התשובה. מנהל אגף־העתיקות מאשר בצורה חד־משמעית את כל שנטען מעל עמודי העולם הזה במשך שנים רבות: „דיין לא דרש ולא קיבל מהמישרד אישור למיסחר־בעתיקות, גם לא למכירתם בחו"ל."

בעל האוסף עסק במיסחר־עתיקות ללא רישיון כלשהו, בניגוד לכל סעיפי פקודת־העתיקות ו־חוק־העתיקות. הוא פשוט היה עבריין.

עבירה ושכרה

ג ם בפקודת העתיקות הישנה וגם בחוק העתיקות החדש, יש סעיפים האוסרים הוצאת חפצים עתיקים מחוץ לגבולות המדינה ללא אישור בכתב של מנהל אגף־העתיקות. את האישור יש להציג — כך מורה החוק — לפני רשויות המכס בזמן הוצאת הפריטים מהארץ.

דיין לא ביקש, ולכן גם לא קיבל רשיון כזה. בכך הוא מנע מעצמו את הצורך להעמיד לבדיקה את סחורתו, בכך הוא מנע את הסכנה שמישרד החינוך והתרבות יכריז על חפץ מחפציו השדודים כ„נכס לאומי".

באין רשיון־ייצוא בידו, היתה פתוחה לפני דיין רק דרך אחת להוציא מהארץ את שללי־השוד שבו סחר — הברחה.

הוא בוודאי לא התקשה בכך. שום רשות מרשויות המדינה לא עמדה בפניו. איש לא ניסה לעצור בעד הרמטכ"ל, חבר־הכנסת, או השר הבכיר בתעלוליו.

כדי להשיג, בכל־זאת, את תגובתו של מנהל האגף, היה צורך לבקש את התערבותו של דובר מישרד החינוך והתרבות, ישראל כהן. הדובר, ששימש הפעם כדוור לעת־מצוא, העביר למנהל האגף את השאלות בטלפון והביא את תשובותיו.

„האוסף נבדק בעבר. בשנים האחרונות נלקחו מאוספו של דיין פריטים מסויימים שלגביהם היו בידי אגף העתיקות ראיות המחייבות את העברתם לידי המדינה (למשל, שני הסרקופגים ומיספר פריטים ארכיטקטוניים מהגולן)."

„בגלל הגבלות תקן"

ע ל השאלה בדוע לא מילא את חובתו לבדוק את פריטי האוסף, ולא דרש ממנו רשימת מצאי, ענה אבי איתן:

„בגלל ההגבלות החמורות על התקן והאמצעים בכוח־אדם, לא ניתן היה לבצע פעולה של בדיקה, רישום ולאסוף הודעות על עתיקות בעלות ערך לאומי באוספים הפרטיים."

תשובה מזעזעת. במשך עשרים שנה לא נמצא כוח־האדם והזמן כדי לבדוק את נכסי־הציבור שאסף גדוד סוחרי העתיקות בישראל. אלייל ההמונים מצהלה עמד

דיין גם לא שילם מעולם, כפי שחייב היה על פי החוק, את המכס על הפריטים שייצא — בגובה 10% מערכם. עבירה, כידוע, גוררת עבירה. ושכרה של עבירה אחת צומח עם כל עבירה נוספת.

כעת מוכרת אלמנתו של דיין, רחל, את הרכוש הרב שצבר בחייו במחצית המחיר. אין המחיר נמוך אם זוכרים שהמדובר ברכוש גנוב.

מרסי זוהר ■

מנהל אגף העתיקות: מעולם לא בדקנו את האוסף ביגלל חוסר כוח־אדם

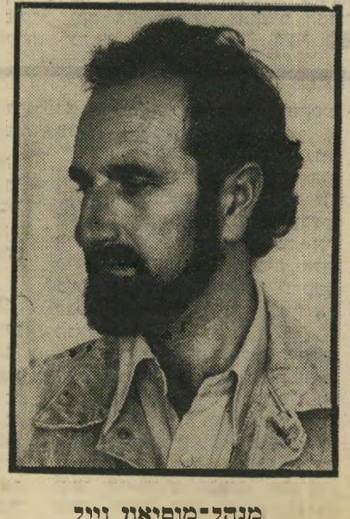

מנהל־מוסיאון וייץ
„צריך למיין"

במדינה

מישפט

אבו־חצירא

נושה שופטים

פרקליט שני מאותם שהופיעו כמישפטי אבו־חצירא — מתמנה לשופט.

לא ברור עדיין מה תהיה תוצ־
את המישפט לשר אהרון אבו־
חצירא, אך התובע הראשי פרק־
ליט־המדינה גבריאל בך, כבר
כה בהעלאה בדרגה. השבוע נודע
כי ועדת־המינויים לשופטים המ־
ליצה על מינויו של בך כשופט
בית־המישפט־העליון.

מישפטנים הזוכרים היטב את
מישפטו הראשון של השר, שנערך

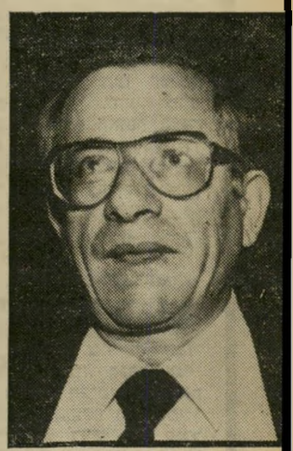

שופט הכהן
לא התפטר

שופט בך
התפטר

בירושלים, נזכרו בעובדה המוזרה
כי גם במהלך המישפט הקודם
התמנה אחד מעורכי־הדין, שהו־
פיעו בתיק, כשופט. היה זה צבי
הכהן, עורך־דין תל־אביבי, ממוש־
קף וחובש־כיפה, שייצג במישפט
הקודם את הרב יישראל קורח.

קרוב לסיום מישפטו הקודם של
השר, נודע כי הכהן הומלץ על־
ידי הוועדה לשופט־מחוזי בתל־
אביב. הוא זכה לברכות ואיחולים
חמים מצד חבריו עורכי־הדין ומצד
השופטים, שעמדו להפוך עמיתיו.
הוא לא התפטר מתפקידו, והמשיך
לייצג את הרב קטן־הקומה עד
לזיכויו המוחלט.

בניגוד לו, אמר פרקליט־המדי־
נה כבר לפני ימים אחדים, בשי־
חה עם העולם הזה, כי אם יתמנה
כשופט־עליון יפרוש מייד מייצוג
המדינה בתיק נגד אבו־חצירא.
הוא הבחין בין מינויו של סניגור
לתפקיד שופט־מחוזי, כפי שקרה
לצבי הכהן, וטען כי כשופט על־
יון, לא יהיה מקום להמשך הופע־
תו בתיק. בייחוד כאשר הוא יכול
להשאיר את התביעה בידיהן ה־
נאמנות של פרקליטת־מחוז־המר־
כז שרה סירושה ועוזרתה־הבכירה,
עדנה ארבל.

עם פתיחת המישפט השבוע,
בירכה השופטת ויקטוריה אוסט־
רובסקי־כהן את בך על מינויו,
והוא נטל את ההזדמנות כדי לב־
קש את רשות בית־המישפט לפרוש
מהתיק. גם הסניגור, שלמה תור־
סיה־כהן, המייצג את השר, הצ־
טרף לברכותיה ולאיחוליה של ה־
שופטת לפרקליט־המדינה.

הרכילות אומרת כי אנשים
חשובים בעולם המישפט מחזרים
מזה זמן רב אחרי תוסיה־כהן עצ־
מו, ומנסים לשדלו כי יסכים להת־
מנות לבית־המישפט העליון, אך
הוא עדיין מסרב.

חקירות

לא אלה!

שני הנאשמים בנסיון לרצח שוחררו בגלל טעות בזיהוי.

„איך אתה יודע מי השניים, אם
היו רעולי פנים?" שאלו השופ־
רים את עבד־אל־ג'אבר מלוד. הוא
נמצא בדירתו מוטל על הריצפה
שותת דם, וכדור אקדח תקוע ב־
ראשו. למישטרה, שחקרה אותו,
סיפר כי באותו יום, ה־13 במרס
השנה, דפקו שני גברים על דלת־
ביתו, וכאשר פתח, דחפוהו שני
רעולי־הפנים בלי לומר מילה, ה־
פילוהו לארץ וירו כדור בראשו.

למרות מסיכות הניילון שהיו
על פני השניים, זיהה אותם ה־
קורבן ואמר: „היו אלה יוסף אבו־
קישק, 21, וסמי חסונה, 20." שני־
הם מלוד. לדבריו, הכיר אותם
מבעד למסיכות השקופות.

התובעת ביקשה לזכות.

המישטרה עצרה את השניים
והפרקליטות הגישה נגדם כתב־
אישום על נסיון לרצח, וביקשה
את מעצרם עד תום ההליכים. כ־
שמונה חודשים ישבו השניים ב־
מעצר ומישפטם התנהל לפני
בית־המישפט המחוזי בתל־אביב.
הסניגור, משה מרוז, מיקד את
חקירתו במתלונן. הוא ניסה להו־
כיח כי עבד אל־ג'אבר משקר, וכי
לא יכול היה להכיר את התוקפים
מבעד למסיכות.

יתכן שמלאכתו של הסניגור
היתה מספיקה, ובית־המישפט היה
מזכה את הנאשמים על סמך ה־
חקירה הנגדית. אולם התובעת,
רחל שיבר, בהגינותה הרבה, הו־
פיעה בבית־המישפט בימים אלה,
בטרם הסתיים המישפט, וביקשה
לבטל את כתב־האישום ולזכות את
הנאשמים.

מסתבר כי בידי המישטרה חומר
חדש שנאסף בינתיים, המצביע כי
האשמים בתקיפה ובידיות הם
אנשים אחרים, ולנאשמים לא
היה קשר לעניין.

שמונה חודשים אחרי מעצרם
יצאו הנאשמים זכאים. הסניגור,
מרוז, שוקל עתה להגיש תביעה
לפיצויים על המעצר הממושך.

כסא הגלגלים של בגין – בהשאלה מאירגון צדקה

מ נחם בגין מתפקד בימים אלה בעזרת כיסא־גלגלים, אחרי שנפצע כאשר התעלף ונפל בחדר־האמבטיה. רעייתו, עליזה בגין, מאושפזת בבית־החולים, כי שהיא סובלת מקצרת חמורה ו־מחוברת לבלוני־חמצן.

עליזה בגין היא אשה חולה מאוד. בשנים האחרונות היא נז־קקת באופן קבוע לשירות בלוני־חמצן, וגם לשימושו של אינהל־טור, שתפקידו להקל על נשימ־תה. את האביזרים הרפואיים האלו מספק לעליזה בגין דרך־קבע אירגון יד־שרה, אירגון־צדקה וולונט־רי שאינו גובה תמורה על שירותיו. כאשר נפצע מנחם בגין ונזקק לכיסא־גלגלים, התקשרה עליזה בגין עם אבי שטרן, סוחר־נברשות שהוא מתנדב פעיל ביד שרה, ו־ביקשה עבור בעלה כיסא־גלגלים.

יות, שבהן נאחזים נוסעים באוטו־בוסים, הושאלו מתחנת אגד בירו־שלים, והותקנו בחדר־המיקלחת.

יד שרה נוסד ב־1972 על־ידי קבוצת חרדים. הוא נועד לעזור לחולים עניים ונזקקים. בגין אינו חולה עני ונזקק.

גם נשיא, גם ערבי

ל חיאל קדישאי, ראש־לישכת ראש־הממשלה, התבקש לאשר את הידיעה על הסחייעות מישפ־חת בגין באירגון יד שרה. הוא התקשר עם עליזה בגין, המאוש־פזת בבית־החולים, והיא ביקשה ממנו לאשר את הפרטים. היא גם ביקשה שהעולם הזה יתקשר עם אבי שטרן מאירגון יד שרה ויקבל

מנחם בגין
ידיות באמבטיה מאגד

עליזה בגין
בלוני־חמצן בהשאלה

את הציוד הרפואי.

„אנו משאילים כיסאות־גלגלים, מיזרונים נגד פצעי־לחץ, מיטות־חולים, אינהלטורים, בלוני־גז. השאלנו לגברת בגין בלוני־חמצן ואינהלטור, כל מה שהיתה זקו־קה. בן־אדם לא יכול להרשות לעצמו לקנות את המכשירים הא־לה. הם עולים הון־עתק, וחוץ מזה אדם נזקק למכשיר רפואי בדרך כלל לתקופה קצרה.

„לחולים בארץ אין לאן לפנות. אדם משתחרר מבית־החולים לבי־תו וזקוק לציוד, ואין לו עם מי לדבר.

„ליד שרה יש עשרים וחמישה סניפים בכל הארץ. הגברת בגין קשורה עם הסניף הירושלמי.

„בפעם האחרונה סיפקנו למר בגין כיסא־גלגלים וסידרנו לו את המיקלחת. מובן שלא קיבלנו תמו־רה כספית. אנחנו אירגון וולונטרי. אדם הזקוק לציוד בא אלינו, ממלא טופס־השאלה, משאיר פיק־דון ומקבל את הציוד. במיקרה של בגין לא הושאר פיקדון. אנח־נו מכירים אותם, לא? חוץ מזה היא היתה חולה. הוא היה חולה. למי היה זמן להתעסק עם פיק־דונות? בכלל לא דיברנו איתם על כסף. נתנו את הדרוש, וזהו."

יחאל קדישאי מסר להעולם הזה כי עליזה בגין ביקשה לברר עם שטרן את קשריה עם יד שרה. שטרן: „גברת בגין היא אחת ה־לקוחות הקבועות שלנו. לא, היא אינה פעילה. אין לה אפשרות. היא חולה מאוד. היא נזקקת."

אירגון יד שרה מורכב, ברובו, ממתנדבים דתיים. אולם בין ה־רופאים המתנדבים צמרת הרפואה הירשאלית. הבדרן טוביה צפיר הוא מתנדב קבוע במסיבות־הצד־קה של האירגון ובמכירות הפומב־יות. גם אייבי נתן נמנה עם ה־מתנדבים והתורמים ליד שרה. מתנדב ידוע אחר הוא רב אורי זוהר, המרבה להופיע בהתנדבות לפני הציבור החרדי, הנדרש לת־רום לאירגון.

אומר אבי שטרן: „מחירו של כיסא גלגלים הוא 600 אלף לירות בשוק. אי־אפשר לדרוש מראש־הממשלה שיקנה כיסא כזה לתקו־פה של שלושה חודשים. מאיפה יקח את הכסף? מתקציב המדי־נה?"

שרית ישי

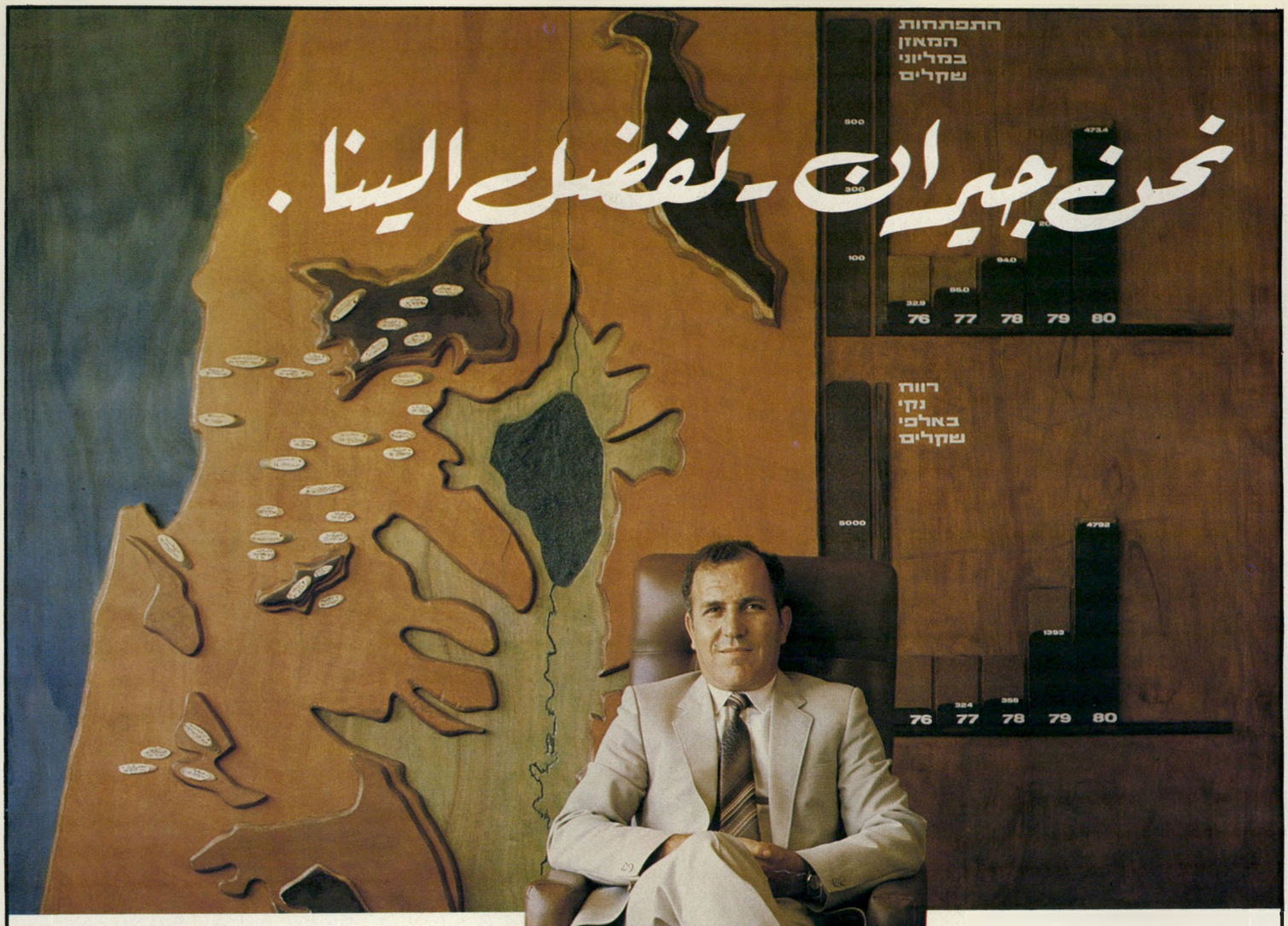

نحن جيران. تفضل الينا.

ايلي اشكنازي
مدير عام البنك العربي الاسرائيلي

אליהו אשכנזי
מנכ"ל בנק ערבי ישראלי

نحن، في البنك العربي، نُحضر الصيرفة الحديثة الى باب دارك.
بصفتي مدير عام البنك العربي الاسرائيلي، اضع مصالحك نصب عيني. لذا فقد تم اختيار جميع العاملين في البنك لكي يتمكنوا من الاستجابة الى مطالبك ومن تنفيذ احتياجاتك، وفي الاساس من تفهم قضاياك.
من الجهة الأولى اننا نوفر لك كافة الخدمات المصرفية، اسوة بالمصارف الكبيرة: برامج توفير، صناديق مكافآت، خدمات عملة صعبة، اوراق مالية، استيراد وتصدير الخ...
ومن الجهة الأخرى انك تتمتع عندنا بأفضليات خاصة: فروع منتشرة قريبة منك. والناس يتحدثون بلغتك، ترعرعوا معك. ويعرفونك جيدا ويعون احتياجاتك.
موظفو البنك يتخصصون في كافة المواضيع والأمور المصرفية الحديثة في معهد الارشاد المعروف التابع لبنك لئومي. وبالطبع، انه لمجرد كوننا شركة فرعية لأكبر بنك في الشرق الاوسط تجعلك تتمتع بميزات عديدة.
ان كنت رجل صناعة، تاجرا او مزارعا، طالبا او موظفا - تفضل الى اقرب فرع من فروع البنك العربي الاسرائيلي فلدينا ما نعرضه عليك.
نحن جيران.

البنك العربي الاسرائيلي هو جارك

אנחנו בבנק ערבי ישראלי מביאים את הבנקאות המודרנית לפתח ביתך.
אנשינו נבחרו כך שיוכלו לענות על דרישותיך, להבין אותך ואת צרכיך.
מצד אחד אנו מספקים לך את כל השרותים הבנקאיים המודרניים:
תכניות חסכון, קופות גמל, מטבע חוץ, ניירות ערך וכו'...
מצד שני אתה נהנה אצלנו מיתרונות של בנק משפחתי: 32 סניפים קרובים אליך ואנשים שמדברים בשפתך, גדלו איתך ומכירים אותך ואת צרכיך.
העובדים שלנו התמחו ולמדו הן במוסדות האקדמיים והן במרכז ההדרכה של בנק לאומי שעל משפחתו אנו נמנים. בהיותנו שייכים לבנק הגדול במדינה, עומדת לשרותך מערכת הבנקאית הגדולה במזרח התיכון.
תעשיינים, סוחרים או חקלאיים, סטודנטים או שכירים, עקרות בית או תלמידים... היכנסו לבנק השכן שלכם.
אנחנו שכנים ויש לנו מה להציע לך.

בנק ערבי ישראלי - השכן שלך.

בנק ערבי ישראלי البنك العربي الإسرائيلي

תבליני בלטימור עושים אוכל מעניין!

חדש! תבלינים טהורים נוסח אמריקה:

פלפל שחור; פלפל לבן; קנמון; כורכום; מוסקט טחון; גריל בשר; גריל דג; גריל עוף;
תבלין לסטייק; כמון; מרכך בשר; אורגנו; גרגרי שום; פלפל אדום חריף; אבקת קרי; פפריקה.

רוצים לקבל חינם חוברת מתכונים מעניינים?

שלחו גלויה אל תבליני בלטימור ת.ד.1334 תל אביב מיקוד 61013
תבליני בלטימור, להשיג בסופרמרקטים ובחנויות נבחרות לממכר מזון. כשר.

* עסקן המערך מחתים ישראלים לעבודה בדרום־אפריקה

* כשעובד רוצה לעבוד לחברה אחרת, עליו לשלם כופר

* הישראלים שוכנו שם במחנות־עבודה אשר הזכירו להם מחנות־ריכוז

* משטרת דרום־אפריקה הפעילה כלבים ומכוניות להובלת אסירים כדי למנוע מישראלים לשבות

עבדים היינו בדרום אפריקה

הכידעה, שפורסמה בעיתון, היתה מפתה מאוד. חברה ישראלית הציעה לבעלי מיקצועות טכניים עבודה בפרוייקט גדול באפריקה. ההצעה היתה לשנת עבודה אחת, כשהכלכלה והלינה הם על חשבון המעסיק. התנאי היה שהעובדים יצאו בגפם, כרווקים.

יואל אבשלום (48), נשוי ואב לחמישה ילדים, היה אחד מעשרות הפונים שנענו למודעה, שפורסמה בחודש אפריל בשנה שעברה. אבשלום, פליט־שואה שעלה ארצה בגיל 12, רתך־צנרת מעולה, הופנה לחברת או־אן־אס בכיכר־אתרים בתל־אביב. מנהל החברה, גבי סבאג, הסכים לקחת אותו כאחד העובדים, שהיו אמורים לצאת לדרום־אפריקה.

מועד היציאה נדחה בגלל משבר־הטילים בגבול הלבנון. רק ב־2 ביוני 81' נחתם חוזה עם העובדים, והם יצאו לדרך. הם נאלצו להפקיד 650 דולר — מחירו של כרטיס בכיוון אחד — כערבון למיקרה שהחוזה יופר.

בחג־המולד חזר אבשלום לארץ.

את שעבר עליו בששת החודשים האחרונים הוא סיפר ל„העולם הזה":

טסתי בקבוצה של 26 איש ישראלים. ב־4 ביוני, אחרי נסיעה של כמה שעות

מתוך סבאג
„לא חקרנו עליו..."

טובות מיוהנסבורג, מרחק של למעלה מ־200 קילומטר, הגענו לעיירה בשם סקונדה, הנמצאת קרוב לגבול מוזמביק.

שם שוכן ונבנה אחד מבתי־הזיקוק, אולי הגדול בתבל, סאסול טו. בסמוך לו בית־זיקוק, שבחלקו כבר הופעל, כך שארובות־העשן הענקיות כבר פלטו כמויות אדירות של עשן, גופרית וכל מיני זיהומים אחרים, ולהבות אש תמידית, הנראות ממרחק של 80 קילומטר.

בת־זוג לחדר

במוך מאוד לסקונדה, במרחק כמה מאות מטרים, שוכן מחנה־עובדים ענק השייך לממשלת דרום־אפריקה. במקום מעניקים שירותי לינה ואוכל לעובדים זרים מכל העולם. הוא הזכיר לי מייד מחנות־ריכוז שהנאצים הקימו באירופה, במילחמת העולם השנייה.

המחנה היה מלא כמעט עד אפס מקום. סיפרו לי כי נמצאים שם כ־15 אלף עובדים זרים. מכיוון שהגענו לעת ערב, ולא היו מקומות בשביל הקבוצה הישראלית שלנו, חיפשו ומצאו בשבילנו מקומות־לינה בודדים בחדרים לזוגות. בחלקי נפל לישון עם איטלקי.

למחרת בבוקר שלפתי את חוזה־העבודה מכיסי והודעתי לכל אנשי־הקבוצה שזהו מחנה־עבודה לפועלים זרים, כפי שכתוב בכניסה, בעוד שבחוזה כתוב „מגורים מסודרים ונקיים". איני מוכן לחיות במחנה ריכוז עם עוד אלפי שתיינים ושיכורים מכל ארצות־תבל, ואת עצם העובדה, שהחברה הביאה אותנו למקום כזה אני רואה כהפרת־חוזה מצידם, עוד לפני שהתחלנו לעבוד.

ביקשתי מכולם להביא את החפצים והמיזוודות וביקשתי לא להגיד לאנשי־החברה את שמותינו, משום שהחלטנו ביחד שאיננו מסכימים להישאר במחנה אפילו יום נוסף.

באו אלינו נציגים מהמישרד בדרום־אפריקה — ששמו פי־איי־אר־אס. אחד בשם דניס וישראלית בשם דליה, איני יודע מה תפקידם בחברה. אמרתי להם באופן חד־משמעי: אני מוכן לגור כאן רק בתנאי אחד — שאת תהיי בת־הזוג שלי לחדר, כל זמן שאצטרך לשהות כאן.

באותו יום סידרו לנו מקום־לינה ב־גרנד הוטל הידלברג, במרחק של כ־180 קילומטר מסקונדה, ואז החל כל הסבל והקשיים שהיו מנת־חלקי והעובדים האחרים בחודשים הבאים. אז התחלתי להבין שלא מדובר בהפרת חוזה אלא על אי־קיומו כלל.

הנסיעה מן המלון למחנה, ליחידה 252 בסקונדה, נמשכה שעתיים. כלומר, בכל יום נסענו ארבע שעות, וכמובן שעל זה לא קיבלנו כסף, כתוספת לשעות־העבודה שלנו.

הנסיעה עצמה היתה בדוחק ובצפיפות רבה: במיניבוס קטן נדחקו 18 איש, כאשר כמה מאתנו עומדים ונלחצים אחד לשני מחמת הצפיפות הרבה. הוסענו כמו בהמות. יש לזכור שלא מדובר בעבודת־כפייה, אלא בעובדים מומחים שהובאו לדרום־אפריקה כדי לעבוד בתנאים מעוליים.

כלכלת האנשים היתה מתחת לכל ביקורת. לא כל אחד ולא בכל יום קיבלו אוכל, וגם כאשר קיבלו אוכל, לרוב אי־אפשר היה לאכול אותו. מנהל המלון היה עסוק בגידול חיות. הוא שנא את הישראלים, ולאנשי־החברה לא היה איכפת אם אנו בכלל אוכלים, למרות שבחוזה מובטחות לנו כל הארוחות.

הגענו למצב שבזמן שהייתנו במלון נאלצנו לקנות אוכל לבדנו, כל אחד מכספו הוא, אחרי שראינו שמה שמוגש לנו שם זה אוכל לכלבים. כן, תוספת־המזון שקיבלנו לאוכל התפל היה — כמפורט בתפריט — מזון לכלבים.

רחצת האנשים אחרי העבודה, בשובם למלון, היתה בלתי־אפשרית. מתוך 20 איש יכלו להתרחץ רק ארבעת הראשונים. ליתר לא נשארו מים חמים. במשך שבוע לא היה יוצא לי להתרחץ במים חמים, וצריך לזכור שזה היה בחודשים יוני ויולי — התקופה הקרה בדרום־אפריקה.

אי־אפשר היה לישון במלון. בלילה הטמפרטורה היתה יורדת מתחת לאפס, ובחדרים לא היה חימום. נאלצתי לישון בבגדי־העבודה, גם בגלל הקור וגם משום שהעדפתי לא להחליף את בגדי, מאחר שלא התרחצתי. כל זה נמשך עד סוף חודש יולי.

נציג־החברה שבא למלון, שמו עדי, שיקר לנו לאורך כל הדרך. עדי זה — שעכשיו שמעתי שהוא מגייס בעצמו עובדים ושולח לדרום־אפריקה — הבטיח כל הזמן שזה יסודר, גם המים החמים, גם המזון. אך שום דבר לא תוקן.

קורבן אבשלום
עבודות־כפייה

גילוי ראשון על מקומות העבודה הסודיים שבהם מועסקים ישראלים בדרום־אפריקה

דף מיוחד

סוחרי עבדים

ב־18 ביולי התכנסנו, כמה מהעובדים, לישיבת בירור וסידור כל הבעיות שהתעוררו בעבודה בסקונדה, עקב תנאי־המחייה הקשים. זה היה במלון ניו־גולדפין בעיר ניגל. לפתע הופיעה המישטרה הדרום־אפריקאית בשני כלי־רכב לתור

(המשך בעמוד 50)

מכתבים

מילחמת גוג ומגוג

הקרב האמיתי על השילטון במדינה יתרחש אחרי אפריל.

כל המדינה כבר עוצרת את נשימתה. כאילו שהחיים עד פיגוי סיני, בסוף אפריל, הם זמן שאול. רק אחרי הפיגוי יתחיל הקרב הגדול, האמיתי, על ירושת בגין, דהיינו — על השילטון במדינה.

גוג וייצמן
סוחר מכוניות

לי אין ספק מי יהיו המתמודדים במילחמת גוג־ומגוג זאת. לא פרס נגד בגין, אלא אריק שרון נגד עזר וייצמן. העובדה שווייצמן סוחר עכשיו במכוניות, אינה צריכה להטעות איש. סיסמת־הבחירות שלו תהיה: האם היית קונה ממני מכונית חדשה? סביר להניח ש־אנשים רבים יאמרו: כן. סביר גם להניח שמי שיתייצב מולו יהיה אריק שרון, שיבטיח לגו דם, יזע ודמעות — הרבה מכל אחד.

ואולי — מי יודע — יצוץ ברגע האחרון האדם השלישי, כמו במיקרים רבים.

אהרון שקום, תל־אביב

● ● ●

תנו לבגין שנם

מונולוג ששם הקורא בפי ראש־הממשלה.

במו עיני ראיתי אלפי אלון־מורה פורחים בכל המיזרח התיכון, והנה הופיע סאדאת עם סיסמותיו

מגוג שרון
דם ויזע

להגיה: No more war. No more bloodshed! הגבובות: כאילו יש דבר יותר יפה מדגל כחול לבן ספוג בדם המכבים החדשים!

לו היה הוא לבדו, ניחא. אבל

(המשך בעמוד 16)

יש יצירה מקורית בטלוויזיה!

קורא דישי
צל"ש

כידוע, אחד התחלואים הכבדים של הטלוויזיה שלנו הוא מיעוט יצורה ושידורה של היצירה המקורית, לכן בכל פעם שזו אכן נמצאת ומשודרת, יש לשמוח ולהעניק לה את מלוא תשומת־הלב.

לאחרונה, זכינו פעמיים בתוך חודשים סמוכים בשתי חוויות טלוויזיוניות מרתקות: האחת, שבה הוצג הקונפליקט הקומי והניצחי בין הפרופסור ידין ואלוף הרבנים גורן. השנייה, בכיכובו הבלתי עדי של השר ללא־תיק מודעי.

אם הראשונה לא היתה מביישת שום סידרת הומור וסטירה, הרי שהשנייה היתה מרתקת, מותחת ומדהימה מעצם העובדה שפעמים רבות במהלכה היתה סכנה מוחשית ביותר שאחד המתמודדים יקום ויעזוב את האולפן בסערה — מי יודע אולי גם אחרי „זאפטה" שיגחית על יריבו.

הרב גורן, ששבועות אחדים מאוחר יותר הוסיף תיזכורת בדמות צילומי־חוץ, כשהוא רתום באוויר לכלי מרחף, בקושי יכול להתמודד עם כישרונו המדהים של השר מודעי, כפי שהתגלה בתוכנית האחרונה, שהיא מבחינתי שיא־השיאים למה שטלוויזיה טובה יכולה לעשות בשידור ישיר.

כבר מן השאלה הראשונה הסיט מודעי את הרוטינה והכניס את מראיניו לעמדת התגוננות מאסיבית. הם נאלצו לא רק להגן על עצמם, אלא גם על חלק מחבריהם שלא נכחו במקום. לא פעם נאלץ אחד מהם להשתמש במילה „סליחה" ועל פניהם ראית את החשש שמא יינזפו קבל־עם ועדה על־ידי השר, שטען בעצמו שכל תפקידו בחודשים האחרונים הוא לשבת ולחפש משימות שמטיל עליו ראש־הממשלה.

ולבסוף, שבח מיקצועי לבימאי יוסי צמח, שהשכיל להיות זריז וקצבי ולחשוף „קלוז אפים" מרתקים של שלושת המראיינים — מעל ומעבר למקובל בתוכניות יבשות. תגובותיהם הדגישו את גדולת הכוכב הטלוויזיוני הפוטוגני מאוד, שישב מולם. צל"ש ליוסי צמח ולשר מודעי. מחכים להמשך. או לפחות לשידור חוזר.

שאול דישי, תל־אביב

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי, 26.1.82
בית מסוכסך
מחזה מאת:
תופיק פיאד
עברית:
ראתב עוואודה
בימוי:
יצחק נאמן
בביצוע:
ראתב עוואודה

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

לוחות פלסטיים
לאופסט משי, דקורציה, גרפיקה, שלוט + חריטה, פרסום, תערוכות וקישוטים, תחליף לזכוכית, תעשית משחקים, ואקום, הלחמה, אריזה, מדבקות, רהיטים ואוהלים.
רבי טרידינג,
טל: 827315, 822926.

בלונדון מלון
Arosfa
מלון מודרני ונעים בבעלות יחודית.
חדרים יפים,
ארוחת בוקר עשירה.
מיקום מצוין במרחק־הליכה מהמרכז התוסס של לונדון.
AROSFA HOTEL
83, GOWER ST. WC1
TEL. 636—2115

וידיאוסרט
הסרטת אירועים בוידיאו!
צילום תחנות, בר מצווה ואירועים מיוחדים
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662
רח' ירושלים 13 חיפה טל. 662757

הגיע ונמצא במלאי
קרטון טריפלקס TRIPLEX אמריקאי
663 מ"מ x 917 מ"מ 300 גר'
טל: 822926, 827315

לסרט ישראלי חדש
דרושים שחקנים גברים
גילאי 30—25, 50—40, הופעה נאה,
רצוי בעלי נסיון
לפנות ל„תום־לי הפקות סרטים"
טלפונים 03־291877, 03־282678

שיט התענוגות הגדול

פסח 7.4.82-15.4.82

חגיגת פסח בהפלגה מלכותית -"קופל", חברת הנסיעות הגדולה בישראל, מזמינה אותך לסייר במשך 8 ימים נפלאים בנמלי הים התיכון, במצרים, יוון וטורקיה באנית הפאר "אטלס" של חברת אפירוטיקי*

- מיזוג אויר בכל האניה.
- תאים מרווחים ונוחים
- 12 אולמות בילוי !
- 5 ברים למשקאות !
- 3 בריכות שחיה.
- קולנוע בעל 300 מקומות ישיבה !
- 5 ארוחות ביום בימי ההפלגה !
- ליל הסדר על האניה !

סיורי חוף - פורט סעיד, רודוס, קוסדסי (טורקיה), פאטמוס, פיראוס (אתונה)

מחיר החל מ-550$ בתא משפחתי או 725$ בתא זוגי

- ילד מתחת לגיל 12 בתא עם ההורים - 50% הנחה.

לבעלי כרטיס אשראי **ויזה ודיינרס קלוב** - אפשרות תשלומים מיוחדים:

- 50% במזומן ו-50% ב-4 תשלומים שוים החל מחודש לאחר הנסיעה ללא ריבית וללא הצמדה

או

- 10% במזומן ו-90% ב-6 תשלומים שוים וצמודים החל מחודש לאחר הנסיעה ללא ריבית

בקש את העלון המפואר בכל משרדי "קופל" ברחבי הארץ.

על ההפלגה הזו - אל תפסח!

קופל וסיעות

משרד ראשי: רח' פרישמן 14 ת"א,
טלפון 03-246121 ובכל סניפי "קופל" בארץ.

* סוג בטיחות ב'

לעולם הגדול הפלג עם הגדולים-"קופל"

מכתבים

שר כרמן
שר מודעי
הפרק הבא בסידרה

(המשך מעמוד 14)

כל העולם היה נגדנו. קרטר, ז'יסקר, קרייסקי ומי לא?

אך בעזרת השם ושר־ההיסטוריה, יד־הגורל היתה בכולם. העבד ה־נובי עוסק במדיניות של מעלה. מגדל הבוטנים ורודף־הבצע סולקו. דיין המיסכן אפילו לא זכה לראות את ימית בגדולתה! Mon General חוזר לחרקות, אך לא בפוליטיקה.

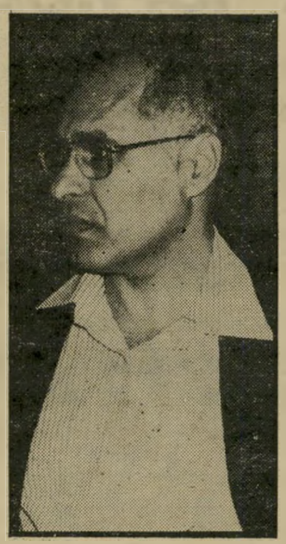

ח"כ חשאי
גם נגדו

לרוסים בוער הכובע הפולני על הראש והאחוריים נתרכים באס־גניסתאן. בקיצור, הדרך לדמשק פנויה.

החוכמה אינה להיות ראש־ממשלה, אלא להשאיר עיקבות ב־היסטוריה. לא חיכיתי 29 שנה כדי להיות פחות מבן־גוריון. אני מודה, שברגע מסויים התפתיתי לתסריט של „האיש שהביא את השלום". אבל זה היה רק רגע של חולשה. אני לא נולדתי עם עלה־זית בפה.

כישורים צבאיים יש לי יותר מב"ג, ולא פחות ממנו אני חש את משק כנפי־ההיסטוריה. צריך להזדרז ולסיים את ההכנות. פיקוד צה"ל מלוכד וממושמע, רמטכ"ל שלא אוהב ויכוחים, והעיקר, מערכת־ביטחון הנשלטת באופן מוחלט על־ידי הזרוע האזרחית... המילחמתית.

רק התלבטות אחת נשארה לי. לפעמים, כאשר נחה עלי רוח־אלוהים ומרוממת אותי על כנפי־נשרים, אני הוזה בעיני הגן שלי מחזה מרהיב־עין: נגבה ארץ גושן הדשנה, צפונה הפרת והחידקל, מערבה הים האין־סופי וקדמה תימרות־עשן של בארות־הנפט! אך פיתאום, התמונה מתחלפת ו־לנגד עיני מיפלצת בעלת 101 ראשים, כל ראש בגודל של טנק והגה הם מתקדמים... זיעה קרה מכסה אותי, אני חש צינת מוות.

למה לא שמעתי בקולו של רבי שימחה? נכון שהוא לא יוצלח, אבל הוא לעולם לא נכשל.

צבי מרום, רמת־השרון

● ● ●

פרשת מודעי

קוראים מגיבים:

אם איני טועה, היה זה משה סנה המנוח אשר אמר: „כאן ה־נימוקים אינם תקפים — הרם את הקול!" נזכרתי במישפט חכם זה כאשר ראיתי ושמעתי את הופעו־תיו האחרונות של השר יצחק מודעי בכלי־התיקשורת. את מי הוא לא חירף, ואת מי הוא לא גידף: את המישטרה ואת היועץ המישפטי, את חברי השר ברמן ואת הח"כ חשאי. אך נגד כל אלה עומדת העובדה: בגין סירב למנות אותו כשר־אנרגיה. מדוע?

קרה מתים, תל־אביב

האם השר יצחק ברמן הוא נוכל, שפל ורמאי? האם השר מודעי הוא מעורער בנפשו וזקוק לאיש־פוז? על־כך בפרק הבא בסידרה בועות.

דני אהרוני, ירושלים

חומר למחשבה

סימני שאלה ביחס לעתי־דה הדמוקרטי של מדי־נת־ישראל ומוסריותה.

בתחילה, כצעד ראשון, נסגרה אוניברסיטת בירזית, והפרופסור לדיכוי, מר מילסון, הודיע לכולם כי גם שיח קטן נותן צל. מעט אחר־כך, כהצדעה לדמוקרטיה ה־ישראלית, נסגר עיתון אל־פג'ר ועימו פיותיהם של מאות אלפי פלסטינים בשטחים הכבושים.

במקביל, החריפו ההמומות ב־ימית, לקול מצהלותיהם של אלה המתיימרים להנהיג את המדינה. כמעט לקינוח סיפחו את רמת הגולן הכבושה.

וכאילו כדי להוסיף שמן למדורה, עלו לכותרות ההתרחשויות בקמ־פוס הירושלמי, שבהן התגלה ה־ימין הקיצוני במלוא כבודו והדרו.

ומה צריך ללמוד מכך העם? כלום — מלבד העובדה המופלאה כי אנשים משכילים ומלומדים אי־נם תמיד תרבותיים, וכי יש אנשים אינטליגנטיים שהם נכים מבחינה מוסרית.

הנה, חומר למחשבה.

סמדר טוב, ירושלים

● ● ●

טעות לעולם צודקת

מה שמצא חקורא ב„מעריב".

הצהרון אינו ידוע בעמדות סוף־סוף העז מישהו להתייצב נגד המערכת המלוכלכת של חטטני הפוליטיקה והעיתונות היורדים ל־נפש כל איש בעל שם.

כל הכבוד לשר יצחק מודעי!

חיים קלצ'ר, חיפה

עוויתות כלפי המתנחלים בימית. אולם כתוצאה מטעות פרוידיאנית של המדפיס נחשפה דעתו, לאן יש לשלוח את אנשי ימית (ראה גלופה).

אדם קדר, תל־אביב

(המשך בעמוד 18)

רובקס
מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות, ועדי עובדים וקבוצים.

קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים אפשרות ייצור מגשים בהזמנות מיוחדות.

קבוץ גלויות 26 ת"א
טל: 822926, 830141

למד קצרנות
עברית ו/או אנגלית
במהירות ובהצלחה מובטחת
ב„אולפן גרג" (בר־קמא)
ת"א: ויצמן 22, 03-254826
חיפה: „במעלה" 04-664922
קורס חדש נפתח ב־31.1.82

לנוכח „הקואליציות המוזרות" בממשלה

בגין יכריע מתי וכיצד יפונו מתיישבי ימית

השר דוד לוי הכריז: „יש לעשות חיפוש יסודי מבית לבית אחר נשק בחבל ימית" ומתנגדי הנסיגה הגיבו: „בוא לסקור כל פינה ואז תחזור בך מעמדתך"

מאת יוסף וקסמן

ראש הממשלה, מנחם בגין, יצטרך להכריע בימים הקרובים בין „הקואליציות המוזרות" שהתהוו אתמול בקרב שרי ממשלתו — על רקע המצב בימית. זאת — לאחר שאתמול החליטה הממשלה — לנוכח היפסי הכוחות השקולים בתוכה — להעביר את הנושא כולו להכרעת ועדת השרים לענייני בטחון. אמנם, על פי יחסי הכוחות כפי שהסתמנו אתמול בממשלה, אין ספק כי כוועדת השרים לענייני בטחון תגבר עמדת חיים שרון, הנורפת שאין למהר ולהוציא את ה„מתיישבים החדשים" בימית וכי עדיף לפנות את כל המושבים יחד עד 31 במאי, זאת להיכנס מידי יום ביומו ל„קרבות" עם מתנגדי הנסיגה.

בכירים — שר החוץ יצחק שמיר ושר האוצר יורם אריזור — אינם הפיצויים, כאשר השר אבריהם שריר אמר, שאת נושא הפיצויים, לאחר

קטע מ„מעריב", 4.1.1981
31 במאסר

...ואין אחרת!

יש רק דלת ביטחון אחת בהשגחת מכון התקנים.

דלדלת של רב-בריח®

רב-בריח®
אתה בידיים טובות

ת"א: 03-283166 (3 קווים)
ר"ג: 03-722111 (3 קווים)
חולון: 03-844145 (3 קווים)
רחובות—אשדוד: 054—73111 (3 קווים)

טבריה: 067-20024
נתניה—חדרה: 053-34688
חיפה: 04-725114 (3 קווים)
קריות: 04-725111 (3 קווים)
נצרת: 065-56580

כ"ס—השרון: 052-20157
פ"ת: 03-919383
ירושלים: 02-533261 (3 קווים)
באר שבע: 057-76840, 79516
אילת: 059-72750

תשבץ העולם הזה 2316

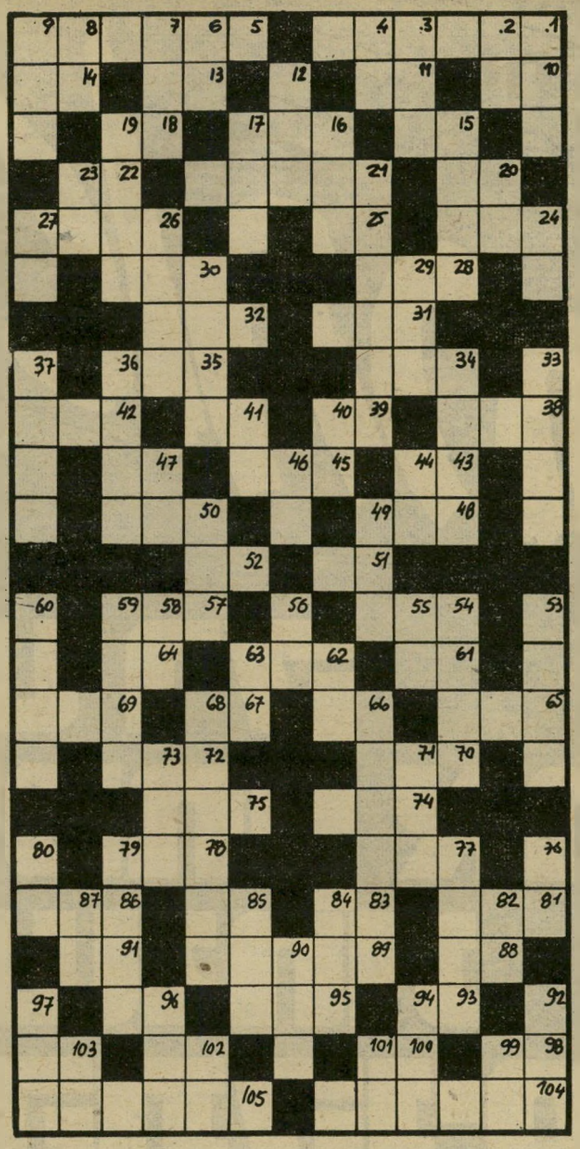

מאוזן:

1) מרחב ערבה ארקטית; 5) שחקנית קולנוע בת 80 (ש"מ); 10) ולד זכר; 11) קצה הרחוב; 13) מילת תנאי; 14) עלה; 15) כינוי לחכמת הקבלה; 16) מעד; 18) שן חותכת; 20) עבר בלתי מוג־דר; 21) חודש ע"ש של אל הזמן הרומי; 22) כלי קיבול קטן; 24) עתיד קרוב מאד; 25) מלכסיקון העדר; 26) זר־רם; 28) קרבן שאדם מתחייב להביא; 30) כלי־טיס הטסים בצוותא; 31) אופנה בלבוש ובמוסיקה; 32) ממעצבי דמו־תה של תנועת הפועלים בארץ (ש"פ); 34) מין שוטית; 35) פרי־עץ עסיסי ממשפ' הוור־דים; 38) שליח דרבנן מא"י לגולה; 39) בוא (ארמית); 41) ככה; 42) תעלה; 43) אנה! 45) היטיב לקלוע בפרח־בר; 47) שונא; 48) פורענות; 50) מרדנות; 51) די; 52) קני־שבלים; 54) מול; 57) בני המין האנושי; 61) פת; 62) רוח החיים בבעלי החיים; 64) מידה עתיקה; 65) שמן משובח; 66) נכרי; 67) בכורו של נח; 69) טרזנות, גנדרנות; 70) לטאה שכרתו את זנבה; 72) גבורת רומן של אמיל זו־לה; 74) גורל; 75) חיזוק ל־אותיות בא"ב העברי; 77) מקום ריק; 78) בכי תמרורים; 81) יחידה אחת מרבות; 83) מסוף בלי מס; 85) התאריך בחודש כסלו שבו מדליקים נר שני של חנוכה; 88) מילת שאלה; 89) הפסד; 91) מילת המעטה; 93) דמות דומינג־טית ב„חלום ליל קיץ" ל־שכספיר; 95) נח, נרגע; 96) מזפט; 98) אמן בקסמים; 100) ידיד כאח; 102) גנוסיא; 103) כלי־רתמה לבקר בעבו־דתו; 104) פי שבע; 105) מת־קדם, נוסה לקדמה וחרות.

מאונך:

1) צר צורת מטבע; 2) קצה ה„לשון"; 3) נהר ברוסיה; 4) תואר ביהדות; 6) סוג של מנעול; 7) מרחק יריה; 8) מצבת זכרון; 9) הכחיש; 12) בן יצחק; 15) צמח הבמבוק; 16) בסיס; 17) עייף; 19) אדם שיש בתכונותיו או במראהו לייצג את בני מינו (אקטואלי); 20) רע; 21) פרסנסיות; 23) מדד (ישעיהו א' י"ב); 24) אוכל משמים; 26) רשם ספרים בספריה בסדר מסוים; 27) כמעט היה נגיד; 29) קיר, מחיצה; 30) אספקלריה; 33) ראוי, מתאים; 34) ויתור מרצון על דבר־מה לטובת אח־רים; 36) מילת הפתיחה בקי־דוש על היין; 37) שמה של הוצאת ספרים ישראלית; 40) ממהר; 41) מכלי האכילה; 44) גיל מצוות; 46) אמצע — בהשאלה; 47) עם 47 מאוזן הוא „משורר הדלות"; 49) עיר בנגב; 50) נבואה; 53) משחק המלכים; 54) מצב ב־כדורגל; 55) מכסה; 56) צעי־רים מאד; 58) אביון; 59) שותק; 60) נטיה; 62) כלי־מאור; 63) אחד המספרים; 66) חוקר תורת האדמה; 68) מערכת, מכניזם; 71) חסר־ערך; 73) תבע; 76) זכאי; 77) אוכל קל ומהיר; 79) עיר מחוז בממלכה המאוחדת; 80) חדרון; 82) נישא; 84) יצא. התרחק; 85) חלל מאורך בס־לע; 87) תבלול בעין; 90) בן שבט יהודה שלקח מן החרם; 92) מקום החלציים; 94) עיר גדולה; 96) מן החרקים; 97) אשפת חצים; 99) חורים בסלע; 101) מהערים שהחריב יהו־שע; 102) מספר בעל משמעות בגימטריה; 103) עליון.

מכתבים

אנשים מזפלאים

כמה הערות לכתבה על הסרט „חמסין" („העולם הזה" 2314).

מהכתבה עלול היה להתקבל ב־טעות הרושם כאילו תושבי יבני־אל „רומו" על־ידי המפיקים, על מנת „להשתמש" בטוב־ליבם וב־תמימותם, כדי שאפשרי יהיה לצ־לם סרט שהמסר שלו מעמיד אותם עצמם באור של „אנשים רעים".

לא זאת היתה כוונתנו. כש־תושבי יבניאל יראו את הסרט הם ישתכנעו בכך סופית.

ביבניאל פגשנו אנשים מופל־אים, נדירים במושגים של היום, וקיבלנו מהם יחס ועזרה ושיתוף־פעולה שחיממו את הלב.

עזרתם היתה מעל ומעבר למה שציפינו. חלילה לנו מלפגוע בהם. ואם מישהו מהם נפגע — אנחנו מתנצלים על כך באופן אישי.

נחזור ונציין, שעלילת הסרט מתרחשת במושבה גלילית דמיו־נית, ללא קשר ישיר ליבניאל או למושבה אחרת.

דני וסקמן — במאי
יעקב ליפשין — מפיק,
תל־אביב

● ● ●

לספח את פולין

הסיכוי היחיד לשיקומה של פולין, לדעת הקורא, טמון בסיפוחה לברית־המועצות.

לפני שפולין הפכה לארץ הנש־לטת על־ידי צבא, חשבתי לצאת עם הקריאה: לך, ואלנסה, לך!

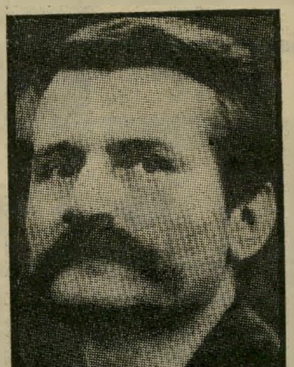

מנחיג ואלנסה
לך, לך!

למען יימנע המצב הקיים עתה. כל עוד חי וקיים ואלנסה, פולין תכרע ותיפול וכלכלתה תיהרס לחלוטין.

המצב הקיים הוא חסר־כל־תיקווה, ורק על־ידי סיפוח פולין בשנית לברית־המועצות קיים סי־כוי קלוש לשקם את פולין, ואולי בעיתד לאפשר לה עצמאות.

לשם כך חייבים לנטרל את רי־גלד רגן. עמי העולם חייבים לד־חות בזילזול את קריאות המילח־מה שלו, ולהעמדו על מקומו.

רפי אליהו, קרית־אתא

● ● ●

לא ביגלל מות השחקן

במדור קולנוע נכתב כי הסרט „הגשר על נהר קוואי" מוצג עתה בארץ בעקבות מותו הטראגי של השחקן ויליאם הולדן („העולם הזה" 2313). מנהל הקולנוע שבו מוצג הסרט, מגיב:

מבקר־הקולנוע של העולם הזה חזה בהקרנה החוזרת של הסרט, נהנה, וכתב מה שכתב ברוח טו־בה ואוהדת, אבל הצליח למנוע ממני אותו הסיפוק, ועל־כך טענ־תי:

אילו היה נכתב כי האחראים להעלאתו מחדש של הסרט חשו־דים בהריגתו של השחקן וילאם הולדן, הרי שהייתי מכחיש מכל וכל, אף שאולי קשה היה לי לט־עון לאליבי.

אך כאשר כותב המבקר שהסרט

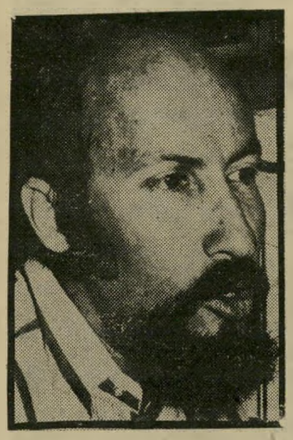

קולנוען ורדימון
אין אליבי

הובא לארץ בעיקבות מותו של ה־שחקן, הוא טועה. הזמנתי סרט זה להקרנה חוזרת בסוף חודש ספ־טמבר, טרם מותו של הולדן, אך ורק על־סמך רמתו ומקומו המכו־בד בהיסטוריה של הקולנוע, וב־עיקר עקב המסר האנטי־מילחמתי אשר נשא עוד בשלהי שנות ה־50'.

אורנד ורדימון, תל־אביב

● ● ●

דימיון ומציאות

מירוץ החלל מעורר ריגשי תחרות והתלהבות, אך חישגיו אינם מרובים.

אמנם נחתו האסטרונאוטים על הירח, אך לא נוצלו עדיין האפ־שרויות על כדור־הארץ, למשל: כוח ההדף בקוטב הצפוני ובקוטב הדרומי, כאשר כדור הארץ הופך את צידו. כוח זה דומים לו בכו־כבים אחרים לא נוצלו. כוחות אלה מעוררים בעייה קשה: כיצד יחזיק גוף האדם מעמד במהירות פית־אומית שתיכפה עליו.

למרות זאת מסוגלת הטכניקה האמריקאית לפתור בעיות כאלה ולהגיע עד קצה מערכת השמש, אל כוכב פלוטו. במערכת השמש, כך מעריכים, אין חיים. אך מה מעבר לה? עד לקצה מערכת השמש מגיעה המציאות. מעבר לה מצוי הדימיון, שלו אין גבולות, כידוע. האם יצאו אי־פעם האסט־רונאוטים אל תחום הדימיון?

שימעון אפרתי, חיפה

שקט בקצה

שקט בקצה השני של ה־סקלה,
שקט עד מאוד.
קול של שלום שבקע מאי־שם,
בלילות חורף גשומים.
צלילי זריחה,
שהובילו אותנו לצהריים קסומים.
שירים של שליחות
ומילים עם כיסוי,
כתמים של אור
וזוהר אנוש,
כובו בידיים חולות,
של פקידים מתוסכלים
וחוקים חלוים.
תודה לראש־הממשלה!
ולמישרדים האחראיים!
שפגעו קשה
וחיבלו בפריחה.

איין יפה, ירושלים

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים בספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* מגוון גוונים *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוהי"

רח' אלנבי 31 ת"א
בית האופנה

HOMME

מכירת סוף העונה 20% הנחה אמיתית !!!

HOMME

HOMME

● אנגליה SABRE ● צרפת LACOSTE
● סקוטלנד Wolsey ● הולנד Van Gils
● אנגליה Kinglynne
● צרפת Louis Féraud ● אנגליה Sabi

היוקרה האישית שלך

חליפות, מכנסיים, בלייזרים, בלוזונים,
מעילי עור, ג'ינסים, קורדרוי וחולצות פלנל.

HOMME
רשת בתי האופנה
הגדולים ביותר בארץ

סניפים נוספים: תל-אביב, דיזינגוף 119
תל-אביב, רח' אלנבי 74 מחלקת נשים
רעננה, רח' אחוזה 137
גם מחלקת נשים
פתוח רצוף

פרסום רם

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.12.81

	לשנה בשקל: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
◆ בארץ	605	+ 45	+ 78	= 728	415
◆ לארצות תבל דואר רגיל	605	+ 145	+ 90	= 840	470
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר					
◆ אירופה	605	+ 240	+ 101	= 946	520
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו ונצואלה, ברזיל פרו	605	+ 607	+ 145	= 1357	760
◆ ארגנטינה קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	605	+ 1252	+ 223	= 2080	1100
◆ פנמה, טאיוון, יפן	605	+ 723	+ 160	= 1488	800
◆ תאינלד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	605	+ 910	+ 182	= 1697	940
	605	+ 741	+ 161	= 1507	830

JORDACHE®
תל-אביב, רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351
סוף סוף כאן
יבוא ושווק
תוצרת ארצות הברית סוג א'
JORDACHE LEE LEVIS
מכנסי ג'ינס וקורדרוי
סרבלים וחצי סרבל בשלל צבעים
חולצות ומכנסי ג'ורדאש
הגיעו המקורי

חנויות סופר ג'ינס:
תל-אביב: רח' יהודה המכבי 57 טל 456351
רחובות: רח' הרצל 181 טל. 054-76274
רמת-גן: רח' דיזר כהן 2, פינת ביאליק 66, טל. 734730
ירושלים: רח' יפו 50 בנין העמודים טל. 02-233559
פרסום רם

הגיעו מגפי בוקרים
COWBOY BOOTS
תוצרת ארצות-הברית

מרים בנימיני

מזל החודש: דלי

בני מזל דלי מאוד מורכבים, ובעלי אישיות מגוונת. כל הדברים שכבר נאמרו עליהם לא ממצים את הרב־גוניות המאפיינת אותם. כל מי שמנתח את אופיים מסכים שהם אוהבי חברה ואידיאליסטים. כל דבר שבו הם מתבלטים קשור בעזרה לציבור — מהעזרה הפשוטה ביותר, כמו מתן צדקה לשכן הגר בקיבתם ועד עזרה לכלל האנושות, כמו המצאה מקורית ומבריקה (דוגמת המצאתו של אדיסון שהוא בן דלי).

בני דלי צמאים לחברה ומעורבים בכל מה שקורה בה. לכל אחד מבני המזל ידידים וחברים לאין־ספור. חלק גדול מחבריהם מרגיש אסיר תודה כלפיהם, כי לפחות פעם אחת חילץ אותם הדלי ממצב קשה.

רבים מידידיהם נוטים לחשוב שהם אנשים פתוחים וגלויים, אך למעשה הם מאוד סגורים. קשה ליצור איתם קירבה אמיתית. חרף התיידדותם המהירה, הם אינם אוהבים כשמחטטים באישיותם ומתערבים בחייהם. ההרגשה שהם אדונים לעצמם ולמחשבותיהם חשובה להם. כשמנסים להדק עימם את הקשר הם חשים כנחנקים, ונעלמים.

הם מושפעים ממצבי־רוח מתחלפים, ועקב כך התנהגותם נראית לעתים קרובות זרה ומוזרה. יתכן שאשמיים בכך שני הכוכבים אוראנוס ושבתאי, השונים באופיים מן הקצה אל הקצה. שבתאי גורם להם שיהיו כאילו „מרובעים" ויתאימו את עצמם למיסגרת מוכרת ומקובלת, ואף ינהגו לפי כל המוסכמות והדרישות החברתיות. אך ברגע שהם קיבלו על עצמם התנהגות כזאת, מייד מופיע הצד השני באישיותם, זה המזוהה עם כוכב אוראנוס, ואז מתברר לפתע שהם מסוגלים כימעט לכל דבר.

המסגרת משמשת להם בסיס, אך הם מתעלמים ממנה מדי פעם, ומדהימים את הסביבה במעשים משונים ובלתי שיגרתיים. בכל מקום שבו הם עובדים ידוע, שאם נותנים להם עצמאות וחופש פעולה, הם מכניסים חידושים מעניינים, ומתגלים כיעילים וממולחים אף בענייני משא־ומתן או כספים. בכל מקום שבו נחוץ מישהו שיארגן ועד־עובדים, ועד־בית, ועדת־תרבות או כל ועדה אחרת, כמעט בטוח שבראשה יימצא בן דלי שיהיה מעורב בכל מה שקורה, וידאג גם לענייני הצדק החברתי.

יושר וחוש־צדק מפותח מאפיינים אותם, והם מוכנים להילחם למען אחרים ואפילו להפסיד את שמם הטוב, אם הם מאמינים בצידקת העניין שלמענו הם נאבקים. מרוב המאבקים הם יוצאים כשידם על העליונה, מכיוון שיש להם כושר שיכנוע והם יודעים לבטא את עצמם בצורה מבריקה ומרתקת.

השנה החולפת הביאה שינויים מרחיקי לכת לבני המזל. חלקם חשו התקדמות עצומה במקום העבודה. הוטלו עליהם תפקידים חדשים ונוספה להם אחריות רבה. אנשים הכירו בכישוריהם ודאגו לקדמם. ההערכה אליהם גורת והולכת. במשך השנה הקרובה הם צפויים להתקדמות נוספת.

חלק מבני המזל עברו או יעברו שינויים קיצוניים ומהפכניים בחיי המשפחה. חלקם הפתיעו את עצמם ואת סביבתם בפירוק מיסגרות, ואחרים בהקמת מיסגרות חדשות, או במתן צביון ואופי חדשים למיסגרות הקיימות. השנה הבאה תביא עימה שינויים נוספים ומפתיעים לא פחות. יתכן שאלה שעזבו את מישפחתם יחזרו. אך גם הפתעות מסוג אחר עשויות להתחולל.

השנה צפויה להם פעילות חברתית רבה. לקראת האביב הם יתבקשו לשמש בתפקידים ציבוריים חשובים, ויגישו סיפוק רב בפעילותם זו. במצבים קשים הם לא יאבדו את קור רוחם ואף יעודדו את סביבתם בביטחונם ובאופטימיות שלהם.

הדליים מורכבים ובעלי אישיות מגוונת. הם נראים פתוחים וגלויים, אך למעשה קשה להתקרב אליהם

אחרי מאבקים וקשיים שליוו את התקופה האחרונה, אתם עשויים להגיע למסקנה שכדאי לפתח גישה חדשה ולשנות דפוסי התנהגות מוכרים. הבעיות הוחרפו בעקר כדי להראות לכם את הדברים בפרספקטיבה חדשה. כבר כעת מסתמן כיוון חדש וחיובי, אולם לא תוכלו להימנע מלקחת אחריות נוספת שתשתלם ותביא בסופו של דבר להתגשמות רוב המאווים. היזהרו בענייני כספים.

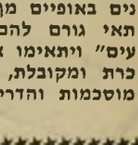

* * *

מעניינים כספיים גורמים לדאגה, רצוי לחכות עד הטבת כל צעד חדש. עבודה נוספת עשויה להיות מוצעת בימים אלה, למרות שברגע זה הראש אינו פנוי לחידוש מסוג זה, וגם תחושת ההתלהבות והמרץ שליוותה את החודשים האחרונים פגה לזמן־מה, רצוי בכל זאת להתייחס להצעות אלה בכובד ראש. בעיות בשטח שבינו לבינה גורמות למתח ולאכזבה, תיקוות ושאיפות גדולות עלולות להתנפץ מול המציאות.

* * *

הקלה מסויימת לאחר תקופה מתוחה וקשה תוסיף יותר שקט השבוע. חנושים שכל־כך הציקו בחודש האחרון יורדים מעט מעל הפרק, ואתם מתפנים למחשבות, תוכניות ועיסוקים חדשים. ההתאוששות אומנם איטית, אך בתכם יוכלו כבר להרגיש באווירה יותר רגועה. חלק מכם מתכננן להחליף את נושא הלימודים, או להשלים את הלימודים בארץ אחרת.

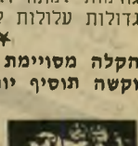

המצב הבריאותי דורש השגחה מיוחדת. מצבי־הרוח מתחלפים במהירות והנטייה להסתבך בתאונות גרה. רצוי למתן תגובות מהירות ותוקפניות כדי למנוע הסתבכויות. חוכניות הקשורות לי מעבר לדירה אחרת או לשיפוצה של הנוכחית, מתעכבות בגלל בעיות כספיות. אין טעם להיכנס לדאגות, בתוך כחודש יראו העניינים באור שונה וטוב יותר. קשרים רומנטיים יפתיעוכם השבוע, בגלל הצעות שונות.

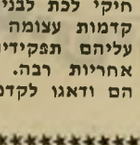

* * *

שינויים מרחיקי־לכת צפויים בעתיד הקרוב, בעיקר בקשר לבני הזוג. ברגע זה רצוי שלא לבצע שינויים דרסטיים ולשקול היטב את הצעותיו של השותף. אריות שניחנו בכישרונות יצירתיים יחושו השבוע מרץ ויכולת לבטא את עצמם בצורה מקורית ומעניינת. שפע של התחבות עשוי לקדם את השאיפות. פעילות ציבורית תוכתר אף היא בהצלחה. כושר השיכנוע והקסם האישי יהיו בעלייה.

* * *

רעיונות חדשים הקשורים למצב כספי לא נוח, עשויים לפתור זמנית את הבעייה הלוחצת במיוחד. יתכן שתיאלצו לבצע עבודה נוספת בתקופה זו, ותחושו עצמכם עמוסי התחייבויות שעליכם לסיים בזמן. קרובי משפחה שהיו אמורים לבוא לעזרתכם עלולים לאכזב. רצוי לסמוך בעיקר על עצמכם. חסר שקט ועצבנות יאפיינו את השבוע וכדאי לבלות את הזמן הפנוי בבית. גם ילדים יוסיפו הנאה.

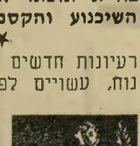

במקום העבודה תמצאו שיתוף פעולה משביע רצון. תוכלו להיווכח שאנשים מעריכים את דעתכם ומבקשים את עצתכם. תוכניות חדשות שלא העזתם לדבר עליהן, ייענו בחיוב אם רק תעזו להוציאן לאור. מבחינה רומנטית אתם עלולים לחוש אכזבה מסויימת, מכיוון שבן הזוג שוב מפגין התרחקות. רצוי לא להעיר ואפילו להתעלם מהתנהגות כזו. לאמיתו של דבר, כלום לא השתנה. העיכוב הוא זמני.

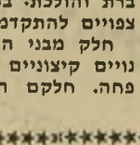

* * *

מתיחות בלתי־מוסברת מורגשת בביתכם, וכל עניין קטן עלול להפוך לריב מנופח ומוגזם. למרות העייפות והרצון לבלות בבית כמה שיותר, כדאי דווקא להתחרץ ולבלות בין ידידים במקומות בידור כדי להפיג את המתח. התאהבויות פתאומיות צפויות השבוע. תיתכן אהבה ממבט ראשון, אבל למרות ההתלהבות, אתם צפויים ל־ קשיים בביטוי הרגשות. גם אם הצלחתם, תיתקלו במיכשולים שונים שיקשו עליכם.

* * *

המצב שבו אתם נמצאים בתקופה זו גורם לבילבול ולחוסר ביטחון. למרות הסערות הפנימיות, כלפי חוץ אתם מפגינים שקט וסובלנות כלפי הסביבה הקרובה. קשרים עם ארצות אחרות יוסיפו עידוד השבוע, ויתכנו אף רעיונות חדשים בקשר לעבודה זמנית מעניינת. במקום העבודה צפויות אי־הבנות עם מעבידים או שותפים. יש להזהר במיוחד מהערות פוגעות הנאמרות ללא ביקורת.

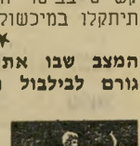

המצב הכספי עלול להביא אתכם לחוסר ביטחון ודאגה לעתיד. גישה שקטה וזהירה והתייעצות עם ידידים מבינים דבר תעזור בשיפור הרגשה. למרות שברגע זה לא רואים מאין יימצא המוצא — בתוך כמה שבועות יהיה המצב שוב מעודד. ידידויות ישנות עלולות לעלות על שרטון בגלל אי־הבטה וכעס מצטבר. על פרשה שנגמרת אל תצטערו. תוך זמן קצר צפוי קשר חדש ומעניין במיוחד, מסוג שעוד לא היכרתם.

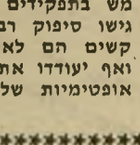

* * *

לדלי תקופה של תהפוכות ובילבול. מצב־הרוח הקשה שאיפיין את החודש האחרון מתחיל לעבור, אך שרידיו עדיין יורגשו. יחסים בעבודה מאוד רגישים, ויש לנהוג ב„כפפות של משי" כלפי מעבידים. שינויים מפתיעים הקשורים למצבכם המישפחתי צפויים בחודש זה, וכבר כדאי להתחיל לתכנן את מצבכם ב־ עתיד הקרוב, ולשוחח על כך עם הקשורים בדבר. תוכניות כספיות, שימרו בסוד.

* * *

התנהגות לא ברורה גורמת להתרגזויות ואי־הבנות סביבכם. העייפות שפוקדת אתכם בתקופה זו מכניסה אתכם למצב של אי־איכפתיות, ורצון לסתגר בבית ולבלות עם עצמכם בשקט וללא הפרעות. שיחה גלויה עם מכר חדש עשויה לגרום למיפנה ביחסים, ומכל זה אתם תצאו נשכרים. ידידים שזמן רב לא ראיתם יתקשרו וינסו לחדש את הקשרים, אך ברגע זה קשה יהיה להחזיר את המצב לקדמותו.

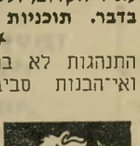

הצהרנות חגיגות בדניש

לפני 20 שנה יצרנו מושג חדש בישראל: **דניש**
— מושג שהפך משך השנים מזוהה עם
אמינות, איכות, מכירה הוגנת ושרות מקצועי.
היום, כל אחד יודע מה זה דניש:
היום, כל מי שמבין בעיצוב ואיכות — יודע כי
בדניש ימצא את מבחר הרהיטים העשיר
ביותר בישראל ויקבל את התמורה הטובה
ביותר לכספו.
היום, עם 10 מרכזי תצוגה ב—3 מפעלים
בישראל, בנוסף ליבוא מסקנדינביה, איטליה,
בריטניה, שוויץ וארה"ב — אנו מציעים
ריהוט לחדרי מגורים, חדרי אוכל, חדרי
שינה, מטבחים, חדרי ילדים ונוער, מערכות
ריהוט מודולריות, קו צעיר Young Danish
ואגף מיוחד לריהוט משרדי.

החודש אנו חוגגים את יום הולדתנו:
כמיטב המסורת שלנו אנו רוצים לשתף גם
אותך הלקוח, ומזמינים אותך ליהנות
מהזדמנויות חגיגיות.

1962–1982: דניש חוגגת 20 שנות פעילות בישראל

הדוגמאות המופיעות במודעה הן רק חלק מהמבחר העצום.
המחירים הינם בשיטת "שלם וקח".
לנוחותכם גם אפשרות רכישה ב—3 תשלומים או
ב—6 תשלומים (בתוספת קטנה למחיר).

מזנון מודולרי דגם 4000B
עשוי טיק אמיתי, מיובא
מדנמרק.

מורכב מיחידות בגדלים
שונים המתאימות לטלויזיה,
למערכות סטריאו, לבר
ולספריה.

המחיר: **14,530.— ש"י**

כורסת טלויזיה דגם טלסטאר,
עשויה עור אמיתי, מסתובבת
ומתנדנדת, מיובאת מדנמרק.

המחיר: **4,795.— ש"י**

פינת ישיבה BONNY, עץ אורן מסיבי,
נוח ושימושי, עם כריות מתהפכות.
ספה דו מושבית, תלת מושבית וכורסא
(ניתן לרכוש כל יחידה בנפרד).

המחיר: **11,820.— ש"י**

באגף הריהוט המשרדי: שולחנות
כתיבה, כסאות מנהלים ועוד.

בתמונה: כסא מזכירה דגם FLASH.

המחיר: **995.— ש"י**

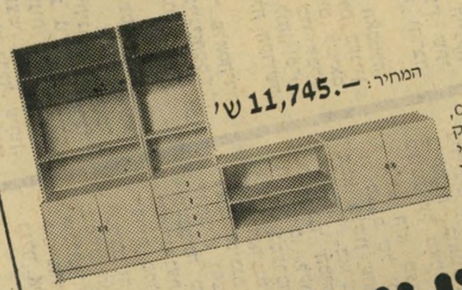

מזנון מודולרי COMBI,
בעיצוב שבדי, צבוע לק
לבן, מתאים לחדרי
מגורים, ספריות, חדרי
ילדים, לסטודיו ולבר.

המחיר: **11,745.— ש"י**

מחיר מיטה זוגית
195×165 ס"מ,
כולל שני שולחנות
לילה (לא כולל
מזרון):

9,425.— ש"י

חדר שינה CAPINERA מעץ אגוז טבעי, מיובא מאיטליה, עם
מקום לאחסון כלי מיטה, שתי שידות עם שתי מגירות ותאורה
פנימית (BUILT-IN). ניתן להוסיף שולחן איפור פינתי ושידה
רחבה עם 4 מגירות.

דניש

רמת-גן: דרך ז'בוטינסקי 104.
תל-אביב: ככר המדינה, פינת ויצמן. **אילת:** מרכז מסחרי, צופית עילית.
ירושלים: רח' הסורג (ע"י ביטוח לאומי). **כפר-שמריהו:** מרכז מסחרי.
חיפה: ככר סטלה מאריס, הכרמל הצרפתי. **באר-שבע:** רח' החלוץ 124.

ארגנטינה היא בעלת בריתה של ישראל - שותפה לעיסקות נשק גדולות

עיתונאי ישראלי שחי בה במשך שלוש שנים מוסר עדות:

חיים מתחת למגף

א רגנטינה הוכת ומידרדרת. זו מדינה תחת כיבוש. הצבא הלאומי כבש לפני שש שנים את ארצו, והביא אותה היום אל שואה כלכלית וחברתית. גנרלים וקולונלים, שלא ידעו יותר מאשר לצוות על חייליהם שמאל־ימין, שמאל־ימין, פלשו כמו ארבה לבתי־חרושת, לחב־רות מיסחריות, למוסיאונים, לתחנות רדיו וטלוויזיה, ומונו על־ידי הכת הצבאית, על מסכי־הטלוויזיה של ארגנטינה סרט כמו שואה."

עסקני־הקהילה הודו לפניו: "עניין ה־סרט חשוב לנו רק כארגנטינים, מפני שאין יודעים איך להראות את פרצופינו בחוץ־לארץ. שם שואלים אותנו: 'מה קורה בארץ שלכם עם הולוקאוסט? מדוע לא מקרינים אותו אחרי שראו אותו בכל העולם? האם לשילטונות ארגנטינה בעיות מיוחדות בנידון? האם השילטונות מרגישים את עצמם אחראים להשמדת־העם הזו, שאורגנה על ידי הנאצים? האם היה לשילטונות אלו, איזה שהוא קשר לכך?' אנו נשארים בפה פעור לפני שאלות אלה, מבלי לדעת מה לע־נות."

מנפרד שנפלד היה אדם אמיץ, עד ש־ביריונים תקפו אותו ושברו את פרצופו ברחובות בואנוס־איירס, באמצע 1981, כעונש על מאמריו שפירסם בלה־פרנסה.

היום הוא מעדיף להיות זהיר יותר. על מצבם של יהודי ארגנטינה הוא מת־בטא בלשון פחות בוטה, אך לא פחות ברורה: "בארצות־הברית מתקיימת מע־רכה נגד המישטר השולט בארגנטינה," הוא כתב. "לקהילת יהודי ארה"ב השפעה גדולה במערכה זו, נגד אי־קיום זכויות־האדם בארגנטינה. ראשי קהילה זו משוכ־נעים, מסיבות שונות — שמצד אחד אפשר להסבירו ומצד אחר לא — בכך שיהודי ארגנטינה מצויים תחת איום של סכנה בלתי־נמנעת — אם לא איום גלוי, אז לפחות סמוי.

"מצב זה הוא ביטוי של הרגשות האנטי־שמיים הכרוניים של חלקים נרחבים ב־אוכלוסיית הארץ. האנטי־שמיות של חל־קים אחרים נזונה באופן שיטתי — לא בגלוי אלא בחשאי — מלמעלה."

ישראלים
בשיבחי רודנים

ב סוף 1980 פירסמה מירה אברך, כתבת לענייני רכילות של ידיעות אחרונות, סידרה על ראשי השילטון ב־ארגנטינה. היא הצדיקה בעיתונה את השולטת כקומיסרים וצנזורים אפילו ב־מועדוני הספורט והכדורגל.

ארגנטינה של היום גוססת. ארבעה מיליון מובטלים, שני מיליון אזרחים פת־חו בהכנות להגירה, יותר מ־15 אלף נעל־מים, מתוכם יותר מאלף אזרחים יהודים.

המישטר הצבאי, הפך את 28 מיליוני האזרחים לעבדים מבחינה נפשית. מצב־החירום, הקיים מאז 1976, אוסר כל פעילות פוליטית. ראשי האיגודים המיק־

מאת

מרסל זוהר

צועים נעצרים בכל יום שני וחמישי. אסירים מוחזקים חמש־שש שנים בכלא ללא משפט.

מה מצבם של יהודי ארגנטינה, המונים כ־400 אלף איש, תחת מישטר הרודנות? האם צדק העיתונאי היהודי יעקוב טימר־מן בהאשמותיו נגד מנהיגי הקהילה — כאילו הם מחרישים לנוכח הסכנה האנטי־שמית — או לא?

האנטי־שמיות — מלמעלה

א רגנטינה היא הארץ היחידה בעו־לם שעל מירקעי־הטלוויזיה שלה לא הוקרנה, עד לחודש דצמבר 81', הסידרה שואה. השילטונות אסרו עד אז את הקרנתה.

העיתונאי היהודי ארגנטיני מנפרד שנ־פלד גילה בעיתון לה־פרנסה:

"מנהיגי הקהילה היהודית שעימם שוחח־תי, הגיעו למסקנה: לא מעניין אותנו כיהודים, אם מקרינים או לא מקרינים

ב ארגנטינה קיים מזה שש שנים מישטר רודנות צבאי. הוא שולט על 28 מיליוני האזרחים בעזרת צווי־חיפוש, ללא פר־למנט ובניגוד לחוקה. הוא אוסר כל פעילות פוליטית פומבית, ועוצר את עסקני האיגוד המיקצועי בכל יום שני וחמישי.

באותה ארגנטינה עצמה, תחת אותו מישטר צבאי, מופיעים עיתונים הדורשים בתקיפות את החזרת המישטר הפרלמנטרי. הירחון שעיצב בשערו נעל צבאית הרומסת את "ארגנטינה הכבושה", אינו עיתון־מחתרת. בעיתונות היומית מופיעים דיווי־חים על הצהרות אנשי־ציבור, הטוענים שהמישטר הצבאי הורס את המדינה, ולכן עליו להעביר את השילטון לידיים אזרחיות.

בתוך שבוע אחד, בנובמבר 81', פוטרו 20 עיתונאים ממקו־מות־עבודתם, רק משום שהשתמשו בזכותם הלגיטימית לכתוב באופן חופשי. באותו שבוע עצמו התפרסם מיכתב גלוי לראשי החונטה הצבאית, המוחה על פיטורין אלה. על המיכתב חתמו רוב עיתונאי ארגנטינה ואנשי־ציבור רבים אחרים — בתוכם חתן פרס־נובל־לשלום, פרז אסקיוול.

כותרות העיתונים מדיעות בהבלטה על מעשי־הזוועה של אנשי־המישטרה. אלה עולים על כל הפושעים שאינם נושאים מדים במעשי רצח, שוד ואונס של אזרחים ואזרחיות. "נתפסו 18 שוטרים, ששדדו וסחטו דמי־חסות מילדים שמכרו ממתקים ברחוב!" — כותרת לרוחב כל העמוד של עיתון־הערב כרוניקה.

ארבע תחנות הטלוויזיה שתחת פיקוח הממשלה הצבאית אינן מפרסמות עובדות אלה. אין הן מזכירות כלל את ארבעת מיליון המובטלים (כמעט מחצית מכוח העבודה!), אין הן מדווחות על מיקרי התאבדות של אימהות עם ילדיהן, משום שבעליהן איבדו את מקור פרנסתם.

כמה עיתונאים אמיצים מצליחים, אומנם, מפעם לפעם לחשוף את הטיפשות ואת הבוזרות של המערכת השילטונית, אך לעולם אינם מבקרים את שלושת הגנרלים חברי הכת השלטת — מפקדי חילות הרגלים, הים והאוויר.

שלושת הגנרלים הם הסמכות העליונה בארגנטינה. על־פיהם יישק דבר. הם ממנים את הנשיא ומפטרים אותו כרצונם.

אלא שהשליטים נושאי־המדים, כך אומרים משקיפים בבו־אנוס־איירס, התעייפו מניהול ענייני המדינה. את בעיות הכל־כלה, למשל, אי־אפשר לפתור על־ידי צווים ואף לא בעזרת שפיכות־דמים. בעיות אלה דורשות כישורים החורגים הרחק מעבר להשכלתם המיקצועית ולראייתם־העולם הפשטנית שלהם.

הגנרלים התעייפו כבר מהדיקטטורה וממדיניות היד החזקה שלהם, והיו רוצים לפנות את הבימה ולחזור אל הקסרקטינים, שמהם יצאו לפני שש שנים. אך אין הם יודעים כיצד לסגת. הם חוששים שהשילטון האזרחי שיקום אחריהם יחבע מהם דין־וחשבון ויאלץ אותם לתת את הדין על אלפי הנעלמים והנר־צחים.

בחיים הציבוריים של ארגנטינה משמשים בעירבוביה תודעה מפותחת של זכויות־אדם וחופש אזרחי, סמכותיות צבאית היונקת את השראתה מהמישטרים הפאשיסטיים באירופה שבין שתי מילחמות־העולם, אדיקות דתית וחוסר־בגרות אזרחית והרבה הרבה דיעות קדומות.

דוגמה מובהקת לעירבוביה זו הוא המאבק נגד האבטלה. ארגנטינה ראתה בשנה האחרונה כמה פעולות המוניות בעניין זה, שאורגנו על־ידי העסקנים של האיגודים המיקצועיים. לשיאם הגיעו הדברים כאשר מיליון אזרחים ערכו מיצעד כדי לבקש לחם ועבודה. הם צעדו במשך יום וחצי אל העיר לוחן, כ־30 קילומטר מבואנוס־איירס, שם נמצאת כנסיית הבתולה הקדושה, הידועה בכוחה לחולל ניסים.

אם היו פונים אותם מיליון מפגינים אל כיכר פלאסה־דה־מאי', הנמצאת במרכז בואנוס־איירס אל מול בניני־הממשלה, היה בכוחם להבטיח לעצמם לא רק לחם ועבודה, אלא גם להפיל את הרודנות הצבאית.

אין פלא, איפוא, שאת ההכנות למצעד ערכו עסקני־האיגודים בהסכמתם המלאה של השילטונות.

אין בארגנטינה צנזורה רשמית על העיתונות. המישטר המציא — נכון יותר, אימץ לעצמו — מושג גרוטסקי הרבה יותר מצנזורה ממלכתית. לפי תפיסת השילטונות חייבים כולם בצנזורה עצמית. כל אדם חייב לצנזר את עצמו. אם אין הוא עומד בכך ואינו מצנזר את עצמו, הוא עלול לשבת בכלא. עיתון, המפרסם דברים בלתי־רצויים, נסגר לתקופה מסויימת — כפי שקורה לירחונים הפרוניסטים, שהשוטרים מחרימים את כל גליונותיהם בקיוסקים, אחרי שמופיע בהם מאמר ביקורתי.

אחרי שעיתון נאסר לפירסום ונסגר, משנים עורכיו את שמו ומוציאים אותו לאור מחדש. הוא זוכה לתקופת חיים קצרה, עד שהשוטרים מופיעים שנית בקיוסקים, וחוזר חלילה. בינתיים, כשמעגל קסמים זה מסתובב, מאבדים כמה עיתונאים את חירותם או את חייהם.

„מה יקרה אם 200 אלף יהודים יעזבו מחר את ארגנטינה? האם יתנו להם לצאת באופן חופשי?"

נשק? עיסקה טובה!

אוסקר קאמיליון, גבר לבוש בקפידה כיאה לשר־חוץ, קיבל אותי בלישכתו בתחילת הסתיו, לפני שהודחה הממשלה שבה היה חבר. ב־22 בדצמבר 1981 פיטרה הכת השלטת את הגנרל ויולה ואת ממשלתו, ומינתה תחתיו כנשיא גנראל אחר, ליאופולדו גאלטיירי.

הממשלה הארגנטינית כפופה לחונטה הצבאית, הממשיכה להחזיק במוסדות השילטון, כך שחילופי־גברי במישרדים השונים אינם מבשרים, עדיין, שינוי במדיניות.

תשובותיו של שר־החוץ הקודם מבטאות, מן הסתם, גם את עמדותיה של הממשלה החדשה.

● העיתון הבריטי „פאנדיי־טיימס" פירסם שישראלים השתמשו בשטח תוכיה ארגנטיני שהופך מעל ברית־המועצות, בדרכו חזרה מטהראן, אחר שהעביר לפרס נשק וחלקי־חילוף. ביקשתם הסברים משילטונות ישראל לי־תקרית זו?

לא ביקשנו הסברים, גם לא נבקש. אם חברה פרטית ארגנטינית כלשהי החליטה להשתתף במיבצע כלשהו, אין לזה שום קשר עם ממשלת ארגנטינה.

● נפגשת, אדוני השר, בבואנוס־איירס, עם שר־החוץ המצרי, בוטרוס ע'אלי, אשר סייר במדינות דרום־אמריקה כדי לשכנע ממשלות של מדינות כמו ארגנטינה, אורוגוואי וונצו־אלה להשתתף בכוח־השלום בסיני. האם תשג־רו לסיני גם חיילים יהודים — ארגנטינאים?

ממשלת ארגנטינה עדיין לא החליטה בעניין סיני, אפשר שנשתתף — אך זה לא בטוח. כך שאיני יכול להענות לך על שאלה זו. זה עדיין מוקדם. לכן תרשה לי שלא לענות לך.

● בעיתונות הישראלית, גם בעיתונים אח־רים בעולם, פורסם שארגנטינה איצה את ישראל למכור לה נשק תמורת הכטחה שהיא תגן על חייהם של יהודיה. אתם הכחשתם ידיעות אלה.

הטענה הזו כל־כך מגוחכת, שאין צורך להכחישה שוב. דרך־אגב, גם ממשלת־ישראל הכחישה זאת. אני חושב שישראל אינה עומדת תחת שום לחצים כאשר היא מחליטה על צעדיה הלאומיים.

● נחזור ברשותך לעניין היהודים. אתה מוכן, אדוני, כחבר בממשלת־ארגנטינה, ל־הצ־היר לפני העולם שלא תסכימו שחייהם ורכו־שם של יהודי ארצך יהיו בסכנה?

לא הייתי אומר את זה רק כחבר־ממשלה, אלא גם כאזרח ארגנטיני. הטענה, לפיה מרחפת כאילו סכנה מעל ראשו של מישהו משום שהוא יהודי, הופרכה על־ידי המציאות. אין צורך שממשלת ארגנטינה תכריז דבר כזה, או שתיתן ערובות לביטחון אזרחיה היהודים. הם אינם זקוקים לכך. אין כל סיבה לשאלה ששאלת...

● הכחשתם פעמים רבות, אדוני שר־החוץ, שקיימת אנטי־שמיות בארגנטינה. אודה לך מאוד אם תסביר לי, איך זה יתכן שעד היום אין בארגנטינה גנרל יהודי, קולונל יהודי ואפילו מייג'ור יהודי אחד. מדוע לא היה לכם עד עתה אף שגריר יהודי? ה־זכירך, מדובר בקהילה בת 400 אלף איש.

במדינות רבות בעולם אנשי הקהילה היהודית תופסים מקום חשוב בצמרת, אבל אין זה מקובל שהיהודים יגיעו לתפקידים חשובים בצבא. ה־ייתי רוצה לשמוע ממך: האם זה מקובל שהיהודים מגיעים לדרגות בכירות בצבא במדינות אירופה?

● בציבה הקטנה, שבה יש כ־25 אלף יהו־דים — לכך היותר 30 אלף — הגיע יהודי, הגנרל חוזה ברדיץ'בסקי, לתפקיד מפקד חיל־האוויר. אחר־כך הוא שימש כשגריר. בברזיל יש כשיבעה גנרלים יהודיים. אפילו בברית־המועצות הקומוניסטית הגיעו יהודים רבים לתפקידים בכירים בצבא ובשרות־החוץ.

היהודים בארגנטינה אינם רוצים לטפס בסולם הדר־גות בצבא. אם אין היום גנרלים יהודים בצבא ארגנטינה, זה פשוט משום שאינם רוצים להיות גנרלים. באשר לדיפלומט יהודי: רק עכשיו מונה הרלדו שאמיס לתפקיד שגריר ארגנטינה בצרפת. הוא יהודי.

● ב־1980 חללו אנטי־שמים קברות בבית־העלמין שבפרוור ליניירס, ליד בואנוס־איירס, והשמידו מצבות. הקהילה היהודית ציפתה שהשלטונות ישתתפו לפחות בכיסוי־ההוצאות לשיקום בית־הקברות. אך זה לא קרה. מדוע עד היום, אדוני, לא נתגלה אף אחד מחטרי־ריסטים שהניחו פצצות בבתי־כנסת ובמוסדות יהודיים אחרים?

לצערי, לא תמיד אפשרי לגלות את מבצעי ההתנק־שויות הטרוריסטיות. זה לא קל לגלות את הטרוריזם הימני הקיצוני. אם תופעות אלה היו ממשיכות, היינו יכולים לדעת מי הם המבצעים האלה.

● בשנת 1979 ראיינתי את הגנרל אלבנו הרגינדגי — שר־הפנים־לשעבר. הוא הדגיש, שהוא מכיר בחוק־השבות של ישראל ובזכותם של היהודים „לחזור ?מוֹלדתם התנ"כית." אם המצב בארגנטינה יחריף, ו־200 אלף יהודים ארגנטינים — למשל — יחליטו לנסוע לישר־ראל, תאפשר להם, אדוני, יציאה חופשית, כפי שזה היום?

לפי דעתי, שאלה זו קצת אינה מתקבלת על הדעת. אף אזרח ארגנטיני לא יוכל לענות על שאלה כזו — לא בחיוב ולא בשלילה. זה כאילו שאמרת לי שמחר, משום שתתעורר אווירה אנטי־ברטית בארגנטינה, על האנגלים להגר מכאן! או: שתתעורר אווירה אנטי־פולנית, ולכן על הפולנים לעזוב! או אווירה אנטי־ספרדית ועל הספרדים לצאת!

אני רוצה להדגיש שאין אנו חושבים שאזרח ממוצא יהודי, או ממוצא רוסי, או ספרדי, או יפאני, הוא פחות ארגנטיני מכל ארגנטיני אחר. כמדינה של הגירה, לעולם לא נוכל להסכים, שאזרח ארגנטיני, החי במדינה זו, יהיה פחות ארגנטיני מאחרים.

אבל, אם למשל 200 אלף איטלקים יחליטו לחזור לאיטליה — ויחזרו — או 200 אלף יהודים יחליטו לנסוע לישראל או לארצות־הברית — זו תהיה הוכחה לכך שארגנטינה פסקה להיות אומה. אם קבוצה של אזרחים תחליט באחד הימים להגר, אנו ניאלץ להגיע למסקנה שארגנטינה נכנסה לתקופה של תוהו־ובוהו, של אנדרלמוסיה, ולכן לא תוכל יותר לשמש קורת־גג לשום ארגנטיני.

● ב־1979, היו בארגנטינה 27 התקפות אנטי־שמיות פומביות, כגון סימטות על קי־רות של בתים, ליבנות־חבלה בבתי־כנסת ובמוסדות יהודיים אחרים, בבתי־עלמין ועוד. ב־1980 ירד, אמנם, מיספר ההתקפות ל־15. אך מדוע לא שמענו אף־פעם ממשלת־ארגנ־טינה גינוי פומבי על פגיעות אלה? מדוע לא גונה הנסיון לפוצץ בית־כנסת בבואנוס־איירס?

אני חושב שממשלת־ארגנטינה גינתה זאת בתריפות! בעצם... איני בטוח, מפני שבאותו הזמן הייתי בברזיל. אך איני רוצה שזה יקרה שוב, כדי שאוכל להוכיח שממשלת־ארגנטינה מגנה תופעות כאלה. אני בטוח שאם זה יקרה שנית, הגינוי יהיה פומבי.

● בטלוויזיה של בואנוס־איירס, בערוץ 9, הוקרנה השנה תוכנית שהיתה בעלת אופי אנטי־שמי מובהק. עורך־התוכנית ייחס ליהו־דים תכונות קוקטוביות שיליליות, לפי מיטב המסורת הגזענית, ושאל את המרואיין, מהנדס יהודי, האם לדעתו אין היהודים עצמם אשמים באיבה נגדם. מדוע שתקה הממשלה אחרי התוכנית?

לצערי, איני יכול להתייחס לתוכנית, מסיבה פשוטה — לא הייתי בארגנטינה כשזה קרה, ולא ראיתי את התוכנית. אך ממה ששמעתי, התרשמתי שהתוכנית נכ־שלה כישלון טוטלי. העורכים לא התכוונו להפיק תוכנית אנטי־שמית. הם ניסו רק למתוח ביקורת על קאריקטו־רות מתקופת ימי־הביניים, שהציגו את היהודים באור שלילי.

התוכנית לא היתה ערוכה היטב, ואצל הצופים נשאר הרושם שהיא אנטי־שמית — למרות שכוונתו של המפיק היתה למתוח ביקורת הומוריסטית על המושגים האנטי־שמיים.

● לסיום, אדוני שר־החוץ, שאלה אישית. במשך שנים רבות היית עיתונאי בכיר במע־רכת היומון „קלארין", שהוא העיתון הנפוץ ביותר בארגנטינה, והמדורג, על־פי תפוצתו, במקום השביעי או השמיני בעולם. כעיתונאי עייך לספר את האמת, ככל תנאי לעמך. אך כדיפלומט מס' 1 של ארצך, דרשת להעמיד דין פרויקי עמית למיקצוע העיתונאות, על שסיפר את האמת. הוא צפוי עכשיו למאסר של שמונה שנים. איך זה, אדוני, להיות גם עיתונאי וגם שר־חוץ?

לדעתי, אין כל סתירה בין שני התפקידים. על העיתונאי מוטלת החובה לגלות את האמת, אלא שחובה זו אינה מחייבת אותו לספר את כל מה שידוע לו. אם וולטר ליפמן, למשל, היה מפרסם את כל ששמע במשך חייו, הוא היה גורם לפריצת מילחמות טרם זמנן, או שהיה מונע את פריצתן.

הייתי עיתונאי במשך זמן רב, שימשתי ראש־מערכת העיתון קלארין. ים הייתי מפרסם את כל שידענו, הייתי גורם נזק עצום למדינה. אם היינו מפרסמים הכל שאנו יודעים, לא היתה קיימת יותר עיתונות.

כתב זוהר עם שר־החוץ קאמיליון*

„זה יהיה סוף האומה הארגנטינית!"

---

* תצלום רישמי של מישרד־החוץ הארגנטיני.

המשטר הצבאי של הגנרל וידלה, הנשיא דאז ואחד משלושת הרודנים.

היא שיבחה את הגנרלים, אשר ביטלו את הפרלמנט של ארגנטינה והוציאו להו־רג, ללא מישפט, נשים וגברים שכונו „טרוריסטים" ו„אנשי מהתרת שמאלנית".

בשגרירות ישראל בבואנוס־איירס, סיפר לי דיפלומט בכיר על התביעות שבהן בכיכר פלאסה־דה־מאי', שמול בית־ה־נשיאות, כדי לבקש פרטים על גורלם של בניהן הנעדרים, שהוצאו מבתיהם על־ידי בלשים של הצבא ושל המישטרה והובאו למקום בלתי־ידוע.

עד היום לא נמסר דבר לאמהות אלה על גורל בניהן. הן לובשות ביגדי־אבל ועל ראשיהן חובשות מיטפחות לבנות, שעליהן שמו של הקורבן.

עיתונאי ישראלי אחר, ששיבח את המישטר בארגנטינה, הוא נחמן תמיר, שפירסם את מאמריו בעיתון ההסתד־רות דבר. העיתונות הארגנטינית פיר־מה בהבלטה גדולה את דבריו של העי־תונאי־התייר על מישטר־החוק־והסדר של הכת הצבאית.

„היד החזקה של השילטונות — כך

(המשך בעמוד 74)

מי יודע אורדע?

כדאי שתדעו!
החודש 20% פחות
על כל משחקי "אורדע" ומבצע פרסים!

אלפי ילדים וילדות בכל רחבי תבל (כן, עד יפן הרחוקה) יודעים את "אורדע". "אורדע" — מבחר עצום של משחקי חברה ומשחקים חינוכיים לפיתוח כושר היצירה וחשיבה יוצרת, לוגית וטקטית. משחקי "אורדע" מיועדים לכל המשפחה ולכל הגילאים.
החודש בנוסף ל־20% הנחה מיוחדת על כל משחקי "אורדע", תשתתפו גם במבצע פרסים. כל שעליכם לעשות הוא להכנס לחנות הצעצועים המובחרת הקרובה לביתכם ולבקש את שאלון "אורדע", בין השולחים אותו חזרה לת.ד. 412 ת"א (עבור "אורדע") יוגרלו: אופניים, חבילת ענק של צבעי "טלנס", "בונטמפי" מלודיקה, "לגו-אותיות" "תשבצ-עת" ועוד פרסים רבים יקרי ערך.

מי-פל

סוכנויות קופמן בע"מ
ת' א, רח' החשמונאים 105, מגרשי התערוכה, סוף רח' דיזנגוף,

זאיר: גן־עדן לתיירים

היחסים הלבביים, הנרקמים עתה בין שליטי זאיר — קונגו הבלגית לשעבר — ובין ממשלת־ישראל, עשויים להניב גם תנועת־תיירות לארץ האפריקאית. הכתב היהודי לענייני־חוץ של העיתון סאנדיי טיימס, פיליפ ג'אקובסון, ערך למען התייר־בכוח מעין סיור מוקדם לבדיקת השטח. רישמי ביקורו יכולים לספק לישראלי המטייל כמה עצות טובות, ואולי אפילו תמרורי־אזהרה:

כבר בנמל־התעופה של קינשאסה, מדווח ג'אקובסון, נתקל התייר במילה מאטאבישׁ, שאינה אלא באקשיש. במישטרת־הגבולות בודק השוטר את הדרכון בפנים חמורות. „ביקורת ביון? רק השבוע חוקקו אצלנו חוק האוסר כניסת תיירים ששהו בארץ זו.“ נכון שאיש לא שמע על סיכסוך חריף במיוחד בין זאיר ובין יוון.

שליט זאיר מובוטו
ביער את השחיתות

שטר ירקרק, לא צנוע במיוחד — 20 דולר לפחות — מביא לביטול מזורז של „החוק“ החדש. „ברוך הבא לזאיר,“ אומר השוטר וזונח לחלוטין את פרשת השהייה האסורה באתונה.

ציפורי־לילה בנות 60. לאורך הדרך משדה־התעופה העירה נתקל התייר במאות שלטים, כל כמה מטרים, המדברים בשיבחו של השליט מובוטו ססה סקו. רוב השלטים מדברים בזכות הישגו העיקרי של מובוטו — ביעור השחיתות בזאיר העצמאית.

קשה להיות בטוח בחדר שהוזמן במלון. זאיר מוצפת בסוחרי־נשק, שכירי־חרב, רמאים בקנה־מידה בינלאומי, בנקאים ואנשי־עסקים. יתכן שמישהו שיחד את צוות־המלון, וקיבל את החדר שהוזמן עבורך. אסור להתייאש. פשוט אפשר לשלם סכום גבוה יותר. בזאיר אומרים שאין בנמצא מלון כל־כך מלא, עד שאי־אפשר לגרש ממנו אורח באמצע הלילה. תרופת־הפלא: מאטאבישׁ.

די מסוכן ללכת בלילה ברחוב. הצעירים המקומיים אינם אוהבים תיירים, וחוש ההומור שלהם כולל גם מכות, או השלכת התייר לביוב הפתוח. הזורם ליד המידרכות. מועדוני־הלילה מעסיקים ביריונים גבוהי־קומה כסדרנים. תפקידם העיקרי הוא למנוע מהתייר לפתוח את פיו ולהתלונן. מסוכן לדחות את נערות הלילה המקומיות, אפילו אם גילן מתקרב ל־60. השמפאניה המוגשת עולה פי חמישה ממחירה באירופה. יש גם הבדל איכותי: בשמפאניה של זאיר אין כימעט אלכוהול. אבל הסדרנים דואגים לכך שתשתה, תשבח ותשלם.

חרף כל ההוצאות האלה מייעץ ג'אקובסון לשמור קצת כסף לסידורי היציאה מזאיר. שוטר־הגבול ידרוש מבך תעודה על בדיקת־דם, או בדיקת־שתן. „אין לך? בהתאם לתקנות החדשות, לא תוכל לצאת מזאיר.“ 20 דולר נוספים, והתייר חופשי לנפשו.

לזאיר אפשר להגיע בטיסה של איר זאיר מבריסל לקינשאסה.

בריטניה:
המריחים

טילי, 19, ואחיו הצעיר, אוגי, 17, שניהם מובטלים תושבי מערב־לונדון, מתמכרים לדבק.

כמו אלפי צעירים אחרים, בלונדון ובערי־תעשייה אחרות בבריטניה, הם מבלים את יומם, בחברת מתמכרים אחרים, בהרחת דבק הקרוי אוסטיק. הדבק גורם ל„טריפ“ כמו כל סם משכר אחר. הוא פשוט הרבה יותר זול וגם מזיק יותר לבריאות. האפקט על הגוף הוא חמור. פגיעות חמורות בכבד ובכליות, ליקויי ראייה, התקפי סכיזופרניה, התאבדויות.

מאז עליית מרגרט תאצ'ר לשילטון, ב־1979, גדל מיספר המתמכרים לדבק פי ארבעה. הדפוס הוא פחות או יותר קבוע: נוערים מבית־הספר בגיל 12 או 15. מצטרפים לחבורת־רחוב קטנה, עוסקים בפשעים קלים, פריצות לקיוסקים, יוצרים פולחן כמעט־שיבטי של מריחי־דבק...

טילי הוא נער מבריק, המיטיב להתבטא והמתמצא היטב גם בפוליטיקה. „אנחנו מאמינים בשילוש הקדוש,“ הוא סיפר, „בקבוצת הכדורגל קווינס פארק ריינג'רס,

המתמכרים לדבק
חלק מלונדון כמו ה„ביג־בן“

בלהקת הפאנק מאדנאס (שיגעון) ובדבק. הדבק מביא אותנו לעולם שכולו טוב, וגורם לנו להשתמש בחלק סמוי מהמוח, שאיננו פעיל בדרך־כלל.“

עוד לא גמר עם אבא. טילי מגדיר את ההרחה כדרך־חיים. הוא עזב את בית־הספר בגיל 15, למרות ציוניו הטובים. „עשרות אלפי צעירים מסתובבים בלונדון עם תעודת־בגרות ובלי עבודה. למה להתאמץ?“

אביהם של טילי ואוגי הוא פועל בניין בן 48 ושיכור כרוני. בדרכו מהעבודה הוא מתעכב במיסבאה, חוזר הביתה מטושטש לחלוטין וחוטף מאשתו את הכסף שנועד לצרכי־הבית כדי לחזור לפאב. „אנחנו שונאים אותו,“ אמר אוגי. „כבר פעמיים שלחנו אותו לבית־החולים אחרי שהציק לאמא.“ הנערים היכו אותו בויסאות, בסירי־מיטבח, ואפילו נעצו בו סכין. „הוא מכוסה כולו בצלקות בגללי,“ התפאר טילי, „ועדיין לא גמרתי איתו.“

טילי וחבריו מתנגשים לעיתים קרובות עם המישטרה. בעצם אין חוק בבריטניה האוסר על הרחת דבק, אבל השוטרים מנסים למנוע את התוקפנות המשתחררת בעיקבות הפולחן. בדרך־כלל לוקחים השוטרים את המריחים לתחנת־המישטרה הקרובה, ומכריחים אותם לעשות מיקלחת קרה. לכל הנערים תיקים במישטרה, וטילי עלול להיאסר בכל רגע, משום שלא שילם קנס של 500 ליש"ט בעוון „השתוללות במקום ציבורי“.

חלק מהנוף הלונדוני. טילי וחבריו מסתפרים קצר, כמעט בנוסח סקין־הד, אבל אינם גזענים. העולם שלהם אינו מתחלק בין שחורים ולבנים, אלא בין מתמכרים לדבק ו„מרובעים“. הם מעורבים בקטטות בלתי־פוסקות, בעיקר אחרי מישחקי כדורגל. „לפני שנה חזרתי ממישחק בצ'לסי חבול כולי,“ סיפר טילי. „אבי צחק לי בפרצוף ואמר שזה מגיע לי. הוא חטף כיסא בראש, והתעלף.“

לאחרונה ניסו כמה נערים להיגמל מהרחת הדבק. אחד ממנהיגי החבורה קפץ מגג־ביתו בהשפעת אידי־הדבק ונהרג. הזעזוע היה עמוק. עובדים סוציאליים מהמרכז הקהילתי הסמוך עשו כמיטב יכולתם להרחיק את הנערים מהדבק. לבסוף חזרו כולם להריח. „אפשר לדבר איתם, ואפילו לרכוש את אמונם,“ אמר מנהל המרכז הקהילתי בהרו רוד, מערב־לונדון. „אבל אם הממשלה יוצרת בכוונה — מתוך מדיניות כלכלית־אידיאולוגית אבטלה של שלושה וחצי מיליון איש — איני יכול לעזור להם באמת.“

לטילי יש כבר בן, שנולד לו כשהיה בן 16. חברתו, קארין, עזבה אותו עם הילד. „בגלל המכות שחטפה ממני, בהשפעת הדבק.“ מאז לא ראה את ילדו. „אולי מוטב כך,“ אמר טילי. „בטח גם הוא יצטרף יום אחד למריחים.“

המנסים להיגמל סובלים קשה, לפחות תקופת מה. כאבי־ראש, עוויתות־קיבה וראייה מטושטשת הם הסימפטומים השכיחים של שלבי הגמילה הראשונים. אלא שרק מעטים מנסים בכלל להיגמל. הרחקת דבק הפכה מתופעה שולית למכת־מדינה, הפוגעת במיעוט ניכר, גדל והולך, של הנוער הבריטי.

חבורות המריחים ליד התעלות, הנהר ותחנות הרכבת התחתית, הפכו חלק מהנוף הלונדוני, כמו הביג בן או כנסיית ווסטמינסטר.

הצד
הנכון

אם תתאמת הכרזתו של מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, כי טייסים פלסטיניים לוחמים בניקראגואה ובאל־סלבדור, אין מנוס מהמסקנה שהם נאבקים למען עניין צודק.

יש כאן יותר מעמדה מוסרית, למען רוב העם ונגד שיכבה צרה ומנצלת. לטווח ארוך מגלים הפלסטינים תבונה מדינית רבה. אפילו בוושינגטון מודים רוב המשקיפים הרציניים, שאמריקה הלאטינית תעבור תהליכים נוסח ניקראגואה. עמדתו של ערפאת מבטיחה תמיכה עממית, ציבורית ולטווח ארוך אף

יאסר ערפאת
מדיניות לטווח־ארוך

ממשלתית של יבשת שלמה במדיניותו. זאת, לעומת העמדה הישראלית, שעוצבה על ידי המערך ומבוצעת עתה גם על־ידי ממשלת הליכוד, המעדיפה את האינטרס הצר של יצוא נשק.

אוייב אמיתי. פרי המדיניות הזו הוא מוחשי כבר עתה. ישראל סיפקה 90% מהנשק שזרם לניקראגואה של סומוזה, והפכה עתה בעיני העם והממשלה שם לאוייב אידיאולוגי אמיתי. תהליך דומה יפקוד, כבר בשנתיים הקרובות, את גוואטמאלה ואל־סלבדור.

אנשים בעולם

ליידי די: מעיל באופנת הקוזאקים לעטיפת ההריון

כל עיניה של בריטניה הגדולה ממוקדות בקווים המתעגלים והולכים של **הלידי די**, אשתו של **הנסיך צ'ארלס**, הנמצאת בהריון. הזדמנות חגיגית להציג את המראה החדש של דיאנה נמצאה בחג־המולד, כשהנסיך ואשתו באו להתפלל בכנסיית וינדזור.

הנסיכה אינה מפסיקה את פעילויותיה הספורטיביות — היא חובבת שחייה ואוהבת טיולים ארוכים ברגל.

דיאנה אימצה לעצמה סיגנון לבוש אלגנטי ומקורי כאחד, שעיקר מעלותיו בכך שאינו מדגיש את קו המותניים, ומחמיא לגופה התמיר — גם אם מתעגל — של דיאנה.

זהו מעיל בסגנון הקוזקים (הנראה בתמונה זו) שגם הולם את החורף העז שתקף את אירופה השנה. אין זה פלא אם המעיל של דיאנה מזכיר את מעילה של **לארה** בסיביר המושלגת של **ד"ר ז'יוואגו**: זהו מעיל ארוך, מרופד בפרוות אסטראקאן אפורה, בסגנון הקוזאקים, צמוד לצוואר, עם שרוולים מוכנסים המעוטרים בפרווה, כובע תואם ומחממי כפות־ידיים מאותה הפרווה.

ובכל זאת, כשבאו ילדים לברכה בכנסייה, הוציאה הנסיכה את ידיה מן המחמם המסורתי כדי ללחוץ את ידי הדור הצעיר — כמו שצריך.

בשעות הערב היא אימצה לעצמה מראה אחר, רומנטי לא פחות. להצגת הבכורה של רומיאו ויוליה בתיאטרון הקובנט־גארדן, היא הופיעה במעיל של פרוות שועל לבן.

בגדיה של הנסיכה מעטרים כל עיתון־אופנה, ווכים לניתוחים מעמיקים, ובעיקר, לחיקויים בכל רחבי הממלכה, בכל החומרים ובכל המחירים האפשריים. שלא לדבר על כך שמועדון מעריציה של דיאנה, מועדון בלתי־רישמי, אבל פעיל ביותר מבחינת יחסי־ציבור, הכתיר אותה כאשת השנה בבטאוני הנשים למיניהם.

רוד סטיוארט: הלילה הוא של אלנה

כך נראה איש המישפחה **רוד סטיוארט**: הרבה פחות מטורף מאשר על הבימה, בתסרוקת מאורגנת וללא איפור, יחד עם אשתו **אלנה** ובנה **אשלי** (מנישוייה הקודמים לשחקן ג'ורג' האמילטון). לזמר רוד (הלילה אני שלך) סטיוארט ולאלנה שני ילדים נוספים, משותפים, **קימברלי** בת השנתיים ו**שון** בן השנה.

אחרי שתקליטו האחרון הפך להיט בינלאומי, יצא סטיוארט לסיור־ניצחון בארצות־הברית ובקנדה, אך לא ויתר על מישפחתו.

סטפני מונאקו: חופשה עם אבא

סטפני, בתם הצעירה של **הנסיכה גריס** ו**הנסיך רנייה** ממונאקו, משתעשעת עם אביה בחופשה כפרית, שערכה מישפחתה במעונה המושלג בשוויצריה, ליד עיר־הסקי גסטאדט.

סטפני, הלומדת בפאריס, הולכת במהירות בעיקבות אחותה **קארולין**. היא ידועה כנערה חברותית, בעלת תחביבים ספורטיביים רבים, ומצבי־רוח משתנים. לאחרונה נפוצה שמועה על רומן בינה ובין **טרי קנדי** הבן, בנו הבכור של אדוארד קנדי.

פרנסואה מיטראן:

ארבע מאות פעמים

חג־שמח

חגיגה גדולה כזאת לא ידע הנשיא הצרפתי, **פרנסואה מיטראן**, מיום שניצח במערכת הבחירות. והסיבה לכך פשוטה: הוא היה פשוט עסוק כל הזמן בבעיות פוליטיות של תוך צרפת — באינפלציה, במשבר הדלק, במשבר הכלכלי ובמשבר הפוקד את העולם הסוציאליסטי בכלל. הוא אפילו לא בילה חופשה שנתית מסורתית עם נכדיו, ושלח למעון־הכפר את אשתו, על תקן של סבתא.

אבל בחג־המולד התפנה הנשיא: הוא ערך קבלת־פנים ל־400 ילדים, כולם ילדיהם של עובדי ארמון האליזה, שבאו מבתי־הספר בפאריס ומן הכפרים שבהם הם מפוזרים בכל ימות השנה. את החגיגה אירגנה הזמרת והבדרנית הוותיקה **אני קורדי**, שהביאה לארמון האליזה שחקנים, ליצנים ולולייניקירקס, ואת נבחרת המתעמלים הצעירה של צרפת. הילדים הביאו לנשיא מאות זרי פרחים, והוא הרה דה להם בקול מבודח: סוף כל סוף זוהי השקעה בבוחרים העתידים של צרפת!

איב מונטאן: גם כשהוא לא משחק הוא עושה זאת בהצלחה

הוא לא משחק על הבימה ברגע זה, שבו הנציחה אותו המצלמה. הוא גם לא שר. הוא היה רציני לגמרי. היה זה לפני המיקרופון של תחנת השידור אירופה בס' 1, כשהזמר הצרפתי נשא את ה„אני מאמין" שלו.

איב מונטאן ביקש להגיב בפומבי על עמדתה של ממשלת־צרפת נוכח המשבר הפולני. ובחיים, כמו על הבימה, הוא מבטא בדרכו שלו, הנלהבת, את מה שהוא חושב כצודק.

„לא צריך שהממשלה הצרפתית, דוגמת מוסקווה או וושינגטון, תעמיד פנים כאילו השלטת דיקטורה צבאית בפולין היא עניין פולני ולהשאיר לפולנים את הברירה להחליט בעצמם על גורלם. זוהי עבדה מתחסדת וצבועה!" קרא מונטאן בקול נרגש.

אחרי כמה ימים, כשממשלת־צרפת שינתה את עמדתה, כתב מונטאן מיכתב למזכיר המיפלגה הסוציאליסטית, שבו הוא מודה לו על האזנתו המועילה.

נראה כי לא רק על הבימה מונטאן נשאר מונטאן, למרות השנים החולפות. כנראה שבשבילו המילחמה באמת לא נגמרה.

כריסטינה פון־אופל: בחזרה הביתה

לראשונה מזה שלוש שנים, אחרי שקיבלה חנינה מנשיא־צרפת, יכלה **כריסטינה פון־אופל**, היורשת העשירה שישבה בכלא על סחר בסמים, לקחת את בתה **ואנסה** לשחק בשלג. היא יצאה עימה, כמימים ימימה, לבלות בטירה שירשה מאביה, קרוב לעיירת הנופש סנט־מוריץ. נראה בעליל כי גם האם וגם בתה מעריכות את השיבה הביתה.

אנשים בעולם

הנסיכה מארגרט: האם יהיה הגבר במסיכה בעל מס' 3?

בשעה ש**פיטר טאוסנד** מבלה בסן ז'רמין דה פרה ו**הלורד סנואדון** מגדל מישפחה בכפר אנגלי, מרננים בחצר באקינגהם כי האיש עם המסיכה על עיניו, הוא הוא מר מארגרט החדש.

כך נראה **נורמן לונסדייל**, המו"ל המקסים ויפה־התואר, איש־חברה ידוע, כשהופיע בנשף הצדקה שערך זה מכבר. ושבו נראתה **מארגרט** מחופשת כנסיכה סלפידית.

מצפים שגישואיהם של מארגרט ונורמן לונסדייל ייערכו עוד בטרם ייוולד נכדה הראשון של המלכה **אליזבת**.

רומן פולאנסקי: להיות מוצארט

בין ערפדים ללוליטות מצא לעצמו הבימאי **רומן פולאנסקי** את תפקיד חייו כשחקן: וולפגאנג אמדיאוס מוצארט. בתפקיד זה, התפקיד הראשי במחזה של **פיטר שייפרס**, אמדיאוס, נראה פולאנסקי בתמונה העליונה.

המחזה שכתב שייפרס על יחסי האיבה והקינאה בין מוצארט הצעיר, המוכשר והשחצן ואנתוניו סאליירי, המלחין האופנתי באותה תקופה בחצר הווינאית — הפך להיט בינלאומי.

פולאנסקי הופיע בתפקיד מוצארט בוורשה, ואחר־כך ביים את המחזה בפאריס.

אדי בארקלי: חמיד השארתי

את דלת ביתי פתוחה

אבל להבא אכתוב עליה:

אין צורך להכות - הדלת פתוחה

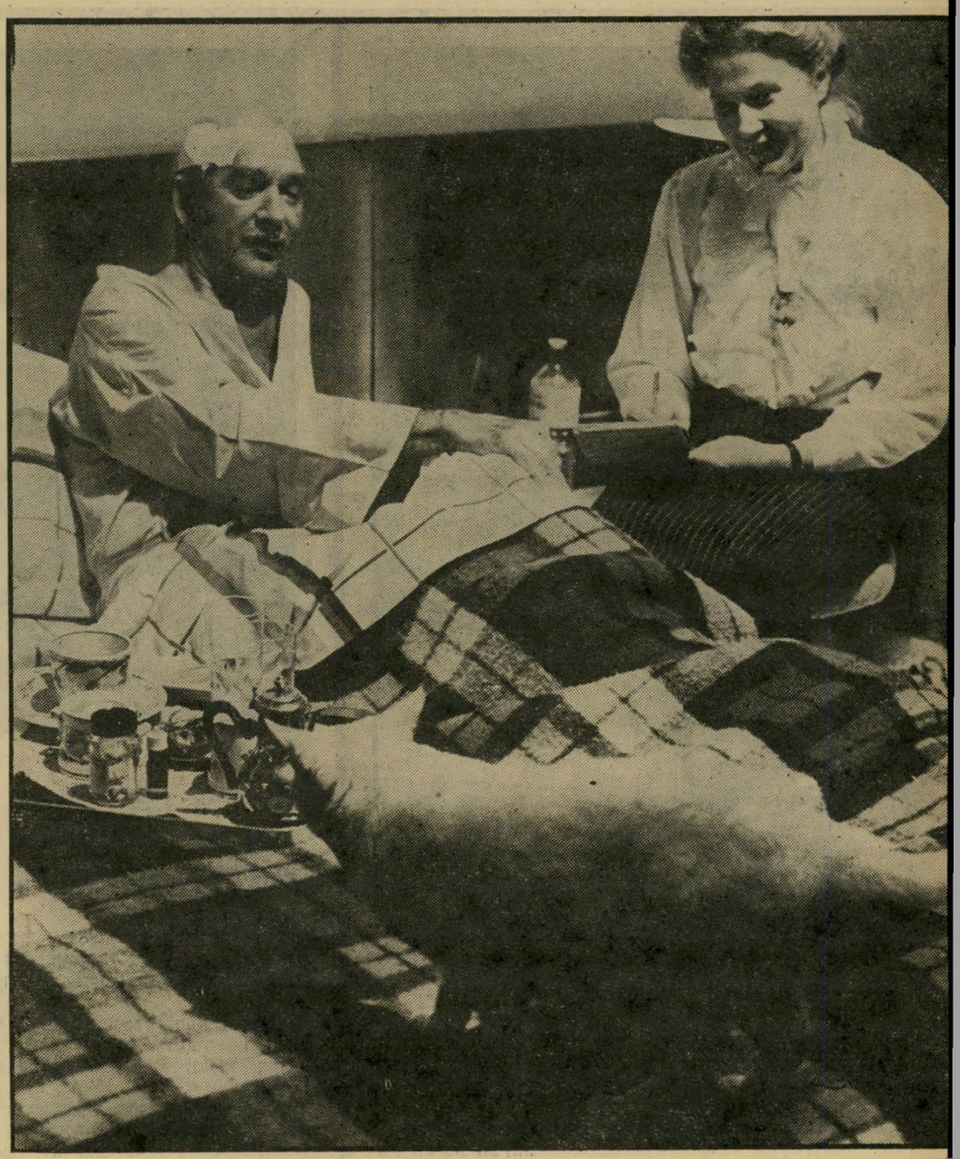

מי שחשב בליבו שעלילת התפוז המכאני שייכת לאיזשהו עתיד נורא, יכול להיווכח שוב כי טעות בידו. לא רק ש**אנתוני ברג'ס**, מחבר הספר, חווה על בשרו חווייה נוראה שדמתה בפרטיה לאשר תיאר בסיפרו, כי אם גם האיש הנראה בתמונה כשמיצחו חבוש, היה קורבן להתקפה בנוסח זה.

למרבה האירוניה זהו לא רק איש מוכר בציבור, כי אם גם אדם שדלת ביתו לעולם אינה נסגרת. זהו **אדי בארקלי**, שהוא אולי האישיות המבוקשת ביותר מקרב הבוהמה הצרפתית, הנראה בתמונה באשתו וחתולו.

למי שאינו זוכר אותו, תזכורת קצרה: בארקלי הגיע לשיא הפופולריות שלו בשנות החמישים כמנצח על תיזמורת משלו, שניגנה מוסיקה קלה, שירים בנוסח הים של טרנה, ועיבודים תיזמורתיים נעימים לאוזן של שאנסונים מפורסמים.

בארקלי הקים יחד עם אשתו באותם הימים, חברת־הקלטות שנקראה בשמם, בארקלי. מאוחר יותר, כשסגנון הנגינה ומקצבי הוולס והפוקס־טרוט שהיו חביבים על בארקלי יצאו מן האופנה ופינו מקומם, לרוק של **אדי מיצ'ק**, ו**ג'ני האיידיי**, המשיכה תיזמורתו של בארקלי לנגן בעיקר באתרי גופש.

בארקלי, גבר נאה, גבה־קומה ותכול־עיניים התגרש מאשתו הראשונה והחל מבלה בחברת הנערות היפות ביותר של צרפת. כגבר שגילו מעולם לא ניכר בו, מוסיקאי מחונן ובעל ממון, משך אליו תמיד כוכבות שחיפשו לעשות לעצמן קאריירה, זמרות שביקשו להתגלות ויפהפיות צעירות ממנו בשנים רבות.

עם אחת מהן, נערה כבת 19 שענתה לשם **כריסטין**, הגיע לישראל מייד לאחר נישואיהם. הוא ביקש לגלות כישרונות ושמע בזה אחר זה עשרות זמרים ישראלים. רבים מאלה שגילה נשארו עימו בקשרי ידידות עמוקים, וראו בו אב מאמץ. למרות שהוא סבל מכמה התקפי־לב, לא ויתר בארקלי על אירוח אינטנסיבי, ודלת ביתו היתה תמיד פתוחה לאמנים ולמבקרים בלתי צפויים.

באחד האמשים ציפו בארקלי ואשתו לאורחים לארוחת־הערב. נשמע צילצול בדלת, שהיתה פתוחה, ומישהו נכנס פנימה. אך לא היו אלה האורחים הצפויים, כי אם שלושה פירחחים שפלשו הביתה. הם תקעו אקדח למותניו של בארקלי, עשו מהפיכה הגונה בבית, ולאחר שרוקנו כמה מגירות מתכשיטים, הסתפקו ב־5000 פרנקים צרפתיים ובכמה מכות יבשות.

אדי בארקלי לא איבד את חוש ההומור שלו: „להבא אכתוב על הדלת: „אין צורך לדפוק (בצרפתית משמעותו גם להכות) הדלת פתוחה!"

בא לך משהו תופס? שתה טְרִי-אֶס

ההולנדי התוסס!

לכל עונות השנה

גזוז מרענן בטעמים:

3 es קולה

3 es תפוזים

3 es לימון

תוצרת יצרני בירה בווריה הולנד.

יבוא ושיווק: קריבושיי, רח' ברוריה 3, ר"ג. טלפון: 733365

קול המפרסם

אם החניכיים שלך מדממות אתה זקוק ל-ארונל® פורטה

ארונל® פורטה — משחת השיניים היחידה המכילה:

ויטמין A — מחזק את החניכיים
— מגביר את עמידות אפיתל החניכיים
— מפחית את רגישות החניכיים לדלקות

אלנטואין-אלומיניום קומפלקס
— מכווץ את רקמת החיבור הנפוחה, ומזרז את תהליך הרפוי של הרקמות הפגועות.

אזולן — נוגד דלקות

בשמוש יום-יומי סדיר,

מונעת ארונל® פורטה דלקות ודמומים בחניכיים.

התייעץ עם רופא השיניים שלך.

לטפול מונע בחניכיים עדינות — ארונל פורטה

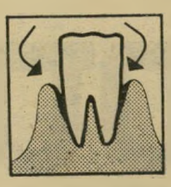

רובד חיידקים חודר לאיזור שבין החניכיים והשן, נוצר מרבץ (PLAQUE) וגורם דלקות ונזק לחניכיים

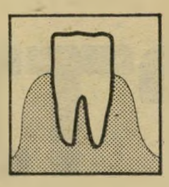

רובד חיידקים נעלם לאחר שמוש בארונל פורטה, הדלקת נמנעת, החניכיים מבריאות ומתחזקות.

ארונל® פורטה

טעמה נעים – מלבינה את השיניים

מרעננת את הנשימה

מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ. ירושלים, ברשיון מחברת GABA/SWITZERLAND

אנשים

קדישאי לנשיא המדינה: פולני זה פירמה!

סירוטה לכספי: יש לי אלרגיה להיות איתך בלישכה!

כשבא נשיא־המדינה, **יצחק נבון**, לבית ראש־הממשלה לערוך ביקור־חולים אצל **מנחם בגין**, ביום רביעי שעבר, הוא נתקל בכניסה לדירה בשר־החוץ, **יצחק שמיר**. הם ההליפו מילות־ברכה באיטלקית, ונבון שאל את שמיר כיצד התרשם מהאפיפיור, שאיתו נפגש. שמיר תיאר את אישיותו של היושב בוואטיקן ואז התערב בשיחה עוזרו של בגין, **יחיאל קדישאי**, ואמר לנשיא: „הוא פולני. פולני זה פירמה, אפילו היום!"

הנשיא היה אורח בערב מקבלי־מילגות מקרן הידידות ישראל־אמריקה, ושגריר ארצות־הברית **סם זואיס** הרה לנשיא על שכיבד בנוכחותו את הטכס, למרות שלא קיבל מילגה מהקרן. לואיס לא ידע שב־1963 אכן קיבל נבון מילגה, ועמד לצאת לסמינריון על יחסים בינלאומיים, בהנחיית הפרופסור **הנרי קיסינג'ר**. לפני יציאתו הבטיח לו **דויד בן־גוריון**, שנבון שימש כמזכירו האישי, שהוא לא יתפטר מתפקידו כראש־ממשלה כל עוד שוהה נבון בחו"ל. ערב יציאת נבון ללימודים התפטר בן־גוריון ואמר למזכירו: „קיימתי את הבטחתי. לא התפטרתי כשהייתי בארצות־הברית." רעיית הנשיא, אופירה קיבלה מילגה מהקרן ב־1969 ויצאה להשלים את לימודיה לתואר השני ב־פסיכולוגיה.

כשקיבל נבון בביתו מתנדבים מצטיינים של המישמר האזרחי, הוא סיפר להם שכאשר מונה לתפקידו נאלץ לוותר על התורנות השבועית שלו במישמר: „לי זה חסר באופן אישי, אך הסבירו לי שאם אצא היום למירה, מיספר השומרים שיצטרך לשמור עלי הוא כזה, ששכרי ייצא בהפסדם."

כשנשאל ח"כ המערך **יהודה חשאי** מדוע שאל את ראש־הממשלה על העמלות ששולמו, כביכול, לשר **יצחק מודעי**, ולא החריש הביא דוגמה אישית: „אני קציין־בצנחנים. כששירתי בתעלה ב־1969 דיווחתי שאני רואה צוללנים. אמרו לי שאלה הם כרישים. ב־'73' ראינו איזה כרישים אלה היו!"

חשאי נשאל מדוע יש להאמין לדברים שאומר ח"כ. „אפשר לסמוך על האינטליגנציה שלו ולתת קצת קרדיט," ענה.

ליושב־ראש ועד־הישובים־החקלאיים בפיתחת־רפיח, **יצחק רגב**, יש הסבר על מה שמתרחש בימית. „יש שם 14 ועדים, של נשים, גברים, בעלי מיספר נעלים 42, וכיוצא בזה. כשהם הצליחו סוף־סוף להתאחד, הם אמרו למישלה: ‚תראו כמה קיבלו הישובניקים.' אז כולם הבינו שאנו צריכים לקבל, ואותם שכחו."

על סוג הבקשות שמעלים אנשי העיר סיפר רגב: „יש בימית מוכר־מלאווח, שאני במיקרה לא אוהב אותו. הוא אומר שיש לו פטנט על המלאווח ושהוא לא יכול להעביר אותו משם."

כשהופיע שר־החקלאות, **שימחה ארליך**, בישיבת ועדת־הכספים של הכנסת, שדנה בגובה הפיצויים שנפסקו למפוני־הפיתחה, הוא זרק לחלל החדר מיספרים שונים, שאיש לא הבין את משמעותם. בשלב זה, כשהבחין ששומעיו משתעממים, הוא הציע שהוא יגיש לוועדה את כל החומר בכתב. חברי־הוועדה קיבלו את הרעיון, וארליך ועוזריו עזבו את החדר. אז קפצו הליברלים שבוועדה על יושב־הראש שלה, ח"כ אגודת ישראל **שלמה זורנין**, ולחצו עליו שלא ירפה מארליך, משום שברגע שסגן־ראש־הממשלה מדבר על חומר בכתב, כל נושא שעל סדר־היום נדחה לתאריך בלתי־ידוע. זורנין שחשש, כנראה, מביקורת ציבורית, ושנזכר שארליך אמור לצאת לאירופה בענייני השוק האירופי, מיהר לשלוח לשר תזכורת, שבה עומד על כך שהחומר יוגש לוועדה גם בהעדרו של ארליך מהארץ.

למרות חשיבותו של הכנס שערכה הסתדרות המורים, ואכל אף הוא בתיאבון רב. לעומת זאת הפתיע הסגן השני של שימחה ארליך, ח"כ פסח („פייסי") גרופר, את הנוכחים פעמיים. ראשית הוא שוחח בערבית שוטפת עם האורחים המצריים, וביניהם השגריר המצרי בישראל, סעד מורתדה. ושנית: גרופר לא טעם מהמאכלים שהוגשו. הוא הסביר למי שחששו לתאבונו שהוא היה בביקור במושב אילניה, ושם אכל כל־כך הרבה בשר־כבש, עד שלא יכול היה לטעום מהמזון.

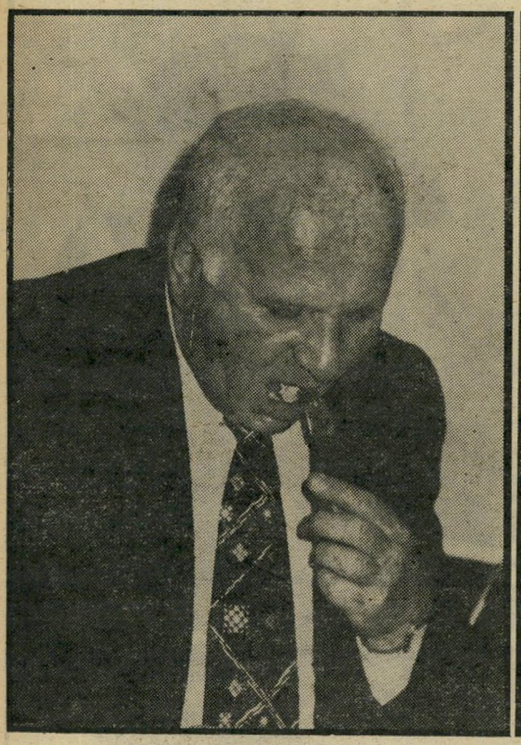

נפחלי יניב דובר מישרד־החקלאות (מימין) לועס בהנאה פרוסת בשר קר, שהוגש לאורחים בקבלת־פנים שערך מישרד־החקלאות הישראלי, למישלחת החקלאות ממצריים. יניב עודד את הנוכחים שיתחילו לאכול, ובין נגיסה לנגיסה הסביר לכל עיתונאי במקום מיהם הנוכחים האלמוניים באולם. אחד מסגני שר־החקלאות, ח"כ מיכאל דקל (משמאל), מילא את צלחתו ויושב ליד השולחן,

אדירים: „אני רוצה להבין. טלוויזיה זה פרס או עונש?"

במונית אחת נסעו ד"ר **מאיר פעיל**, עורך־הדין **אהרון פאפו** ומנכ"ל רשות השידור לשעבר, **יצחק ליבני** לבוקר שבתרבות שנערך בקריית־חיים. פעיל דיבר, כל הדרך, על ארץ־ישראל היפה, עד שלבסוף ענה לו פאפו: „אינני מבין מדוע ארץ־ישראל של העבר היתה כל־כך יפה. נדמה לי שמושג זה הוא בדמיונך בלבד, ומי שמדבר על כך, זהו עניין לניתוח פסיכולוגי."

ח"כ־הליברלים **יצחק זיגר** נראה לאחרונה כשהוא מסתובב במיסדרונות הכנסת, כשתיק חום עב־כרס בידו האחת, וספר על המישפט הבינלאומי בידו השניה. כשהתבקש להסביר מהי רוח הלמדנות שירדה עליו, סיפר שבאחד מדיוני הפעילים במיפלגה התעורר ויכוח אם ישראל חייבת להוריד את המיבנים בפיתחת רפיח או להשאיר אותם למצרים. אז גילה שאינו זוכר מה כתוב בהסכם המקורי. הוא רץ לספריית הכנסת וצילם עותק של החוזה, אך לא מצא בו התייחסות לעניין ולכן חיפש וצילם את נספחי החוזה, ואחר־כך פרשנויות מישפטיות לחוזה ולנספח אף קיטעי־עיתונים, ותשובה לא מצא. ביאושן פנה לספרי־חוק העוסקים בסוגיה זו. הוא חזר לכנסת, לעניין שלא הובא בחשבון בחוזה, הוא לא ימצא עד אפריל הקרוב.

בסיור־עיתונאים בכלא כפר־יונה העיר העיתונאי **משה רונן** שהוא כבר ביקר בבתי־סוהר אחרים, אך לא כך כתב. חבריו לסיור שאלו לפרטים ונציב בתי־הסוהר, **מרדכי זרטהיימר**, התערב: „לא חשוב. אנו בעד שיקום אסירים גם בכלי־התיקשורת."

מפקד־הכלא, סגן־גונדר **נתן ינקו**, סיפר שאסירים, המתנהגים כראוי, מקבלים כפרס רשות לצפות בטלוויזיה עד סיום השידורים, בעוד שלאחרים מאפשרים רק לראות את התוכניות עד מבט לחד־שות. שאל העיתונאי **יחזקאל** אלרגיה להיות עם רם כספי בלישכה." כתב הארץ בבית־המישפט, **צבי הראל**, פנה לגבריאל בך ואמר לו: „תשים לב אם זה במלרע או במלעיל."

ח"כ־הליברלים **יצחק זיגר** נראה לאחרונה כשהוא מסתובב במיסדרונות הכנסת, כשתיק חום עב־כרס בידו האחת, וספר על המישפט הבינלאומי בידו השניה. כשהתבקש להסביר מהי רוח הלמדנות שירדה עליו, סיפר שבאחד מדיוני הפעילים במיפלגה התעורר ויכוח אם ישראל חייבת להוריד את המיבנים בפיתחת רפיח או להשאיר אותם למצרים. אז גילה שאינו זוכר מה כתוב בהסכם המקורי. הוא רץ לספריית הכנסת וצילם עותק של החוזה, אך לא מצא בו התייחסות לעניין ולכן חיפש וצילם את נספחי החוזה, ואחר־כך פרשנויות מישפטיות לחוזה ולנספח אף קיטעי־עיתונים, ותשובה לא מצא. ביאושן פנה לספרי־חוק העוסקים בסוגיה זו. הוא חזר לכנסת, לעניין שלא הובא בחשבון בחוזה, הוא לא ימצא עד אפריל הקרוב.

בסיור־עיתונאים בכלא כפר־יונה העיר העיתונאי **משה רונן** שהוא כבר ביקר בבתי־סוהר אחרים, אך לא כך כתב. חבריו לסיור שאלו לפרטים ונציב בתי־הסוהר, **מרדכי זרטהיימר**, התערב: „לא חשוב. אנו בעד שיקום אסירים גם בכלי־התיקשורת."

מפקד־הכלא, סגן־גונדר **נתן ינקו**, סיפר שאסירים, המתנהגים כראוי, מקבלים כפרס רשות לצפות בטלוויזיה עד סיום השידורים, בעוד שלאחרים מאפשרים רק לראות את התוכניות עד מבט לחד־שות. שאל העיתונאי **יחזקאל**

דובר סיעת־שינוי, **נתן קרמר**, מסתובב ב־(„ג'קי") אחרונה אדום־עיניים, כתוצאה מחוסר־שינה. הוא נשאל אם שני הח"כים שלו מספקים לו כל־כך הרבה עבודה, והוא הסביר שהגורם לעייפותו הוא שאישתו נמצאת בסוף החודש התשיעי להריונה. בשעות היום והערב הוא נאלץ לעזור בבית, ובלילות הוא מדפיס את ההודעות לעיתונות. „אני לא יודע איך אני עושה זאת, אך אני מקווה שאין טעויות, משום שאני עושה הכל מתוך שינה."

לעומת זאת, כשתלד השחקנית **תחיה הנון** לא יצטרך בעלה השחקן **רמי** לרוץ לתל־אביב. שני שחקני התיאטרון החיפאי הם תושבי חיפה, ותחיה תלד, כאשר זה יקרה, בבית־חולים הכרמל, מחשבי־החישובים מצאו שהיא כבר סיימה את החודש התשיעי, וכדי שרמי לא יוטרד בשאלות, בכל פעם שהוא בא לרחוב הסמוך לתיאטרון הוא צועק: „תחיה עוד לא ילדה." ונכנס לתיאטרון.

הדקל של אבשלום פיינברג ניטע כל שנה מחדש. השופט בך יודע

לשנות את מזג־האוויר, ושר־הפנים נולד לפני הכוכבים

■ המחזאי **הילל מיטלפונקט** התרוצץ במיסדרונות התיאטרון החיפאי בין שתי הפקות, שהוא קשור אליהן, ואז הודיעו לו שאשתו **אירית** ילדה בתל־אביב. הוא עזב את השחקנים ויצא מיד לבית־החולים.

■ בהפסקה באחת הישיבות במישפטו של השר **אהרון אבו־חצירא**, קרא פרקליט המדינה, **גבריאל בך**, לכמה עיתונאים, שנכחו באולם, וביקש שיתלוו אליו לגג היכל־המישפט. מול שמיים כחולים סיפר בך (שימונה ב־יוסי, **תמי**, המעבר לא היה קשה. היא ילידת חיפה, ובתו של רב־חובל **נמרוד אשד**, גיבור מרד־הימאים משנת 1951.

■ בעיתונים פורסם שהפרופסור **יוסף נדבה** מזועזע מהעובדה שאלמונים שרפו את דקל אבשלום, שנשתל במקום שבו נמצאו עצמותיו של איש ניל"י **אבשלום פיינברג**, ברצועת־עזה. בעל תפקיד בכיר באיזור סיפר שהדקל מעולם לא נקלט באדמה, ימדי שנה, לפני טכס הזיכרון, היו שותלים במקום דקל קטן. הוא

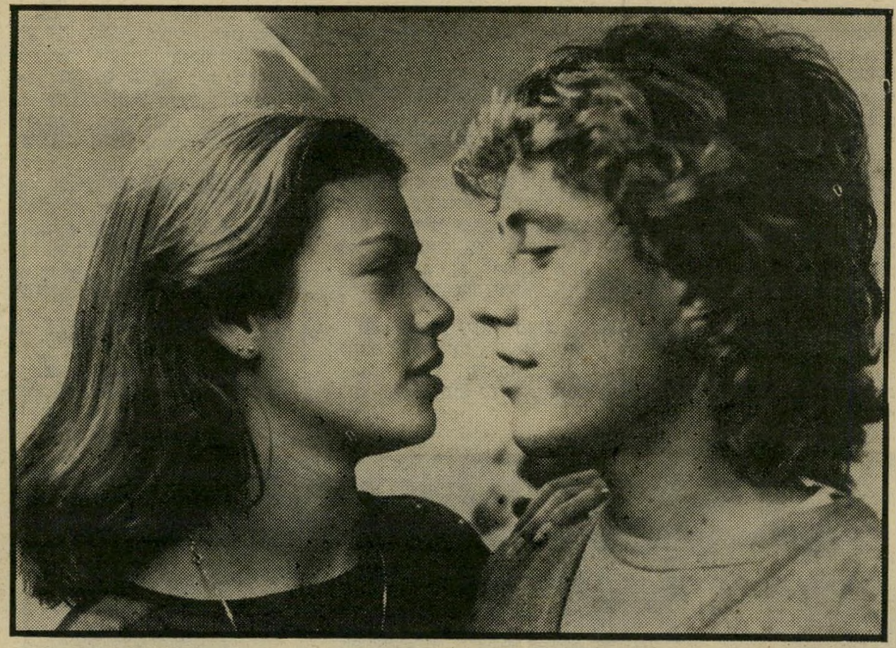

עופרה זילברמן

בת ה־14, היא דוגמנית מבוקשת, שצלמי אופנה ופירסומת עטים עליה. אחרי שהופיעה בשער האחורי של „העולם הזה" (2313) פנה המפיק מנחם גולן לשבועון וביקש להתקשר עם עופרה, כדי שתהיה אחת המועמדות לסרט החדש שהוא מפיק בסידרת „אסקימו לימון". השבועון הציע לו שישים לב גם לחבר שלה, ראובן („זיגי") זלמן, בן ה־17. התוצאה: גם הוא מועמד לככב בסרט. לצורך זה שועבר שמו, והוא עתה ראובן זוהר.

ועובדי הבמה הצליחו להעמיד את התפאורה בזמן, בעזרת השחקנים. למחרת התבטלה הצגה שנקבעה בתיאטרון ירושלים. בני־מישפחת השחקן **קיווה שמידט** התקשרו והודיעו שהוא אושפז בבית־חולים.

■ בישיבת השבוע במישפטו המתמשך של **דניאל גרנות**, צלם־הפורנו, התעקש הנאשם, למרות עצת סניגורו, **צבי לידסקי**, שיוקרן עוד סרט־וידאו שצולם על־ידו. השופט **שמואל קווארט** וגם התובע **אברהם לנדשטיין**, שכבר שבעו מסרטי־עירום, ביקשו לוותר על הסרט הניסף. אך גרנות קפץ ממקומו וצעק בעברית העילגת שבפיו: „אדון שופט, אם לא זה סרט, אתה נותן לי 66 שנים בבית־הסוהר!" השופט הביט בו בתמיהה ושאל: „ואם סרט זה אתה הולך ל־33 שנה?"

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** נשאל מה צופנים הכוכבים לד"ר **יוסף בורג** והשיב: „כלום." כשהתבקש להבהיר את תשובתו הסביר: „שר־הפנים נולד לפני הכוכבים."

■ כשנשאל ח"כ **דב בן־מאיר** לדעתו על הוצאת אנשי אומ"ץ מהמיפלגה, הוא הביא דוגמה מעולם השרבוטים, כדי להביע את התנגדותו לרעיון: „שני צינורות של צוף מעבירים פחות מים מצינור אחד של שני צוף, כי יש יותר חיכוך."

■ הבדיחה האחרונה שוראלת מהו ההבדל בין גן־עדן וגיהינום. מסתבר שזהו הבדל קטן בילבד. בגן־עדן המינהל הוא שוויצי, התחבורה גרמנית, הטבחים הם איטלקים, השוטרים הם בריטיים והיצאניות הן צרפתיות. בגיהינום המינהל הוא צרפתי, התחבורה איטלקית, הטבחים הם גרמנים, השוטרים הם בריטיים והיצאניות הן שוויצריות.

אורי ליפשיץ

מופרע והוריד את הכומתה מראשו. כשתבע ממנו המלחין שמוליק קראוס להחזירה, תקף אותו הצעיר ודחף אותו דרך דלת־הזכוכית. בנס לא נפצע איש — אך זגוגית דלת בית־הקפה נשברה.

ישב ב„כסית". שעה קלה אחרי שצולם הצלום זה ניגש אליו צעיר

קרוב כשופט בבית־המישפט העליון) שיש לו השפעה ישירה על מזג־האוויר. בכל מקום שהוא בא אליו, מזג־האוויר משתפר, ונשאר כך עד שהוא עוזב. כדוגמה הזכיר שכאשר ביקר בווינה, הוא הוזמן לגמר אליפות הכדורגל שם. הוא הבטיח למארחיו שבכל זמן שהותו במקום יהיה מזג־האוויר נאה והם אפילו ינצחו. כך היה. אז פנו אליו מנהלי הקבוצה וביקשו ממנו שיישאר שם, כקמיע. היציאה לגג של בניין בית־המישפט היא מחדר המזכירות, שליד חדרה של פרקליטת מחוז־המרכז, **שרה פירומה**.

■ השחקן **יוסי פולק** עקר עם אישתו לחיפה והשתלב בתיאטרון העירוני. זה קרה אחרי שההצגה המלט, שבה הוא עמד להשתתף, בוטלה מסיבות שונות על־ידי תיאטרון הבימה. לאשתו של עצמו עשה זאת פעמיים במזידיו.

■ תקלות משונות פוקדות את המחזה חזק יותר מסופרמן המוצג בתיאטרון לילדים ולנוער. ההצגה, המתורגמת מגרמנית, עוסקת בנסיונו של משותק, הצמוד לכיסא־גלגלים, להשתלב בחברה. בשבוע שעבר היתה אמורה ההצגה להיות מוצגת לפני תלמידי בית־ספר ברחובות, אך ההופעה הראשונה התבטלה. השחקנית **נטע אורן** נרדמה, ונהג מונית, שנשלח לראות מה קרה לה, העיר אותה והביא אותה ישר להצגה השניה. יום לאחר מכן הופיע תפאורן ההצגה, **ישראל אברהמי**, באולם נחמני בתל־אביב ומצא על הבמה תפאורה מוכנה של תיאטרון הבימה. באילתור של הרגע האחרון קיבל התיאטרון לילדים ולנוער את אולם אוהל־שם, הנמצא בקירבת מקום.

משאל בזק

דינאמיט לכל פסל!

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון יגלו באחד הבקרים העוברים בכיכר־דיזינגוף שפסל המזרקה של הפסל אלן דויד נעלם, וכעבור זמן יוצב שם פסל־מזרקה. יורק מים ואש, של יעקב אגם, שמחירו 200 אלף דולר. תושבי תל־אביב נשאלו במישאל בזק של העולם הזה מה דעתם על־כך שפסל אחד ייהרס, ובמקומו יוקם פסל אחר, והם ענו:

● **ישראל גודוביץ**, ארכיטקט: „זה שמחליפים — זה בסדר. כשהגיעו הרומאים לבית־המיקדש הם ניתצו הכל, ושמו את ונוס או משהו אחר. כל טייקון מביא את הפסלים שלו, זה לגיטימי. ואם זה באותה קדנציה, אז ראש־העיר בטח שינה את עורו. גם הוואנדאלים עשו זאת. אך תרומה לפסל החדש לא הייתי נותן."

● **רפי לביא**, צייר: „אני בעד, בתנאי שגם את אגם ינפצו כעבור כמה זמן, ולא איכפת לי אם זה היה אפילו רמברנדט."

● **ישעיהו ריב**, בעל־גלריה: „זה לגיטימי. אם הפסל הוא לא טוב, צריך להוריד אותו. על הפסל החדש אין לי מושג על מה מדובר, ואיני יכול להביע דיעה."

● **גד אורמן**, גרפיקאי: „עקרונית אני נגד ניתוץ פסלים. זהו מעשה שלא ייעשה לגבי כל פסל, בלי להתחשב ברמתו. אך ראיתי את התוכנית של אגם, והיא עושה רושם מקסים. את המזרקה של אגם אפשר לשים במקום אחר ורצוי שמוסד כלשהו, שתפקידו תיכנון אורבני כולל, ישקול את הבעייה מכל צדדיה."

● **יוסף מוזרי**, מחזאי: „אישית אני לא אוהב את הפסל של אלן דויד. הוא קיטשי מאוד ומעורר סלידה. לעומת זאת אין לי סימפטיה מיוחדת לפסל של אגם. לא חסרים פסלים ישראליים. אך הכיכר הזאת היא חסרת־חיים ומתאימה לאגם, שפסלו לא יגרע ולא יוסיף. בקיצור, זה לא ולא זה. מצידי, שישימו תותח."

● **לאה ליפשיץ**, ציירת: „מבחינה עקרונית היתה ועדה שקבעה שזה הפסל שצריך להיות. היו צריכים לחשוב מראש. לנפץ? הרי אפשר לנפץ חצי מהפסלים שמוצבים בארץ. גם את זה שליד העירייה. אם פסל לא מתאים, האם אפשר להחליף אותו בכל שנה? שיבנו את אגם במקום אחר."

● **דויד („טרטה") טרטקובר**, גרפיקאי: „אני נגד הפסל שקיים כיכר דיזנגוף. אך אם רוצים להחליף, צריך לעשות מיכרז בין האומנים היושבים בתל־אביב, ולבקש הצעות רלוונטיות, ולא להוריד את אגם כעובדה."

● **יצחק ארצי**, סגן־ראש־עיריית תל־אביב: „דעתי היא שיש הרבה מקומות בעיר, ואין צורך להסתבך בהחלפת פסל בפסל. הפסל של אלן דויד הוקם על סמך החלטות שהתקבלו בצורה מסודרת. הפסל של אגם הוא מרשים, אך יש למצוא לו מקום אחר."

● **דויד פרומר**, צייר: „יש לי רשימה ארוכה של פסלים שהייתי שם תחתם דינמיט, וזה כולל גם את הנוכחי. אך גם הפסל של אגם לא יעשה לי מן הסתם טוב בבטן."

● **פרץ אוניקובסקי**, חבר מועצת עיריית תל־אביב: „אינני מתייחס לרעיון ההחלפה בחיוב. את הכסף — שיבוא, אומר, מתרומות — אפשר לכוון למטרות יותר חשובות מאשר פסל של אגם."

אנשים

הל הוא צרפתי, הטבחים הם בריטיים, השוטרים הם גרמנים, הזונות הן שווייציות. והתחבורה היא איטלקית.

■ אחת המסקנות שהסיק הוועד־המנהל של רשות־השידור מפרשת מודעי היא שכתב־הטלוויזיה בכנסת, **חיים יבין**, יצוייד במכשיר קטן המזמם הודעות, שיהיה צמוד אליו כשהוא מסתובב במיסדרונות הכנסת. הסיבה: ביום שידור הידיעה של **דן סמה** בטלוויזיה, במהדורת מבט, ניסו עורכי־החדשות להשיג את תגובת מודעי באמצעות יבין. אך לא הצליחו לאתר טלפונית את הכתב, למרות ששהה בבניין הכנסת.

חנה לסלאו יכולה להרשות לעצמה להרים כוס לחייה. חנה משחקת במחזמר, ששתי משתתפות אחרות בו כבר הספיקו להיפגע בעטיו. שולה חן שברה יד בעת צילומי טלוויזיה, ורחלי חיים נפצעה בתאונה, ואילו חנה עדיין שומרת על עצמה ולראייה היא מפגינה את רגליה היפות.

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה מנחם בגין**, כשמינה את השר דויד לוי לממלא־מקומו: „זהו יום יפה בתולדותיה של ישראל, יום שבו נתמנה כממלא־מקום ראש־הממשלה מי שהיה בעבר תושב־מעברה."

● **הרב מנחם הכהן**, על תיפקודה של הממשלה: „ממשלת קירקס, המהלכת על חבל ימית."

● **מפקד המשטרה הירוקה, אהרון גזיזי**, על אנשי הסיירת: „אנחנו כאמת כליל השלמות!"

● **הנ"ל** על הבדואים: „פרזיטים שודדים לפרנסתם!"

● **הנ"ל** על החוכים: „דעתם לא חשובה בכלל!"

● **הנ"ל** על העיתונות: „האשימו אותנו שהרגנו שתי ילדות בדואיות. שפישפשנו בשדי אישה בדואית. ששדדנו קילו זהב. שחטפנו ילד. אתם המצאתם הכל. אתם וקומץ אינטרסנטים שמלעיטים את העיתונות בשקרים."

● **הנ"ל** על הד"ר יצחק בילי: „המחקרים שלו על הבדואים לא שווים כלום. כל מי שיודע לקרוא מבין שזה זבל."

● **הנ"ל** על שטח נקי מבדואים, ליד צרעה: „אני גאה מאוד. אני עשיתי את זה. טוב לי על הלב. אני פיניתי אותם מכאן. אני שיחררתי אדמת־לאום!"

● **ח"כ היכרדים פינחס גודשטיין**: „החוק והסדר חזרו גם למיפלגה שלנו."

● **עורך־הדין אהרון פאפו** בעניין שידור דברי חיים ברלב על שר־הביטחון ברדיו: „ממתי הוא מוסמך לתת גם הערכות פסיכיאטריות?"

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

שימעון פרס בכנס „במה" לזכר דיין

שר־האנרגיה יצחק ברמן מספר על תקרית מודע', על התנגדותו לחוק־הגולן, על האפשרות של פרישת הליברלים מהליכוד, על עברו כסוכן האינטליג'נס הבריטי ועל התנגדותו לנשואין - בינתיים

מודע' התפרץ שר לפני שפקדה אותו טרגדיה אישית. עוד כשהיה צעיר, ודווקא ניסו לקדם אותו במיפלגה

בגין טילפן אלי לכנסת פעמיים, וביקש ממני לדבר עם מודע'. אבל מודע' היה כל־כך מרוגז שאי־אפשר היה לדבר אתו

ביושב־ראש הכנסת היתה לי עבודה מעניינת מאוד: בי"ח כל היום בסעודות, הרמתי את הכוס והורדתי את הכוס

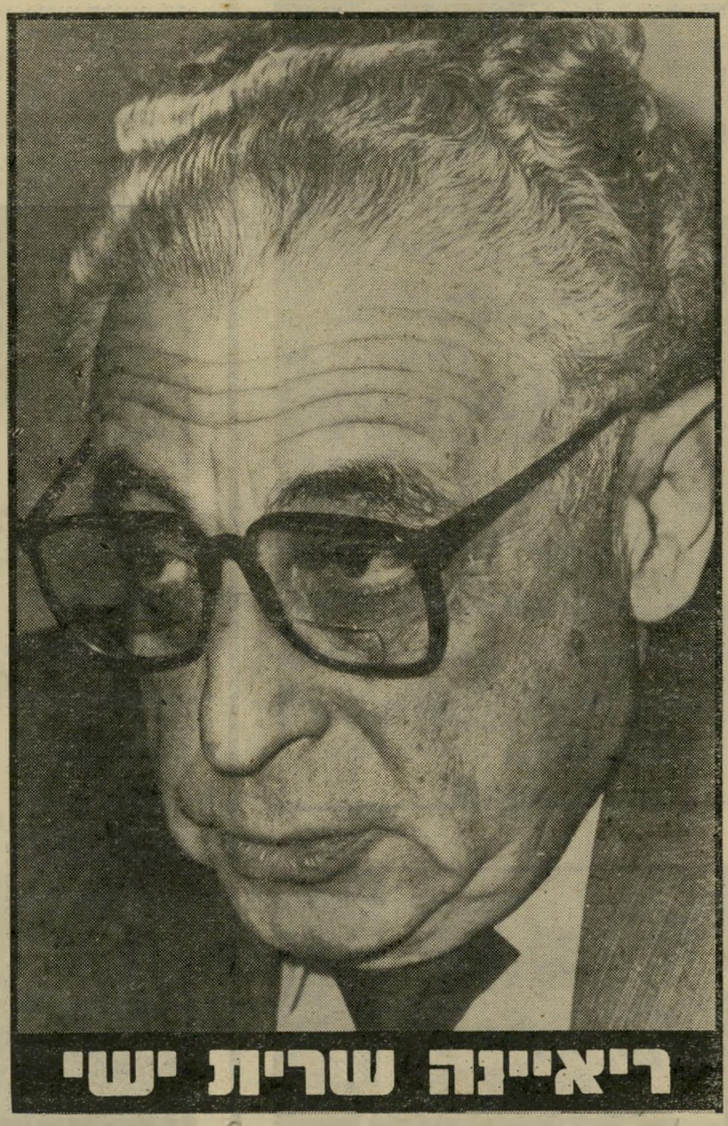

ריאיינה שרית ישי

אני לא מתביישׁ להגיד שהמיפלגה הליברלית היא זעיר־בורגנית. הצרה היא שיש אנשים במיפלגה המתביישים בזה

באינטליג'נס הבריטי חילקו דרגות לצורכי השרות. לגמרי במיקרה נודע לי שאני בדרגת קולונל

התרגלתי לח"י הדווקות. בשבילי זה יהיה מאמץ אם אצטרך לטלפן ולהודיע לאשה שאני לא מגיע לארוחת־הצהריים

„גנטלמן יודע מתי להיות גס־רוח!"

שר־האנרגיה, יצחק ברמן, הוא איש עם סיגנון. את פגישתנו קבע לשעת ערב מוקדמת בלובי של מלון הילטון. כמו אביר אמיתי הוא הסיר מעל כתפי את מעילי, ואני נבוכתי. ברמן יצחק והזמין קפה ועוגות.

הוא לבוש בקפידה, בחליפה חומה, מדי פעם הוא הסיר את משקפיו עבות־הקרן וניקה אותן. הוא ישיר, ענייני, אינו מנסה להתחמק אף מהשאלות ה־אינטימיות ביותר, ושלא כמרואיינים יזועים אחרים, אינו מבקש ממני להק־ליט את השיחה או להראות לו את הראיון בטרם פירסומו.

יצחק ברמן מעולם לא היה עסקן במ־לוא מובן המילה. הוא הצטרף לפעילות פוליטית רק אחרי שהתבקש לכך על־ידי חבריו. כשהיה חבר־כנסת, נימנה עם אותה קבוצה השוקדת על עבודה רצינית ואינה עסוקה במירדף אחרי עיתונאים לשם פירסומת עצמית. הוא כיהן כיושב־ראש ועדת־הכנסת, ואחר־כך מונה ליושב־ראש הכנסת — תפקיד ש־לא היה אהוב עליו כלל וכלל.

במהירות יחסית הוזנק לתפקיד שר־האנרגיה, שבו הוא מרגיש „כמו בבית".

יצחק ברמן הגיע לארץ מרוסיה בהיי־תו בן שבע. אביו, יעקב, יליד כפר קטן ליד ליטא, למד מישפטים בפטרבורג ואף הוסמך כרב, ביחד עם אביה של תמר אשל. עם תום לימודיו לימד האב ב־בית־מידרש לרבנים שהוקם על־ידי חיים־נחמן ביאליק ומנדלי מוכר־ספרים באו־דסה. לפני עלות המישפחה ארצה, שי־מש האב כרב בברדיצ'ב.

מישפחת ברמן התיישבה בפתח־תיק־ווה, אולם כתום שנה עלתה לירושלים. על התקופה ההיא סיפר ברמן: „מיש־פחתי התגוררה במוסררה עוד לפני ש־מישהו שמע בכלל על צ'ארלי ביטון."

אביו של ברמן עסק בהוראה וב־פיקוח על מוסדות־חינוך, וברמן הקטן למד בבית־ספר דתי. אחותו הבכורה, לאה, נישאה כעבור שנים לדויד־צבי פנ־קס, מי שהיה שר מטעם המפד"ל.

למרות חינוכו הדתי והעובדה כי הוא בנו של רב, מעולם לא היה ברמן דתי. עם תום לימודיו בסמינר למורים הת־קרב ברמן לחוגים לאומיים, שמהם צמח אצ"ל. כשהיה בן 17 נעצר על־ידי המישטרה הבריטית באשמת הדבקת כרוזים.

בפעם השניה הסתבך עם המישטרה, בתחילת שנות ה־50', כאשר היה מנכ"ל מיפעלי קייזר פרייזר של אפרים אילין. הוא נעצר על־ידי המישטרה באשמת גניבת פרה. רק מאוחר יותר הסתבר כי בכפר־אתא נגנבה פרה ובעלה טען כי אחד בשם ברמן גנב אותה. המיש־טרה עצרה את הברמן הראשון שפגשה.

ברמן נסע לאנגליה כדי ללמוד מישפטים ועבד כמורה לתנ"ך. כשסיים את לימודיו עבד כמזכיר האגודה הבריטית לימאות. כשחזר ארצה הצטרף לאצ"ל, עבר קורס־מפקדים, שירת במיחלק ה־סיור בירושלים, ואחר־כך הצטרף למודיעין של אצ"ל.

ברמן עלה בסולם התפקידים ומונה להיות אחראי על האגף שעסק בקשר עם בעלות־הברית. לפי הוראת אצ"ל הצטרף לאינטליג'נס הבריטי, ועל פרשה זו בחייו ידועים פרטים מעטים מאוד.

בכלל, ברמן שומר על פרטיות ורבים חברי־הכנסת שאינם יודעים את תולדות חייו. העובדה שמעולם לא נשא אשה היא עניין לבדיחות ולניחושים. גם פרשת קשריו ההדוקים עם העיתונאית מירה אברך הפכה לנכס־צאן־ברזל של הרכילות הפרלמנטרית.

ברמן הוא מרואיין משעשע, בעל הומור ושופע סיפורים, בעיקר על תקופת היותו מרגל באינטליג'נס הבריטי.

העובדה שעלה לאחרונה לכותרות בגלל פרשת השר מודעי, עדיין מציקה לו, ולמרות ה„סולחה" שנערכה בינו ובין מודעי בבית ראש־הממשלה, ברור מהשיחה איתו כי הדבר נעשה כדי לרצות את מנחם בגין. הוא עצמו לא התרצה.

● מר ברמן, לפני כשלוש שנים, כאשר מונית כיושב־ראש הכנסת, אמרת שאתה עומד להפסיד שני מיליוני לירות בשנה. הי, אם היה כדאי לך להפסיד כל־כך הרבה כסף?

לא אני הוא שעשיתי את החישוב. זה לא עניין של כדאי. זה עניין של עניין. כל זמן שעבודתי מעניינת אותי זה כדאי. לא הלכתי לפוליטיקה כדי להיכנס לכנסת. הלכתי מפני שהיו בתוך המיפלגה הליברלית השקפות מסויימות שהיו זקוקות לתמיכה. רציתי לתת יד לכיוונים מסויימים שהאמנתי בהם.

התחלתי להיות פעיל ממש בתום מילחמת יום־הכיפורים, וגם אז לא חשבתי להתמסר לפוליטיקה. נקלעתי לכך. כאשר הבנתי שמצבי הכלכלי מאפשר לי להיות בלתי־תלוי, נכנסתי לכנסת, צמצמתי את מישרדי בצורה דראסטית, ביטלתי את הפרקטיקה השוטפת וקיבלתי על עצמי רק עיסקות מיוחדות.

כשנבחרתי כיושב־ראש הכנסת סגרתי את המישרד למרות שעד כמה שזה משונה, לא נאמר בחוק שיושב־ראש הכנסת צריך לחסל את עסקיו הפרטיים. לא. אינני מצטער שסגרתי את המישרד. אני מתכוון לפתוח אותו יום אחד מחדש.

● האם אהבת את תפקידך כיושב־ראש הכנסת?

כשקיבלתי על עצמי את התפקיד, היה זה בסוף הקדנציה וידעתי שיש לי שנה וחצי בתפקיד. לתקופה ארוכה מזו לא הייתי מסכים. ואמנם, לפני תום הקדנציה הודעתי שלא אמשיך. יש גבול מסויים לכמות הכבוד שאדם מסוגל לעכל, וחשבתי שהגעתי לקו־הגבול.

לא רציתי להישאר במעמד של חרסינה, נמשכתי לעימותים. יתכן שזהו ג'וב מתאים למי שרוצה לסיים קאריירה פוליטית ארוכה וסוערת. אך למי שלא עסק הרבה בפוליטיקה, זה לא תפקיד בשבילו.

● לא היה לך עניין בתפקיד?

או כן, זהו תפקיד מעניין, מעניין מאוד. כל היום הייתי עסוק בסעודות. להרים את הכוס, להוריד את הכוס, לברך, ללחוץ ידיים — מעניין, מעניין מאוד. ובכלל, בתפקידי כיושב־ראש הכנסת למדתי, שה־סיפור כאילו אנו מבודדים בעולם מצוץ מהאצבע. לפי כמות הסעודות שערכתי לנציגי מדינות זרות אני יכול להגיד לך, שאנחנו מוקפים בידידים. אילו רציתי

ארבעה חברי־כנסת של אגודת־ישראל משפיעים על הממשלה יותר מ־18 חברי־כנסת של הליברלים

לנסוע לחו"ל כיושב־ראש הכנסת, יכולתי לנסוע בכל שבוע לארץ אחרת, החל מ־לוכסמבורג וכלה בקולומביה.

■ ■ ■

● נעבור לפרשת השר מודעי. מדוע אין מודעי אוהב אותך?

כל אחד יכול לעשות ניתוחים פסיכולוגיים בנושא הזה. אני יכול להגיד שביני ובין מודעי יש ניגודי־השקפות לגבי תפקידה של המיפלגה הליברלית. לו יש נטייה לחרות. הוא אינו שותף לדעתי כי יש לצמצם באורח דראסטי את הסקטור הציבורי — הוא יותר אטאטיסט. יותר מענייננת אותו מדיניות־החוץ מאשר הדאגה לאינטרסים של הסקטור הפרטי. הוא שוכח לפעמים את מי מייצגת המיפלגה הליברלית.

● מה, אם כן, הוא עושה במיפלגה הליברלית?

במיפלגה חלו שינויים בהרכב האנושי, חלק גדול, כמו מודעי, נוטה למדיניות־חוץ קיצונית. גם במישור הפנים והחברה שכחנו שאנו הכתובת של המעמד הבינוני, ואני לא מדבר רק על העצמאיים, אלא גם על חלק מהשכירים.

אני לא מתבייש להגיד שאנחנו מיפלגה של זעיר־בורגנים. הצרה היא שיש במיפלגה כאלה המתביישים בכך. אנו זעיר־בורגנים, משם צמחנו. זעיר־בורגני היום, אין פירושו רק עצמאי. יש הרבה מאוד שכירים המשתכרים כיום כזעיר־בורגנים וכמו מעמד הביניים, ואלה דומים לזעיר־בורגנים באורח המחשבה, באיכות־החיים ובהשקפת־העולם.

לפי המושגים שלי, חייבת המיפלגה לעמוד על ארבעה יסודות: ראשון — מדיניות־חוץ מתונה, ללא כל קשר לשותף שלנו בממשלה. גם כשאנו שותפים של חרות, תפקידנו להשפיע על מיתון מדיניות־החוץ. שני — צימצום דראסטי של הסקטור הציבורי, כדי לאפשר שיגשוג היזמה החופשית. שלישי — מדיניות שתגן על מעמד הסוחרים ובעלי המיקצועות החופשיים ושכירים בדרגות תפקוד מסויימות. ורביעי — רגישות לזכויות־הפרט.

● אמרת פעם כי המיפלגה הליברלית זוקה בשתי מחלות: היא אינה מנצלת את הפוטנציאל שלה כמיפלגה זעיר־בורגנית והיא אינה בוחרת את אנשיה מבין שורותיה ונתמכת עלידי מימון המיפלגות. מדוע אין המיפלגה מנסה להבריא ממחלות אלה, שאתה עצמך טוען כי יביאו עליה כליה?

קשה מאוד להתרפא ממחלות כל־כך יסודיות. אני טוען עד היום כי העובדה שהמיפלגה אינה צריכה להיאבק על קול־הבוחר, גורמת לכך שהיא אינה צריכה לחפש את האנשים הטובים ביותר לתפקיד המנהיגים. רמת המנהיגים של המיפלגה היא לא מהגבוהות ביותר.

● אמרת גם שמתוך 18 חברי־הכנסת של הליברלים, יש רק שיבעה הראויים לכך שתשב כי חברתם בכנסת.

לא אמרתי את זה. בכלל, אני לא רוצה לחלק ציונים לחברי־הכנסת של הליברלים.

■ ■ ■

● כרשותך נחזור לעניין מודעי.

אני לא יוצא קבוע עם מירה אברך. אני מכיר אותה מזה שנים. אני פוגש אותה לעיתים, אך אין בינינו שום דבר מיוחד

מדוע ראו כתבי „מוקד" את הי־מיכתב שכתבת למודעי לפניו?

הם לא ראו את המיכתב לפניו, הוא לא טען זאת. הוא טען נגד כך שהם קיבלו את המיכתב. אך מה רע בכך? המיכתב כלל הסבר מצידי. מודעי היה כל־כך מרוגז, שאי־אפשר היה לדבר איתו. התבקשתי על־ידי ראש־הממשלה לכתוב לו מיכתב ולהסביר שלא אני הדלפתי את הידיעה לרדיו. זו היתה ידיעה ישנה ששודרה בגלל פרשת מודעי באותו יום. בסוף המיכתב כתבתי: „אני מצטער על עוגמת־הנפש שנגרמה לך." אנשי־הטלוויזיה ראו רק את השורה האחרונה, ויעקב אחי־מאיר הודה לפני כי הם הניחו שזו היתה הצטדקות מצידי. זו לא היתה הצטדקות, זה היה סיום מקובל למיכתב שכותבים לאדם הנמצא בצרה.

● כיצד הגבת כאשר התנפל עליך השר מודעי בגידופים במיזנון־הכנסת?

לא הגבתי. כשפנו אלי עיתונאים, אמרתי שאני מסרב להגיב כי האיש נמצא בצרה ואין אדם נתפס על צערו. רק אחר־כך, כששני חברי־כנסת מידידיו של מודעי אמרו לי שהוא יופיע במוקד, אמרתי להם כי כל זמן שהדברים שהוא מייחס לי לא יאמרו לשני מיליון איש במדינה, לא אגיב על דבריו. אך הוא נגרר, וחזר על החשדות שהטיח נגדי. ואז שיניתי את עמדתי, והחלטתי להגיב, כי לא יתכן שמשום שהעלילו עליו עלילה גדולה, הוא יעליל עלי עלילה קטנה.

טילפנתי לראש־הממשלה ואמרתי לו: את המיכתב למודעי כתבתי אחרי שהתקשרת אלי פעמיים לכנסת, וביקשת ממני להפיס את דעתו של מודעי. לא יתכן שבגלל שמילאתי את מבוקשך וכתבתי את המיכתב, יש עכשיו אנשים הסבורים כי התנצלתי לפני מודעי משום שהחשדות שהעלה כלפי הם אמת.

יתכן שמשום כך נטל על עצמו בגין יוזמה ונועד איתי לשיחה. הוא הביע את דעתו שרצוי לסיים את הפרשה בהקדם, ומאחר שלא נכנסתי אל הפרשה הזו מרצוני, לא היה לי עניין בהמשכה והסכמתי. לא ביקשתי ממודעי שיבקש ממני סליחה, ולכן בסיכום הדברים הוא אינו מתנצל לפני. אני מביא בחשבון שהוא היה נסער, אך היה חשוב לי מאוד להבהיר את הנקודה שלא אני מסרתי את ההודעה לרדיו. היה לי חשוב מאוד לשנות את הרושם שנוצר, כאילו פגעתי בו במכוון ברגע קשה, דבר שלא היה מעולם.

● ככל זאת, אמרת כי השר מודעי סובל מהתפרצויות ומבעיות פסיכולוגיות.

נכון, אמרתי. חבר־הכנסת שלמה הלל הגיש שאילתה ושאל אם יש לי הוכחות

ברמן בישיבת הליברלים אחרי תקרית־מודעי
„טפלו על מודעי עלילה גדולה, והוא טפל עלי עלילה קטנה..."

ברמן עם ראש־הממשלה
„לאנשי־חרות יש רושם שאנחנו פאראזיטים החיים על חשבונם..."

ג'נטלמן יודע מתי

(המשך מעמוד 35)

רפואיות על־כך שמודעי סובל מבעיות פסיכולוגיות. אני עומד להשיב לו, שב־וויכוח הפוליטי יש למילים פירוש שונה מאשר באנציקלופדיה רפואית. כאשר חברי מיפלגת העבודה, ובהם חברים חשובים מאוד, התנגדו לחוק־הגולן, הם טענו שהם נמנים עם מחנה השפויים. אין פירוש הדבר שאלה שהצביעו במיפלגת העבודה בעד חוק־הגולן, ובהם חבר הכנסת הלל, הם בלתי־שפויים. אני מתכוון להגיד לו את זה בתשובה לשאילתה, ושירד ממני עם השאלות החכמות שלו.

● מהם היחסים בינך ובין מודעי אחרי הסוליחה בבית ראש־הממשלה?

הסוליחה לא התקיימה בדרגת חום עליונה.

● כאשר דיברת על התפרצויותיו של מודעי, האם התחשבת בכך שהאיש עבר טרגדיה אישית, כאשר בתו, אריאלה, נהרגה בתאונת־דרכים?

הוא נגוז להתפרץ עוד לפני שפקדה אותו הטרגדיה האישית, עוד כשהיה צעיר וניסו לקדם אותו במיפלגה הליברלית. יום אחד ישב בישיבה עם רימלט, סרלין ויוסף ספיר, והם התנגדו לדבריו. הוא הצעיר, קם והתפרץ כנגדם, והתבטא בחריפות. אחר־כך טרק אחריו את הדלת.

● האם אינך נבוך ממערכת ה־יחסים המעורערת, השוררת בין שרי־היבריס?

ראשית כל זה לא עניין חדש. אני רוצה להגיד לך שהיו ביטויים חריפים עוד ב־קדנציה הקודמת, שלא בהשתתפותי. יתכן שאילו הלכנו לבד לבחירות, היינו יותר זהירים. אך מכיון שמקומנו מובטח, אנחנו לא עושים חשבון לקהל בוחרינו.

● אתה, הידוע כג'נטלמן, כיצד הרשית לעצמך לאבד את עשתונותיך במיקרה של השר מודעי?

כשהייתי באנגליה, למדתי מישפט אחד, המלווה אותי כל החיים: מי הוא ג'נטלמן? ג'נטלמן הוא אדם היודע מתי להיות גס. כי להיות אדיב יודע כל אברך משי. מה החוכמה בכך? החוכמה היא לדעת מתי לצאת מהכלים ולהיות גס־רוח.

■ ■ ■

● אמרתי כי אינו הזכתם לבך לבחירות היתם יותר זהירים, אין זו הפעם הראשונה שבה אתה מציע שהמיפלגה היבריתית תפריש מחדיכוד.

אני חושב שאין בזה כל אסון, אולי להיפך. ראשית, לכל אנשי־חרות יש הרושם שאנחנו פראזיטים החיים על חשבונם. לכן אני מציע שנהיה מיפלגה בזכות עצמה, כמו המפד"ל, כמו אגודת־ישראל. לאגודה יש ארבע חברי־כנסת, לנו יש 18. הם משפיעים יותר מאיתנו. בהסכם הקואליציוני, שנחתם לפני הקמת הממשלה, עשינו מאמצים לנסח את דרישותינו. כשפתחנו את ההסכם גילינו לתדהמתנו שמתוך שני עמודי־תביעות נכללו ארבע תביעות בלבד, וגם הן בצורה מטושטשת. האגודה הצליחה להכניס 4־5 תביעות בנות־יישום. קחי למשל את סעיף 45, הנוגע לבתי־הקברות. סעיף זה קובע, שאם יש צורך ליישם את התביעה, יש להוציא תקנות, ואם תקנות לא תספקנה, יש לחוקק חוק. ואילו התביעה שלנו, בדבר ביטוח־חיים ממלכתי, מטושטשת לגמרי. הסעיף קובע כי יש להציע חוק, ואם יהיו חילוקי־דיעות יחליטו בעניין ראש־הממשלה והשר בורג, שהוא יושב־ראש סיעת למיפנה במפד"ל, שהיא המתנגדת העיקרית לחוק, כי בוחריה הם חברי קופת־חולים של המפד"ל.

● אם כך, רזימתם?

אני לא אגיד שרומינו, אבל לא נתנו לנו לראות את ההסכם בכתב.

● מדוע הסכמתם?

כי הוא כבר נחתם.

זה לא היה הטריק היחיד שעשו לנו. באנו לכנסת וראינו את קוי היסוד של הממשלה. הסעיף הנוגע לחוק־הגולן היה מאוד שולי, ומי שקרא אותו קיבל רושם שהוא נכתב כדי להפיס את דעתם של חברי־חרות, שהתרעמו על־כך שלא תמכו ביוזמה של גאולה כהן. לא עלה על דעתי שהחוק הזה יעבור. רבים לא שמו לב אליו — הוא נראה כאילו נכתב כדי לצאת ידי־חובה.

● מדוע התנגדת לחוק־הגולן?

משום שאין בו צורך. הגולן בידינו, ואנו לא זקוקים לחוק כדי להשאירו בידינו. החוק הזה מוסיף למישקע הנוצר נגדנו בדעת־הקהל העולמית, וזוהי דעת־קהל שעוד נזדקק לה, כשם שהזדקקנו לה ב־מילחמת ששת־הימים ובמילחמת יום־הכיפורים.

פעולה מסוג זה גורמת לירידה באהדת דעת־הקהל. לכן החוק הזה הוא מיטרד. יש לו השפעה מצטברת לאו־דווקא אצל אנשי־מימשל אלא אצל הציבור במערב. יכול לבוא יום שבו נהיה זקוקים מאוד־מאוד לאהדת הציבור הזה. אנו מכלים על־ידי חוק־הגולן את האשראי שיש לנו אצל דעת־הקהל בעולם.

ברמן בחברה *

„אני לא מטיל חרם על נשים. אני אוהב אותן מאוד..."

באמי לקצין הברים־היהודי אלי כאהן וביקשתי להעלות ארצה את עצמות דויד רזיאל. אחר־כך הסתבר לי שאלי כאהן אינו אלא אלי חאן, בנו של אגא חאן ובעלה של כוכבת־הקולנוע ריטה הייוורת

● האם היה מעורב גם רב־המרגלים קים פילבי.

או, זהו סיפור. הייתי קצין־תורן במיפקדת האינטליג'נס באיסטנבול, ונודע לי דרך הקונסול הבריטי, שהקונסול הרוסי רוצה לערוך למערב. הקונסול הרוסי מסר כי בצמרת השרות הבריטי יש סוכנים רוסיים, והוא מוכן לגלות את שמותיהם אם יקרא לקאהיר או ללונדון. העברתי את הידיעה לכתובת הנכונה. כעבור כמה שבועות הגיע פילבי ואמר שבא לקבל את הקונסול הרוסי.

● האם הכרת אותו?

לא שמעתי עליו מימי. הכרתי את אביו, סיר ג'ון פילבי, שהיה ידוע מאוד במיזרח התיכון. הוא ישב בג'דה, אצל המלך איבן סעוד, כשסעודיה היתה עדיין ענייה ונתמכת על־ידי הבריטים. אבל אפילו לא ידעתי על קיומו של הבן.

אחרי שהוא בא, טילפן הקונסול הבריטי לקונסול הסובייטי, ולתדהמתו נאמר לו על־ידי מרכזנית השגרירות כי אין איש בשם זה. טילפנו שוב, ושוב נמסר כי אין איש כזה.

הצטוויתי על ידי מפקד־השירות להיפגש עם ראש שירותי־הביטחון התורכיים, והוא סיפר לי כי כמה ימים קודם לבואו של סילבי הובא אדם חבוש מכף־רגל ועד ראש על אלונקה לשדה־התעופה, והועלה על מטוס סובייטי. יש להניח שאותו אדם היה הקונסול הרוסי. כמובן, שאז לא העליתי בדעתי לחשוד בפילבי. רק אחרי שהתגלה, בשנות ה־50', שהאיש היה סוכן כפול, הבנתי שגם אני רומיתי על־ידו, וכי הוא האיש שהסגיר את הקונסול הרוסי באיסטנבול.

● כיצד הגעת לאינטליג'נס הבריטי?

זו היתה החלטה של אצ"ל. אחת המגמות היתה ללחום בנאצים דרך בעלות־הברית. רבים הצטרפו לצבא הבריטי, אני הצטרפתי לאינטליג'נס.

● האם היית סוכן כפול?

לא. בזמן שעבדתי בשביל הבריטים לא עבדתי בשביל אצ"ל.

● סיפור נוסף ששמעתי עליך, מספר כיצד הצלחת להבריח ל־תורכיה מנתח־מוח, שהיה אחד מחשובי סוכני־הביון של בריטניה, בבולגריה הכבושה על־ידי הנאצים.

לא אומר את שמו, אולי הוא עוד חי. הוא היה אדם בעל מעמד צבאי וחברתי גבוה. הוא היה סוכן שלנו בבולגריה ועשה זאת מטעמי אידיאולוגיה. בכלל, המודיעין הבריטי לא שילם הרבה כסף עבור מידע, וסוכנים רבים עבדו מטעמי אידיאולוגיה. הזמנו אותו לתורכיה כדי לתאם איתו כמה סידורים טכניים ובעיות קשר. האיש היה סוכן חשוב, ורציתי להתרשם ממנו בהיכ־רות אישית. בגלל קשריו העצומים הוא קיבל רשות לצאת מארצו, דבר שהיה קשה מאוד בזמן המילחמה — הוא טען כי ידידה שלו, משכבר הימים, נמצאת באיסטנבול והוא רוצה להיפגש איתה.

כדי להסיר חשד לקח עימו אחד מעוזריו, שהיה ראש הנוער הנאציונל־סוציאליסטי בבולגריה. כשהוא הגיע לתחנת־הרכבת בסופיה, ראו אותו העיתונאים המקומיים וזה עורר סנסציה: מה פיתאום רופא כזה גדול נוסע לאיסטנבול? לבטח יש חולה חשוב הנזקק לניתוח־מוח.

מה עושה הקדוש־ברוך־הוא? באותו יום מופיעה ידיעה על לוח השגרירות הגרמנית. כי השגריר פון־פאפן, שהיה ידוע מאוד, מבטל מפאת מחלה את כל פגישותיו. יש להניח שפון־פאפן חלה בשפעת, אבל החולה אנוש וזקוק לניתוח־מוח. זה גרם לסנסציה, דשגרירות בולגריה נתבקשה לתת הסברים. הם שלא ידעו מאום, שלחו לחפש את הרופא ולי היתה בעיה: מה לעשות? לשגריר הוא לא יכול להגיד שבואו לאיס־טנבול הוא סוד צבאי. החלטתי למצוא מועמד חשוב לניתוח, והנה נזכר אחד מעוזרי כי צעירה יהודיה, הנשואה לבנו של אדם עשיר מהחברה הגבוהה ובעל־אחוזות, מבקרת במישרדנו ומבקשת אשרת עליה לפלסטינה למישפחתה שבהונגריה. הוחלט לשכנעה לשכנע את חותנה הזקן להעמיד פני חולה, ובתמורה היא תקבל את הסרטיפיקט. וכך היה.

● איזו דרגה היתה לך באינ־טליג'נס הבריטי?

בשירות הזה, הדרגות לא היו רשמיות. לגמרי במיקרה נודע לי פעם מפי העיתונאי רפאל בן־שושן שהגיע מבולגריה לאיס־טנבול, שיש לי דרגת קולונל — אמרו לו שעליו לפנות לקולונל ברמן.

אני יכול להאריך בסיפורים עד אין־סוף. אספר לך עוד סיפור. היה לנו סוכן ברומניה, עיתונאי ידוע ופעיל בעליה ה־בלתי־ליגאלית. הוא היה בעל קשרים בלתי־רגילים בחוגי הבולשת והמימשל. הוא גוייס לשירות דרכי. עמדתי איתו כל הזמן בקשר. כשהתחלנו את הקשר, סוכם שהוא ישלח חומר בדרך של קוד או בדרך של דיו כימית. יום אחד הוא מטלפן ומדבר איתי בטלפון כאילו דיבר על מזג־האוויר, ומוסר לי אינפורמציה מסוכנת מאוד. אמרו לי שהוא שתיין אבל לא האמנתי למה שהאיש אומר לי בטלפון. שאלתי אותו איך הוא מדבר, והוא השיב לי: אל תדאג, אני מדבר מהצנזורה הצבאית. אני יודע ש־השיחה מוקלטת על תקליט, ובתום שיחתי איתך אלך לחדר־התקליטים ואשמיד את התקליט.

האיש הזה חי עד היום בפאריס. הוא לא עולה ארצה כי יש לו אוסף ספרים נדיר שמזג האוויר של תל־אביב עשוי להזיק לו. הוא איש מיוחד מאוד, החי מהיד אל הפה. פעם ביקרתי בפאריס והוא הזמין אותי לארוחה במיסעדה יקרה. ידעתי שאין לו כסף. הוא אמר לי, אל תדאג, נבנס

(המשך בעמוד 37)

ברמן כיזד וכיו"ר הכנסת

„יש כמות מסויימת של כבוד שאדם יכול לקבל..."

● העתך מנוגדת לחלוטין ל־דעתו של ראש־הממשלה.

ניסיתי להסביר לו שזה לא עניין של נץ או יונה, ושאיני יכול להסתיר את דעתי. ראש־הממשלה ביקש ממני שלא ייווצר רושם כאילו נוצר בינינו קרע, כאילו אחנו מפורדים. לכן באתי והסברתי את עמדתי.

● איפה היית בזמן ההצבעה?

יצאתי. הלכתי לעסקי, ולא השתתפתי בהצבעה. הסברתי לראש־הממשלה, שעם כל הרצון הטוב, זהו המקסימום שאני יכול לעשות. לא אצביע נגד. אך אמנע מהצבעה.

● ברשותך, נעבור לתקופה הרי־בה יותר מוקדמת בחייך, כאשר היית סוכן של האינטליג'נס הברי־טי, היית פעם מעורב בפרשייה

(המשך מעמוד 36)

* ליד העיתונאית מירה נוף.

אדוני הבאדון

א יך מתעשרים במדינת־ישראל?

פשוט מאוד: אתה קם בכל יום השכם בבוקר. אתה הולך לעבודה ועובד קשה. אתה מתאמץ, עובד שעות נוספות, ורואה שכר בעמלך. אתה מצניע לכת, חוסך, מצרף אגורה לאגורה. אתה ממשיך כך במשך חמישים שנה — ואז מתה הדודה שלך באוסטרליה, ומשאירה לך מיליון דולאר. הנה, אתה עשיר.

זוהי בדיחה ישנה, מרירה כמיקצת. עכשיו אתה יכול להחליפה בבדיחה חדשה, מרירה עוד יותר.

איך מתעשרים במדינת־ישראל?

פשוט מאוד: אתה יוצא להתנחל בשטח משוחרר. את רכושך בישראל הקטנה אתה מוכר, ואת התמורה אתה משקיע בבורסה. בשטח המשוחרר אינך צריך להשקיע דבר. הממשלה נותנת לך את הכל, כי אתה פועל בשליחות לאומית. את היתר אתה מקבל כהלוואה בלתי־צמודה, שאינה אלא מתנה בשם אחר. אתה מעביד שם ערבים, שגורשו קודם לכן על־ידי צה"ל מאותו המקום. אתה מצליח ומשגשג.

כעבור כמה שנים מחליט הרוב הדמוקראטי במדינת־ישראל להחזיר את השטח לערבים. אתה מתנגד. אתה מבעיר כמה צמיגים, מנופף בדגל הלאומי, משמיע כמה איומים כלפי חבורת־הכסילים שתהיה באותה עת בשילטון.

אתה מקבל פיצויים. אתה מולטי־מיליונר.

אתה יכול להרשות לעצמך דברים שישראלי מצוי אינו יכול לחלום עליהם גם אחרי מאה שנות־עבודה: וילה מהודרת, מכונית־פאר, טיול מסביב־לעולם. או, אם תרצה, ירידה לאמריקה ופתיחת עסק פורח שם.

■ ■ ■

ב ימים אלה מסתובבים במדינה הרבה־הרבה אנשים עצובים.

פינוי סיני מדכא אותם עד עפר.

לא מפני שהם מתנגדים לפינוי. בהחלט לא. הם בעד הפינוי והשלום.

אלא מפני שלא התנחלו בסיני לפני כמה שנים.

כך הפסידו — כפי שנדמה להם — את ההזדמנות האחרונה בחייהם להתעשר.

אלא שהם טועים. עוד יש הזדמנויות.

יש בידינו שטחים משוחררים לרוב. כל חבל־עזה. כל "יהודה והשומרון". כל רמת־הגולן.

אין שמץ של ספק שהם יוחזרו, ביום מן הימים. ממשלת ישראל קוראת להתנחל בהם. זוהי חובה לאומית. מיפעל פטריוטי.

זוהי ההשקעה הטובה ביותר בעולם ברגע זה.

הדמיון מזדעזע כאשר הוא מנסה לתאר לעצמו את הסכומים אשר ישולמו בבוא היום לבעלי־החזקה.

פעם דיברו על מיליונים. כיום מדברים בסיני על מיליארדים. אז ידברו על טריליונים.

מי ישלם? כל האחרים.

דיירי שכונות־העוני. הזבנים. פועלי־הייצור. פקידים. מורים, עורכי־דין. בעלי קיצבות־סעד. החולים ורופאיהם. כל מי שמשלם במדינה זו מס־הכנסה וארנונה, מכס ומס־ערך־מוסף. כל אדם.

■ ■ ■

ה וויכוח על תשלום הפיצויים למפוני־סיני החדיר בפעם הראשונה לתודעתו של הישראלי המצוי כי זהו עניין יקר, וישהוא ישלם את החשבון.

הוא, ולא אחר. הוא, ולא איזשהו גורם אלמוני וטמיר, הקדוש־ברוך־הוא, "המדינה".

אתה, אדוני הבאדון, אינך נדרש לשלם סכום סימלי. אתה תשלם ממשי מאוד.

אם יגיע סכום הפיצויים, בסופו של דבר, לקירבת 5.5 מיליארד שקלים, או 55 מיליון לירות, יראה החשבון כך:

כל אדם החי בישראל, בלי קשר לגיל ולמין, ישלם 15 אלף לירות.

משפחה של בעל, אשה ושני ילדים — 60 אלף לירות.

משפחה של בעל, אשה וארבעה ילדים — 90 אלף לירות.

לגבי ישראל רבים, זוהי הכנסה של חודש. לגבי ישראלים רבים אחרים, זוהי הכנסה של חצי חודש.

זהו החשבון — אבל הוא מטעה. החשבון האמיתי גדול יותר — הרבה יותר.

■ ■ ■

ל וצרי־הנסיגה, המונעים את הוצאת הרכוש מן האיזור בעוד מועד (בעזרת פחדנותם הנוראה של פוליטיקאים ואלופים) החדירו לתודעת הציבור עובדה נוספת: שהפיצויים הם רק חלק ממחיר ההרפתקה ששמה חבל־ימית.

רכוש עצום יאבד באיזור זה, מפני שפשוט אי־אפשר יהיה להוציא אותו. סכומים עצומים הושקעו ביצירת התשתית, בשכר־עבודתם של המתכננים והמקימים, ביצירת־נכסים שאינם ניתנים להזזה.

סכומים אדירים נוספים יאבדו מפני שממשלה עלובה זו אינה מסוגלת לבצע נסיגה מתוכננת, מסודרת, תקיפה.

איני מסוגל להעריך כמה השקיע באמת ברפתקה זו. אין מיספרים בדוקים ומהימנים. אך אין ספק כי ההשקעה האבודה עולה בכמה מזנים על סכום־הפיצויים (ספספרי־הנסיגה, וי מגיעה למאות אלפי לירות לכל משפחה בי־ישראל.

אפשר לאמר: כל מפרנס ישראלי שילם עבור חבל־ימית לפחות הכנסה חודשית אחת, ואולי הכנסה של חודשיים.

פעם הבטיח שימעון פרס (הבטיח ומנסה לשכוח): „מכונית לכל פועל." אפשר לאמר כי כל מישפחה ישראלית — עניה ועשירה, יהודית וערבית, אשכנזית וספרדית — שילמה עבור הרפתקת־ימית את מחירה של מכונית בשבילה. מכונית יקרה וחדשה לפלוני, המשלם הרבה מס־הכנסה, מכונית פשוטה ומשומשת לאלמוני, שהוא שכיר פשוט.

זה ממחיש, פחות או יותר, את גודל החשכון ששילמת.

איך שילמת? איך תשלם? במס־ההכנסה שלך. במיסים העקיפין על קניותיך — בעליים לילד, לחם במכולת, בנזין בתחנה. בצימצום השירותים שהמדינה זהעירייה אחראיות להם: לבניך לא יהיה טיפול בשיניים וייעוץ

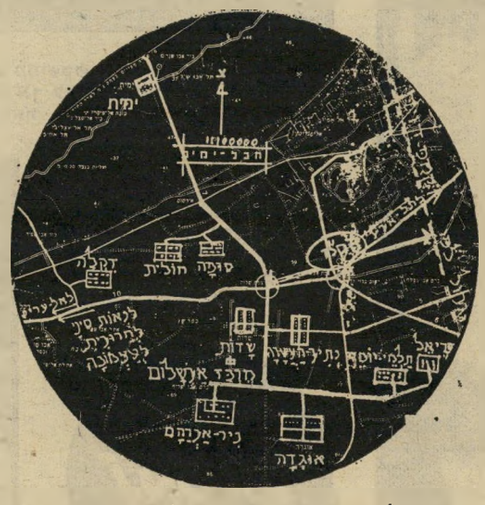

חבל ימית — שכר־לימוד יקר

פסיכולוגי, אם תהיה חולה תשכב במיסדרון של בית־חולים, הרחוב יהיה מלוכלך.

אדוני הבאדון, עבור ימית שילמת מחיר של מכונית. עבור הגדה המערבית תשלם מחיר של דירה למישפחתך.

■ ■ ■

מ י אשם בכך?

הזעם מופנה, בצדק, אל ספסרי־הנסיגה. אך הם רק האחרונים בשרשרת.

השרשרת מתחילה בממשלת ישראל, שהחליטה ליישב את פיתחת־רפיח.

בראש הטבלה עומדים שלושה אישים, שעליהם רובץ נטל היסטורי כבד מאוד: גולדה מאיר, משה דיין, ישראל גלילי.

ההגיון היה כה פשוט שגם תינוק יכול היה להבין אותו — ואכן, היה דרוש מוח של תינוק כדי להיתפס להגיון פשטני שכזה.

ההגיון היה כזה: סיני תחזור למצרים. אם ניישב את פיתחת־רפיח, וניצור „עובדות בשטח", ייאלצו המצרים לוותר על חלק זה. רצועת־התיישבות זו תהווה מחסום בין הצבא המצרי אשר יחזור ובין האוכלוסיה הפלסטינית ברצועת־עזה.

על סמך ההגיון זה שוסה אריק שרון בבדואים. הוא סילק אותם באכזריות, שהיתה כפי שקבעה אז ממשלת־ישראל, „חריגה".

ב־1973 היה דיין בטוח כי סיני לא תוחזר לעולם, ועל כן הפכה „פיתחת־רפיח" ל„חבל ימית". באמצעות אולטימטום לגולדה מאיר, ובעזרת ישראל גלילי, כפה על המערך את ההחלטה להקים שם עיר ואם בישראל, שתהיה בעלת נמל עמוק־מים.

בעיקבות ההחלטה זו החליט אנווך אל־סאדאת (לדבריו) לפתוח במילחמת יום־הכיפורים. (ומי שילם את מחיר של זו בדמו?)

כיום ברור לכל לחלוטין כי כל ההגיון הזה היה מטופש מתחילתו עד סופו.

„העובדות בשטח" לא מנעו מנשיא מצריים לתבוע את החזרת כל סיני עד למילימטר האחרון — ולא מנעו ממנחם בגין להסכים לכך (בצדק) עוד לפני שנפתח ביכלל המשא־ומתן לשלום.

„פיתחת־רפיח" לא תחצוץ בין הצבא המצרי ובין רצועת־עזה. החציצה תהיה באמצעות שטחים מפורזים וכוח רב־לאומי — כפי שאמרנו מלכתחילה.

העיר ימית לא הפכה את הסיפוח לעובדה קיימת. להיפך. היא תשרת את המצרים. (אל־סאדאת עצמו אמר לי, בשיחה, שיקים שם נמל עמוק־מים.)

אדוני הבאדון — אינך משלם רק את מחיר הסחטנות של המפונים. אתה משלם גם את מחיר הטיפשות והמונומנטלית של הממשלה, שהחליטה על הקמת ההתנחלות שם.

זאת היתה מלכתחילה החלטה טיפשית. אני קובע זאת כיום לאור העובדות המוכחות — אך אין זו חוכמה־שלאחר־המעשה. בשבועון זה ובכנסת השחתתי רבבות מילים כדי להזהיר מפני האיוולת הזאת — לפני שנוצרו „העובדות בשטח".

■ ■ ■

ב יזכיזו הנורא והמייותר־לחלוטין של חבל־ימית אשמות כל ממשלות־ישראל, החל בממשלת־אשכול, דרך ממשלות גולדה ורבין, ועד לממשלה הנוכחית.

אשמות הצמרות של המערך והליכוד כאחד. אחראי כל מי שהיה שותף ל„קונסנזוס הלאומי" הנהדר, שליווה את החבל מאז יומו הראשון. כדאי להזכיר את משה דיין, שכפה את החלטת־ימית על ממשלת־המערך, ושוויתר על חבל־ימית בממשלת־הליכוד. אפשר להזכיר גם את אריק שרון, שגירש את הבדואים כדי להקים את ההתנחלות, ועתה הוא נושא באחריות לגירוש היהודים (ולהחזרת הבדואים, אשר בנו בינתיים את בתי היהודים ושיעבדו את אדמותיהם).

אולם מדוע לחטיא את האחריות על הפוליטיקאים ביקבד?

ההחלטות התקבלו על־ידי הממשלות והכנסות. אך הממשלות והכנסות יכלו להחליט כפי שהחליטו, מפני שעם־ישראל בחר בהן. כל מי שבחר באשכול, בגולדה, ברבין ובבגין — בצדק ייתבע ממנו המחיר. כל מי שהיה שותף ל„קונסנזוס הלאומי" בספינת־השוטים, כל מי שתמך באמצעי־התיקשורת אשר עסקו בשטיפת־המוח למען יצירת „קונסנזוס" זה — עליו לשלם.

אם כן, מדוע צריכים לשלם גם אותם מעטים וטובים שהתנגדו תמיד לקונסנזוס, שהצביעו נגד כל המנהיגים הדגולים האלה?

יתכן שיש כאן אי־צדק. ויתכן גם שלא: אם לא היינו די חזקים כדי להשליט במדינה קונסנזוס אחר וממשלה אחרת — בצדק ייתבע גם מאיתנו לשלם את המחיר.

■ ■ ■

כ י זה אינו משחרר, כמובן, את הסחטנים עצמם מן האחריות.

יש יפי־נפש האומרים: הם אינם אשמים. הם נחמדים. הם חלוצים. מגיע להם פיצוי נאות (אם כי לא מוגזם).

אך האמת העירומה היא שאין הם נחמדים ואין הם חלוצים. ולדעתי אינה מגיעה להם אף אגורה שחוקה אחת.

כל מי שהלך לימית ידע שהוא מתנחל בשטח כבוש, אשר גורלו הסופי לא הוכרע. הוא ידע כי יש סיכוי סביר מאוד שהשטח יוחזר. (ואם לא ידע — גם לטיפשות יש מחיר.) הוא ידע כי הוא מתנחל באדמה שבעליה גורשו. יכול אדם להמר. אך המהמר אינו יכול לתבוע מזולתו שישלם את הפסדיו. מה גם שלעולם אינו מוכן להתחלק ברווחיו.

מי שחוזק להתנחל בשטח כבוש צריך לדעת שהוא מהמר. ואם החימור לא יצליח — הוא ישלם בעצמו את מלוא המחיר של הימורו.

אך הנה נוצר אצלנו נוהל אסבורדי, המתאים להגיון של עלילה בארץ הפלאות: מי שמהמר ומפסיד, לא זו בילבד שמחזירים לו את הכסף שהפסיד, אלא משלמים לו סך מאה יותר.

בהימור כזה, לא כדאי להרוויח. כדאי להפסיד!

ואתה, אדוני הבאדון, משלם את החשבון בקאזינו זה.

■ ■ ■

כ י זה אמור לגבי פרשת חבל־ימית, והוא בבחינת ניתוח־שלאחר־המוות. אך כל זה נכון גם לגבי הגדה המערבית, רצועת־עזה ורמת־הגולן — ושם עוד יש זמן לתקן, אם מוכנים ללמוד לקח.

גם שם מקימים ומרחיבים התנחלויות, כפריות ועירוניות, כדי „ליצור עובדות בשטח". הדבר כימעט ולא ייאמן, אבל אריק שרון עצמו, האיש שעליו לפנות את חבל־ימית, הכריז השבוע כי ההתנחלויות החדשות בגדה הן שימנעו את החזרת השטח לערבים. תשמענה אוזניו.

עדיין מעניקים כסף, הרבה כסף, לאנשים ההולכים הביתה לגדה, לרצועה, לרמה.

והרי בבוא יום־השלום הבלתי־נמנע, יהיה צורך לסלק את כל האנשים האלה, ולתת לכל אחד מהם כפיצוי ויזה, ו„מרצדס" ושיוך בחו"ל.

ואתה, אדוני הבאדון, תשלם.

■ ■ ■

ה הון שאתה משלם עכשיו מכיסך כדי לסיים את ההרפתקה של סיני יכול היה להיות השקעה כדאית. אילו היית מתייחס לזה כאל שכר־לימוד.

אתה יכול ללמוד בחבל־ימית, כדי להימנע מאותן השגיאות, פי מאה, בגדה, ברצועה וברמה.

אחרת, אדוני הבאדון, תשלם גם שם.

ועוד איך!

יומהולדת, הצגת בכורה וש
ניצנוצי כו

מתל־השומר ופרופסור **איי כס־פי** מאסף־הרופא היו רק חלק מה־אורחים שמילאו את אולם בית החייל בבכורה הנוצצת. היה שם גם **יהורם גאון**, שבא בחברת אשתו **אורנה** ואימו **וחווה אל־ברשטיין**, שנפרדה לא מכבר מבעלה, **עמירם**, שהגיעה יחד עם חברה ●●● כל המפורסמים וה־נכבדים האלה הוזמנו אחרי ההצ־גה למיסעדה באבו־כביר, כדי להמשיך לחגוג עם כוכבי ההצגה,

אשתו של בימאי־הקולנוע **מנחם גוטן**, שבא למסיבה בגפה. „מנחם נסע לאירופה ואחו־כך לניו־יורק, שם הוא מתכונן להפיק סר־חדש על נושא יהדותו, וסרט המשך לאסקי־לימון ●●● גם בעלת הגלריה, **שרה קי־שון**, אשתו של הסאטיריקן והסופר **אפריי קישון**, באה למסיבה בגפה. בעלה נשא בחווילה המהודרת שלהם בשווייץ, כדי ל־תוב שם את זכרונותיו בבדידות מזהירה, ואי־היא חזרה ארצה כדי להמשיך לנהל א־הגלריה שלה ולדאוג לילדיה ●●● „כל כ־הרבה רוננים ישנם בתיאטרון העברי, שא־

יאסה?

„איך אפשר לשמור דיאטה כש־מונחים לפניך מאכלים שכאלה?" טדק הפיזמונאי והמתרגם דן אלמגור, שהוריד 35 קילוגרם ממישקלו. הוא ניסה להתאפק במשך שעה ארוכה, אך לא עמד בכך, וזלל בהמשך הערב במרץ רב. „את הדיאטה אמשיך מחר," התנצל.

„הרחק מזרקורי הפוליטיקה חשים הקלה. מאז שאיני יושב ב־ישיבות־הממשלה, שם זוללים סנ־דוויצ'ים, רזיתי," הסביר לי שר־המישפטים לשעבר **שמואל תמיר**, שהוריד ממישקלו מיספר קילוגרמים ניכר. את תמיר פגש־

ממסיבה למסיבה
עם נירה אל

תי בהצגת הבכורה החגיגית של זוג מהשמיים בכיכובם של רב־קה'לה מיכאלי וגדי יגיל. סגן־ראש־העיר **יצחק ארצי**, שוק־מית **אלוני**, פרופסור **דוד שר**

כל במישפחה

השחקן אייל גפן מאכיל את אשתו אירית, שהיא בת של שחקן מה ישראל רובינצ'יק. אייל מרבה להופיע בתוכניות לנוער ולילדים.

ר בגובה

לא מפריע לשחקן הבימה הגבוה אלדד כדי לקבל נשיקה מהשחקנית לימור רוזנר.

ישר מוינה

במצב־רוח מרומם הגיע השחקן גדעון זינגר, הרוקד עם הציירת עדית פאנק, הנחנית מבדיחותיו.

המאהב החורן

של התיאטרון הלאומי הבימה, הוא השחקן ח־צעיר שמוליק וילוז'ני, שהתגלה כרדקן־אקרובט. „זה לא פלא, אני לומד ש־תמול שלשום." בסוף וכמובן שכל חבריו

שר להשתגע." קבל בימאי ההצגה **דן רונן** „**איזן רונן** הוא מנהל תיאטרון החאן לשעבר. **דן רונן** הוא שחקן, ואילו אני בי־מאי. תמיד מחליפים ביניהנו. עם ד"ר **ד רונן** ממישרד־החינוך יש לי צו־הסגרת צ'קים. כשאני מקבל צ'קים שלו אני מחזי־לו, וכשהוא מקבל את שלי הוא מחזי־לי" ●●● התיפאורנית **גילה שקין**, הפ־תיעה את כוכבי ההצגה כאשר נתנה להם במתנה כריות בצורת מלאכים הנראים כזו מהשמיים, מעשה ידיה, כבונן ●●● בסוף השבוע הוזמנתי למסיבת יום־הולדת לשחק־הבימה **שמוליק וילוז'ני**. כשהתקשיתי לבשא שם מישפחתו אמר לי: „כולם טרים. השנ־

גדי יגיל ורבקה'לה מיכאלי.

במיסעדה חיכה לאורחים שולחן מלא בכל־טוב, והמוזמנים עמדו בסבלנות מופתית בתור, כדי לק־בל את מנתם. מה שהזכיר לי את התורים הארוכים של הרעבים ב־פולין ●●● המפיקה **מרים עציוני** באה למיסעדה במכונית ספורט מהודרת, וסיפרה שבעלה קנה לה את המכונית כמתנת יום־הולדת, ובישר לה על כך בטלפון, בעת ששהתה בדרום־אפרי־קה ●●● „אני רגילה להיות לבד," הסבירה לי **רחל גולן**,

ע של אוכל
כבים

הזה עושה לי צרות צרורות. כש־
פעם אחת כבר כתבו את שם מיש־
פחתי בעיתון נכון, אז טעו באיות
שמי הפרטי, אך למרות הכל לא
אחליף את שמי, כי היא חלק
ממני" ●●● שמוליק וילוז'ני
סיפר לי שביקר את חברו **גידעון**
זינגר בבכורת איש למנשה בווי־
נה. „באתי לבכורה הנוצצת ב־
מיכנסי־ג'ינס, קבקבי־עץ וחולצה
משוק הפישפשים. קיבלתי שוק
כשראיתי שכל הנוכחים שם לבשו

שיו לרקוד סטפס לקראת ההצגה
השבוע חגג שמוליק את יום הולדתו,
השחקנים באו לשמוח יחד איתו.

חליפות פראק והנשים עטו פרוות
ויהלומים. גידעון, שהיה נבוך מ־
הופעתי המרושלת, רץ והביא מעיל
גדול לעטוף אותי, ורק אז הציג
אותי לפני ההנהלה ●●● ה־
שחקנים התלוצצו במסיבה וסיפרו
כי ההצגה תמול שלשום היא הצ־
גה עם פספורט. למה? השמועה
אומרת שההצגה תיסע לחוץ־
לארץ, והשחקנים כבר אורזים
מזוודות ●●● השחקן הצעיר
שמעון כהן סיפר לי, שבחזרות
להצגה תמול שלשום, המבוססת
על ספרו של ש"י עגנון, מרבים

האנארכיסט

**שחקן הבימה שמעון כהן, ה־
משחק בהצגה האנארכיסט, שר ו־
רוקד, להנאתו ולהנאת הנוכחים.**

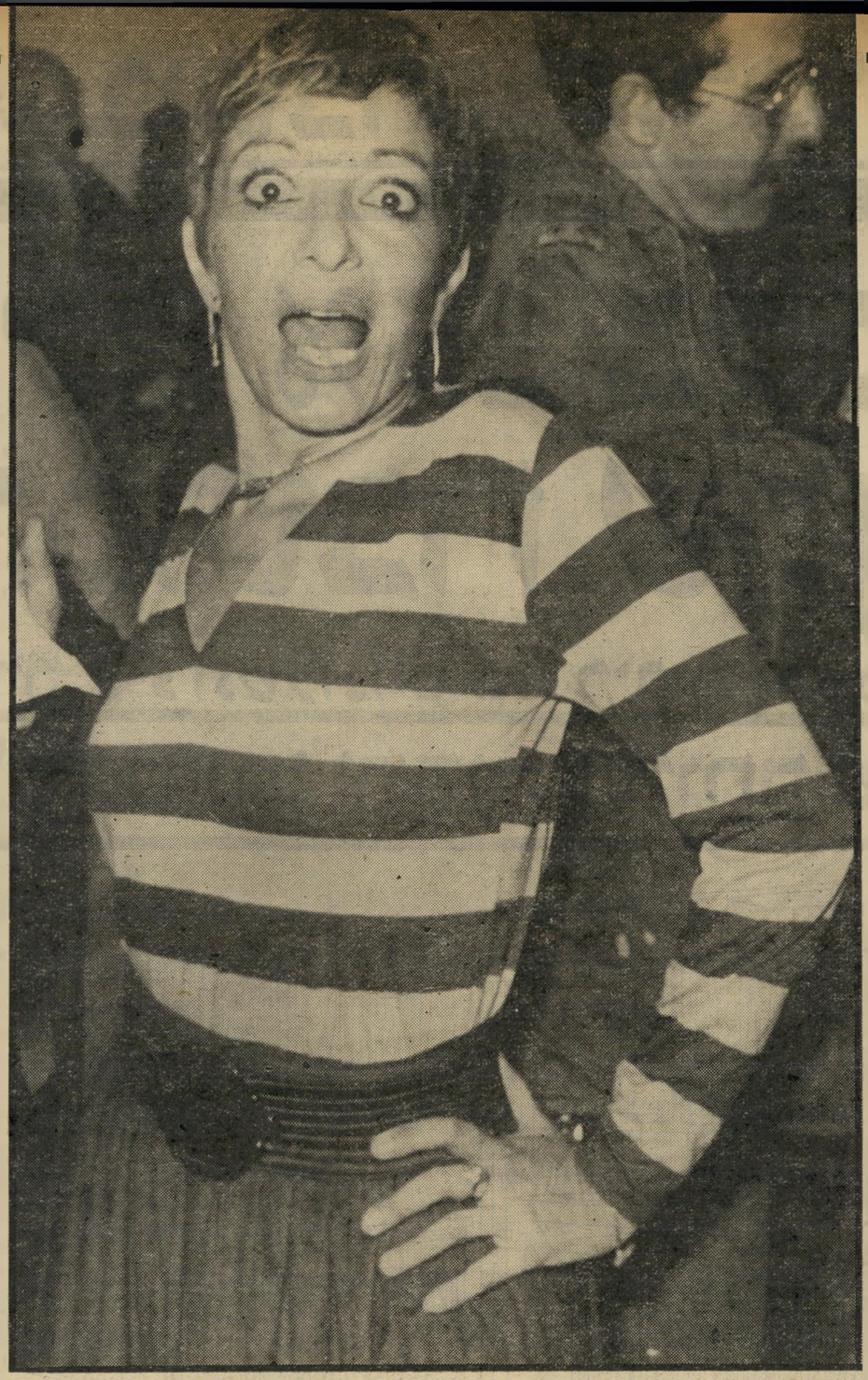

חזרה לבימה

**השחקנית־בדרנית־שדר־
נית רבקה'לה מיכאלי,
פוקחת עיניה ופוערת פיה בתנוחה אופייניות. היא
חזרה לבימה להנאת קהל מעריציה, שהשתולל
מצחוק בכל פעם שרבקה'לה, המגלמת תפקיד של
לא־יוצלחית, ניסתה ללכוד את הדון ג'ואן גדי יגיל.**

תיים ●●● באותה מסיבה
פגשתי את הבדרן **חנן גולד־
בלט**, שסיפר לי שהוא פתח חב־
רת הפקות חדשה, יחד עם השח־
קן **אייל גפן** ואיש־העסקים
פיני רוזין. „אנחנו נפיק תוכ־
ניות עבור הערוץ השני שייפתח
בטלוויזיה. יש לנו זמן." כששאל־
תי אותו מה עם הופעות על הבי־
מה, השיב לי: „אני יוצא בערב
יחיד שיהיה סיכום־ביניים לשנותי
על הבימה. החל מלהקת הנח"ל,
דרך התרנגולים, רביעיית המוע־
דון ושלישיית התאומים ●●●
טוב שעשיתי לי הרגל שלא לאכול
במסיבות, אחרת הייתי משמינה
השבוע בעשרה קילו, משפע ה־
אוכל. אין מה לדבר, שבוע נוצץ.

השחקנים להתלוצץ בגלל הטכסט
הארוך של המחזה. השחקנים, ה־
מתעצלים לקרוא את ספרו של
עגנון המכיל כ־700 עומדים, מת־
חלקים ביניהם בקריאת הספר. מי
שקרא יותר, מספר למחרת לחב־
ריו מה קרה עד לאותו עמוד, ו־
משם הם ממשיכים לקרוא הל־
אה ●●● השחקנים נתנו להצ־
גה שם חדש. במקום תמול של־
שום הם קוראים לה מחר מחר־

כמעט נשיקה

**השחקן גדי יגיל והמפיקה מרים עציוני,
מקרבים שפתותיהם כאילו כדי להת־
נשק. אך גדי, הג'נטלמן המנומס, לא העז לנשק את מפיקתו לעיני המצלמה.**

עם החמולה

**רבק'לה מיכאלי משתוללת משימחה
עם שני ילדיה, יונתן ומיכל. „זה כיף
להיות בן של כוכבת, כי כל הזמן מצלמים אותך," צחק יונתן.**

מבצע מטבחי "ארמונית"

יואל אביטל

שלם 15% בלבד והמטבח שלך!

והיתרה ב-5 תשלומים בלי ריבית והצמדה!

או: שלם במזומן ותהנה מהנחה של 40%

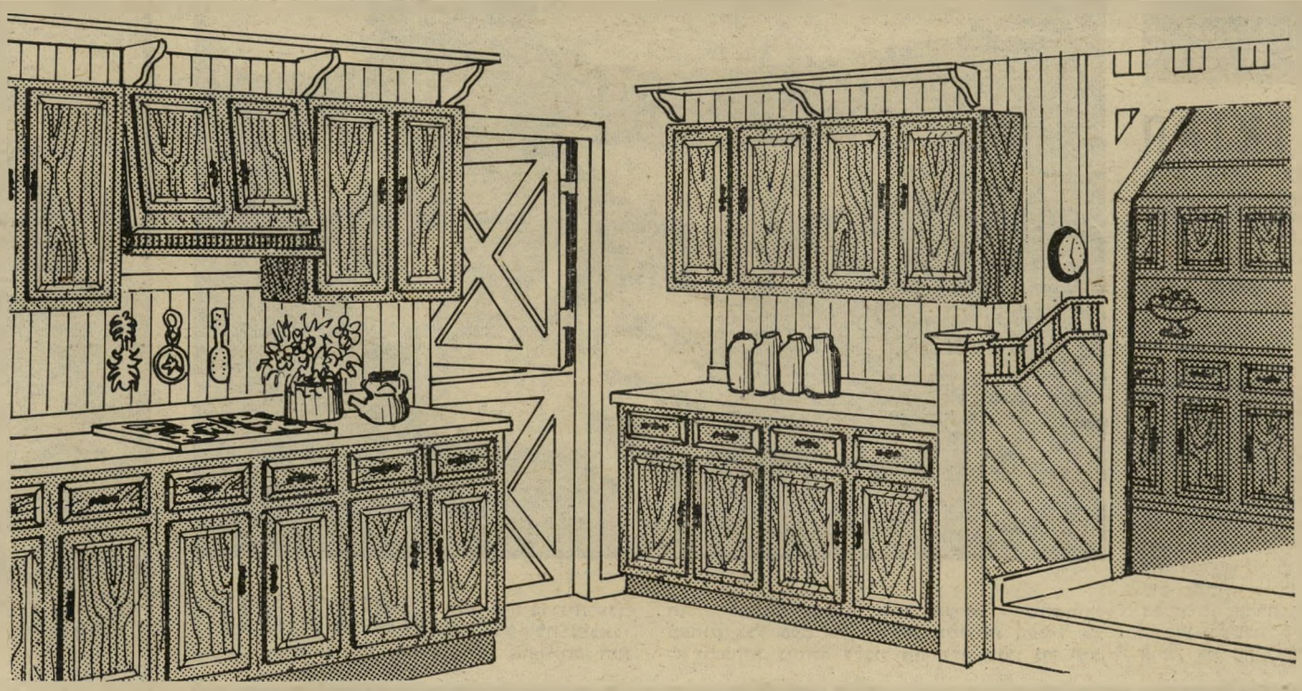

מפעל "ארמונית" למטבחים בשיתוף חברת הריהוט האמריקאית "אכסל" מציעים לך כעת לפתוח את שנת 1982 עם מטבח חדיש בביתך, בתנאי תשלום שכמוהם עוד לא היו.
אם תוכל לרכוש את מטבח "ארמונית" במזומן, תהנה מהנחה של 40% שתהפוך את המחיר לאחד מהנמוכים בענף מטבחי היוקרה (אפילו בהשוואה למטבחי פורמייקה).

- ★ חזית המטבח מיוצרת מעץ אלון מלא ומיובאת מארה"ב.
- ★ מטבח "ארמונית" מרוסס בחומר כימי המונע חדירת מזיקים.
- ★ כל הדלתות נפתחות ב-180°.
- ★ מטבח "ארמונית" ניתן לרחיצה במים וסבון.
- ★ רק מטבח "ארמונית" נהנה מ-5 שנות אחריות!

מי עוד מגיש לך מפרט טכני מרשים כל כך במחיר נמוך כל כך?

- ★ המבצע בתוקף עד 15.2.82 או עד תום המלאי.
- ★ המבצע חל על דגמי האיכות "ראוון" ו"ברונט" בלבד.
- ★ לרוכשים במזומן - אספקה מהירה.

ארמונית

מטבחך-ארמונך

ב"ש: הרצל 56 טל. 057-77676 תל-אביב: אבן גבירול 9 טל. 03-244093
ירושלים: ינאי 3 טל. 02-231619 נתניה: שמואל הנציב 16 טל. 053-22211

ערכים של קאניבאלים

רפול שיחרר אותי מדילמה.

מזה שנים אני מתחבט בה, ולא ידעתי במה נפשי. רב־אלוף רפאל איתן מנצח על מיפעל חינוכי לחיילים טעוני־טיפות. הוא משקיע בכך את מיטב מירצו. הוא הקים קרן למימון המערכה. הוא מפעיל לשם כך את אמצעי־התיקשורת. גם שבועון זה הפליג בשבח המיפעל.

איכשהו לא מצא הדבר חן בעיני. „הצבא צריך ללחום, לא לכתוב," אמר הדוכס של ולינגטון. אל לו לצבא לפלוש לעניינים אחרים, חשובים ככל שיהיו. זוהי מיסגרת מייוחדת מאוד, ה־מבטלת הרבה זכויות אנוש־יות בסיסיות, שיש בה מערכת נוקשה של כפייה ומישמעת, ואין היא מתאי־מה אלא למטרה האחת, ה־מצרת, פרי הכורח של המציאות, אשר לה נועדה.

רפול

איננו רוצים בצבא ש־יטיל מרות על פועלים, כמו בפולין. או בצבא המקיים תחנות־רדיו משלו, כמו ב־צ"לה (?). ולא בצבא ש־יהיה כפוף למיפלגה, כמו בברית־המועצות. ולא ב־צבא שינהל חקירות פוליט־יות, כמו בארגנטינה.

אם הצבא מטיל על עצ־מו תפקיד חינוכי, שנשמט מידי מישרד־החינוך הכושל — מדוע לא יקבל לידיו תפקידים אחרים, שבו נכשלו מישר־דים אחרים? תפקידים של שיטור, למשל, או תפקידים של ביניי? מדוע לא יילחם בעולם התחתון, יקטוף תפו־זים, יקים תיאטרון, יסלול כבישים?

ברם, היסטי מלהביע דיעה שלילית. הרי התפקיד עצמו חיובי מאין כמוהו. ללמד בני־ישראל קרוא וכתוב — מה חשוב יותר, יפה יותר? ואם אין גוף אחר במדינה המסוגל לעשות זאת, מדוע לא יעסוק בכך הצבא, המשתווקק לכך? מה גם שבראשו עומד אדם הרואה בכך את תכליית־חייו, הסבור כי שליחותו היא להנחיל לנוער המוזנח חינוך וערכים?

אה, הנה קבור הכלב. ערכים.

אילו ערכים? מי קובע אילו ערכים?

הצבא הוא גוף סמכותי. קובע בו איש אחד בילבד — הרמטכ"ל. כאשר הצבא מחנך לערכים, הרמטכ"ל קובע את טיב הערכים.

בשבוע שעבר נשאל רפול לדעתו על מילחמת עיראק—איראן — מילחמה עקובה־מדם הגמשכת זה זמן רב. תגובתו: „זה פשוט תענוג לראות איך הם הורגים האחד את השני — שימשיכו!"

הנה, יש ערך: לשמוח על הריגת בני־אדם, שאינם מבני־עמנו.

זה נוגד את היהדות, וכבר צוטטו בהקשר זה פסוקים מן התנ"ך והאגדה. („מעשה־ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה?") זה נוגד את יסודות ההומאניזם. זה נוגד את מהותו של איש־תרבות. אדם המשמיע פסוק כזה, ועל אחת כמה וכמה לפירסום ולציטוט, מעיד על עצמו שהוא לאומן פרימיטיבי, ואולי גזען חשוך־מרפא, בעל האיכות האנושית של קאניבאל.

כאשר הוא חנן פושעי־מילחמה, רוצחים־במדים ש־ביצעו מעשי־זוועה, ניתן היה לתרץ זאת כך או אחרת. אך כאשר הוא משמיע „אני מאמין" שכזה, אין תירוץ.

צר לי להגיד דברים כאלה על האדם העומד בראש צה"ל. אבל לא אני הארכתי את תקופת־כהונתו, כך שיהיה הרמטכ"ל בעל תקופת־הכהונה הארוכה ביותר בתולדות צה"ל.

הנה כי כן, אין לי עוד דילמה. אני מעדיף חייל הגון, אנושי, שאינו יודע קרוא וכתוב, על פני חייל מלומד שיהיו לו „ערכים" שכאלה.

קופסה כחולה.

קופסה כחולה

קופסה כחולה. הקרן הקיימת לישראל. זיכרונות־ילדות. נוסטלגיה.

הקרן הקיימת היתה חלק משאיפה נשגבת. הפיכת הפיראמידה החברתית. יצירת עם של עובדי־אדמה. גאולת האדמה בדרכי־שלום. התנחלות בלי כיבוש, בלי כפייה, בדרך של קנייה.

אמנם, המציאות לא נראתה תמיד כך. לא פעם נקנו אדמות מבעלי־אחוזות שחיו וחגגו בבירות ובמונטה־קארלו, והיה צורך במישטרה בריטית כדי לגרש מן האדמה הקנויה את בעליה הטבעיים — הפלאחים שעיבדו אותה בזיעת־אפיהם, ושהקימו עליה את מישפחותיהם. אבל זה נדחק, איכשהו, אל מתחת לסף־ההכרה. ההישגים המופלאים — הקבוצה, הקיבוץ, המושב — השכיחו זאת.

זה היה אז, כאשר לגרוש היה חור.

כיום הקרן הקיימת היא חלק עכור של המציאות העכורה. היא מכשיר בידי מישטר־הכיבוש. היא רוכשת אדמות במחשכים, בשיטות המתאימות לא פעם למאפיה. היא עוזרת להקמת ההתנחלויות בשטחים הכבושים, שכל אחת מהן היא מוקש רצחני בדרך לשלום ולבריאות הלאומית. ראה: חבל ימית.

ז'בוטינסקי אמר: לא אעמוד דום, כאשר גנב שר את התיקווה ומרוקן בינתיים את כיסי.

אני לא אעמוד דום, כאשר מנגנים לי מנגינות של נוסטלגיה ומכינים בינתיים מיטעני־חבלה.

לא אגע בקופסה הכחולה. הצבע השחיר.

לא אשלשל לתוכה אף לא אגורה שחוקה אחת.

פיראמידות הפוכות

עמדתי בבית־הספר התיכון בקריית־טיבעון והרציתי על הבעייה הפלסטינית, או ליתר דיוק, הבעייה הישרא־לית.

מאות הצעירים והצעירות באולם היו בני ישראל „הראשונה", האשכנזית, המסודרת. לפחות חלק מהם

מצויים אי־שם בין מנחם בגין וגאולה כהן (ואולי גם „הרב" מאיר כהנא).

דיברתי על תוצאות הכיבוש. הזהרתי שהמשך הכיבוש עלול להמיט עלינו אסון: הפיכתנו לעם של מנהלים ומנצלים, הינתקותנו מכל עבודה יוצרת. אמרתי שכך ייגוז חלומה של הציונות על הפיכת היהודים לעם עובד ויוצר, ויפוג חזונו של א"ד גורדון, נביא־העבודה.

בעודי מדבר חשתי, לפתע, שהקהל שלי ביכלל אינו מבין מה אני סח. קראתי בעיניו שאלות ותמיהות. למה לעבוד, אם אפשר להעביד אחרים? למה לא להיות עם של מנהלים ומנצלים, אם זה ניתן? אחרי ככלות הכל, אנחנו ניצחנו, וזהו פרי הניצחון. אם אפשר להתעשר, למה לא? א"ד גורדון וכל הזקנים האלה קישקשו בקומ־קום.

ניסיתי להשיב על השאלות שלא נשאלו, והרגשתי שאני מדבר אל הקיר. בעניין זה יש פער של מושגים. גם כאן, בעמק־יזרעאל, מצלצלים עקרונותיו הנעלים של א"ד גורדון כסיסמות שאבד עליהן הכלח.

דרום־אפריקה, שגם עליה דיברתי, שוב אינה דוגמה מרתיעה או מפחידה. היא נראית עתה בהחלט כדוגמה נאה לחיקוי.

בדרך לטיבעון סטיתי מהדרך, כמו תמיד כשאני מזדמן לסביבה זו. נכנסתי לנחלל וסובבתי, במשך כמה דקות נוסטלגיות, במעגל הבוצי, המהווה את הרחוב הראשי של נחלל בחורף, והזכור לי כל־כך מימי ילדותי. מה היו אומרים לוויט ואשתו, שאצלם גרתי אז, אילו ראו את יחס דור־הגבדים לעבודה? הם החזיקו מעמד בשנות הקדחת והיאוש, עמלו כל חייהם 12 ו־14 שעות ביממה, סבלו מעוני וממחסור — וכל זה לשם מה?

אולי זוהי הנקמה האמיתית של הפלסטינים.

הסיחרור הגובר

בשנות ה־30 הופיע ספר ששמו הפך סיסמה: איש מתגרה באירופה.

האיש היה, כמובן, אדולף היטלר. הוא התגרה בעולם כולו (אירופה היתה אז העולם). להפתעת הכל, הצליח בכך.

שיטתו של היטלר היתה ליצור עובדות מוגמרות (בלשון ימינו: „ליצור עובדות בשטח"). הוא החדיר את צבאו לאיזור המפורז בחבל־הריין. הוא הפר את ההסכמים להגבלת החימוש ולצימצום הכוחות. הוא הכריז על גיוס־חובה. הוא פרש מחבר־הלאומים (קודמו של האו"ם). הוא סיפח את אוסטריה.

שיטתו היתה קבועה ויעילה. הכל בוצע במהירות של מכת־פתע — SCHLAGARTIG — זבנג וגמרנו, בסלאנג הנאצי. בדרך כלל עשה את מעשיו בסוף־השבוע, שבו היו ערי־הבירה נטושות וראשי־המדינות היו שוהים בארמונותיהם הכפריים. כאשר התאוששו מגננוני המדינות הדמוקרטיות מן ההלם והיו מוכנות לפעול, היה נראה שהכל כבר נגמר. אי־אפשר היה להחזיר את המצב לקדמותו בלי שימוש בכוח, ובכל פעם היה נדמה שהעניין אינו מצדיק פתיחה במילחמת־עולם חדשה.

אחרי נפילת הרייך הנאצי התגלה היבט אחר של התהליך, שנסתר עד אז מעיני הבריות. בגרמניה היתה קיימת בכל אותה עת אופוזיציה פנימית בעלת עוצמה אדירה. היא התמקדה במטכ"ל הצבא. גדולי המצביאים של הצבא הגרמני היו שותפים לה, וקציני אמ"ן הגרמני („אבוור") היו מפעילה ומקשריה.

בכל פעם, כאשר התכונן היטלר למכה הבאה שלו, היו הקצינים מחליטים כי הפירר עומד להגדיש את הסיאה ומשלימים את ההכנות להפיכה נגדו. ובכל פעם היה הדבר נמנע ברגע האחרון ממש, כאשר הוכח שהיטלר הצליח שוב. הוא ביצע את המכה שלו, העולם שתק והשלים, והקושרים נראו כטיפשים בעיני עצמם וזולתם. אזהרותיהם הופרכו. הוכח שהיטלר חכם יותר, ומיטיב להבין את המציאות. הגנרלים החלו מפקפקים בעצמם ולהתרגז על אנשי־אמ"ן הצעירים, שניסו להתסיסם.

בכמה מיקרים — כמו ערב הסכם־מינכן הזכור־לדראון של 1938 — היתה ההפיכה המתוכננת בשלבים של ערב־ביצוע ממש, ואף הורכבה כבר רשימה של ראשי השילטון שלאחר ההפיכה. ואז קרה הדבר המדהים: ראשי בריטניה וצרפת נכנעו לדיקטטורים.

אי־אפשר להתנגד בהצלחה למנהיג ש„הולך לו". שיטה של פעולות־פתע, המתגרות בעולם כולו, יכולה לנחול הצלחות מדהימות — במשך זמן־מה.

הסוף היה, כמובן, בלתי־נמנע. היטלר לא יכול היה להפסיק. אילו עצר בקו־אדום מסויים — נניח בהסכם־מינכן — היה שומר על כל הישגיו. אולם זהו טיבעו של התהליך: מי שהולך בדרך זו, אינו יכול לעצור. התהליך מוביל אוטומטית לסיחרור.

ההתגרות המצלחת בעולם יוצרת בתוך העם עצמו מערכת של ציפיות ודחפים, התובעת סיפוק מתמיד, במנות גדולות והולכות. המנהיג עצמו מאבד את הקשר שלו עם המציאות. הוא מתחיל להאמין בעליונותו, בגאונ־יותו. גאוותו מרקיעה שחקים, ויחד עימה הבוז שהוא רוחש למנהיגי העולם.

שיטה זו גושאת בקירבה את זרע הפורענות. פיתגם גרמני אומר ש„הכד הולך אל הבאר עד שהוא נשבר". המנהיג המתגרה בעולם שוב אינו יכול לעצור, ואילו העולם מתחיל להשתכנע שמוכרחים לעצור אחת ולתמיד, את ההתגרות המתמדת. שהפכה בלתי־נסבלת. בסופו של דבר העימות הוא בלתי־נמנע, ומכיוון שבא באיחור רב, הוא כרוך בחורבן.

כאשר פלש היטלר לפולין, בסתיו 1939, היה משוכנע לחלוטין כי הבריטים לא יתערבו, אף שנתנו לפולנים ערובה חגיגית. כאשר הכריז נוויל צ'מברליין הרופס מילחמה על גרמניה, בקול רועט מהתרגשות, היה היטלר האדם המופתע ביותר בעולם.

הצלחותיו הן שהיו בוכריו. ובעוכרי עמו הצוהל.

ג'יי־אר אנד קאמפני

סו־אלן

אני אוהבת אותך. אתה אוהב אותי. אנחנו אוהבים זה את זה. אני אוהב אותך יותר מכפי שאת אוהבת אותי. מדוע אתה אינך אוהב אותי יותר? אני אוהב אותך. אני אוהב אותך. אני אוהב אותך.

המסר של דאלס. הבשורה על־פי סו־אלן וג'יי־אר ובובי ופאמלה.

קשה להעלות על הדעת יצירה רדודה יותר. בדור שיח אין אף פסוק אחד ש־אינו באנאלי. בסידרה כו־לה אין אף דמות אחת ש־אינה חד־ממדית, סטריאו־טיפית, חלולה. הסחורה כו־לה היא מוצר סינטתי, על־בון לאינטליגנציה של הצופה הממוצע.

האם ג'יי־אר הוא אבי ה־ילד של סו־אלן? האם בובי יתאהב בידידתו־מילדות? האם יצליח ג'יי־אר להביא לסילוקה של פאמלה? האם...

ריבונו־של־עולם! למי זה איכפת???

לי איכפת.

איני מחמיץ אף המשך אחד.

מוחמד וחד:

„אום"ץ - אנשים המתבשלים במיציהם!"

חבר־הכנסת המפ"מי, מוחמד וחד, היה מראשוני המצטרפים לתנועה החדשה אומ"ץ, עוד לפני שקיבלה את שמה. רק נולדה אומ"ץ, וכבר הביע וחד את אכזבתו ממנה.

● **חבר־הכנסת וחד, מדוע התאכזבת מ־אומ"ץ?**

אני לא חושב שאומ"ץ היא הפיתרון. לא זה מה שיציל את האופוזיציה. אבל לומר את האמת — זה יותר טוב מכלום.

● **היית בין הראשונים שהצטרפו לאומ"ץ. ידעת למה אתה הולך ומי האנשים שיטלו חלק בתנועה. מתי, בעצם, נוצרה האכזבה?**

מהרגע שבו פניתי וביקשתי שלא לכנות את התנועה „אופוזיציה ישראלית ציונית" אלא אופוזיציה ישראלית. דיברתי עם דדי צוקר, עם שולמית אלוני ועם יאיר צבן — לא עזר לי כלום. פיתאום הבנתי שאלה הם אנשים המתבשלים במיץ של עצמם ולא לומדים לקחים.

● **מדוע מפריעה לך המלה „ציונות". אתה חרי חבר במיפלגה ציונית?**

המילה ציונות לא מפריעה לי, אך במיקרה זה היא מוציאה מכלל האופוזיציה את כל מי שאינו ציוני. לדעתי, לשם שהם בחרו יש משמעות גדולה — הוא מסמל את התוכן, ונועד לשמש תעמולה מחוץ לישראל, כדי לסבר את עיני ואת אוזני העולם, ולא כדי ליצור באמת אופוזיציה חזקה בארץ.

ובקשר לכך שאני חבר במיפלגה ציונית — יש הבדל גדול בין המיפלגה לבין אותה תנועה, המתיימרת להיות אירגון גג לאופוזיציה בישראל. מפ"ם היא מיפלגה ציונית בהגדרתה, אך יחד עם זאת היא גם מיפלגה יהודית־ערבית בהגדרתה.

● **האם פרשת מאום"ץ?**

הודעתי, שאם לא ישונה השם ולא תוצא ממנו המילה ציונית, אפרוש.

● **האם יש שותפים לדרישתך?**

לא יודע. לא עשיתי לובי בעניין הזה.

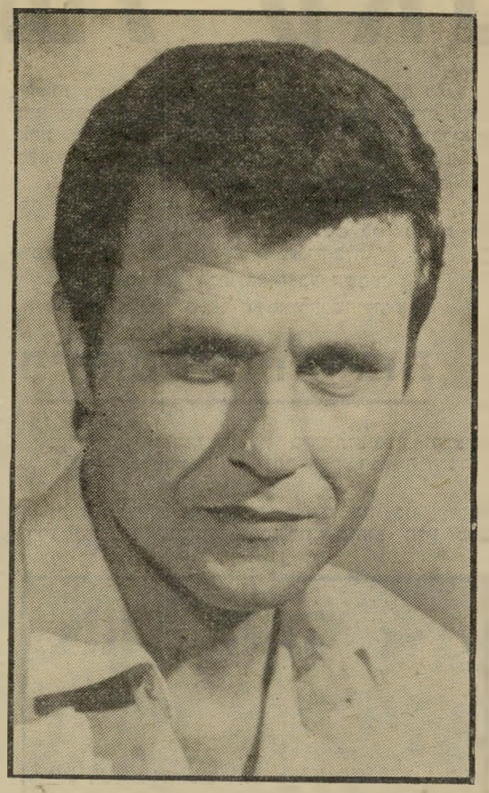

מאיר שיטרית:

„סוף־סוף הוצאתי את הכנסת מן הכלים!"

התפקיד החשוב ביותר שקיבל בזמן האחרון חבר־כנסת כלשהו, הוא התפקיד שהוטל על מאיר שטרית. הוא עמד בראש ועדת־המישנה, שמונתה כדי לבחור את האיש שיתפעל את מיזנון־הכנסת.

אם מישהו מעלה למיקרא שורות אלה חיוך על שפתיו, כדאי שימחה אותו מייד: כל כתב פרלמנטרי זוטר יודע כי אולם־המליאה הוא כלום לעומת מיזנון־הכנסת. במליאה מדברים אל מצלמות־הטלוויזיה, אך במיזנון נעשים העסקים האמיתיים. יש להניח כי מה שאמר בזמנו נופליאון — „הצבא הולך על קיבתו" — נכון גם לגבי הפרלמנט הישראלי: הכנסת הולכת על קיבתה.

חבר־הכנסת מאיר שטרית, שהוא גם יושב־ראש המועצה המקומית קרית־מלאכי, מרגיש בוודאי כמו נופליאון. עובדה: הוא לקח את תפקידו בשיא הרצינות.

● **חבר־הכנסת שטרית, לפי אילו קריטריונים בחרתם את האיש שיפעיל את המיזנון?**

פירסמנו מיכרז וקיבלנו עשר הצעות. עשינו מיון ובחרנו בשלושה מועמדים סופיים.

● **האם יצאתם לטעימות?**

שלחנו את עובדי־הכנסת כדי לראות את המקומות שמתפעלים המועמדים הסופיים.

● **מי המאושר שנבחר?**

אלי ברדוגו, המתפעל את המנזה של אוניברסיטת בר־אילן.

● **לפי השם ברדוגו, יש להניח שחבר־הכנסת רענן נעים יהיה מרוצה.**

לא רק חבר־הכנסת נעים יהיה מרוצה. גם חבר־הכנסת שפירא יהיה מרוצה. מכיוון שלפי התקנון, חייב התפריט להיות מגוון ומורכב ממאכלים מיזרחיים ואשכנזיים, קרעפלאך עם חריימה.

חוץ מזה, אני רוצה להגיד לך שהכנסנו לחוזה כמה שינויים. קודם כל, הכנסת אינה מתחייבת לחוזה בן כמה שנים. קבענו שאם לא נהיה מרוצים מהאוכל, הכנסת יכולה להודיע לקבלן תוך שלושים יום על הפסקת עבודתו. דבר חשוב נוסף שקבענו — הכנסת אינה מתעסקת יותר בכלים. עד עכשיו, כשהיו נשברים כלים, היתה הכנסת חייבת לרכוש כלים חדשים. כעת הקבלן אחראי לכלים. סוף־סוף הצלחתי להוציא את הכנסת מן הכלים.

אבינועם מרגלית:

„לא איכפת לי מאיפה יבוא הכסף!"

אורי אבנרי הציע בשבוע שעבר, במדורו „יומן אישי", לגבות מס־גולגולת מכל תושב בישראל, שכולו קודש לתשלום הפיצויים לסחטני ימית. פניתי אל האיש המזוהה ביותר עם דורשי הפיצויים, אבינועם מרגלית — דוברם של מאה בעלי־נכסים בעיר ימית — ושאלתי אותו מה דעתו על הצעת אבנרי:

קודם כל, היה רצוי שמר אבנרי הנכבד יבוא אלי ואנו נלמד אותו את הבעיה.

עכשיו בקשר להצעה שלו: אני אומר לך, ויכולים לתלות אותי בשביל זה: לא איכפת לי מאיפה יבוא הכסף. כל עם־ישראל צריך להרגיש את מחיר־השלום, לא רק תושבי ימית. אם זה יפגע בכיס של עם־ישראל — שזה יפגע. אני לא מוכר את נכסי לתושבי מדינת־ישראל, אני מוכר את נכסי לממשלת־ישראל. את יודעת מי אני? את יודעת עם מי את מדברת?

● **אני מדברת עם אבינועם מרגלית, דובר בעלי־העסקים של ימית.**

בדיוק כך! אני מייצג כמאה בעלי־עסקים, מאה בעלי־מישפחות שהן היחידות בכל סיני שרכשו את ניכסיהן בכסף מלא, ללא תמיכה ממשלתית או סובסידיות — להבדיל, למשל, מתושבי אופירה.

● **אם אתם כל־כך צודקים וכל־כך מגיע לכם, מדוע יש הרגשה שאתם מגזימים?**

למה? כי אין לי את כלי־הנשק שיש להעולם הזה, ל־מעריב, לידיעות אחרונות ולטלוויזיה. אם היו לי כלי־נשק, הייתי מחזיר. בינתיים יורים בי, אז אני מתחפר. סתם מעלילים עליגו עלילות. את יודעת כמה רוצים לתת לנו בתמורה לדירה? 13 מיליון לירות!

● **אפשר לקנות בסכום הזה דירה ברמת־אביב.**

של שני חדרים וחצי, ולי יש ארבעה חדרים. ברחוב הגשיא הראשון ברחובות בונים היום בניין חדש. את יודעת כמה עולה בו דירה של ארבעה חדרים? 17 מיל־יון לירות!

● **ברחובות יש רמזורים.**

אני לא רוצה להתייחס להערה שלך, נמאס לי לש־מוע מהעניין הזה של הרמזורים. את באמת מאמינה לסי־פור הזה? מה, אנחנו לא בני־אדם, אנחנו קרנפים עם קרניים?

יונה אליאן:

„הפאשיזם מצליח להתגנב לאט־לאט!"

יונה אליאן היא השחקנית המצולמת ביותר בארץ, להיכן שלא תלך, תראה את פרצופה המחייך, בגובה קומת־בית, ממליץ על שירותיו של אחד הבנקים. חוץ מזה, היא הפכה בשנה האחרונה, ביחד עם בעלה, ששי קשת, לכוכבת־ילדים המתחרה כמעט בציפי שביט — בזכות תוכנית הטלוויזיה „שלוש, ארבע, חמש וחצי", בהנחייתם של הצמד הבלתי־נפרד קשת אליאן.

לבד מדוגמנות ומתוכניות־ילדים, היא עוסקת ב־תיאטרון אחרי חופשה ארוכה, במחזהו של רוברט דייוויד מקדונאלד „ועידת־פיסגה", בחברת קליבר כמו גילה אלמגור. המחזאי הפגיש את אווה בראון, אהובתו של היטלר, עם קלארה פטאצ'י, אהובתו של מוסוליני. יונה היא גברת פטאצ'י והביקורות שיבחו אותה. יום אחד אחרי הפרימיירה יונה חולה ועייפה:

● **איך את מרגישה אחרי הביקורות?**

אני חושבת שיופי. אלא מה, חטפתי הצטננות ואני הרוסה. הדרך מהאולם לחדר־ההלבשה בתיאטרון בארי־שבע עוברת בחצר, ובכל פעם שיצאתי אל חדר־ההלבשה חטפתי מכת־רוח.

● **אווה בראון, נדמה לי, יותר מפורסמת מקלארה פטאצ'י. האם הכרת את דמותה של אהובת מוסליני לפני המחזה?**

שמעתי כמובן את סיפור פרשת מותם של מוסוליני ופטאצ'י. נתנו לה, לקלארה פטאצ'י, אפשרות לברוח, אבל היא בחרה למות עם מוסוליני. אני זוכרת שראיתי באחד הספרים את תמונתם, נקובת־הכדורים, תלוייה באחת הכיכרות של רומא. לא שאני טובה בהיסטוריה, אך את הפרק הזה למדתי היטב.

● **שמעתי אותך כאחת ההזדמנויות אי־מרת כי לדעתך צריך לעשות תיאטרון שיזיז דברים. האם „ועידת פיסגה" עשוי לחזיז דב־רים?**

בהחלט. אולי בגלל זה הסכמתי להשתתף בו. זהו מחזה אנטי־פאשיסטי בעיקרו. לדעתי מאוד חשוב להעלות את המחזה הזה, במיוחד בארץ. אם אמנם מסוגל תיאטרון לעצור תהליכים, אז אני מאמינה שבעזרת מחזה כזה נצליח לעצור כמה אנשים, לגרום להם לחשוב, ואז אדע שמילאתי את יעודי.

● **איך מתיישבת אצלך דמותך כשחקנית־תיאטרון רצינית עם דמותך כדוגמנית־צילום?**

תמיד הוצפתי בהצעות לפירסום ואמרתי לא. עקרו־נית, אני לא רואה בעבודת דוגמנות דבר רע. תלוי איך זה נעשה. כשהבנק פנה אלי, שקלתי את ההצעה. דובר בקמפיין רציני וחוזה בן שנה, עם תמורה כספית גדולה מאוד — ואין בזה כל רע. גם שחקנים גדולים כמו ריצ'ארד ברטון וג'ון גילגוד עושים פירסומות, ואף אחד לא ישקר ויגיד לך שזה לא עניין של הרבה מאוד כסף.

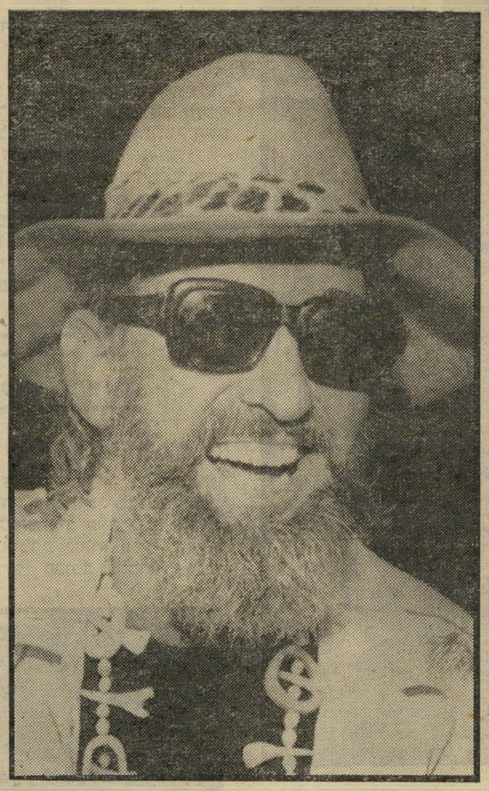

רפי נלסון:

„יותר חשמל, פחות עמל!"

ביום שבו כבו האורות בפעם האחרונה בכפר־הנופש בנגיעות, דלקו האורות בפעם הראשונה בכפר של רפי נלסון. עד עכשיו הסתדר נלסון לא רע בעזרת הגנרטור. כעת הוא יסתדר בעזרת חברת־החשמל.

שאלתי את רפי נלסון:

● **אתה שמח להיות סוף־סוף חלק כלתי־נפרד מהציוויליזציה?**

שמח, אבל גם עצוב. בלילה שבו חוברתי לחשמל, הייתי במסיבת הסיום של נועייבה. מזל שלא היית. חזרתי הביתה עצוב־עצוב — זאת היתה המסיבה הכי עצובה שהייתי בה בחיים השמחים שלי.

● **אתה חושב שזכית על חשבון נועייבה, כלומר, שחיברו אותך משום שניתקו אותם?**

לא. מה פיתאום? בלי קשר אליהם, ואולי כן. אני יודע? זה הכל עניין של ביורוקרטיה, את יודעת איך זה בארץ.

● **מה משמעותו של חשמל בכפר של רפי נלסון?**

זה אומר הרבה. קודם כל — לא להיות צמוד לגנר־טור ולא להיות תלוי במצב־הרוח שלו.

● **כלומר, הכפר יהיה פתוח אחרי חי־שקיעה?**

בינתיים, לא, אולי בעוד שנה. אני מחזיר לחיים את סוף העולם, הבר המפורסם שהיה לי באילת — אני בונה כעת פאב בשם הזה. השם יהיה שוב אקטואלי. כעת אילת תהיה סוף העולם, סוף המדינה — אחרי אילת תהיה מצריים.

● **אתה יודע שאתה עכשיו פופולרי מאוד, שומעים עליך בכל יום ברדיו?**

עלי? מה אני עשיתי? אה, את מתכוונת לבלדה שכתב יונתן גפן וששר דייוויד ברוזה. מה את אומרת? יפה, לא?

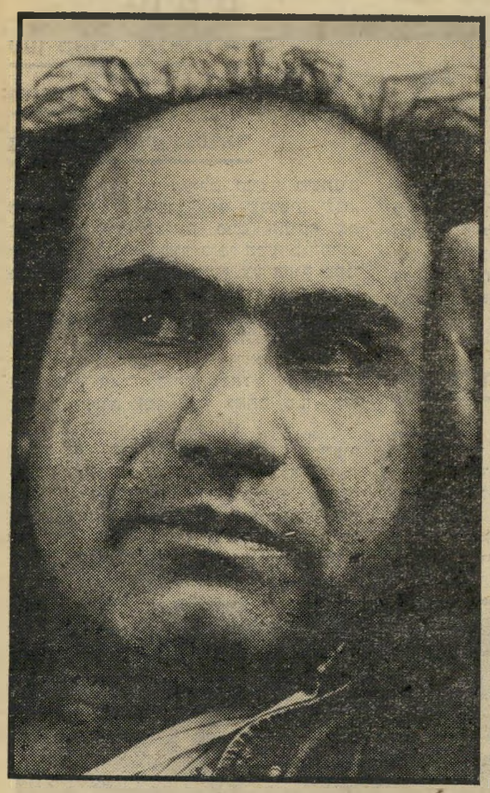

כוכי דוקטורי:

„לגור בניו־יורק ולמות בתל־אביב!"

כוכי דוקטורי הוא איש מושבת האמנים הישרא־ליים, החיים ברובע סוהו בניו־יורק. כמו רבים מחבריו הוא מתגורר בלופט ענק ומרשים. כמו רבים מחבריו הוא מציג בגלריות ניו־יורקיות, אך מקפיד להציג פעם בשנה בישראל.

בימים אלה בא תורה של ישראל — הוא מציג אמנות אבסטרקטית. בגלריה גימל בירושלים ובגלריה שרה לוי בתל־אביב. עבודותיו של דוקטורי הוצגו בגלריות ניו־יורקיות חשובות, ואחדות מהן תלויות במוסיאון גוגנהיים ובמוסיאון של ברוקלין.

● **כוכי אתה חי בניו־יורק. מדוע חשוב לך להציג בארץ?**

כולנו, כל האמנים החיים בניו־יורק, לא רוצים לאבד את הקשר עם ישראל. חשוב לי שידעו בארץ שיש לי מה להגיד. כמעט כולנו מחזיקים בית בארץ.

● **כמעט כולכם מחזיקים בית בניו־יורק.**

אם בניו־יורק הצלחה פירושה קניית בית ורווחה פיננסית, אז למה לא? לכולנו לא היה קל, כולנו עברנו מדורי־גיהנום. ניו־יורק לא קיבלה אותנו בזרועות פתו־חות. אכלנו הרבה חציץ עד שהצלחנו.

● **עוד מעט ארחם עליך.**

את לא צריכה לרחם, אבל למה לקנא? רק מי שמשתייך לקליקה של ירושלים או תל־אביב יש לו זכות קיום כאמן ישראלי. יש קבוצה גדולה של אמנים ישראלים בניו־יורק, שגם היא משפיעה על האמנות בישראל, בעצם העובדה שהיא מציגה בגלריות ובמוסי־אונים כאן.

בכלל, בניו־יורק אנחנו קליקה ישראלית, וכאן אנחנו קליקה ניו־יורקית. אז מה זו קליקה? נכון שאנחנו מצ־ליחים ועושים כסף, אבל אנחנו מאוד מנסים להיות חלק ממה שקורה בארץ, וזה לגיטימי לנסות ולהצליח בחוץ.

● **האמנים שגרים בארץ לא משתגעים אחריכם.**

לא רק שלא משתגעים, הם מנסים לדחוף אותנו החוצה. אתם לא גרים פה, אז אל תתקרבו! חבר'ה ישראלים לא רוצים לשתף כאלה שלא גרים בארץ בחיי האמנות כאן.

● **מתכוונים לחזור ארצה.**

לא יודע מה עם האחרים. לי יש הרגשה אישית. שב־סופו של עניין כולם יחזרו לארץ. גם אני. בינתיים אני לא מתחייב, כי אני לא רוצה להפסיד שום דבר מפני שאני גר בארץ — אני רוצה להיות אמן בינלאומי, לא אמן ישראלי, ולא משנה איפה אגור. מצד שני, איש מה־אמנים הישראליים המתגוררים בניו־יורק לא מרגיש שם בבית. אף־אחד — אני בטוח בזה — לא מוכן, למשל, למות בניו־יורק.

סרטים

שון קונרי: חואי החיים

משתנים -

הטבע האנושי נשאר

ראו למה הגיע העולם וכיצד משתנים פני הדברים: כאשר, לפני שלושים שנה, העזה הוליווד לעשות סרט התוקף את הפאשיזם, בחרה לשוב לימי המערב הפרוע ולהראות שריף בודד המגן על החוק מפני בריונים, למרות שפחד, אימה או אינטרסים מונעים מכל שאר תושבי העיירה לסייע לו. הסרט, בצהרי היום היה להצלחה גדולה. כיום הוא נחשב לסרט קלאסי, אבל ה־תסריטאי, קארל פורמן, נאלץ לעזוב את ארצות־הברית זמן קצר לאחר מכן, כדי להימלט מציפורני מקארתי.

רק שלושים שנה חלפו מאז, והסיפור חוזר עתה אל הבד. כמעט ללא שינוי בעלילה, אבל עם שינוי מהותי ביותר ברקע. במקום המערב הפרוע עוברת עלילת הסרט אוטלנד לאחד הירחים של כוכב הלכת צדק. במקום העבר, מתרחש הסיפור בעתיד. במקום בוקרים, מדובר במיכרות ובכורים.

חוץ מזה, הסיפור דומה מאוד. שריף בודד מול סביבה עויינת, חוק שאיש בעצם אינו מעוניין לשמור עליו, מלבד נציגו הבודד, וקרב סופי בין רוצחים מקצועיים ואיש הסדר, שבו יורים אומנם בקרני לייזר ולא בכדורים, אבל התוצאה דומה.

גם הכוכב הראשי התחלף. את מקומו של גרי קופר תופס כאן שון קונרי. ומעניין, בבצהרי היום היה קופר בן 51 ופניו התחילו להעיד על גילו, וקונרי הוא בן 51, ופניו מקושטים בזקן מאפיר, כשהוא מופיע ב־אוטלנד.

„תנאי החיים משתנים, הטבע האנושי לעולם נשאר," טען קונרי באוזני מראיין, בשעה שצילם את הסרט. הוא הצביע על הדראמה היוונית, שעסקה באותם הנושאים היסודיים שבהם אנו מטפלים גם היום — בצע, אהבה, שינאה, רדיפת כבוד או רדיפת באותה המידה, יכול היה להצביע גם על סרטו הקלאסי של פרד זינמן. הבסיס היה נכון אז והוא עדיין נכון היום.

חסידי המערבון טענו בזמנו שבצהרי היום אינו מוצר טהור ואינו מתייחס לתקו־פת החלוציות בצורה הנכונה. עתידני היום עשויים לומר דבר דומה על אאוטלנד.

ואולי גם זה מקשר בין שני הסרטים: התקופה שבה חיים הגיבורים היא משמ־עותית פחות מן המצב האנושי שבו הם נתונים. שילטון הפחד, השרירים והאיגרוף באו לידי ביטוי לכל אורך ההיסטוריה ה־אנושית, ומדי פעם בפעם יש צורך בשריף או בסתם אדם אמין שיקום ויאמר זאת.

כוכבים

המפיק העשיר ביותר

בצרפת

כוכב הקולנוע הזול ביותר בצרפת הוא ז'אן־פול בלמונדו. הוא אינו משתכר אפילו אגורה אחת בכל הסרטים האחרונים שעשה. אבל אין זאת אומרת שהוא פנוי להצעות ומחפש עבודה. כי הכוכב בלמונדו קשור קשר אמיץ עם מפיק שמספק לו כל הזמן עבודה — המפיק ז'אן־פול בלמונדו. והוא היום המפיק העשיר ביותר בצרפת, שהצ־ליח בשבוע האחרון לשבור שיא נוסף, כאשר סרטו החדש (המוצג גם בישראל) המיקצוען, הביא לאולם הקולנוע את ה־צופה המיליון, בפחות משמונה שבועות. צרפת לא ידעה עד כה הישג כזה.

קצת מצחיק להיזכר שזהו הבחור שלפני 25 שנה נדחה על־ידי הקומדי פרנסז, כאשר המנהל, שהיה ידיד אישי של אביו, הפסל פול בלמונדו, יעץ לו: „עשה כל מה שיעלה על רוחך, רק אל תנסה להיות שחקן."

אותו צעיר, שפנה אחר־כך לקונסרבטור־יון היוקרתי למישחק של פאריס, התקבל רק בקושי ללימודים, ואילו אחד הקומי־קאים הפופולריים ביותר של התקופה הזהיר אותו: „עם הפרצוף שלך, מוטב שלא תעז לחבק אשה על הבימה, כי כולם יפרצו בצחוק."

מפיק ז'אן־פול בלמונדו ליד כרזת סירטו „המיקצוען" וקאסטות של סרטיו

1982 — אליל הנשים בכל הדרו

אליל הנשים. אין צורך לומר שכל הנבואות התבדו. בקומדי פרנסז אומנם לא הופיע, אבל במשך עשר שנים רצופות שיחק בלמונדו על בימות תיאטרוני פאריס. ואשר לפרצוף שלו, לאף הפחוס של מת־יגרף וכל השאר, בלמונדו הוא כיום אליל הנשים החביב ביותר של גברות צרפת (יש אומרים אפילו יותר מדלון), וכל סרט חדש שלו שובר שיאים, כשהן נוהרות לראותו בכל הדר גבורתו.

במשך שנים הסתפק בתפקידי נערים שובבים, עד שבא ז'אן־לוק גודאר והפקיד בידיו את עד כלות הנשימה. מרגע זה והלאה היה לחביב הגל החדש בסרטים של גודאר, שאברול וטריפו, כאשר הוא מממן את התנדבויותיו הרבות בהמוני תפ־קידים של פירחחים או שוטרים.

עם הזמן הוא מצא את עצמו בפיסגת הקופה הצרפתית. היום יש לו רק שני מתחרים. — אלן דלון ולואי דה־פינס. אבל כפי שהוא עצמו מצביע, דלון יפה מדי מכדי שישחק מישהו אחר פרט לדלון, ואילו לואי דה־פינס שבוי עד כדי כך בדמות שיצר לעצמו, שאיש לא יחלום לקבלו כמשהו אחר מלבד מוקיון. רק הוא, בלמונדו, יכול עדיין לנוע בין גיבורים ונבלים, אם רצונו בכך, אלא שבינתיים הוא אינו מגלה עניין בתפקידים שהם פחות מאשר מאדירים את דמותו.

בלי כפילים. הוא בהחלט יכול להר־שות זאת לעצמו. עוד מהימים של בורס־לינו הסתבר שהפוטנציאל הקופתי שלו כל כך גבוה, שאין מפיק בצרפת שיוכל להר־שות לעצמו לשלם את השכר הגבוה. בלמונדו הסיק את המסקנה, והחליט להפיק את סרטיו בעצמו, כאשר כל הרווחים מהצ־לחה קופתית אחת עוברים מייד להפקת ההצלחה הקופתית הבאה. אם רצונו בכך, הוא יכול להרשות לעצמו סטיות אמנותיות (כמו סטאוויסקי), אבל בעיקר הוא עסוק בייצור מוצרים לפי דרישת הקהל, שבהם הוא מחייך, מפגין את מעלותיו האקרוב־טיות (מן המפורסמות הוא שלהבדיל מכוכ־בים אחרים, אין לו כפילים ואת כל תעלו־ליו הנועזים הוא מבצע בעצמו) ואת כל קיסמו.

הביקורות אינן מפנקות אותו בשל כך, אבל לדבריו אין זה אלא ביטוי לסנוביזם האינטלקטואלי של הביקורת הצרפתית, ה־סולדת מהצלחות קופתיות. הוא מעדיף, כך הוא אומר, שלא לקרוא ביקורות. אשר לפסטיבלי קאן או לפרסי הסיזאר (האוסקר הצרפתי), הם נראים בעיניו אוויליים מאותה הסיבה: הסנובה השולטת בהם והמיספר הקטן של האנשים המעורבים בהחלטות.

מחסור בתסריטאים. לדיברי בל־מונדו, הבעיה העיקרית שבה הוא נתקל היום, גם כמפיק וגם ככוכב, הוא חיסרון

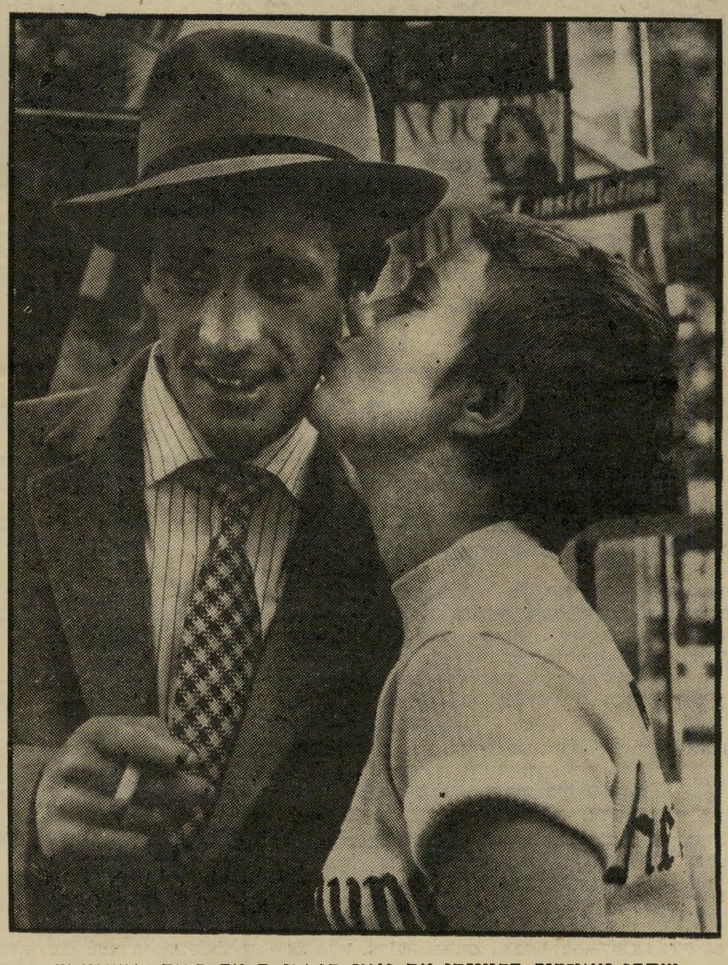

שחקן ז'אן־פול בלמונדו עם ג'ין סיברג ב„עד כדות הנשימה"

1959 — אף פחוס של מתאגרף

שחקן שון קונרי ב„אאוטלנד"

בקרני לייזר במקום בכדורים

חמור בתסריטאים. „בוודאי שהייתי מעדיף לשחק את פרוור," הוא אומר, „אבל היכן אמצא אותו היום?" ואין הוא היחידי שסובל. „בימים הטובים, היו אנשים שידעו לכתוב לא רק עלילות ולבנות דמויות ראשיות, אלא לאכלס את המסך בדמויות מישנה עשירות ומעניינות. היום אי־אפשר למצוא מישהו שיכתוב את השחר עולה או פפה לה־מוקו."

והוא ממשיך: „כל הקולנוע הצרפתי סובל בשל כך. הראו לי את יצירת המופת שהחמצתי השנה, את פאר התוצרת הצר־פתית שבה לא השתתפתי, כי אני איני מצליח להבחין בדבר שכזה."

יש כמובן מי שיאמר, כי בתנאים שבהם הוא עובד כיום, קשה לצפות שמשהו ישתנה: בלמונדו מעורב בתהליך היצירה של סרטיו משלב מוקדם, דורש תסריטים תפורים לפי מידה ואף מקבל אותם. עד כמה התהליך הזה עוזר לאמנות, זאת אין

שון קונרי בפעולה
שריף בודד

לדעת. בקופה הוא מוכיח את עצמו.

וכמי שעינו פקוחה לנעשה מסביב, כבר מצטייד בלמונדו לקראת העתיד. חברת ההפקה שלו מסרבת למכור את סרטיו לטלוויזיה, כדי שלא יתחרו עם סרטיו בקולנוע. לעומת זאת, הוא כבר הקים חברה של הפצת קאסטות וידיאו, המציעה את הסרטים שהוא עשה, וסרטים שעליהם קיבל זיכיון. „בינתיים זה לא תופס עדיין את מקום החוויה המשותפת של צפיה בסרט, באולם קולנוע. אבל בעתיד זה יכול לקרות." ובלמונדו רוצה בהחלט להיות מוכן לעתיד.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — פאדרה פארונה, מפיס־טו,בחוד טוב, אהובת הקציו הצרפתי, איש השיש, מיסתורי האורגאניזם, הדוד מאמריקה.

ירושלים — אהובת הקציו הצרפתי, מישפטו של סגן מוראנט.

חיפה — מונטנגרו, מפיסטו.

תל־אביב

★★★★ **פאדרה פארדינה** (גורדון, איטליה) — סיפורו של רועה־צאן שלא ידע קרוא וכתוב עד גיל 18, אבל הצליח תוך שנים מעטות להפוך בלשן בעל שם. כמשל לצירי ההתקדמות של חברה פרי־מיטיבית ושל התרופפות החברה הפאט־ריארכלית. דימיון פיוטי וחזותי עשיר.

ירושלים

★★★ **אהובת הקציו הצרפתי** (מיטשל, אנגליה) — עיבוד אינטליגנטי מלא הברקות לרב־מכר של ג'ון פאולס, המתבונן בסיפור־אהבה ויקטוריאני בעי־ניים של המאה העשרים. מישחק מעולה של מריל סטרים בתפקיד הראשי.

חיפה

★★★★ **מונטנגרו** (אורלי, שוודיה) — הניתוק של החברה המערבית הוא נושא סירטו של הבימאי דושאן מאקאבייב.

פוליטיקה של הכס הקדוש

וידויי אמת (תכלת, תל־אביב, ארצות־הברית) — הנתונים כאן מרשימים במיוחד: את התסריט כתב סופר בעל מוניטין באמריקה, ג'יימס גרגורי דאן, יחד עם רעייתו, ג'ון דידיון, היזועה לא פחות ממנו בכי־שורי הכתיבה שלה. שני השחקנים הראשיים הם רוברט דה־נירו ורוברט דובאל, הנימנים עם אותם כוכבים נדירים שאינם מסוגלים לאכזב באף אחת מהופעותיהם. ואילו הבימאי, אולו גרוסבארד, אמנם ידוע יותר בעבודותיו על בימת התיאטרון, אבל עם זאת נחשב למי שיודע להוציא את המכסימום מן הצוות העובד עימו.

כל זה, על הנייר. על המסך התוצאה בהחלט מעניינת. יש בה גרעין של סרט גדול וחשוב, אך הוא אינו מגיע לידי מימוש. העלילה מספרת על שני אחים, אחד בעל מישרה רמה בכנסייה, השני מפקח־משטרה. שניהם גל־חמים בדרכם שלהם בחטא, וכל אחד מהם עושה את הפשרות שלו לאורך הדרך. איש הכנסייה צריך ללחוץ ידיים, להחניף ולעזור לנבלים, רק משום שהם עשירים והם מסוגלים לעזור למיפעלי הכנסייה, וחוץ מזה כך מכתיבה הפוליטיקה של הכס הקדוש. ואילו השוטר נופל מזמן לזמן קורבן לחולשות־אנוש ולרדיפת הקאריירה הפרטית שלו.

הסרט מראה כיצד נאבק כל אחד מהשניים עם השדים הפרטיים שלו. למעשה מדובר בסיפורים מקבילים, הנפגשים מזמן לזמן. אבל הבימאי מתקשה לתת להשוואה המתמדת

דה־נירו וסיריל קוזאק: מאופק להפליא

הזאת יותר ממימד שטחי. ומה שחמור יותר, הוא אינו מקנה לכל המיבנה שלו קצב קולנועי של ממש. הסיפור נמשך ונמשך זמן רב אחרי שהתזיזה שלו ברורה לגמרי. לכל אורכו נידמה כי עתיד לבוא שיא עוצר נשימה שאינו מגיע. זאת ועוד. השרירותיות של התפתחות העלילה, שבה דמויות מתחסלות כדי להקל על מלאכת הכותבים וה־בימאי, אינה עוזרת הרבה.

שנורת־טבע לחיות

הבריחה מניו־יורק (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — הבימאי ג'ון קרפנטר ניחן בכל התכונות החסרות לאולו (וידויי אמת) גרוסבארד וחסר את רוב מעלותיו. סרטו החדש מצטיין בהחלט בקצב, בהתפתחות מחירה וסבירה (במידה ויש בכלל סבירות לסיפור הזה) מצד שני, דמויותיו שאבלוניות להחריד — מין קריקטורות הנעות לפי כל חוקי הסדרות המצויירות, בלי עומק ובלי שום עניין אנושי. בקיצור — דמויות שאם הן חיות או מתות, מצליחות או נכשלות, חד הוא.

קרפנטר ממקם את הסיפור שלו בעתיד הקרוב יחסית, כאשר הפשע ההולך ומקבל מימדים מפלצתיים, דורש מממשלת ארצות־הברית להקים כלא ענק, שלא היה כמותו. הכלא הנבחר הוא האי מנהאטן, שבו שוכן היום לב־ליבה של ניו־יורק. בגירסת העתיד נטשו כל התושבים את המקום, ונמצאים שם רק עבריינים חסרי תיקווה. יום אחד מופל בתוך האי, במיקרה, מטוסו של נשיא ארצות־הברית, ועבריין שזה עתה נילכד ועומד להישלח למאסר־נצח, זוכה להזדמנות חייו. אם יצליח להציל

ראסל וואן־קליף: נבואת־זעם מפוקפקת

את הנשיא תוך 24 שעות, תוענק לו חנינה. צופה קולנוע מנוסה יוכל להסתפק בניחוש אחד בלבד, כדי לדעת אם יצליח או לאו.

אודיסיאה בחלל הפנימי

מצבים משתנים (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — הסרט הזה צריך להיות אודיסיאה בחלל הפנימי, מסע עתידני אל העבר כדי לגלות את מהות הטבע האנושי. בקיצור — מסה פילוסופית הבאה לידי ביטוי באמצעים חזותיים.

כך זה צריך להיות, אם להתייחס ברצינות לנסיונותיו של מדען צעיר, המבודד את עצמו מכל העולם, כדי ליצור באמצעות ריכוז פנימי מכסימאלי, שיבה הדרגתית אל שלבי החיים המוקדמים של המין האנושי, אל אותו רגע נסתר של ראשית הבריאה, שעד היום מהווה תעלומה למדע, ובסיס לדתות.

הוא משוכנע שיצירת תנאים שבהם הגוף והנפש גם יחד שטים בתוך חלל ואין עליהם שום לחצים, תביא למימוש חמסע הזה אל תוך ניבכי העבר המסתתרים בתוכנו.

לדברי הבימאי קן ראסל, כל זה מבוסס על ניסויים מדעיים, אבל קשה לומר שהצופה יכול להבין מן הסרט מה בדיוק קורה או מדוע. איך זה שמדען, אחרי שהיה בתא בידוד, אכן יכול לצוץ חזרה בצורת קוף ניאנדרטאלי, ולשחרר תוך כדי כך את כל האנרגיה שהושקעה בהפיכתו

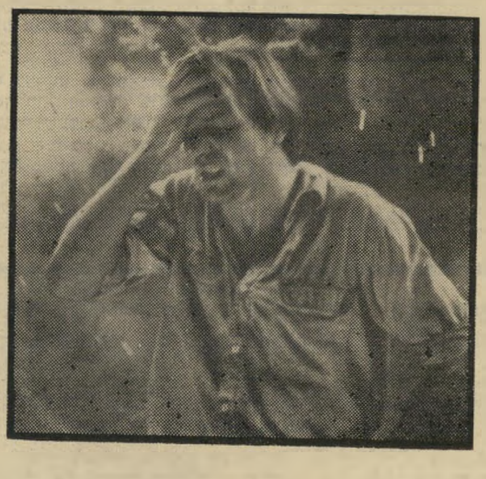

ויליאם הרט: קוהלת משכנע יותר

ליצור מודרני — זה לא ברור ביותר. למען האמת, הרושם המיידי הוא של גירסה יומרנית במדעיותה של דוקטור ג'קיל ומיסטר הייד, בהבדל חקטן שסטיבנסון דיבר בצורה מבובלת מאוד על מהותה.

שידור

צל"ש

דראמה ליל"ית

● לכתב **אורי גולדשטיין**, על כתבתו שהוקרנה במיסגרת מבט שני, ושהביאה רשימים מתוך הלילה התל־אביבי. גולדשטיין המחיש בכתבתו יכולת עיתונאית מעולה, וצירף לה מצלמה רגישה. הכתבה הביאה באמצעות גיבורית — חולה־שיכחה ירושלמי בבית־חולים תל־אביבי, פרוצות של יפו, יורד הממתין בשערי שגרירות האמריקאית, אלכוהוליסט הישן בתחנה המרכזית — תמונת־מצב של החברה הישראלית כחברה־ללא־רחמים.

מאחרי הקלעים

תיחקור נוסח לפיד

עם התפוצץ „פרשת מודעי" בכלי־התיקשורת, ולמחרת הופעתו של השר בתוכנית מוקד, ערך מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, תחקיר חסר־תקדים במחלקת החדשות של הטלוויזיה.

לפיד התחיל בתיחקור בכתב לענייני־מישטרה, **דן סממה**. במשך קרוב לשעתיים שאל אותו — בהתאם להשקפתו, כי מנכ"ל רשות־השידור הוא הערוך הראשי של הטלוויזיה — למקורותיו, לגבי אופן התישאול, התיחקור והאימות של החומר שהתייחס לשר מודעי.

לפיד בחן את פניותיו של סממה לליישכת השר מודעי להשגת תגובה. קודם לכן בחן לפיד את מהימנות הטענה כי החומר נמסר לכתב מידי מישטרת־ישראל.

אחרי בדיקתו של סממה, זימן לפיד את מנהל מחלקת־החדשות, **טוביה סער**, ואת עורך־מבט־לשעבר, **מיכה לימור**, ובחן את האופן שבו בחנו שניהם את המידע שהציג להם סממה. אחר־כך הסריד לפיד בין סער ללימור, תישאל את סער לחוד ואת לימור לחוד. כאשר התברר ללפיד כי טלפנית מסויימת במחלקת־החדשות, היא שניסתה כמה פעמים להתקשר עם לישכתו של השר מודעי, כדי לקשר בינו ובין סממה, לקבלת תגובה, ביקש לפיד לתחקר גם את הטלפנית. מכיוון שלא היתה בבניין הטלוויזיה בזמן החקירה, צילצל לפיד למענה ותיחקר אותה באמצעות הטלפון.

העדויות של סממה, סער, לימור והטלפנית הוכיחו ללפיד, מעבר לכל ספק, כי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה תיפקדה בהתאם לנורמות הדיווח של מיסמך נקודי (הנחיות־העבודה לכתבי רשות־השידור). הוא נחלץ להגנתה של מחלקת־החדשות ואף הפיע בטלוויזיה, וקרא מן הכתב הודעה בעניין חפותה של רשות־השידור מן האשמות שהשר מודעי הטיח בה.

עורך־ראשי לפיד
צילצול לנערת הטלפון

הקרנת מודעי

ביום השני שעבר הופתעו רבים מעובדי־הטלוויזיה לראות את השר **יצחק מודעי** נכנס לבניין הטלוויזיה. עד מהרה עברה השמועה בכל מיסדרונות הבניין, כי השר בא לצפות בחדר־הצפייה של הטלוויזיה בהקרנה מיוחדת עבורו של תוכנית־מוקד שזיעזעה את המדינה. ממודעי נבצר עד אז לצפות בה, מאחר ששודרה בשידור חי.

כאשר יצא מודעי מחדר־הצפייה, נראה מרוצה מעצמו. הוא שוחח בחופשיות עם כמה מבכירי מחלקת־החדשות, ואף התלוצץ עם **דן שילון**.

ההמצאה של מרידור

בישיבת הוועד־המנהל שהתמקדה בפרשיות מודעי ו„התערבות ראש־הממשלה בדרדיו", הגיעו שניים מבין חברי הוועד לעימות מילולי במתח גבוה.

השניים הם **ניסים אלמוג**, נציג המערך, ו**אהרון פאפו**. העימות החל כאשר אלמוג התגרה בפאפו, שהשיב לו: „אני כנראה הגנראטור של אלמוג!"

מדריך פרי
ויעש באושים

כאן לא יכול היה נציג המפד"ל בוועד־המנהל, **מיכה ינון**, להתאפק, והוא קרא לעבר פאפו: „אההה, אז אתה, כנראה, אותה המצאה, של מרידור!"

אלמוג המשיך והקניט את פאפו, שנעדר יותר מחודש מישיבות הוועד־המנהל: „זה שלא דיברת כאן חודש ימים לא צריך להפוך אותי לקורבן שלך!"

רדיו

פרי באושים

כניסתו של שדר־הרדיו הוותיק, **יצחק פרי**, לפני יותר משנה למישרת מנהל מרכז־ההדרכה של רשות־השידור לא הבטיחה רבות לשיקומו של המרכז, המצוי מזה שנים בתהליך של הידרדרות.

בחודש האחרון הביא פרי לעימות חסרת־רוחות בינו ובין ראשי ועד־העיתונאים בקול ישראל. הסיבה לרעש: סידרה של הונאות, זיופים ופגמים בנוהל, במיסגרת בחינות־הכניסה לקורס־השדרים של הרדיו, שנחשפו בידי ראשי הוועד.

זה התחיל כאשר פרי גייס את מורתו באוניברסיטה העברית, הד"ר **גינה אור־תר**, כבוחנת יחידה ויועצת בילעדית במיבחני־המיון במרכז־ההדרכה. כסלע־מחלוקת נוסף שימשו זיופים והתייעצויות בין הנבחנים במהלך הבחינה. פרי גם ניסה לדחות בכל מחיר מקורס השדרים עובדים זמניים שונים של הרדיו, כדי לגייס במקומם עובדים חסרי־ניסיון. חוץ מזה עורר את חמת ועד־העיתונאים של קול ישראל הקריטריון המגביל כניסה לקורס ליוצאי־צבא בילבד. לטענת חברי הוועד יש בתנאי זה משום אפלייה ברורה בין אזרחים יהודיים וערביים ברדיו — דבר שהוא בניגוד לסדר הציבורי המקובל.

את הסיכסוך בין פרי לבין ועד עיתונאי־הרדיו חידד הרכבה של ועדת־הקבלה לקורס־השדרים, שבה ישבו מנהל חטיבת־הביצוע ברדיו, **דן כנר**, יועץ המנכ"ל **נקדימון רוגל** ופרי עצמו. פרי טען שלושת חברי הוועדה הם עיתונאים, ולכן אין צורך בנציג אגודת העיתונאים, כמקובל במיסגרות אחרות ברשות־השידור.

אחד מחברי ועד־עיתונאי־הרדיו הגדיר את המתרחש במרכז ההדרכה על פי הפסוק התנ"כי: „ויקו לעשות שדרים ויעש פרי באושים."

פסקול

האירוניה של אחימאיר

כאשר ביקרה צמרת רשות־השידור בבניין הכנסת, כדי להיות נוכחת בדיון על רשות־השידור, נכנס מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, למיזנון הח"כים. באחת מפינות המיזנון ישב יועץ ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת, **אורי פורת**, אחד המועמדים לרשת את מקומו של לפיד. כאשר הבחין פורת בלפיד, הוא קם ממקומו, נגש אליו, לחץ את ידו, חיבקו בכתפו ועשה עמו סיבוב ידידותי במיזנון ●● מלחשים במיסדרונות מחלקת־החדשות של הטלוויזיה — שכאשר יפורסם המיכרז למישרת עורך מבט, יתמודדו עליו, בין השאר, גם כמה מהכתבים הזוטרים: ביניהם **אריעזר יערי, מיכאל קרפין ואמיר שביב**. עשוי להצטרף למיכרז גם העורך הוותיק והמנוסה **צבי גורן** ●● אקט של התרסה על האופן שבו הותקפה רשות־השידור בידי פוליטיקאים של הליכוד עשה עורך מוקד, **יעקוב אחימאיר**, בתוכנית שעתיים מ־

מנהל־מחלקה מוסינזון
מה לשמיטה בהר־סיני?

שתיים בגלי צה"ל. הוא סיפר למנחה־התוכנית, **תום שגב**, כי בעת הדיון בכנסת הביא איתו ליציע העיתונאים ספר של **זאב ז'בוטינסקי**, שבו עמד המנהיג הרוויזיוניסטי על ערך חופש־הביטוי וחופש־העיתונות.

מיתקפת מוסינזון

דראמה נוספת שהסעירה בשבוע האחרון את מיסדרונות הטלוויזיה היתה זו שחולל מנהל מחלקת־הדראמה של הטלוויזיה, **אביטל מוסינזון**.

הבימה לדראמה של מוסינזון היתה אולם בית־אגרון, שם חולקו ביום החמישי פרסי רשות־השידור.

כאשר, במיסגרת הטקס, התחיל המישנה ליו"ר הרשות, **מיכה ינון**, לשאת את דבריו קם ממקומו מוסינזון גבה־הקומה ופנה לעבר ינון: „מוטב שלא תישא את דבריך בביתם של העיתונאים. אתה מבזה את מיקצועו!"

מוסינזון כיוון את דבריו בהתערבות ינון נגד מינויו למישרת מנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה, בשל השקפת־עולמו החילונית של מוסינזון. אחר־כך יצא מוסינזון באופן הפגנתי את האולם.

ינון, שהיה נבוך במשך כמה דקות, המשיך אחרי יציאת מוסינזון וציטט מישנה אקטואלית מתוך פרקי אבות: „כך אמר רבי אלעזר המודעי — המלבין פני חברו ברבים, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים — אין לו חלק בעולם הבא."

השרמן של אריידור

אימרה מקובלת בין עיתונאים אומרת: „מחליף דובר — מחליף תדמית!" אימרה זו, כך דומה, התממשה בדוברו החדש של שר־האוצר, **ארנולד שרמן**, מי ששימש עד לאחרונה כאחד מדוברי אל־על.

אחד התנאים ששרמן העמיד ל**יורם אריידור**, טרם קבלת התפקיד, היה חיסולה של „פרשת אריידור־שפיגלמן". ואכן, אחרי תישעה חודשים של יריבות עקרונית בין השר וראש השולחן הכלכלי בטלוויזיה, חוסל סוף־סוף הסיכסוך בין השניים.

מאז ראשית השבוע שעבר, ניתן היה לראות את **אדישע שפיגלמן** מדווח בחופשיות על המהלכים הכלכליים השונים, כאשר חלק מדיווחיו בא מתוך מישרד־האוצר, שאליו כימעט ולא נכנס מאז ראשית הסיכסוך בין השר לבינו. בלילי־שבת נדהמו הצופים לראות את שפיגלמן מראיין את אריידור בידידות מובלטת.

לקח להם 50 שנה כדי להגיע למסקנה כי "... נערות צעירות מאד מעדיפות להתחיל עם טמפון ללא מוליך"

אך מה עם הטמפון עצמו?

מאז ומתמיד יודעים באו־בֵּה כי המוליך הינו גוף זר ומיותר העלול לפגוע ולהזיק וכי המוליך הטוב ביותר נמצא בקצות אצבעותייך. באו־בֵּה גם יודעים כי טמפון ללא מוליך עדיף לכל הנשים בדיוק כמו לנערות צעירות. לאחרונה אחרים יצאו לשוק עם טמפון ללא מוליך. אך ויתור על המוליך עדיין אינו מעיד על איכותו של הטמפון — ובאשר לאיכות היה או־בֵּה ונשאר הטמפון הראשון בין כולם.

או־בֵּה הינו הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם.

לפניכן מבחן הכוסות המראה את אופן פעולתו וספיגתו של טמפון או־בֵּה לעומת האחר. המסקנה הינה ברורה וחד־משמעית: טמפון או־בֵּה מתרחב בעת הספיגה ואוטם לחלוטין ובכך הוא מונע אפשרות דליפה. לעומת זאת, האחר מתארך ומתדלדל. (עשי את המבחן בעצמך ותווכחי בהבדל).

לטמפון או־בֵּה ראש מעוגל — המעוצב במיוחד כדי לאפשר חדירה קלה ונוחה למקום המיועד לו. **רק לאו־בֵּה יש טמפון מעולה ללא מוליך בגודל מיני,**

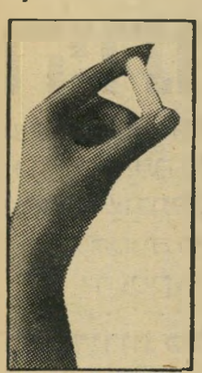

המיועד במיוחד לנערות צעירות. יתרונותיו הבולטים של טמפון או־בֵּה מעניקים לך בטחון, מאפשרים לך להרגיש משוחררת, לנוע בחופשיות ולתפקד כרגיל בימי המחזור החודשי בדיוק כבשאר הימים.

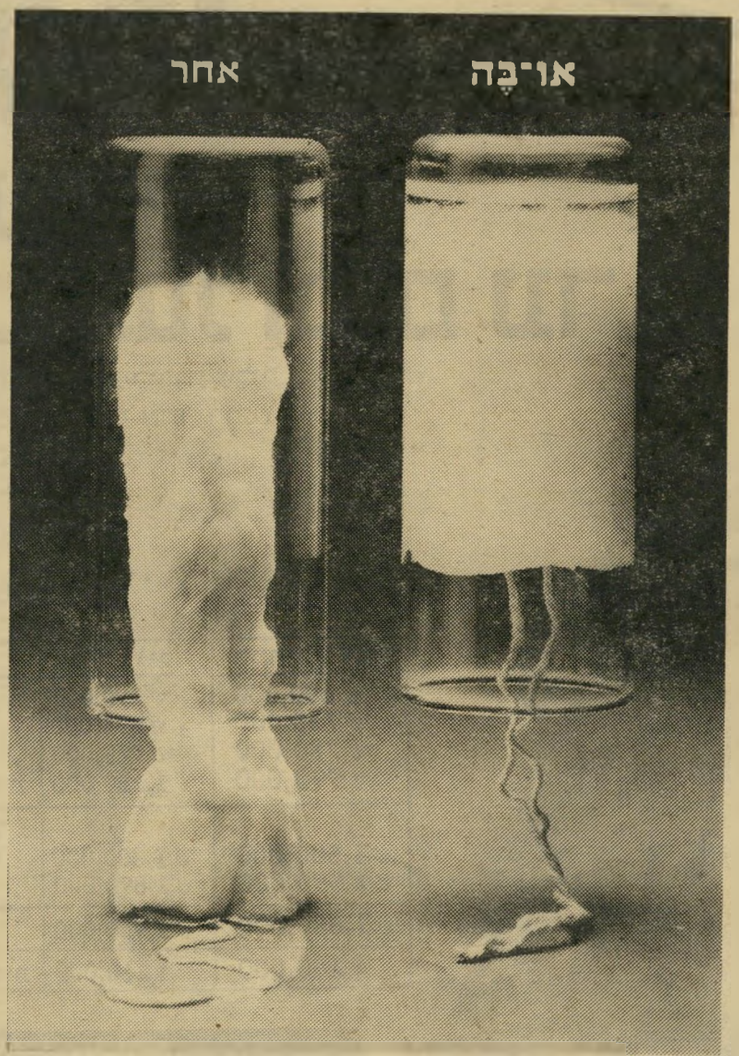

לא מספיק לותר על המוליך - צריך גם טמפון המתרחב עם הספיגה.

לכ' או־בֵּה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים "בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____ גיל _____

☐ משתמשת בטמפונים ☐ לא משתמשת

o.b.

או־בֵּה טבעי ובטוח

טמפון או־בֵּה ב־3 גדלים: מיני - לבתולה ולנערה המתבגרת; נורמל - למרבית הנשים; אקסטרה - לנשים עם דימום רב.

רק אצל

אברהם גינדי

אין צורך במיליונים

לרגל המבצע יהיה משרדנו בראשון־לציון פתוח במוצאי־שבת החל משעה 6.00 בערב

המבצע מוגבל ל־10 דירות.

100,000 שקל*

והדירה שלך.

היתרה בתשלומים עד 12 שנים

נצל מבצע זה ובוא כבר מחר למשרדי המכירות שלנו.
זכור! כשאתה רוכש דירה מאברהם גינדי אתה רוכש דירה מחברה שזכתה בשני התוארים:

1. "הקניה הטובה ביותר" לשנת 1982.
2. "העסק הנבחר" לשנת 1982.

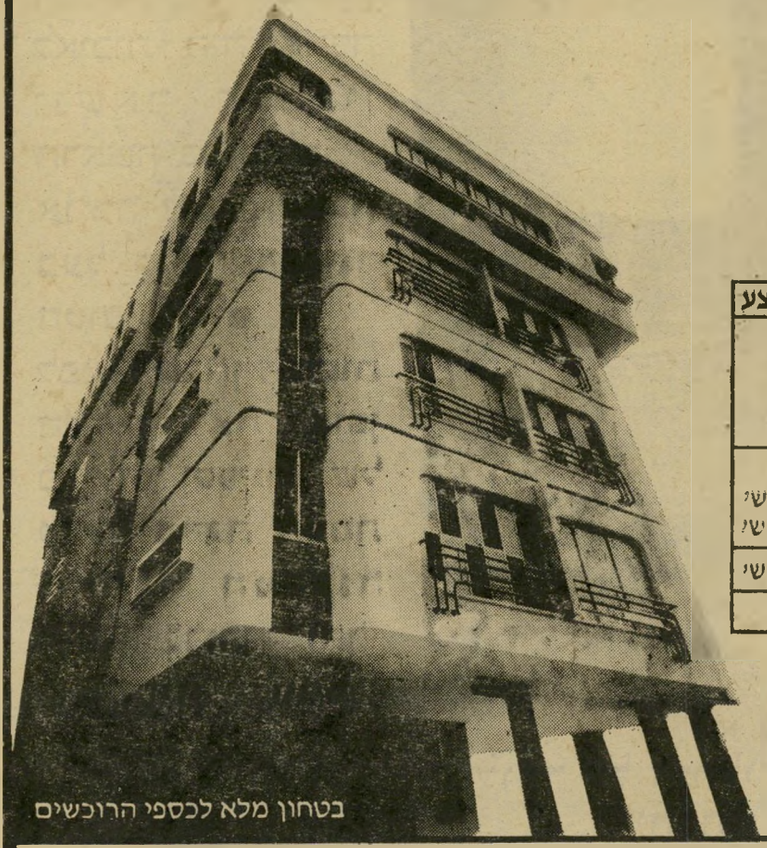

בטחון מלא לכספי הרוכשים

כל הדירות כוללות ריהוט מלא

המקום	מספר חדרים	מחיר רגיל	המחיר במבצע
ראשון־לציון	3 חדרים	790,000 ש"ח	690,000 ש"ח
	3½ חדרים	895,000 ש"ח	735,000 ש"ח
	4 חדרים	925,000 ש"ח	780,000 ש"ח
	דו מפלסית יוקרתית	1,150,000 ש"ח	990,000 ש"ח
רמת־השרון	3 חדרים+גג+חדר על הגג	1,800,000 ש"ח	1,500,000 ש"ח
	5 חדרים	1,890,000 ש"ח	1,590,000 ש"ח
פתח־תקוה	פנטהאוז	1,980,000 ש"ח	1,680,000 ש"ח
תל־אביב	5 חדרים דו־מפלסית	$ 160,000	$ 140,000

המחירים אינם כוללים מע"מ

לעולים חדשים ולזוגות צעירים:
הלוואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תוכניות משרד השיכון

★ בת"א, בפ"ת וברמה"ש - 300,000.- שקל

אברהם גינדי

1982 העסק הנבחר

אתה בפנים

התניה הטובה ביותר 1981

תל־אביב	רמת השרון	פתח־תקוה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה' באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

יום רביעי

20.1

● **מדע־בידיוני: חלוצי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הארגו מבצעת סטיית־חלל, תוך שהיא נצמדת לספינתו של דאסלוק, שלתוכה חודרים חלוצי־החלל. במהלך החדירה נעלם ונצ'ר.

● **סידרת טלוויזיה: מי הוא מי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בתו של מנהל־הפנימיה מתאהבת בדיק. בחושבה שפול הוא דיק, היא מנסה לחדש את קשריה עם האב שהתחלף עם בנו, אלא שאיומיו של תלמיד אחר, החפץ אף הוא לזכות בחסדיה של בת המנהל, יוצרים סבך.

● **סידרת טלוויזיה: ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הזמר דוני אוסמונד מופיע בתפקיד דני, זמר המוזמן להופיע על הספינה ומגלה שבני־משפחתו הכפריים החליטו לצאת גם הם לשיט. שני זוגות נשואים (רוברט גיום ודניס ניקולאס, פאמלה גרייר וריצ'ארד ראונדטרי) מגלים על סיפון־האוניה עובדות לא נעימות על חייהם המשותפים. במהלך שיט זה מוצפים מגורי־הצוות, וקפטן סטוביג נאלץ לחלק את חדרו עם גופר, דוק ואייזק.

● **סרט קולנוע: לא מניע (10.05 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** מותחן צרפתי המבוסס על סיפור שאותו כתב מחבר המותחנים האמריקאי הידוע, אד מק־ביין. עלילתו של הסרט מתרחשת בריביירה הצרפתית. הבלש סטיב קארלה מנסה לגלות רוצח בעיקבות שורת מעשי־רצח שאין ביניהם כל קשר. בתפקיד הראשי: ז'אן לואי טרינטיניאן ולצידו דומניק סאנדה, ז'אן פייר מריאל ואחרים.

יום חמישי

21.1

● **חינוך: סיפורים בראש (5.55 — שחור־לבן).** סידרת תוכניות העוסקת בספרי־ילדים, שמטרתה לעורר את הצופים לקריאה. בפרק זה יובאו קטעים מתוך לובנגולו מלך זולו מאת נתום גוטמן, הנמר שמתחת למיטה מאת גורית זרחי ויותם הקסם מאת יאנוש קורצ'אק.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב (8.15 — שידור בצבע, מדבר עברית).** שידור ישיר של המחצית הראשונה במישחק הכדורסל בין ברצלונה, אלופת ספרד, לבין מכבי תל־אביב, אלופת אירופה.

● **חדשות: מבט (9.00 + המהדורה תיפתח רק לאחר תום המחצית הראשונה של מישחק הכדורסל).** בהגשת חיים יבין.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב (9.20 + שידור בצבע, מדבר עברית).** המחצית השניה של מישחק הכדורסל.

● **תעודה: אמונה ורוח באפיה (10.05 + שידור בצבע, קריינות עברית).** פרק זה מספר על התרבות ההודית הקשורה לדת ההינדואיזם. בסרט מוצגות, בין השאר, גירסות שונות של הראמינה, אגדה הודית מהעתיקות בעולם.

● **בידור: מונטה־קרלו (11.05 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** מתוכניות הבידור הגרועות עליי־אדמות. מוקרנת בטלוויזיה הישראלית רק בגלל מחירה הנמוך.

נערי איק־דידג': בידור מונטה־קרלו
יום חמישי, שעה 11.05

יום שישי

22.1

● **סידרת טלוויזיה: היידי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב עברי).** רופאה של קלרה מגיע לביתה של היידי בת ההרים, ומספר לה כי ביקורה של קלרה נדחה בשל מצב בריאותה. הרופא זוכה לקבלת־פנים חמה ולבבית.

● **סרט ערבי: למען היקרה לי מכל (5.50 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** אמאל נפגעת בתאונת־דרכים על־ידי עאדל, המבקש שלא יסגירו אותו לידי המישטרה. בתמורה הוא מאכסן את אמאל ואת אמה באחת מדירותיו הרבות, ובהדרגה הוא מתאהב באמאל. אלא שאמאל פוחדת מפניו, אך מפתחת כלפיו, בהדרגה, ריגשי־אהבה. אלא שכאשר עאדל מנסה לנצלה, היא נמלטת. מככבים: מחמוד עבד־אלעזיז, נגלא פתחי ותחיה כריוכא.

● **חדשות: השבוע — יומן אירועים (8.15 — שחור־לבן).**

● **סרט קונגו: סאיר נרה (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** העלילה מתרחשת בתום מילחמת העולם השניה, ומספרת על אהבתו של קצין אמריקאי לנערה יפאנית. הקצין, שהיה קשור בנערה אמריקאית, בתו של אלוף בצבא ארצות־הברית, התאהב ברקדנית יפאנית. כדי להינשא לאהובתו היפאנית, שידור ישיר של המחצית הראשונה במישחק הכדורסל בין ברצלונה, אלופת ספרד, לבין מכבי תל־אביב, אלופת אירופה.

● **חדשות: מבט (9.00 + המהדורה תיפתח רק לאחר תום המחצית הראשונה של מישחק הכדורסל).** בהגשת חיים יבין.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב (9.20 + שידור בצבע, מדבר עברית).** המחצית השניה של מישחק הכדורסל.

● **תעודה: אמונה ורוח באפיה (10.05 + שידור בצבע, קריינות עברית).** פרק זה מספר על התרבות ההודית הקשורה לדת ההינדואיזם. בסרט מוצגות, בין השאר, גירסות שונות של הראמינה, אגדה הודית מהעתיקות בעולם.

● **בידור: מונטה־קרלו (11.05 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** מתוכניות הבידור הגרועות עליי־אדמות. מוקרנת בטלוויזיה הישראלית רק בגלל מחירה הנמוך.

שבת

23.1

● **מדע בידיוני: פלאש גורדון (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק וולטאן מלרשי הנץ מתאר כיצד פלאש גורדון וחבריו פוגשים בעם נוסף, החי על הכוכב מונגו.

● **דת: פעמון ורימון (8.00 — שחור־לבן).** עוד מגזין לענייני דת, שבו משעממים את הצופים נגנים חובשי כיפות.

● **בידור: עוד לחיט (8.30 — שידור בי צבע, מזמר לועזית).** תוכנית להיטים לועזיים, המעידה על אוזלת־היד של מנהלי הטלוויזיה, שלא השכילו להתאים תוכנית מכובדת לאזרחיה החילוניים של המדינה עם צאת השבת.

● **חדשות: מבט סוף־השבוע (9.00 — שחור־לבן).** מהדורת חדשות בהנחיית יעקב אחימאיר, השונה משאר מהדורות מבט, בכך שהיא מביאה כתבות מהמתרחש בעולם.

● **מותחן: נרו וולף (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עוד פרק בסידרה המביאה את עלילותיו של הבלש הניו־יורקי המהולל.

יום ראשון

24.1

● **סידרת טלוויזיה: בית קטן בערבה (5.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק כומר נושא אשה מסופר על כומר־העיירה שהקדיש את כל חייו לבעיותיהם של התושבים, ורוצה עכשיו להקים מישפחה.

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק במחשבה שניה לוחץ ג'יי־אר הנוראי על אלן בים להאיץ בבת אחיו, לוסי, לקבוע תאריך לנישואיהם, ומקווה לי סלקם לשיקאגו. אלא שהאב, הוא נאלץ להיאבק במוסכמות השולטות בצבא. הסרט מבוסס על רב־מכר מאת ג'יימס מיצ'נר, וזכה בכמה פרסי־אוסקר. בתפקיד הראשי: מרלון בראנדו.

● **חדשות: ערב־שבת (11.40 — שחור־לבן).** מהדורת חדשות של רדיו־טלוויזיה, כאשר במסך נראית ארשת משוממת של עורך־חדשות תורן, המגיש מהדורה בלא כתבות.

וינטר וג'קסון: עזמו של אורסון וורם
יום ראשון, שעה 11.10

יום שני

25.1

● **מדע בידיוני: חילוצי־החלל (5.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הארגו מתקפת באופן פיתאומי על־ידי כוחותיו של דאסלוק מגאמילון, המפזרים מסביבה מוקשה.

● **שעשועון: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית בידורית).** שעשוען תשבצים בהנחיית הבדרן דודו טופז. בדיחה בבניין ג'וק, מסכל את תוכניותיו, כשהוא מסדר לאלן בים שותפות במישרד עורכי־דין בדאלאס. קריסטין מנסה לעזור לג'יי־אר, ומגלה ללוסי כי לאלן בים יש חברה. מזימתה של קריסטין פועלת כבומרנג ולוסי קובעת מועד לחתונה.

● **תוכנית אופן: דיבמה (10.20 — שחור־לבן).** תוכנית דיון באתיקה, בהנחייתו התוקפנית של ירון לונדון.

● **מותחן: עוזם המיסתורין של אורסון וולס (11.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** תחת הכותרת מישחק קטסכן מובאת דרמה קצרה בת־זמננו, שבמרכזה שתי נשים המשוחות בנעימות, תוך כדי שתייה מארטיני. האחת חורשת מזימת נקם נגד רעותה. בסרט מככבות שתי השחקניות הוותיקות אן ג'קסון ודאנה וינטר.

יום שלישי

26.1

● **מדע בידיוני: שיבעת העננים (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** אשת הקורים וסחרחרן מגלים חללית מוזרה, השואבת אנרגיה מהשמש, והגורמת בכך להצטננות הדרגתית של כדור־הארץ. אשת הקורים וידידה סחרחרן מרוקנים את החללית מהאנרגיה הגנובה מהשמש, ומצילים את החיים על פני כדור־הארץ.

● **תעודה: העולם המיסתורי של האיסלאם (8.03 — שחור־לבן).** סידרה של הטלוויזיה הלימודית, המציגה את דת האיסלאם, ההיסטוריה המוסלמית, ועקרונות האיסלאם מהבחינה החברתית.

● **דראמה: לכל ימי חייה (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורה של כריסטין, נערה בת 14, שנגזר עליה פסק־דין של מאסר־עולם. נתקל בה עובד סוציאלי, הלומד במשך כחמש שנים את סיפור ילדותה המאומללה ואת תהליך הידרדרותה, ומפתח בה שאיפה ש"לא להוזקן בבית־הכלא". הדראמה מבוססת על סיפור אמיתי. מככבים: ניקולאס בול ואמאנדה יורק.

לקראת שידור: סנוורים

ביום שישי (29.1) יוקרן הסרט „סנוורים", בכיכובו של רוק האדסון, המגלם את תפקיד ד"ר ברתולומיאו סנאו — פסיכולוג נודע הנלכד בתוך עולם של תככים. הדמות הנשית בסרט: כוכבת־הקולנוע האיטלקית קלאודיה קארדינלה.

קארדינלה והאדסון: סנוורים
יום שישי (29.1)

עבדים היינו בדרום־אפריקה

(המשך ממעוד 13)

בלת אסירים, מלווה בכלבי־משטרה.

אליהם הצטרפו אנשי־החברה — ד"ר פילפים, מרי דניס, עדי וסטיוארט שמיט — וניסו למנוע לקיים את הפגישה. כולנו הזדעזענו מהתנהגות אנשי־החברה.

בחוזה שראינו בעברית רשום שנועסק לתקופת־נסיון של 45 יום, ואם לא נתאים, החברה זכאית לפטר אותנו ולגרום לכך שנחזור לארץ על חשבוננו. בסעיף אחר היה כתוב שהם גם יכנו את מחיר־הטיסה לדרום־אפריקה מהמשכורת שהם חייבים לי — כלומר, שאני זכאי לכרטיס חינם הלוך ושוב. רק אם אני עובד 12 חודשים מלאים. הפקדתי 650 דולר בישראל, כערבון.

כך סבלתי במשך שלושה חודשים. משכורת לא קיבלתי בזמן, אך אם הייתי עוזב לפני 45 יום, הייתי מאבד את הפיקדון ועוד משלם מכיסי את הנסיעה לארץ. בקבוצה החלו להתגלות מיקרים של הכשלות הדדיות, התנכרות, הלשנות ואיומים. רבים הרגישו כעבדים.

ב־3 באוגוסט לקחו אותנו לאלסבורג. הייתי בטוח שהם יסדרו לי מקום עבודה אחר, אך למחרת הודיעו לי שאני מפוטר. ב־5 בחודש הביאו אותי ליוהנסבורג למלון אמבסדור, ואמרו לי שאם אני רוצה הם מוכנים להטיס אותי לארץ.

אמרתי להם שלא אני הפרתי את החוזה ושחברת ג'אנריק אנד פורם תודיע במיכתב שהיא משחררת אותי כדי שאוכל לעבוד במקום עבודה אחר במיקצועי. זה היה חשוב ביותר, כי ברשיון כניסה לדרום־אפריקה היה כתוב שיש לי אישור שניתן לשנה כעובד בחברת פורם.

אז הם אמרו לי שאני אחפש בעצמי מקום־עבודה ושאודיע להם על־כך, משום שהם אחראים עלי כלפי השילטונות. מצאתי מקום־עבודה ואז הם רצו קומיסיון ממקום־העבודה החדש שלי. כששמעו על כך במיפעל שרצה להעסיק אותי אמרו לי: „אנחנו לא מתעסקים עם סוחרי־עבדים." אנשי־החברה הודיעו לי ולשאר העובדים ששהו במלון, שהם לא ישלמו עבור הלינה. עשינו צעקות ואז הם הסכימו לשלם על השהייה במלון. אך ב־21 באוגוסט הם הודיעו שהם מפסיקים לשלם והם מטיסים אותנו לארץ.

מדימונה ל„כור"

ה תקשרנו עם עורך־דין יהודי ביוהנסבורג, והוא הסביר לנו שיש לנו למעשה ויזה לשנה — איש לא יכול לקחת אותנו בכוח לארץ. כשמידע זה בידנו הוצאנו מהחברה מיכתב־שיחרור.

המיכתב היה חיוני כי בלעדיו שום מעסיק אחר לא היה מוכן להעסיק אותנו. היה כתוב שם שאין לנו קשר עם החברה, ושאנו שוהים בדרום־אפריקה כתיירים. אחרי לחץ הם הוסיפו, במכונת־כתיבה, שכרטיס־הטיסה ישאר במישרדם עד שנעזוב את דרום־אפריקה. את התוספת הזאת קיבלו, נדמה לי, רק ארבעה עובדים.

באותה תקופה איש לא דיבר איתי על הפיקדון שהשארנו בישראל. לי היה ברור שהם מביניים שהצדק איתנו, ושלא אנו היינו אלה שהיפרנו את החוזה.

ניגשתי לחנות, קניתי עיתון והתחלתי לחפש עבודה. ב־17 בספטמבר התקבלתי לעבודה בחברה ליצור כלי־נשק. שם אף קיבלתי שיבעה ראנד לשעה, שהם כ־1100 לירות, לעומת חמישה וחצי ראנד, שהם כ־900 לירות, שקיבלתי בחברה שעזבתי.

בחברת הנשק מחדשים כל שלושה חודשים את החוזה, וכך עבדתי עד חופשת חג־המולד והרווחתי כסף טוב.

בסוף דצמבר חזרתי לארץ בכרטיס־טיסה שקניתי בעצמי. משכורת החודשיים שהרווחתי בסקונדה הוחרמה ולא שולמה לי לבסוף, וכך גם לא כרטיס־הטיסה, כפי שהם התחייבו בתוספת למיכתב־השיחרור.

עד כאן דבריו של אבשלום.

מחזק את דבריו של אבשלום יצחק בלכר, 33, מסגר עצמאי, שיצא באותה קבוצה שנשלחה מישראל בתחילת יוני. לדבריו, הבטיח גבי סבאג הרים וגבעות בשיחות שבעל־פה: „הוא אמר לנו שנגור בבתים, שגי אנשים בחדר, עם כושיות שתנקה ותבשל לנו. לבסוף, לכל הדברים האלה לא היה כיסוי. מקום־העבודה היה מוקף בגדרות־תיל, מואר בזרקורי־ענק כדי למנוע מעשי־חבלה. היינו קמים בארבע בבוקר, כדי להיות בעבודה בשעה שבע, וחזרים בשעה שמונה בערב."

בלכר העיד שמנהלי־העבודה הישיריים שלו היו ישראלים, שהועסקו בג'רמיסטון וגם בבוטוצואנה — כולם אצל חברת־הענק ג'רניק.

סיפר בלכר: „אחרי חודשיים של הבטחות מהנציגים הישראליים ביוהנסבורג, שטענו שיטפלו בנו, נמאס לנו והחלטנו שאנו לא יוצאים לעבודה. השגרירות הישראלית, ובעיקר הקונסול התעשייתי — התערבה בעניין אך מייד אחר־כך פוטרנו בטענה של אי־התאמה מיקצועית.

„פגשתנו את סבאג בחודש נובמבר, ביוהנסבורג, ושאלנו אותו מה יהיה עם הכסף שמגיע לנו על הפרת־החוזה. אז הוא סיפר לי שהוא ניתק את הקשרים עם פורם, ואם אנו רוצים כסף עבור המזון שקנינו בעצמנו, שעות־הנסיעה במיניבוס ועוגמת־הנפש, שנתבע אותו, והוא כבר יוציא את הכסף מהדרום־אפריקאים.

„העניין הציק לי. פנינו — קבוצת הפוטרים — לחבר־פרלמנט יהודי, נתן בלוך, והתברר לנו שבדרום־אפריקה כל חוזה־עבודה שהוא הוא בלתי־חוקי. על החוזה שחתמנו בישראל לא הופיע תאריך ואף לא חותמת של החברה. הוברר לנו שלגבי עובדי־חוץ, החוזה הוא בלתי־חוקי בוודאות גמורה.

„סבאג ניסה להצדיק את עצמו ולומר לנו שהוא אחראי עלינו עד שדה־התעופה בן־גוריון, ושברגע שאנו נחתנו בדרום־אפריקה, חברת פורם היא האחראית עלינו. כאן כבר באמת לא הבנתי מדוע הוא מציע שנחבע אותו."

החברה שבאמצעותה נשלח יואל אבשלום לדרום־אפריקה, חברת או־אר־אס היא חברה ישראלית להכוונת עובדים מיקצועיים למקומות־עבודה שונים בארץ וברחבי־העולם. בראשה עומד גבי סבאג, מי שכיהן בשנים 68—1964 כראש־עיריית־דימונה מטעם המערך. לדבריו, הוא פרש מתפקידו משום שבאותה שנה לא התקיימו בחירות אישיות לראשי־ערים, ולאחר־מכן עזב את העיר.

הוא מונה לתפקיד ראש־אגף כוח־אדם של כור מתכת, ובאפריל 1980 הוא הקים את או־אר־אס, המוכרת על־ידי מישרד העבודה כחברת מנפאואר. חברתו ירשה למעשה את חברת מנכור, חברת כור להכוונת עובדים מיקצועיים.

לדבריו, מעסיקה חברתו בארץ כ־400 עובדים תקופתיים, בעיקר אנשי־מיקצוע טכני, או „בעלי צווארון כחול". העובדים נשלחים לעבודה על פי דרישת המיפעלים.

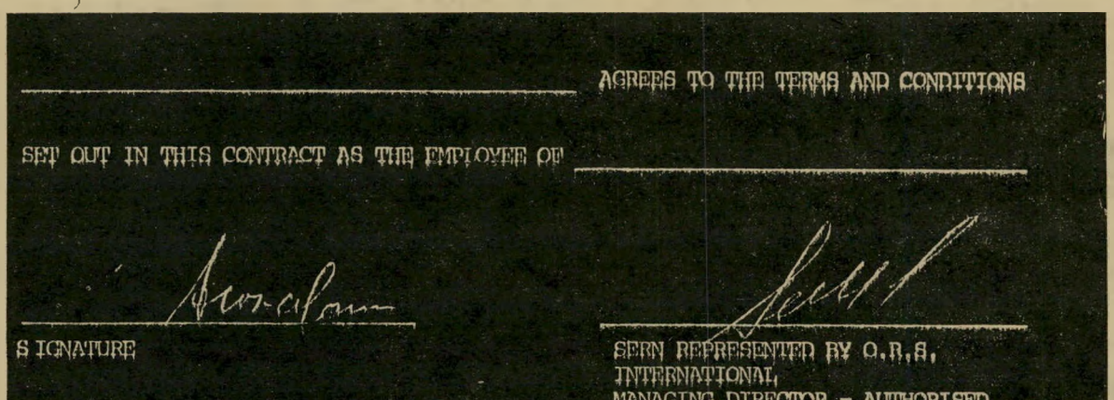

החתימה של סבאג על חוזה־העבודה
ללא תאריך וללא חותמת החברה

לעומת זאת, כשהחברה עוסקת בייצוא עובדים, היא משמשת כמתווכת בלבד, ועל־כך היא מקבלת עמלה וכל האחריות על התשלומים חלה על המעסיקים בחו"ל.

לא עידוד להגירה

ס באג טוען שחברתו מוכרת כמשלמת לעובדיה בזמן. היא חתומה על התחייבות לספק תעסוקה זמנית של כוח־אדם טכני בכל העולם, לתקופות של שישה עד 12 חודש. „כשבאנגליה צריכים עובדים, אנו שולחים להם, ואם כאן צריך עובדים זמניים מקצועיים הם שולחים לנו," הסביר גבי סבאג. דורון, בנו של סאבג, מועסק בחברה כמנהל אדמיניסטרטיבי וכאחראי על המחשב. האב רשום במישרד־העבודה כקבלן־מתכת עצמאי.

סבאג טוען, שבעקבות בקשת פורם ב־יוהנסבורג, הם מינו ושלחו כ־90 איש שרובם כבר חזרו לארץ.

כל מי שאמור לחתום על חוזה ב־אנגלית, מקבל תקציר־חוזה והערות בעברית. בחוזה, שעליו חתם אבשלום, מודגש שהעובד מועסק על־ידי חברת פורם בדרום־אפריקה.

אחרי פירוט הסיבות שבהם יאבד העובד את 650 הדולר שהפקיד לפני שיצא — מוזכר שמדובר — בסירוב לבצע עבודות

מודעה ב„לוח הכפוף"
— כושית שתנקה"

בהתאם לכישורי העובד, אי־ביצוע העבודה בטיב שעליו התחייב העובד, שביתות ובעיות־מישמעת. בשבוע עבודה בן חמישה ימים, משני עד שישי, לפי תשע שעות עבודה ביום. התשלום הוא בראנדים מדי שבועיים.

העובד רשאי לעזוב את החברה מרצונו, בתנאי שיודיע על־כך שבועיים מראש וישלם בעצמו את כרטיס־הטיסה לארץ.

בדרום־אפריקה משלם העובד הזר מס־הכנסה ותשלום מיוחד עבור ביטוח־מחלה, תאונה, תרופות ואישפוז. סבאג הסביר שכל עובד שיצא דרכו זכה לפוליסת־ביטוח מקיפה, עד 60 אלף דולר, למיקרה של פטירה, של חברת־הביטוח הישראלית סלע.

בחוזה מודגש שלעובד מובטחות כל הארוחות, כולל מגורים מסודרים ונקיים, על חשבון החברה.

אחרי 45 ימי נסיון, אם העובד לא מפוטר ומוחזר לארץ על חשבונו, מובטחת לו עבודה לכל השנה.

או־אר־אס מדגישה בחוזה שהיא אינה עוסקת בהגירה או בסיוע לכך. העובדים בדרום־אפריקה הם במעמד של חוזה מיוחד: שכיר־עצמאי, הכפוף לחוקי העבודה המקומיים.

כנספח לתקציר החוזה נאמר שאו־אר־אס שייכת בחלקה לרשת העולמית של עבודה זמנית למומחים בשטח המתכת, ושהיא מופיעה בכמה שמות ברחבי־העולם. באירופה בשם סארן, באנגליה תחת השם פרמיט, באפריקה כפורם, בקנדה ובפורטוגל שוב כסארן.

סבאג גילה שכיום הוא ניתק את הקשר עם פורם, משום ש„הם לא נתנו טיפול אישי מספיק לפרט."

העובד לא חותם על החוזה המתורגם בחלקו, אלא על חוזה ארוך של חברת פי־אייץ'־או־אר־אס, הכתוב באנגלית. עיון בחוזה מראה שבעוד שבו מועלית אפשרות שהמועסק יאלץ למצוא לעצמו מקום־לינה, סעיף שנמחק בעט, על־ידי הנציגים הישראליים, הרי שבנוסח העברי, החברה דואגת ללינה ולכלכלה וזה על חשבונה ולא על חשבון העובד.

על השאלה מדוע לא תורגם כל החוזה לעברית, לא יכול היה דורון סבאג להשיב.

„שיאנסו אותי לתבוע"

ב שורי כך עמוד חתמו אבשלום וסבאג האב. הם עשו כך גם בעמוד האחרון, שם מוצג החותם כאיש חברת או־אר־אס הבינלאומית. המייצגת את חברת סארן ושהוסמכה לכך על ידי פורם מדרום־אפריקה. כלומר, סבאג חתום בכתב־ידו בלבד, ולא בחתימת החברה, על חוזה של החברה הדרום־אפריקאית, בעוד שבסעיף האחרון של החוזה באנגלית נאמר שה־עובד מועסק על ידי הדרום־אפריקאים בחברת פורם, והוא אינו יכול לבוא בשום תביעות לסארן או לאו־אר־אס.

אומר סמאג: „היות שלא רצינו לשלוח את הישראלים ללא חוזה, למרות שמקובל בעולם שהעובד חותם לפני צאתו, וחתימת המעסיק נעשית רק בארץ העבודה, אני חתמתי בשם החברה והחתימה מחייבת."

לפרשת יואל אבשלום הוא היה ער כבר בקיץ. „אחת השטויות היתה שלא חקרנו עליו קודם. הוא גרם נזק לשם של ישראל. הוא לא עבד, אירגן מרד ושביתה והתבצר עם חבריו במלון. אנו רצינו לפנות אותו משום שהתחייבנו לפני שגרירות דרום־אפריקה בארץ, שכל מי שלא יתאים אנו נפנה אותו.

„הוא הסתובב שם אחרי שפוטר, באופן בלתי־חוקי, בניגוד לחוזה, עבד באופן לא חוקי אצל יהודים, בניגוד לחוקי מס־ההכנסה ולרישיון השהייה שלו."

לגבי תלונת אבשלום על תנאי־המגורים הוא אומר: „הם שוכנו מהיום הראשון בבית־מלון, וסוכם שיגורו שניים בחדר ליד מקום העבודה. אך הוא לא היה מוכן לישון עם האפריקנרים, וכל מה שסיפר זה בלוף."

עורך־דינו של אבשלום, הפרקליט יניב עצמון מראשון־לציון, מתכוון לתבוע את כל הנוגעים בפרשה ולדרוש פיצויים.

סבאג אינו מודאג מכך: „אני מוכן לתת לו עורך־דין שיתבע את פורם. אני רוצה שיאנסו אותי לתבוע אותם."

כיום יש ישראלים מעטים בדרום־אפריקה, ורעיון העסקת עובדים מיקצועיים מהארץ בדרום היבשת הולך ודועך, כדברי סבאג, אך מי שמעיין במודעות־הדרושים בעיתונים, מגלה שעדיין מחפשים שם ישראליים לעבודות שונות.

„אני מקווה שמי שרוצה לצאת לעבוד שם ויקרא מה עבר עלי, יחשוב פעמיים לפני שהוא יוצא." סיכם אבשלום.

בן־ציון ציטרין

אחיו נתלה בבגדאד - אחותו נרצחה שם - הוא עונה בכלא - ואחרי עשר שנים בישראל הוא מכריז: אני רוצה

לברוח מפה!

האח (מימין) אחרי תלייתו
„אמרו שהוא מרגל ציוני"

„ה ראיתי לשוטר את התעודה שלי שאני אסיר־ציון. כן, אסיר־ציון. אך הוא המשיך להכות אותי," סיפר בקול רם ונרגש יחזקאל כדורי. הוא נע־צר ביום השלישי לפני שבועיים, ושוחרר אחרי 48 שעות, אחרי שהמישטרה חשדה בו שהוא עישן באולם קולנוע מרכז בתל־אביב, בהצגת־הצהריים. המישטרה, לעו־מת־זאת, טוענת שהוא תקף את השוטר שביקש אותו להפסיק לעשן.

כשהוא שולף מכיסו מיטפחת מלאה כיתמי־דם, סיפר כדורי: „בהפסקה בא שוטר וביקש שאצא איתו החוצה. שאלתי אותו למה, והוא אמר: ‚בוא אני אגיד לך משהו.' הוא התקרב אלי והוציא משהו מהכיס. חשבתי שזה עט. אבל פיתאום הרגשתי שאני נופל. זה היה גז, אני חושב.

„הוא נתן לי מכות ליד אנשים, מכות על הראש, ביד. הייתי בלי הכרה. אחר־כך הוא משך אותי למטה, הכניס אותי לאוטו, וקרא לי מניאק. חבר שלו, שישב איתו באוטו, הביא לו מקל, והוא נתן לי מכה בצוואר. צעקתי שיפסיק, אך הוא נתן לי אגרוף בפה. שמתי את המיטפחת והיה מלא דם. והוא המשיך להכות אותי.

„האנשים פה חיות. גם השוטרים."

לישראל דרך איראן

ל קחו אותי לרופא־מישטרה, והוא אמר שאין לי כלום ושאין עלי סימני־חבלה. וזה אחרי שאנשים ראו שהם הור־גים אותי במכות ברחוב וחונקים אותי בגרון.

יחזקאל כדורי, 35, דובר עיברית עיל־גת ומתקשה להסביר בבהירות את עצמו. מה גם שהוא נראה תוקפני וחסר־סבלנות. אך כשהוא שולף את ניירותיו, מתגלת דמות יוצאת־דופן, השונה ממראהו החי־צוני.

כדורי היגר לארץ מעיראק ב־1971. היה זה אחרי שישב בכלא עשרה חודשים, כש־הואשם בפעילות ציונית. „לאבא שלי היתה חנות לעיראק. יום אחד באה ה־מישטרה וסגרה את החנות. לקחו את אבא שלי, יחזקאל, את אחי יחזקאל־סלאח ואותי לבית־הסוהר. היינו מישפחה מוכ־רת, כולם ידעו עלינו. הממשלה תפסה הכל ולא השאירה לנו כלום — ואמרו ש־אנחנו מרגלים של ישראל."

בזמן מאסרו הועלה אחיו לגרדום, יחד עם עוד שמונה יהודים, שניתלו בכיכר בבגדאד בסוף שנות ה־60', לאחר שהוא־שמו בריגול למען ישראל ובחתרנות ציו־נית.

על־מה שעבר בכלא סיפר כדורי: „שר־פו לי שם את היד השמאלית. נתנו לי כל הזמן מכות בראש ובצוואר. אחר־כך הייתי חולה שם. ואז יום אחד הוציאו אותי."

במיסמך שנשלח מטעם הסוכנות היהו־דית לרופא־המטפל שלו נכתב, שידו של כדורי הוכנסה למים רותחים ושהוא סו־בל מאפילפסיה.

כששוחרר מהכלא הוא הגיע לאירן, הישר לבניין השגרירות הישראלית ב־טהראן.

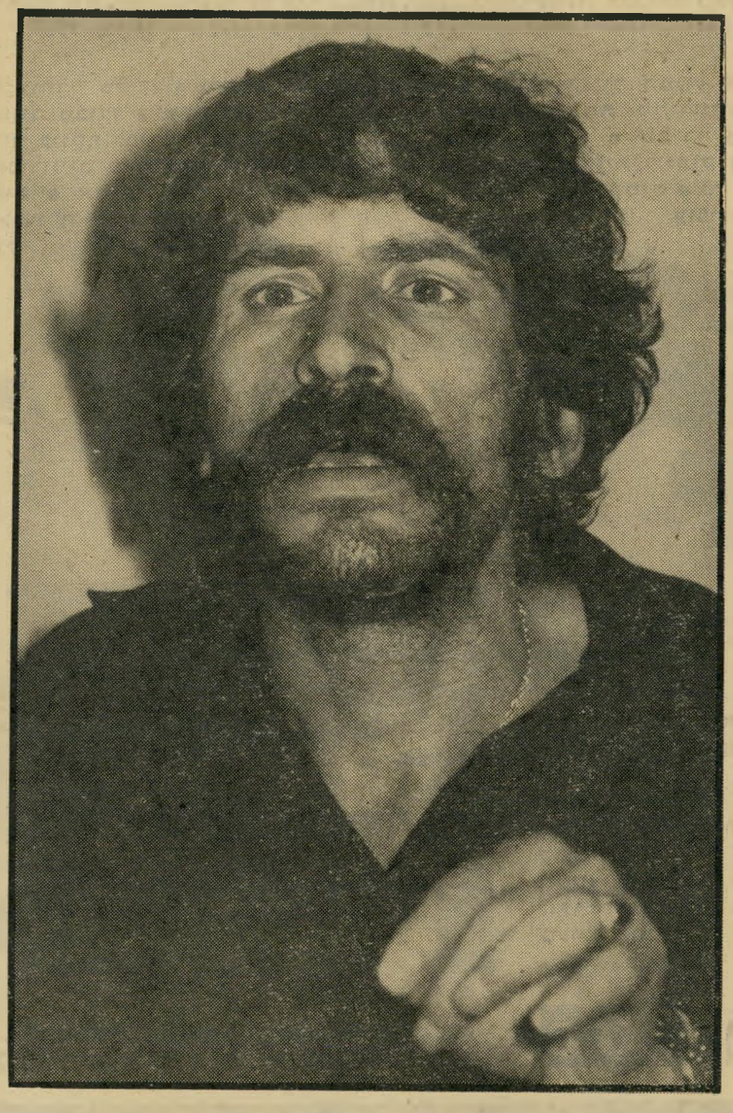

אסיר־ציון יחזקאל כדורי
„הכניסו את ידו השמאלית במים רותחים..."

כשבא לישראל, לפני עשר שנים, בגפו, כמעט שלא דיבר עברית. הוא קיבל דירה מעמידר ברחוב סוקולוב בפרדס־כץ, ואז הסתבר לו שהוא אינו יכול לעבוד בגלל מצבו הגופני. הוא הופנה לביטוח הלאומי ושם הכירו בו כנכה לצמיתות ב־80 אחוז. לאחר מכן עבר ניתוח מסובך בידו הש־שמאלית, שנפגעה בכלא ושהיתה כמעט משותקת.

הוא התחיל לקבל קיצבה חודשית זעו־מה ולכל המקומות שאליהם פנה לא זכה למענה. „הייתי אצל מרדכי בן־פורת, והוא אמר לי: ‚תיגש לאירגון.' ניגשתי לאירגון של יוצאי עיראק, וראש הקהילה, דויד פתל, אמר: ‚אני לא יודע במה לעזור לה.' ביקשתי מהעיריה קיוסק, חנות, ולא נתנו לי."

„אחותי, שנמצאת בעיראק, לא תבוא לכאן. היא חיסע להולנד."

להסתבך עם המישטרה

ה וא הסתבך כבר כמה פעמים עם המישטרה: „פעם אחרי שהרגו את אחותי, שוטר אמר לי: כוס אוחתק. אז אני הרבצתי לו. פעם אחרת אמרו ש־איימתי על שוטר וישבתי שלושה ימים, אבל לא היה לי מישפט. זה היה לפני שלוש שנים.

„אני לא גנב ולא פושע. אני מפחד רק מאלוהים, אבל לא משוטר. אבל תמיד תופסים אותי ואני חף מפשע."

„צעקתי לשוטר שיפסיק, אז הוא נתן לי אגרוף בפה."

לפני יותר משנתיים הוא נשא לאשה את אילנה, וכיום הוא אב לצחי, ילד בן תישעה חודשים. אשתו אינה עובדת, והם חיים מקיצבת הביטוח הלאומי, בגו־בה של 35 אלף לירות בחודש, בדירת חדר וחצי, החסרה ציוד חשמלי מקובל וריהוט מודרני. „לא עוזרים לי ולא לאח שלי הנכה, שגר בארץ, ולא לאמא שלי, ממנה רק רוצים שתשלם על הדירה שלה כל חודש. אני כבר עשר שנים מתגלגל, ואף־אחד לא איכפת לו ממני. ותמיד יש בעיות עם שוטרים."

כדורי טוען שהמעצר האחרון היה בב־חינת הקש ששבר את גב הגמל. הוא חר־שש שמראה פניו המיזרחי היטעה את השוטר, שחשב בוודאי לתומו שמולו ני־צב ערבי, ולכן הירשה לעצמו לנהוג ב־גסות.

אירועי אותו יום הביאו אותו למחש־בה חדשה. כמעט בצעקה, הוא אמר כש־הוא מנופף בידיו: „די. אני לא רוצה להיות כאן. אני באתי לארץ בגלל ציו־נות, אחרי שישבתי בבית־סוהר. אבל עכ־שיו אני רוצה לצאת מפה. האנשים פה חיות. השוטרים חיות. כולם לא בסדר. אני רוצה לברוח מפה. גם אמא שלי מצטערת שהיא פה. יש לנו אחות בעיראק, סמירה ובעלה נאג'י אליאס, שהוא ראש הקהילה. הם לא רוצים לבוא לכאן, אחרי שהם שמעו מה קורה פה. הם ייסעו להו־לנד ולא יבואו לישראל. גם לי מספיק עכשיו כאן."

„השוטר קרא לי ‚מניאק' והיכה אותי עם מקל בצוואר."

הוריו עלו לארץ ב־1973, אחרי שהאב שוחרר מבית־הסוהר. אז פקד אותם אסון נוסף — אחותו, סועד, ובעלה נאג'י קש־קוש, שנשארו בעיראק יחד עם שרידי הקהילה היהודית, שנותרו בה כ־400 איש בלבד, נחטפו מביתם. אחר־כך התברר שהם נרצחו.

על־פי שמועות שהגיעו לארץ, אחותו היפה, בת ה־21, הוצאה להורג, שבועיים

AEG // כחול שחור

כלי עבודה מעולם אחר.

AEG גאה להציג את הקו החדש של כלי עבודה: AEG כחול־שחור, הפריצה הטכנולוגית האמיתית.
כלי עבודה של AEG כחול־שחור כוללים יתרונות חדשניים ובלעדיים:

• "הראש השחור" של AEG מצופה פוליאמיד נוקשה המהווה מבודד מושלם מסכנת התחש־מלות חיצונית בנוסף לבידוד הפנימי. • תיבת הילוכים סינכרוניים להחלפת מהירויות בקלות ונוחות • אטימה הרמטית להגנה מושלמת על המיסבים מכניסת אבק או שמן

• בלאי נמוך של המנוע בכלים אלקטרוניים הודות להתאמת מהירויות אוטומטיות לפי המאמץ הנדרש • שמירה על המנוע ע"י בקרה אלקטרונית לניתוק המנוע על פי בלאי הפחמים • כל כלי עבודה של AEG עובר 200 בדיקות איכות קפדניות לפני שהוא מאושר למכירה.

חדש

הודות ליתרונות אלה, כלי עבודה של AEG כחול־שחור הם אמינים יותר, נוחים יותר להפעלה ויעילים יותר בכל עבודה.
אם תוסיף לכל את המוניטין של קונצרן AEG ואת תחנות השירות המקצועי בישראל — תבין מדוע AEG כחול־שחור הם כלי עבודה מעולם אחר.

הראש השחור של AEG

להשיג בכל החנויות לכלי עבודה.

AEG אחת ולתמיד.

CLOID INC.

אין כמו אייריש קופי בחורף - זה כל כך פשוט

לתמצית "אייריש וולווט" יש להוסיף רק מים חמים וקצפת
ויש אייריש קופי אוריגינלי בדיוק כמו שהאירים שותים.
Irish Velvet התמצית האוריגינלית להכנה קלה של Irish Coffee אוריגינלי.

להשיג בכל־בו שלום.
בכל־בו נוה אביבים
רשת חנויות היפרשוק
ובמעדניות המובחרות.
היבואן:
תמוז בע"מ, רח' הרוגי המלכות 7
טל. 03-483258-0

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

פיז'מוח ושוקולד

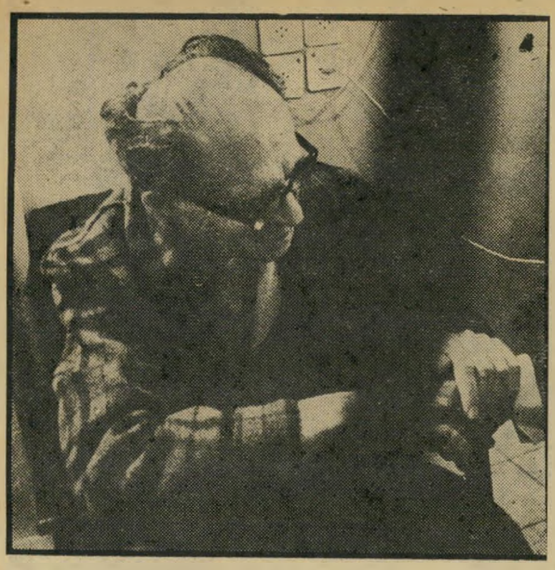

בגין והממשלה
לא צחוק

אילו הייתי כותב כדברים הללו במדור הזה, היו אומרים, אה, סאטירה, הוא ממציא את זה. הוא סתם לא סובל את ראש־הממשלה שלו, לא יכול להיות:

הדובר הראשי בישיבה היה ראש־הממשלה מר מנחם בגין. הוא קיבל את השרים במעונו ישוב על כורסה, לבוש פיז'מה ירוקה ועטוף בחלוק משובץ. על רגליו צרביים עבים ובמהלך כל הישיבה הניח רגליו על כרית...

...מוציא מתחת לטבלת שוקולד — המונחת לפניו על השולחן וממנה הוא בוצע מדי פעם קוביות־שוקולד ואוכל — דף נייר, מנפנף בו מול השרים...

...שר־הביטחון, מר אריאל שרון, דיבר קצרות (הוא נראה מנמנם מיספר רגעים במהלך הישיבה) והביע תמיכה בעמדת ה"ה בגין וארליך.

שום סאטירה, חברים. דיווח שיגרתי על ישיבת ממשלה מיוחדת, שהתקיימה ביום החמישי ושעליה דווח למחרת, ביום השישי בעיתון „הארץ". הרבה הייתי מוכן לשלם כדי לראות את הדברים הללו במו־עיני, בלי צחוק.

ההבדל הקטן

ההבדל בין מדינת־ישראל ובין בית־משוגעים, אומרים לי, הוא שבמוסד ה־אחרון לפחות ההנהלה היא נורמלית.

זה נשמע, אולי, כמו בדיחה, עד שנתקלים בסיפורים. האדונים שימחה ארליך ויצחק ברמן, למשל, הם אנשים מיושבי בדעתם, השומרים על מוצא־פיהם כעל בבת־עינם. והנה, שני האנשים הללו, בזה אחר־זה, הלכו ואמרו על חברם, איש מיפלגתם השר יצחק מודעי, שהוא לא בדיוק... איך לומר... זאת אומרת...

ואנחנו לא מספיקים להשמיע פיפס אחד, וכבר בא אדם נוסף, הח"כ חיים בר־לב, שגם הוא ידוע כאיש מיושב מאוד — לא רק בדעתו, אלא בכל חלקי גופו, הייתי אומר — והוא מספר לנו על שר־הביטחון שהוא, כלומר השר, הוא איך לומר... קצת... לא בדיוק... אבל...

וכל זה היה נשמע כמו חצי־צרה, שכן תמיד אפשר לקוות שהאופוזיציה תעלה לשילטון, אבל מה רוצה המזל? שלא מזמן, לפני כמה שנים היה הדבר, כאשר בא מר עזר וייצמן, איש־ואב בישראל, ואמר על יצחק רבין שהוא... כלומר... לא כל־כך... מה לעשות... ואותו יצחק רבין דנן, הוא כידוע מועמד האופוזיציה למישרת שר־הביטחון, לא־פחות־ולא־יותר.

כמובן שלא צריך לרוץ ולהאמין לכל חוות־דעת כזאת. אני, למשל, לא מאמין בכל המעשיות האלה, ולפי עניות־דעתי, אין שום הבדל, לפיכך, בין מדינת־ישראל ובין בית־משוגעים.

איש סוציאל־דמוקרטי

הפרופסור שלמה אבינרי הוא איש סוציאל־דמוקרטי, ומומחה בכל מיני ענייני. הוא מומחה למארכס, אבל לא מארכסיסט, חס־ושלום. הוא מומחה גם להגל, אבל לא הגליאני, השבח־לאל. הוא מומחה לציונות, וגם ציוני, ברוך־השם. והנה, בתור מומחה למארכס, להגל ולציונות, ואולי גם בתור המנכ"ל היוצא של מישרד־החוץ, הוזמן כבוד הפרופסור לרדיו, לחוות דעתו בענייני פולין, ובמה שמתרחש שם.

והנה, בין שאר הדברים שאמר, דברים שאפשר להסכים איתם ואפשר גם לא להסכים איתם, יצאה גם פנינה את פיו של האיש הסוציאל־דמוקרטי הזה. כאשר אנו באים לשפוט את אירגון „סולידאריות" הפולני ואת תנועת השילטונות נגדו — כך אמר הפרופסור — אסור לנו לשכוח כי בשביתות ששבת האירגון היה גם מומנט של הפקרות ואנארכיה, כמו שאנחנו מכירים אצלנו בארץ.

לא כל השביתות — כך אמר הפרופסור הסוציאל־דמוקרטי — חיו על ענייני חרות. אנחנו יודעים יפה — אמר הפרופסור — שחלק מהשביתות נבע מכך שפועלים רצו לעבוד פחות ולהשתכר יותר, ממש כמו בישראל. אלה, פחות־או־יותר, היו דבריו של האיש הסוציאל־דמוקרטי.

נו?

נו, נו. הרי ידוע שהפועלים עם עצל המה. גם פה בארץ, גם בישראל. זאת יאמר לכם כל סוציאל־דמוקרט, המבקש להיות ממשיך־ומזומן לקונגרסים בינלאומיים בענייני מארכס, הנוטים להתכנס במוסקבה. זאת יאמר גם כל מומחה, המבקש להשמיע קולו ברדיו. פועלים גם כאן וגם בפולין, על כך יעיד האיש הזה, נוטים לגלוש להפקרות כשהם נכנעים לעצלותם הבהמית, ומבקשים לעבוד פחות, וכן הם נוטים לגלוש לאנרכיה כשהם נכנעים לתאוות־הבצע שלהם, ו־רוצים להשתכר יותר. כך גם כאן וגם בפולין. כמה מצער הדבר שפועלים, להבדיל מסטודנטים, אינם מתעניינים רק בחרות.

על רקע זה, כמובן, אפשר לגלות לפחות שמץ אחד של הבנה לתגובתו החריפה של השילטון הפולני, אשר הטיל מישטר צבאי על המדינה.

והערת אגב: אני שמח שהשילטונות הפולניים קיבלו את העצה אשר נתתי להם זה לא כבר במדור זה, והם עומדים להמיר את המימשל הצבאי במינהל אזרחי. יתרונותיו של צעד זה מוכחים מדי יום־ביומו בגדה המערבית שלנו, וברצועת עזה, גם כן שלנו.

רק קח ושירה בציבור

להמון אנשים, אני חושש, יש בעייה חמורה עם מה שקורה בפיתחת־רפיח. הנה, רק תמול־שילשום היו המתיישבים שמה אידיאליסטים צרופים. אנשים שבשם הסוציאליזם, בשם הציונות, ולא מעט גם בשם אחוות־העמים, הלכו להפריח את מידבר השממה הזה, לנטוע עץ ו־להקים בית. והנה היום, פיתאום האנשים האלה, הם עצמם, אותם אידיאליסטים מופלאים, הופכים להיות כנופיית רודפי־בצע, חמסנים וסחטנים, השודדים את העם וגוזלים להם מפי הטף.

לכאורה, זה לא יכול להסתדר ביחד. אבל דווקא כן. זה מסתדר יפה.

את המפתח להסבר נתן (איך לא?) הפרופסור יובל נאמן, המנהיג החציי־זמטי של תנועת התחייה. זה היה בתכנית מוקד בטלוויזיה, שם הסביר הפרופסור את פעולות התנועה לעצירות שלו. למה דומה ההתיישבות במוטל הסגור בימית? שאל. להתיישבות בעיר־מתים בתקופת חי־פושי־הזהב בקליפורניה, ענה.

אם הומשל אי־פעם במדינת ישראל משל שהנמשל כל־כך מתאים לו, זה המשל הזה בדיוק.

האנשים הללו, שהלכו לפיתחת־רפיח, הין אידיאליסטים צרופים, ונשארו אידיאליסטים צרופים. קו ישר לגמרי עובר בין הציונות, הסוציאליזם ואחוות־העמים נוסח פיתחת־רפיח, ובין התביעה המוצדקת לפיצויים, או, בלשונו הציורית של הפרופסור, חיפושי־הזהב.

לכל אידיאל, כידוע, יש שני צדדים, והם: הצד הטקסי־רוחני, והצד המעשי.

כבר הרבה שנים שהצד הטקסי־רוחני של הציונות, הסוציאליזם ואחוות־העמים ואצלנו מורכב משירה־בציבור, צווארון פתוח, סיגנון חברה'מני, שיח־לוחמים, הבאת ביכורים על טרקטור והנפת דיגלי־האומה.

ואילו הצד המעשי של האידיאלים הללו, גם כן מזה הרבה שנים, מורכב מרק־קח: קח אדמה של בדואים, קח בדואים שיעבדו אותה, קח הלוואה בתנאים טובים, קח מענק, וכך תקים משק פורח או עסק משגשג. רק תדאג, בבקשה, שהצד הטקסי־רוחני לא יקופח: בשעה שאתה לוקח תמשיך לשיר שירים רוסיים, אל תענוד עניבה וזכור להביא ביכורים.

זהו. האידיאליסטים הצרופים של פיתחת־רפיח נשארו אידיאליסטים צרופים, ציונים, סוציאליסטים, ואוהבי עמים. לא נותנים להם להמשיך ולקחת את אדמת הבדואים? הם מוכנים לקחת כסף. לא נותנים להם להמשיך להעסיק את הבדואים ואפילו לתת לבדואים משכורות שהללו לא חלמו עליהן מעודם? הם מוכנים לקחת זהב.

העיקר שהעיקר נשאר: רק־קח והצד הטקסי־רוחני — שני המרכיבים של ה־אידיאליזם הצרוף, אשר איפיין גם את מחפשי־הזהב בקליפורניה, שגם הם, בדרכם האמריקאית, היו ציונים וסוציאליסטים, ונתנו לאינדיאנים משכורות שהאינדיאנים הללו לא חלמו על שכמותן.

מחפש זהב בקליפורניה
ציוני, סוציאליסטי ואוהב עמים

פסוקו הגיע

אני לא יודע, אולי אני סתם משוגע, וזו סתם הרגשה סובייקטיבית לחלוטין, אבל נדמה לי שאותו קטע המפריד בין חלאס־דאלאס ובין מהדורת החדשות האחרונה בטלוויזיה, אותו קטע חולך ומתארך. כבר לא מדובר כאן בפסוק אחד או שניים. כבר יש לנו עסק עם מסכת שלמה.

כנראה שמישהו החליט שפסוקו־של־יום כבר גדל והתבגר, ובעזרת־השם הגיע לפירקו, ועכשיו, במקום פסוקו־של־יום, יש לנו פירקו־של־יום.

לא שזה רע, זה פשוט ארוך.

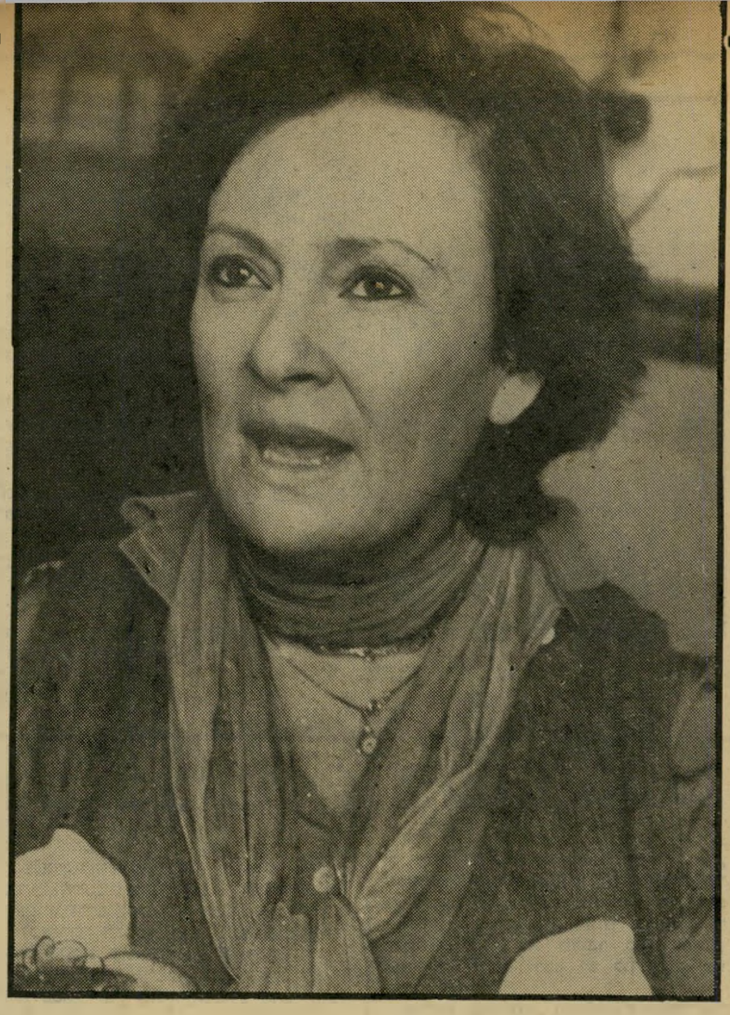

היורדת החוזרת

מארי הלן יאצ'ינקוף בתל־אביב. הצעירה שהתחנכה בקיבוץ מרחבית, נסעה ללמוד בפאריס והצליחה להגיע כתום עשרים שנה אל צמרת תעשיית־הקולנוע הצרפתית. היא החליטה לחזור לישראל, לגדל פה את בתה ולהשתלב בתעשיית־הקולנוע בארץ.

המאפרת הישראלית שלאלן רנה

הצעירה ממרחביה שאיפרה את ג'ון גילגוד, ז'אן מורו, איב מונטאן, ז'ראר דפרדייה, אלן בורסטין - חזרה לישראל אחרי 20 שנה

היא נהגה לנחש את גילם. המשיכה הזאת לפנים הביאה אותה בסופו של דבר לבית־ספרו הנודע של האמן כריסטיאן שובו, שהוא בית־הספר הידוע בעולם לאמנות איפור הקולנוע והתיאטרון.

מבית־הספר של שובו ועד לתפקיד הראשון במאפרת המועדפת על הבימאי הדגול אלן רנה, היתה הדרך רצופה בעשרות סדרות טלוויזיה וסרטי־קולנוע. היום, כשהיא בשיא הקאריירה שלה, ובתיק האישי שלה מתוייקים סרטים כמו פרובידנס, הדוד מאמריקה ורבים אחרים, היום, כשהיא המאפרת המועדפת על שחקנים כמו ג'ראר דפרדייה, ברנדדט לאפונט, איב מונטן ו־ז'אן מורו, החליטה מארי הלן יאצ'ינקוף לארוז את המיזודות, לקחת את ילדתה בת השבע אלכסנדרה, ולחזור לישראל.

איפור לקולנוע הוא אהבתה הגדולה של מארי הלן. היא הצליחה כל־כך בלימודיה אצל כריסטיאן שובו, שהוא מינה אותה בתום הלימודים לאסיסטנטית שלו ולמורה בכירה בבתי־הספר. היום היא חולמת להפוך את מיקצוע האיפור מיקצוע לימוד בבית־הספר לקולנוע בית־צבי ברמת־גן, ובפקולטה לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב. „זה לא יהיה שחצני מדי מצידי אם אגיד שאני בהחלט יכולה ללמד דור שלם וצעיר של מאפרי קולנוע," היא אומרת בחיוך.

מארי הלן חיה את איפור הקולנוע ו־אומרת: „כשלימדתי אצל שובו וגם בבית־הספר הלאומי של צרפת לקולנוע, חלו אצלי שינויים ביחס שלי לאיפור.

שחקנית צרפתית של הקומדי פראנ־סיז הופכת מאשה בשלה בשנות הארבעים לאשה מבוגרת בשנות השישים, ולזקנה בת שבעים — הכל בידיה האמונות של מארי הלן, המתמחה בעיקר באיפור אופי ובשינוי מוחלט של הפנים. את מלאכת האיפור למדה מארי הלן אצל כריסטיאן שובו.

שלוש פנים לאשה

א כבל יום אורז אדם מצליח את מזוודותיו, אומר יפה שלום לכל ה־חברים ולכל קישרי־העבודה שאותם יצר במשך עשרים שנה, ומחליט לחזור לישראל.

מארי הלן יאצ'ינקוף, מאפרת קולנוע מצליחה, עשתה זאת. שמה אולי אינו אומר הרבה לאנשי תעשיית־הסרטים בישראל, אך אנשי־הקולנוע בצרפת מכירים אותה היטב.

נכון אומנם שהאנשים הקובעים בעשיית סרט הם המפיק התסריטאי, הבימאי והשחקן, אולם גם לאותם אמנים המופקדים על העבודה שאחרי הקלעים, ושמם אינו זוהר באורות ניאון בכניסה לאולמות־הקולנוע, יש חלק נכבד בעשיית סרט.

לאמני האיפור תפקיד חשוב במיוחד. בידיהם מופקדים פניהם של השחקנים. ולשחקן, עוד לפני הכישרון, יש קודם־כל הפנים שלו. שחקנים ידועים נוהגים לטפח לעצמם מאפר פרטי, המכיר את פניהם. הם לוקחים אותו איתם לכל סרט. הם לעולם לא יסכימו למאפר זר. מארי הלן יאצ'ינקוף הצליחה לפרוץ גם את המעגל הזה. כוכבת הקולנוע האמריקאית אלן בורסטין, ששיחקה בסירטו של הבימאי אלן רנה, פרובידנס, הביאה אתה מהוליווד את המאפר הפרטי שלה. אך כעבור זמן קצר ביותר שילחה אותו לארץ מולדתו, וביקשה ממארי הלן לטפל בפניה.

מתבוננת בפני האנשים

מ ארי הלן יאצ'ינקוף, למרות שמה הזר, היא ישראלית־לשעבר, שכילדה עלתה ארצה עם מישפחתה מרומניה.

בבית קראו לה מירי נחמן, אך לדבריה נקראה ברומניה בשם מארי הלן, וכשהגיעה בתום שירותה הצבאי לעיר האורות, החליטה לאמץ בחזרה את שמה המקורי. נישואיה למהנדס ממוצא רוסי הוסיפו לשמה המקורי את השם יאצ'ינקוף.

בפאריס למדה מארי הלן צרפתית ויחסי־ציבור, אולם כל הזמן מצאה את עצמה מתבוננת בפני האנשים. היא נהגה לסווג אותם על־פי הבעת פניהם לטיפוסים שונים — סימפאטיים ולא סימפאטיים, עצובים ושמחים, רגונים וטובלניים, פתאום הבנתי עד כמה חשוב ללמוד קולנוע ולהכיר את רזי המצלמה והתאורה כדי לדעת לאפר לקולנוע. פתאום הבנתי כמה החיים שונים מהקולנוע.

„כשהתחלתי לאפר באופן מעשי לטלוויזיה ולסרטים, יישמתי את התיאוריה.

כוכבי השמים

מארי הלן יאצ'ינקוף מאפרת (מימין לשמאל) את הכוכבים: ז'ראר דפרדייה, שהוא לדבריה חברותי ומצחיק, מישל סנטיני בן ה־35, כזקן בן 70, דייוויד וורנר האנגלי לצידו של הבימאי אלן רנה, ניקול גארסייה שכיכבה בסרט **הדוד מאמריקה**, סר ג'ון גילגוד ולפניו דירק בוגארט המקבל טיפול אחרון מהספר, והשחקנית האמריקאית אלן בורסטין אשר הבריאה מיהוליווד את המאפר האישי שלה, אך ויתרה על שירותיו לטובת מארי הלן.

הייתי עסוקה בהתבוננות בלתי־פוסקת. הבנתי שמה שטבעי בחיים שונה בקולנוע. ולכן אני מאוד נגד הזרם הטוען כי איפור בקולנוע אינו נחוץ מכיוון שבין המראה האמיתי של האדם ובין התוצאה הסופית על מסך הצלולויד יש הבדל עצום.

„בקולנוע את מעבירה את החיים דרך סיפור מקוצר. כשאת יושבת באולם ה־קולנוע, את רואה את החיים באינטנ־סיביות עצומה. בשעה־שעתיים ובריכוז מלא מעבירים לך חתיכת חיים. לכן לדע־תי אי־אפשר להיראות בסרט כמו ב־חיים, כמו שבלתי־אפשרי להיות שחקן ולהציג על המסך חוסר מישחק. זה לא הולך ביחד."

הסרט מונח על הכתפיים שלי

סרטה הראשון של מארי הלן צולם דווקא בישראל. היה זה סרט בהש־תתפותם של ז'אן מארה ומאריה של. אחר־כך באה סידרה של הבימאי הנודע מרסל בלובל, שעובדה לפי עלובי החיים של ויקטור הוגו, עם ברנאר פארסון, בע־לה של אנני ג'ראדו, בתפקיד הראשי. אחר־כך שוב סידרת טלוויזיה בשם וידוק, בכיכובו של קלוד בראסר.

ושוב סידרה לטלוויזיה, הפעם עם ה־שחקן פייר סנטיני. בסידרה הזו גילם סנטיני בן ה־35 אדם, שבתחילת הסידרה הוא בן 20 ובסופה בן 70. מארי הלן היתה זו שאיפרה אותו לאורך כל הדרך.

שמה כמאפרת האמונה על שינוי מוח־לט של פני השחקן הלך לפניה והיא מספרת: „הסידרה עם סאנטיני בנתה אר־תי. הייתי צריכה שלב אחרי שלב להז־קין את האיש. עבדנו ממש יחד. הבעת פניו בזמן ששיחק עזרה לי לשרטט את האיפור על פניו, והאיפור שלי עזר לו להיכנס לדמות. הוא היה מסתכל על עצמו בראי ורואה את עצמו וזה עזר לו לשחק."

אחרי ששימעה כמאפרת הגיע רחוק, הגיעה אל מארי הלן הצעת חייה: הבימאי אלן רנה הזמין אותה להיות המאפרת הראשית בסרט פרובידנס.

היא מספרת: „העבודה עם רנה היתה כמו חלום. הוא האיש המיקצועי ביותר שעבדתי אתו אי־פעם. הוא גם האדם ה־ישר ביותר שפגשתי. הוא חכם רחב־לב, דקדקן ומנומס בצורה בלתי־רגילה. כש־את מדברת איתו הוא נותן לך את ההרג־שה שברגע זה את האדם החשוב ביותר בעולם.

„זה לא פלא ששחקנים עושים איתו דברים כל־כך נפלאים. לא פלא שהכיש־רון שלהם מתגלה בשיאו בסרטיו של רנה. האיש הזה כל־כך קורן, שאת חייבת להח־זיר לו קרינה.

„אלן רנה עושה סרט כל שלוש־ארבע שנים. הייתי אחת המאפרות הראשיות של הסרט מצדה, שצולם בארץ, אבל לא נהניתי במיוחד מהעבודה וגם לא הרגשתי שהסרט מונח על הכתפיים שלי. ואז הגיע טלפון, שרנה מזמין אותי לעבוד איתו ב־סרטו החדש, הדוד מאמריקה. בכלל לא חשבתי פעמיים וטסתי לפאריס.

זו היתה חוויה לא רגילה, סרט חד־פעמי. אמנם בסרט הזה עבודת האיפור היתה יותר מאחרי הקלעים מאשר על ה־בד, אבל אפילו אם כל תפקידי היה מת־בסא בלשים פודרה על לחיי השחקנים, לא הייתי מותרת על עבודה בסרט זה."

כרטיסי־ברכה לימי הולדת

למארי הלן חוויות רבות עם שחקנים ידועים שאיתם עבדה. לא אחת נוצרו בינה ובין השחקנים יחסים חבריים שלמש. השחקן הבריטי דירק בוגארט הוא ידידה בנפש. בוגארט, החי עם מזכירו בדרום צרפת, נוהג לכתוב לה ולבתה מכתבים, לשלוח להם כרטיסי־ברכה ל־ראש־השנה ולימי הולדת, ולארחן באחד־זתו הכפרית.

חלק מהמכתבים, במיוחד אלה הנוגעים ישירות לעבודתה, מתועדים אצלה בתיק מיוחד. בתיק זה יש מכתבים מאלן בורס־טיין, ז'אן מורו, ומשחקנים רבים אחרים שאיתם עבדה.

אולם ישנו מכתב אחד, היקר לה במ־יוחד. זהו מיכתב התודה שכתב לה הבי־מאי אלן רנה, ובו הוא משבח את עבו־דתה. „אחרי שקיבלתי את המכתב הזה, יכולתי לישון בשקט," היא אומרת.

אחד מגדולי השחקנים שאתם עבדה היה השחקן הבריטי הנודע, סר ג'ון גיל־גוד. היא מספרת: „גילגוד הגיע אל בימת־הצילומים של פרובידנס באמצע תקופת הצילומים. כבר ביום הצילומים הראשון שלו שאל אותי: האם באמת נחוץ לאפר אותי? הסברתי לו כי מר רנה מקפיד מאוד על איפור, ולא נראה שיש דרך להיחלץ מזה. בהבעה כנועה הושיט לי את פניו והפקיד אותן בידי.

„יום אחד צילמנו באחוזה מחוץ לפא־ריס. פיתאום אני שומעת בחדרים הארו־כים והריקים מישהו קורא: מארי הלן! מארי הלן! ואז אני רואה את סר ג'ון עם זר של חמישים ציפורנים. גן שלם בידיים! והוא אומר לי: זה בשבילך, אבל לא רציתי להשאיר לך את זה בחדר־האיפור. רציתי לתת לך את זה בעצמי, ביד."

גם הכוכבת אלן בורסטיין לא התלהבה תחילה משירותיה של המאפרת המקו־מית, והביאה את המאפר שלה. מספרת מארי הלן: „אחרי שלושה ימים היא באה לדירק בוגארט וביקשה ממנו לדבר איתי, שאסכים למרות הכל לאפר אותה, ומאז נוצרה בינינו ידידות אמיצה. היא אשה מיוחדת, יש בה מיסתוריות שכזו. היא מתעניינת בכל דבר. היא בחורה פתוחה בניגוד להרבה שחקנים שאני מכי־רה, שעסוקים רק בעצמם. היא מתעניינת בכל הסובב אותה ויש לה רוחב־לב בלתי רגיל."

הידידות עם בוגארט הביאה לידידות עם כוכבת אחרת, שרלוט רמפלינג האנגלית. היא ביקשה ממארי הלן לאפר אותה בסרט חדש, אך אז נכנסה להריון, הצילומים נידחו ומארי הלן עלתה לישראל.

על שחקן הבד הצרפתי הפופולרי ז'ראר דפרדייה היא מספרת: „לאלן רנה לא נהוג לפנות ב„אתה", חייבים לדבר איתו בלשון רבים. כשהגיע ז'ראר לצילומי הדוד מאמריקה, הוא פנה אל רנה כל הזמן ב„אתה". פיתאום הוא קלט שחוץ ממנו איש לא פונה כך לרנה. ואז הוא עשה ג'סטה וביקש מרנה לפנות אליו בגוף ראשון. ענה לו רנה: או בהחלט בהחלט, יואיל נא אדוני בסובו לשבת ולתפוס את מקומו," כל ה„אתה" של דפרדייה והחבר־מניות שלו לא עזרו.

„הוא אוהב לשתות עם הפועלים הש־חורים של בימת־הצילומים. הוא אהב לצחוק איתם, אבל עם מר רנה דיבר כמו כולם בגוף שלישי. הדוד מאמריקה היה הסרט הראשון שבו הצליח בימאי להוציא מדפרדייה את הרגשיות שבו. עד אז הצליחו הבימאים להוציא ממנו את הכח החייתי, אך מאחורי הכח של דפרדייה יש שבריריות, ואלן רנה הצליח להוציא ממנו את זה.

„כשהוא היה נכנס לחדר־האיפור הוא היה ממלא את החדר — יש לו אישיות כובשת. הוא אוהב לצחוק, לשתות, הוא איש מאוד פשוט וחברותי. יחד עם זה לא כדאי להיות ביחסים רעים איתו, מכיוון שההומור שלו יכול להרוג והדוג־ריות שלו לפעמים קוטלת."

קשרים מחוץ לבימת־הצילומים

עם הכוכבת הצרפתית בראנדט לא־פונט, יצרה מארי הלן קשרים שהם מעבר לקולנוע. אולי בגלל אהבתה לטי־

(המשך בעמוד 56)

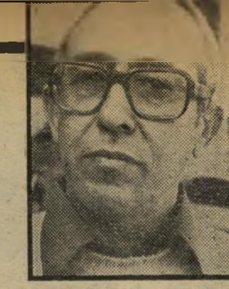

יעקב שרת / איש ממאדים
אף אחד בסדום

אף אחד לא קם.

אף אחד לא קם שם, בפיתחת רפיח, ואומר: אני לא. אני נגד. אני לא רוצה פיצויים שיקריים, פיצויים מנופחים, פיצויים נסחטים, פיצויים מושחתים. אני נגד!

איש אחד, צבר בן שמונים, דווקא מן הניצים אשר בארץ, אבל לא נץ אידיוט, כלומר לא תרנגול, אמר לי בימים אלה: ראה, תמיד בתולדות היישוב שלנו נמצא איזה תמהוני, לפחות, שלא הלך בתלם, שהיה איפכא מסתברא, שאמר: „אני לא!" „אני נגד!" בימי ביל"ו היו כאלה שקראו תיגר על הברון וסירבו להשתעבד לפקידיו. היה משה סמילנסקי שהיה מסוגל להבין לנפשו של הערבי, היה נתן חופשי בנהלל שלא יכול לשאת את התוקפנות היהודית, היו מי שלא היו מסוגלים לקבל שילומים מידי הגרמנים, והיו עוד, שאולי לא שינו הרבה. אולי לא הצילו את המצב, אבל אולי הצילו משהו מן הכבוד.

איך זה קרה, ששם, בימית, בעמק הימים הללו, לא נמצא איש אחד שיקום ויגיד: עד כאן! אני לא!

או שמא אוכלי הפגרים, אלה עורכי־הדין הממולחים, יורשי קבלני „קו בר־לב" בריבוע, מחזיקים שם איזה פסיכולוג לטיפול במופרעים פוטנציאליים, העלולים לקלקל את תמונת הסבל האנושי האיום, סבל שאין לו אח ודוגמה בתולדות היישוב העברי — הסבל הבלי־יתואר של מעבר לדירה חדשה?

קצין חינוך ראשי

על הרמטכ"ל רב־אלוף רפאל איתן, שבישראל גן־ילדימית וקרתנית זו, שכל עיטוש במטולה נענה בה ב„לבריאות" באילת הוא קרוי בפי כל „רפול", ולאו דווקא במסיבות רעים, אלא אפילו ברגעים רציניים ומחייבים („יאנוש ורפול מחכים ל!"), אתה עשוי לשמוע הרבה דברים לחיוב ולשלילה, אך בהתלקח ויכוח על אישיותו בהסתכמותה, אין ספק כמעט, שבין השאר יושמעו גם המלים האלה: „כן, אבל תגידו מה שתגידו, בחינוך הוא גדול!"

הדימוי החינוכי החיובי של הרמטכ"ל רפאל איתן עושהו, עוד מעט קט, ליורש טבעי של זבולון המר הדגול, אלא שהמר, לפחות, עדיין אינו חונן רוצחים ופושעים למען יראו ולא ייראו, אף לא מגלה בפומבי, לפחות, עונג כלשהו כאשר האיראנים והעיראקים חונקים אלה את אלה (אם כי בדיעבד הוא הולך בעקבותיו של יהושע בן־נון, שהיה גם טובח עממים מדופלם).

לפני ימים ספורים העניק הרמטכ"ל לאיתן הבר ראיון מרשים („ידיעות אחרונות", 8.1.82), שלפי עדות העיתון הוקלט ופוענח על־ידי אנשי מקצוע, כלומר מלה במלה, ובו מופיע, בין השאר, הפסוק החינוכי להלן: „אני לא רוצה לענות על כל דבר, אבל יש לי תשובה לכל אחד. אני יודע **מי צבוע, מי מנוול, איך הוא מסלף דברים בכוונה תחילה,** לפעמים גם מסיבות פוליטיות פנימיות. יש לי תשובות לכל אחד, אבל ההתקפות עלי לא מזיזות לי כלום, לא ימינה ולא שמאלה, כי אני יודע מה מסתתר מאחוריהן".

איתן מאוד. אבל חינוכי?

מבלי לבחור לעצמי אחת משלוש ההגדרות — צבוע, מנוול, סלפן בכוונה תחילה — אני מתקיף פה את הרמטכ"ל על מעשים ודיבורים אם גם בהרגשה ברורה שלא אזיז לו כלום. יתר על כן, לא אזיז לרוב אזרחי ישראל כלום, כשם שלא מזיז להם ולא יזיז להם כל דבר־ביקורת אחר על המימסד הישראלי למינהו. הרי בתוך עמנו אנו יושבים, ומיטיבים לדעת את רוחב אופקיו ועומק חשיבתו ורוחק ראייתו וחריפות תחושתו את המציאות האמיתית.

אבל קצין החינוך הראשי של האיראנים והעיראקים ימח־שמם, שכל מטיח ביקורת בו הוא צבוע, מנוול או סלפן בכוונה תחילה — ללא חנינה — שהכריז ברבים על התענוג המשונה שלו מן ההרג האיראני־עיראקי הדדי, בוודאי ישמח לענות על השאלה — ותשובה הרי יש לו לכל דבר ולכל אחד — איזו דרגה של תענוג גרם, גורם או יגרום לו הרג כלשהו בשכנים ובערבים קרובים קצת יותר אל גבולותינו, והתשובה תהיה, ללא ספק, חינוקית מאוד.

כשם שחינוקית מאוד היתה קביעתו באותו ראיון שאיז־כרתי, כי מדינת ישראל „לא סיפחה את הגולן". ואמנם, כלום קרוי אותו חוק מופלא „חוק סיפוח הגולן"? חס וחלילה! „מדינת ישראל לא הכריזה שהגולן הוא חלק מארץ־ישראל", אומר הרמטכ"ל. והוא צודק, כמובן. ובאמת, ישראל סיפחה את הגולן? בסך הכל היא החילה שם חוק — שכן, כדברי, „אנשים בגולן צריכים לחיות במיסגרת של חוק" — ומי כאיש חינוך יודע, כמה זה לא טוב לחיות מחוץ למסגרת של חוק (מפתיע, ממש, כיצד הרמטכ"ל חסיד החוק בארצנו ובשטחים שהיא לא מספחת, חס וחלילה, אינו זועק ואינו נוצץ להחיל את החוק ומסגרותיו באיזור קידמת סיני, למשל, המצוי בשליטתו הישירה). בכל אופן, עכשיו, אנחנו יודעים סוף סוף מדוע הוחק חוק הגולן. „אנשים צריכים מסגרת". וזה בסך הכל מה שהרגיז כל כך את הסורים? מדוע הם מביעים זאת אחרת כל כך? והלא דוברי ישראל החשובים ביותר — ראש הממשלה ושר החוץ — גם הכריזו קבל עולם, אחרי חקיקת חוק הסיפוח, כמובן, שהם נכונים לשאת־ולתת עם אסד „ללא כל תנאים מוקדמים"! משל למה הדבר דומה? לאדם שנוטל לעצמו כיבשתו של אחר, מטביע בה קודם כל חותם מיכווח־אש משלו, אם לא גרוע מזה, ואחר־כך מכריז בשער בת־רבים, כי הוא מוכן לשאת־ולתת עם בעל הכיבשה „ללא כל תנאים מוקדמים" (גישה צבועה? מנוולת? סלפנית בכוונה תחילה — או שמא כולן יחד? אין ספק, לרמטכ"ל שלנו יש תשובה).

לפי הגיון ישראלי עקום זה, היוצר קודם כל תנאים מוקדמים ואחר־כך מציע לצד שכנגד ברוב שחצנות לשאת־ולתת „ללא כל תנאים מוקדמים", אפשר להבין גם את גישת הרמטכ"ל, האומר שאם תפרוץ מלחמה בין ישראל וסוריה מטרתה צריכה להיות שלום — אבל שלום זה אין פירושו החזרת השטחים שכבשה ישראל מסוריה.

לפי הגיון ישראלי עקום זה, שלום עם מצרים פירושו החזרת מה ששייך למצרים למצרים, אך שלום עם אחרים פירושו דבר אחר לחלוטין. לפי הגיון־לא־הגיון זה, אין טעם להכיר בזכות הפלשתינים להגדרה עצמית כזכות כל עם בעולם, ולו גם במחיר הנצחת הסכסוך. הרמטכ"ל מכיר, משום־מה, בסגולתם של הנוצרים בלבנון ליפול ולקום, ליפול ולהתחלק „כמו עם שנלחם על אדמתו", אך מתעלם מסגולה זו ככל שהיא מופגנת על־ידי הפלשתינים, שהרי את הנוצרים (הנוצרים שלנו, כמובן; בקצת יותר השכלה וחינוך, כלומר בקצת פחות בורות, הרמטכ"ל היה מגלה שהנוצרים בלבנון דומים זה לזה כאצבעות כף ידו) צריך לחנוך, ואילו את הפלשתינים צריך לחנוק. הצרה היא רק שלאור התחזיות הדמוגרפיות ההדדיות עולה מספר המועמדים לחנק משנה לשנה (ואפשר שההכרה בכך, אולי אף באורח בלתי־מודע, גורמת ככל שהיא מחריפה לירידת־יתר ולאי־עלייה תוך יצירת סחרור מסוכן מאוד בתחום זה). הפתרון לדילמה הוא כמובן מלחמת־שמד בערבים לאלתר (שלפי „ניוזוויק" המרושע ורימוזיו חושק בה שר הבטחון לאלתר — ולכן אולי התרגז ראש הממשלה שלנו כל כך, כאשר חילל בשבת בשעה שתיים ושמע מה חושב בר־לב על שרון; בר־לב חושב — בגין יודע) — מלחמה שתקטול מאות אלפיי ערבים ותנקה את כל שטח ארץ־ישראל (עד הירדן לפחות) מלא־יהודים — או מהלך מנוגד קוטבית, מהלך של השלמה, של ויתורים והתפשרות, קבלת ערובות בינלאומיות במשותף עם ברית־המועצות (שכל עוד תנודה ותושאר מחוץ לתהליך ההסדר, תעשה ולו כנקמה מתוקה בלבד כל שביכולתה לעודד ולזיין את „הערבים" שלה).

אבל איך אומר הרמטכ"ל איש החינוק שלנו, שפשוט מתענג „איך הם הורגים האחד את השני"? „אל תחשוב על היום, אלא על המחר". מרוב מחשבות חינוקיות שכאלה הישראלי המצוי, המאמין ברמטכ"ל שלו כדמות חינוכית עילאית, מדמה כי רק לו יש מחר. רק הוא המחר. מעניין כמה מכות נוספות נוכח עוד היום ובוודאי מחר, עד שנגלה את זכותם של זולתנו למחר משלהם — ואת יכולתם לעשות למענו.

ואם אחרי כל זה תגידו: „אבל מה־מה, רפול מחנך ועושה בני־אדם מדור שלם, שמערכת החינוך נכשלה בגידולו!" אשיב לכם על רגל אחת, בתנאי שתשלימו בעצמכם את השיעורים: אחת משתיים, אם צה"ל מקבל תקציב מיוחד לחינוך־מבלתי־מחונכים, האם לא מן הראוי שאת התקציב המיוחד הזה יפנו למשרד החינוך, שם יכירנו מקומו, על מנת שמוסד קצוץ־כנפי־תקציבים זה יעשה ויוכל לעשות את המוטל עליו, וישחרר את הצבא לעיסוק בדבר היחיד שלשמו הוקם — להתכונן למלחמה כי תפרוץ? ואם אין צה"ל מקבל תקציב מיוחד לחינוך הבלתי־מחונכים שבשורותיו — על חשבון מה הוא עושה זאת, אם לא על חשבון עניינים חיוניים שבחיוניים — ולא אפרט — והיש מי במדינה הזאת אשר משקלל את הדברים, או שמא אין פה אלא גחמה כפייתית של רמטכ"ל אחד ושל מלקקי פינכתו, אשר מרוב השתקעות במיבצע חינוך מפוקפק למדי — מפני שהוא מאוחר מדי — חונקת את הצבא פשוטו כמשמעו, כלומר חונקת את העם, שכמובן מריע מוכה סנוורים למחנכיו־מחנקיו?

האיוולת וקורבנה

מנהיג אמיתי צריך להיות רשע, כדי שיהיה מסוגל לדרוס אנשים, לדרוך על גוויותיהם, ולהצעיד את עדרי האנושי קדימה. מנהיג צריך להיות תחבולן ותמרן, איש מזימות, שחקן תאטרון כלפי פנים ושחקן פוקר כלפי חוץ. ומנהיג צריך להיות גם חכם. פשוט חכם.

אז מה קרה לבגין, שהחליט לעשות פירסום כזה לירחון „מיגוון" של מפלגת העבודה? וסביב מה? סביב דעותיו של חיים בר־לב על אריאל שרון! היכן כאן הרשעות? חיכון כאן התחבולנות, התמרונאות, המזימנות?

והיכן כאן החוכמה?

העשה אי־פעם ראש ממשלה בישראל מעשה איוולת שכזה במתן פירסום רבתי להשקפות המוחצות ביותר של יריביו? לא, אין כאן רק תגובה „טבעית" של מי שרוצה להגן על בן־ברית מהשמצה, מפני שבתוך־תוכו הוא מכיר בנכונותה. כאן יש פשוט מעשה איוולת. כמו שהתפרצות של חברת הכנסת מרים גלזר־תעסה נגד הזין והשדיים „המתנדנדים" שקיבלה ב„יסורי איוב" היתה לא פרי גישה חינוכית־מוסרית, אלא פשוט פרי איוולת בסיסית, שורשית. אבל הגברת מרים גלזר־תעסה עדיין אינה קובעת בגורלותינו, שעה שבגין כן. אני פונה בזה אל כל חסידיו של האיש הזה, שעד היום האמינו שהוא מנהיג, להרהר שנית, לפני לכתם לישון: זה מנהיג זה? אני מסופק אם אחרי זה הם יוכלו לישון בשקט.

משהו קרה לבגין. זה ברור. משהו קרת גם ליוסף לפיד מנכ"ל רשות השידור — הדומינו האחרון בשורת בגין־קדישאי־ירון — שנפל בפח איוולת השלטון בשעה שתיים ועשרים וחמש, בשבת קודש בגינית, חרף כל מאמציו להוכיח את עצמאותו הרוחנית־עתונאית.

עצמאות עצמאות, אבל בלי „בגין את קדישאי את ירון" תחילה, בבקשה.

(המשך מעמוד 55)

פוסים מיוחדים, היא הצליחה ליצור עם שחקנים רבים קשרים, שנמשכו גם מחוץ לבימת־הצילומים. הסרט האחרון שאותו עשתה לפני עלותה ארצה, היה סרט בכיר־כובה של איזאבל אדג'אני והיא מספרת:

„אני מכירה את איזאבל מגיל 17. איפרתי אותה פעם כשהקומדי פרנסיז הכין סרט לטלוויזיה. למרות יופיה הרב וכישרונה העצום, היא חיה בפחד מתמיד ויש לה המון בעיות עם עצמה, היא מפחדת להיכשל, היא מפחדת מכל קמט. אולי זה מה שעושה את הגדולה שלה, חוסר הביטחון שלה בעצמה. אבל האנשים שסובבים אותה טובלים."

כשהיא נשאלת מיהו השחקן האהוב עליה ביותר מבין אלה שאיפרה, היא משיבה ללא היסוס: דירק בוגארד.

בשבע השנים האחרונות מתלווה אל מארי הלן לבימות־הצילומים גם בתה אלכסנדרה. מארי הלן אוהבת לספר כיצד,

יאצ'ינקוף בעיתון צרפתי*
לעזוב את הכל ולחזור

לקראת סיום הצילומים של פרובידנס, לא הגיעה המטפלת של אלכסנדרה והיא נאלצה לאפר את ג'ון גילגוד כשביד אחת היא אוחזת את אלכסנדרה ובשניה את עיפרון האיפור. גילגוד, שאינו אוהב ילדים, נשבע לה שאילמלא למד לאהוב אותה, היה מסרב להתאפר בצורה שכזאת.

יש עתיד לקולנוע בארץ

כ**יום היא** בארץ. ביחד עם בתה היא מתכוננת לחלק את חייה בין פאריס ותל־אביב. בקיץ היא עומדת לעבוד על סירטו של הבימאי הצעיר פאטריק שאפו. בסרט זה מיועד תפקיד גם לאלכסנדרה הקטנה. היא כמובן תמשיך להיענות לה־צעותיו של אלן רנה, אך יותר מכל היא רוצה להשתלב בתעשיית הסרטים בארץ.

„ראיתי פסטיבל סרטים ישראלים בפא־ריס, וזה מה שהחזיר אותי ארצה. הי, שם שני סרטים ממש טובים: רובה חול־יות של אילן מושנזון, ועל חבל דק של מיכל בת־אדם. היו איתי חברים מהתע־שייה וגם הם אמרו שיש בסרטים האלו כישרון גדול.

„אני לא מסכימה שאין עתיד לתע־שיית־הקולנוע בארץ. אם כל גאוני־ה־קולנוע בחוץ הם יהודים, אז מוכרח לה־יות גאון אחד או שניים גם פה.

„אני רוצה לגדל את בתי בארץ. אני רוצה לקשור את עבודתי בתעשיית־הסר־טים. רק הגעתי. הכל הולך לאט־לאט. אני מקווה שמאוד בקרוב תופנה אלי ההצעה הראשונה. והעובדה שהתרגלתי לסכומי עתק בסרטים צרפתיים אינה מש־נה. אני יודעת את המיגבלות של התע־שייה הישראלית."

* מאפרת את אדוורד מיקס בחטיבות הנמר.

כתבת „העולם הזה" ביקרה במרכז ממלכת הלסביות במינכן

הכניסה

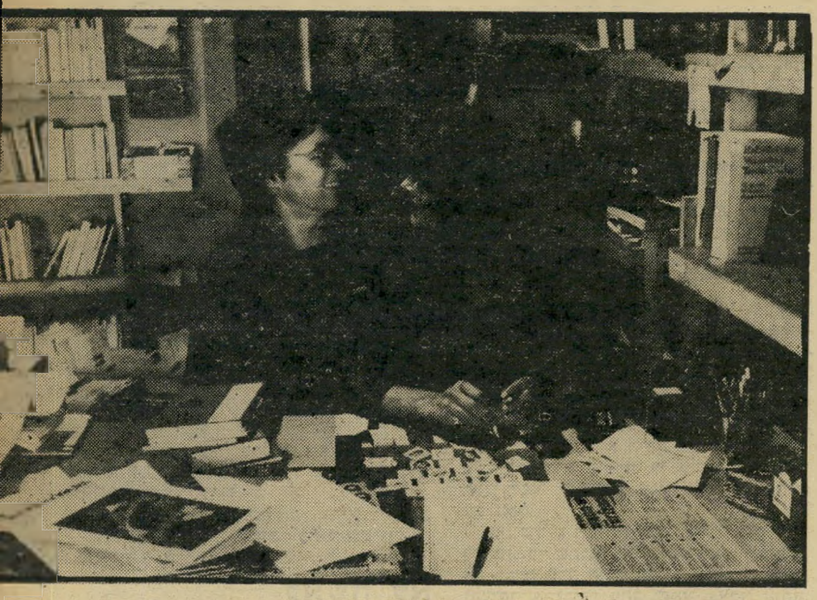

זוג חברות? פגישה בין סבינה הולם, בעלת־החנות, באוברול יוניסכס, כשסיגריה תמידית תקועה בין אצבעותיה, וסוזנה בתסרוקת הנערית ובז'קט גברי. סוזנה העובדת בטלוויזיה, בחברת גברים, פחות קיצונית מסבינה.

ג'ילי שיברט שבקעו מחנות ברחוב הצדדי במרכז שוואבינג שבמינכן, די היה בהם כדי לעורר את תשומת־ליבם של העוברים והשבים. על השלט הגדול והנישא נכתב באותיות של קידוש לבנה חנות ספרים לנשים. על דלת הכניסה הוצמדה פיסת נייר כתיבה בכתב־יד — לנשים בלבד.

הסקרנות התעוררה. פתחתי את הדלת ונכנסתי. את פני קיבלה בחיוך סבינה הולם, בעלת החנות.

המדפים עמוסים בספרים בנושאים הקשורים בנשים או שכתבו נשים.

פיתאום, ללא אזהרה מוקדמת, נפתחה הדלת ולחנות נכנס גבר. לא עברה שנייה, הגבר עוד לא הספיק לעבור שמאלה או ימינה, ומול פניו הושטה אצבע שהורתה לו בצורה ברורה וחד־משמעית — החוצה!

מגית, אנגלית, צרפתית, איטלקית. על אחד הקירות תלוי לוח־מודעות גדול, שעליו אפשר למצוא את כל מה שעולה על רוחך, ולפרסם את כל מה שמתחשק לך: חיפוש שותפה לדירה, בייבי־סיטר, מכירה וקנייה של בגדים, הזמנה לבילוי חופשה משותפת עם בלונדית צעירה ויפה, מודעות היכרות של נשים בודדות ועוד ועוד. מחדר זה עוברים לחדר קטן יותר, ובו כמה כורסות. זהו חדר־הקריאה. ממנו משיכים לחדר המוסיקה, שם יש פינת־ישיבה, פטיפון, תקליטים, שולחן ועליו קפה, תה ועוגיות.

בחדר הגדול מונח ארגז ובתוכו צעצועים ומישחקים המיועדים לילדים הבאים עם אמותיהם. לילד שעבר את גיל 12 הכניסה אסורה. סבינה מסבירה זאת בכך, שילד בן 12 הוא כבר גבר קטן, והוא מסוגל ללכת לבד לכל חנות ספרים אחרת, אם הוא רוצה בכך. כמה אמהות שבאו עם בניהם שעברו את גיל ה־12 נפגעו, יצאו גם הן ולא חזרו. „זה אמנם אכזרי, אני יודעת, אבל זהו זה. אלה הם חוקי הבית וויש לכבדם."

בחנות אין חוברות או ספרים פורנוגרפיים, אך יש ספרים על נשים ופנטזיות מיניות. „אנחנו מתנגדות לפורנוגרפיה ולשימוש בגוף האשה כאובייקט מיני," מצהירה סבינה.

סבינה סיימה קורס להגנה עצמית במיסגרת התנועה הפמיניסטית. זוהי צורת הגנה מיוחדת לנשים, ששמה WEN-DO.

היא מחלקת את דירתה השכורה עם עוד נשים אחרות. בדירתן ארבעה חדרים, כשחדר אחד שמור לאורחות. „אם אני נתקלת בחנות הספרים בבחורה שאין לה מקום לינה, אני מזמינה אותה לדירתנו המשותפת."

ביקשתי לשמוע את דעתה על גברים. היא הביטה בי בתדהמה: „גברים? מה זה גברים? לא איכפת לי מהם. הם קיימים, אבל לא לגבי," היא השיבה בקול מלא שינאה. „איני מדברת איתם, איני משיבה להם. הם אינם קיימים."

בן 12 הוא גבר קטן

החנות־מחוקקת לשלושה חלקים. בחדר הגדול נמצאים ספרים בגר־

לגברים אסורה

הגבר ניסה לומר דבר־מה, אך סבינה, בעיניים מזרות אימה וללא מילים פותחת את הדלת, מושכת בשרוולו ומסלקת אותו החוצה.

סבינה בת ה־36, בעלת השיער הקצר, עם סיגריה ניצחית בפיה ואוברול יוניסכס, היא פמיניסטית לסבית מוצהרת. היא ו־ארבע נשים נוספות, גם הן פמיניסטיות־לסביות, מחזיקות בחנות ועובדות בה מזה חמש שנים.

סיפרה סבינה: „רציתי ליצור מקום שליו ונעים לנשים בלבד. מין מקום־מיפגש ליצירת קומוניקציה בין נשים, ש־תהיה בו אווירה של נשים, מקום שנשים תוכלנה להתבטא בו בחופשיות."

נשואה 11 שנה

סוזנה, שבאה לבלות בחברת הספרים, יותר מעשית ופחות קיצונית. היא עורכת בטלוויזיה בחברת גברים. „בהפסקות אני שותה איתם קפה, אך מחוץ לשעות העבודה איני מתחברת עימם."

האם לא מנסים הגברים להתקרב אליה? „לא, אולי בגלל איך שאני נראית." סוזנה היא בת 38, מסורפת בתסרוקת נערית, שערה מכסיף, פניה נקיות מאיפור, לבושה במיכנסי ג'ינס וחולצת פלאנל גברית, נו־עלת נעלי התעמלות, ציפורניה גזוזות ובידה כמובן סיגריה.

בחיוך ובחופשיות היא סיפרה: „הייתי נשואה במשך 11 שנה. הייתי עקרת־בית מצויה. כל חיי סבבו סביב הילדים, הבעל והבית. הייתי משועממת עד מוות. חיפשתי מעורבות בדבר־מה. התחלתי להתעניין בפוליטיקה, אך בתוך זמן קצר למדתי לדעת שזה לא זה.

אז היכרתי כמה נשים, ואצלן מצאתי את הפוליטיקה שחיפשתי. פוליטיקה ש־עמדה בניגוד למוסד הנישואין המקובל של גבר ואשה. גיליתי את הפמיניזם.

התגרשתי לפני שש שנים, כי לא יכולתי לחיות עם השקר של חיי הנישואין. מזה שלוש שנים אני חיה חיים מאוד יפים ויציבים עם המאהבת שלי.

„כשלסבית מודעת לעובדת היותה לס־בית ולא מסתירה זאת, כשהיא יוצאת מן הארון, ולא מתביישת בזה שהיא שונה, היא מביאה את העולם לקבל אותה."

לסביות מפורסמות

הלסבית הידועה הראשונה בהיס־טוריה היתה סאפפו, משוררת שחיה באי היווני לסבוס. משמו של אי זה נגזרה המילה „לסבית".

כריסטינה, מלכת השוודים, שנולדה ב־1626, היתה לסבית. בית חמלוכה רצה שתתחתן, אך היא סירבה.

דוגמה „סכם זה לא טכניקה, זו הרגשה של לחיות ער־רומה נפשית, ולתת למישהי אחרת לקרוא אותך כמו ספר," אומרת סוזנה.

ולא שאלתי שאלות, לא את עצמי ולא את הזולת. הלכתי בתלם.

„כשהייתי נשואה גידלתי שיער ארוך, כי בעלי אהב זאת, אך תמיד כשנסע לתקופה־מה הייתי מגזלת את ההזדמנות ומסתפרת כפי שאהבתי — קצר וספור־טיבי."

מדוע רוב הנשים הלסביות נראות, מת־לבשות ומתנהגות כמו גברים, הקשיתי.

סוזנה שואפת את עשן הסיגריה עמוק אל תוך ריאותיה, ועונה: „אולי משום שהן מרגישות שונות ורוצות להראות ולהוכיח לעולם שהן כאלה. שכל מה שהוא נשי לפי מוסכמות החברה לא

(המשך בעמוד 58)

אמילי דיקנסון, הסופרת האמריקאית שנולדה ב־1830, היתה ידועה כלסבית.

גרטרוד שטיין, הסופרת האמריקאית שחיה בפאריס בתחילת המאה ה־20 אהבה נשים. סביב אישיותה המעניינת התגודדו אמנים ידועי־שם, גברים כנשים. ביניהם גם פיקאסו.

שאלתי את סוזנה מתי גילתה שהיא לסבית. „כשהתחתנתי, הייתי כמו כולם. כל חברותי התחתנו וגם אני. לא חשבתי

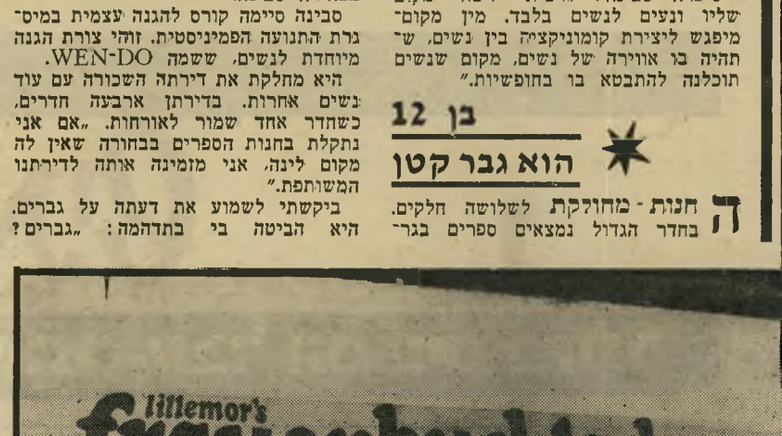

המרכז: חנות ספרים על השלט הגדול כתוב באותיות קי־דוש־לבנה: חנות ספרים לנשים. על דלת הכניסה של החנות פיסת־נייר ועליה כתוב בכתב־יד: לנשים בלבד.

הכניסה לגברים אסורה

(המשך מעמוד 57)

קיים לגבינו. מי קבע איך צריכות נשים להיראות?"

לסוזנה שתי בנות, היום בנות 13 ו־17. הבת הקטנה נשארה עם אביה שהתחתן בינתיים, והגדולה גרה עם עוד שבע בנות בדירת קולקטיב הממומנת על־ידי משרד הסעד והעזרה הסוציאלית.

"כשבתי הבכורה היתה בת 10, היא שאלה אותי למה אני גרה עם חברה. הסברתי לה שאני מאוהבת בחברה שלי ולכן אנחנו גרות יחדיו. כשגדלה בתי, בשלב מסויים בחייה היא התאהבה באשה וקיימה עימה יחסי־מין. לאחר זמן־מה נסתיים הרומן.

"לא יפריע לי אם בתי תהיה לסבית, וגם אם לא יהיו לה ילדים. עולמנו אכזרי והוא לא נועד לילדים."

ומה עושה לסבית שבכל זאת רוצה בילד?

לדעת סוזנה גם לכך יש פיתרון, ולא אחד כי אם שניים. "אפשר למצוא גבר שיסכים להפרות את האשה, ולמסור לה את הילד כדי שתגדלו ללא תביעת אבהות."

אבל לשם כך צריכה האשה להיכנס איתו למיטה, ולא כל אחת מוכנה להקריב קורבן כל־כך גדול.

"קיימת עוד אפשרות, והיא לנסוע לאנגליה, שם מתמחים בתי־החולים ב־הפרייה מלאכותית."

לאשה לא צריך להסביר

כ **שסוזנה מדברת** על מין, היא מביטה בעיניים אוהבות על חברתה אגנס, בת ה־28, שנכנסה לחנות לא מזמן. "בשבילי מין זה לא טכניקה, זוהי הרגשה. הרגשה של להיות עירומה נפשית, לתת למישהי אחרת לקרוא אותך כמו ספר. לגבר צריך להסביר יותר מדי, לאשה לא צריך להסביר כל־כך הרבה, ואם צריך אני מוכנה. עם אשה יש לי הרגשה של שוויון בצרכים, ולכן אני מסוגלת ליהנות הרבה יותר."

אומרים שקנאת נשים אוהבות קשה מזו של גברים.

"זה נכון, אולי משום שאין כל־כך הרבה נשים לסביות, וזה מקשה על הבחי־רה. לכן כל אחת רוצה להגן ככל יכולתה על מערכת היחסים שבנתה. כמו כן, יש תמיד הרגשת ארעיות, כי נשים עדיין לא יכולות להתחתן רשמית, כך שאין ניירות ואין ביטחון שנישאר לנצח.

"לפני שהיכרתי את אגנס ניהלתי רומן של שנתיים עם מרטינה, שכל חייה היתה לסבית. גרנו יחד ואהבנו מאוד. ביחסי עם מרטינה למדתי הרבה. גדלתי איתה על־אף שהיא היתה צעירה ממני מ־11 שנה, היא היתה זו שידעה ולימדה אותי את רזי האהבה. לי לא היה נסיון בכלל.

"אחרי שנתיים היא התאהבה בבחורה אחרת ונפרדנו. בשבילי זו היתה מכה קשה. כאב לי, אך אחרי השוק הזה הייתי עצמאית, עשיתי דברים לבד ולא הייתי תלויה בה. גם היום, אחרי שלוש שנים, אני לא תלויה באגנס. שתינו מאוד עצ־מאיות ואוהבות את עצמאותנו ורוצות שזה יישאר כך.

"אנו עובדות ביחד ויוצאות בערבים ביחד, אך מדי־פעם, כשאחת מאיתנו רוצה לצאת לבד, היא יוצאת לבד. אני, למשל, הייתי לא מזמן חודשיים בארה"ב, לבד.

כמו אצל זוג מעורב

"מדי פעם יש לנו גם יחסים עם נשים אחרות. אגנס התחילה בזה. באחד הערבים היא היתה עם אשה אחרת. כשחזרה, היא סיפרה לי על כך. כשהת־חלנו לגור יחד היה בינינו הסכם שנדבר על הכל.

"בתיאוריה תמיד חשבנו שדבר כזה יכול לקרות, כי שתינו סקרניות לראות ולנסות, אך כשזה קרה הייתי בהלם. קינאתי מאוד, ובעיקר הרגשתי פחד שמא אאבד אותה, שמא יש מישהי טובה יותר ממני. רציתי לפגוש את האשה האחרת.

"פגשתי אותה והסתבר לי שהיא נחמדה מאוד. אני מחבבת אותה ושלושתנו חברות טובות. המעשה קרה לפני שנתיים ויותר, ואף־על־פי־כן אנחנו עדיין ביחד. הבנתי שזה לא נורא ושלא נלקח ממני או מאגנס שום דבר.

"דברים כאלה לא קורים לנו לעיתים קרובות, רק כשאחת מאיתנו בחופש. לגור בשלישייה, אך מין בשלישייה נראה לי מסובך.

"הסיבות השכיחות לכך שזוג נשים לסביות נפרד היא המין. אצל נשים זה בדיוק כמו אצל זוג מעורב. בהתחלה המשיכה המינית חזקה, ואחר־כך, בהדרגה, זה יורד."

ופנטזיות יש לך?

עם אשה יש לי הרגשה של שוויון בדרכים, ולכן אני מסוגלת ליהנות הרבה יותר

לפעמים, כששתינו הולכות יחד למקום מסויים ואני רואה מישהי שמוצאת־חן בעיני, אני משתדלת לא לחשוב עליה. אבל אם נפגוש אשה שתמצא־חן בעיני שתינו, נזמין אותה לביתנו ונראה.

"יש להניח שנסיון כזה רק יחרום, יבנה ולא יהרוס. אגנס בכלל לא קנאית, לפעמים אני רוצה שתקנא קצת. אני גם פתוחה

רשימת פעילויות

הפמיניסטיות מאורגנות מאוד. יש להן הכל — פאב, מועדון־לילה, בית־קולנוע מיוחד, ומישרד המציע שרותי־תיקונים שבו הן עובדות כחשמלאיות, שרברביות, בנאיות ונגריות.

"עכשיו כן, והרבה. כשהייתי נשואה חשבתי שזה חטא אפילו אם לא אספר לאף אחד. אפילו אם היו לי, הדחקתי אותן, ניסיתי להילחם בהן. היום אני יותר חופשייה ומדברת עליהן. פנטזיה אינה תמיד דבר שאנשים רוצים לעשות, או שיקרה במציאות.

"הפנטזיה שלי היא שאני במיטה עם גבר, או עם עוד זוג — גבר ואשה. אבל למעשה אני בכלל לא רוצה בגברים ולא חושבת עליהם. קראתי שני ספרים נהדרים בנושא הפנטזיה, שנכתבו על־ידי נסי פריד. אחד בשם פרחים אסורים, והשני גני הסודי.

"אגנס ואני מדברות הרבה על אוננות ופנטזיה. זהו שטח שהוא תמיד חסוי מאוד. אנו מרגישות נהדר לחלוק חוויות אלה ביניינו, כמו: מה את אוהבת לעשות? איך את אוהבת זאת?"

לפמיניסטיות של מינכן יש הכל. פאב שבו ניתן לשתות בירה ולבלות שעות, מועדון־לילה שבו ניתן לרקוד, בית־קולנוע מיוחד, המקרין פעם בשבוע סרט מיוחד, עם נשים ועל נשים.

יש להן מישרד המציע שרותי־תיקונים כמו: חשמל, אינסטלציה, בנייה, נגרות. כל עובדות המישרד הן, כמובן, נשים.

יש להן עורכות־דין, המטפלות בכל בעיותיהן המישפטיות, ורופאות — נשים מסוגן.

אורנה גזית ■

לבני הכותנה המעולים

סרישאנס

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

מרתף "לריק"
דיזנגוף 190, ת־א
• ספרים
• תקליטים
• ציורים
פתוח יום יום (כולל מוצ"ש) עד 11.00 בלילה

POMPADOUR
תה פירות וצמחים בשקיקים
לכל המשפחה:
FIXFRUTA
תה תערובת פירות
FIXBUTTE
תה שושנים

פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31
צלומי פספורט
בן־רגע! טוב גם לדרכון!
* העתקת מסמכים, על המקום!
* בצוע פיתוח והגדלות צבעוניים ע"י המעבדות הטובות ביותר בארץ!
* תיקוני מצלמות עם חצי שנה אחריות!
מכירה, החלפה, קניה
בימי שלישי, סגור כל היום

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב (פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

במדינה

שידור

פרסים לאסירים

זוכי פרסים על תוכניות־רדיו תרמו אותם לאסירים.

כאשר הכינו שניים מהזוכים ב־פרסי רשות־השידור השנה את תוכניותיהם זוכות־הפרס, התרש־מו מאוד מההזנחה וחוסר הטיפול באסיר ובבני־משפחתו.

אחרי שהתוכניות זכו בפרס, החליטו השניים לתרום את סכו־מי הזכיות כדי לשפר את תנאיהם של גיבורי תוכניתם.

תנאים כדתי־אנושיים.

גבי גזית זכה בפרס שני על תכ־ניתו אל תגיעו הנה, אשר הפגי־שה אסירים צעירים מכלא תל־מונד עם אסירים ותיקים בכלא רמלה. כדי לעזור לשיקומם של אסירים משוחררים, תרם גזית את מלוא סכום הפרס לאגודה לשיקום האסיר.

רעיה גניאל, שזכתה בפרס ה־שני על תוכניתה הוא בכל זאת בעלי, שעסקה בנושות אסירים ו־במצבן, התרשמה מאוד מהתנאים הבלתי־אנושיים בכלא רמלה, ה־שוררים בעת הפגישות בין האסי־רים ומישפחותיהם. הסככה שבה מחכים הקרובים הרוסה למחצה, אין במקום ברז־מים לשתייה ב־ימי הקיץ החמים. על כן תרמו גניאל והטכנאי רוברט אבו־קסיס, שערך יחד איתה את התוכנית, את מלוא סכום־הפרס לשיפור תנאי־ההמתנה של מישפחות ה־אסירים בכלא־רמלה.

גם זוכה הפרס הראשון של ה־טלוויזיה, חיים יבין, שזכה בו על תוכניתו הנבחרים ויגאל לוסין, שזכה בפרס מנכ"ל רשות־השידור, החליטו לתרום את הפרסים למט־רות צדקה. הם תרמו את הכסף להקמת מיגרש־משחקים לילדים נפגעים.

דרכי־חיים

זלמן־שושי נגד צ'יצי

„רד מאיתנו ותפוס לך סוס אחר!" אומר/ת הקוקסינל ראש עיריית תל־אביב

לא בכל יום מגיע מיכתב מסוג זה אל לשכתו של צ'יצ'. המיכתב הועבר מיד אל יד, וכלל לא בטוח אם ראש־העיריה זכה לק־רוא אותו.

העתק מהמיכתב, הכתוב בכתב־יד ילדותי רצוף שגיאות־כתיב, וללא סימני־פיסוק, הגיע גם אל מערכת העולם הזה.

וה ישונו:

כבוד ראש־העיר, אדון נכבד מאוד. אני בתור זונה ממין זכר, כקוסינל מחוזי, ובתור זונת־כבי־שים ארצית בפועל, מזה 13 שנה, מצאתי אומץ וזמן לפנות אליך.

בו בזמן שכבודך ישן שנת־יש־רים בארמונך שבאופקה, עוצרת המישטרה לפחות 40—30 יצאניות וקוקסינלים בערב אחד, ומנקה את חצרות מחוז תל־אביב. אני, בתור זונה, לא זוכרת מעצרים כה רבים ובתדירות רבה כזאת מאז שכבו־דו, מר תורגמן אברהם, מפקד מחוז תל־אביב, נכנס לתפקידו.

מתוגן זלמן־שושי
„מצאתי אומץ..."

אבל כבוד ראש־העיר, זה לא כבוד גדול לרוץ אחרי קוקסינלים. זה עצוב, ומר ונואב. האם כבודך שכח שיש גם פשע, רצח, אונס, שוד ועוד אלפי פשעים מזעזעים אחרים? לכן הגיע הזמן שכבודך לא יצא במילחמת־נגד המין החי־לש והיצור העלוב בעלובים.

כי כל אדם בעולם יודע שהזו־נות קיימת אלפי־אלפי־אלפי דו־רות, ושום בולדוזר, טרקטור או מדוזה, לא הצליח לתקן את פרו־ורבו של הזונות. ובוודאי שכבודך לא יצליח להזיז את המגיפה ואת המיקצוע העתיק ביותר בעולם.

הגיע הזמן שכבודך יניח לקוק־סינלים. זה בושה ונואב לדעת ולקרוא שאין לך דאגות אחרות כראש־עיר מחוז תל־אביב. לכן רד מאתנו ותפוס לך סוס אחר. הגיע הזמן שתרוץ אחרי פושעים, רוצ־חים, ועולם תחתון — שם בוודאי תקבל צל"ש — ולא אחרי עלובי החיים שכמונו. אני מבקשת את סליחתך אבל זוהי תגובתי העצובה והכואבת.

ממני הכותב באומץ לב: זלמן־שושי הבלונדי־ת, יושב־ראש אגו־דת הזונות הקוקסינלים הארצית, מחזן מרחב הירקון.

עד כאן לשון המיכתב. הכותב ציין כי „העתקים נשלחו גם אל: פרלמנט הכנסת, השר יוסף בורג, אורלי אזולאי, יגאל לביב, ומפקד מחוז תל־אביב, מר תורגמן אברה־הם.

דת

דתיים, חרדים או אחרים

הדתיים כבר אינם צריכים ליחוץ — החיזוניים מטילים על עצמם צנזורה מרצון.

חברת הפירסום גלגלי זהב מת־מחה בהצבת שילטי־פירסומת ניי־דים, המותקנים על האוטובוסים של התחבורה הציבורית ובתוכם. בימים אלה שיגר מנהל־המכירות של החברה, חזי גינזברג, מיכתב לכל המפרסמים הקשורים בחברה. במיכתב הודיע המנהל למפרס־מים השונים, כי כל עיצוב גרפי חייב לקבל את אישורה של החב־רה לפני הצבת השלטים. שלט אשר לא יקבל אישור כזה, לא יותקן.

מפני מה חושש איש השלטים? מכך ש„העיצוב הגרפי יכול לג־רום לתגובה שלילית קיצונית אצל חוגים דתיים, חרדים ואחרים."

קשה להבין מנוסח המיכתב מיהם „האחרים", העלולים להיפ־גע מעיצוב גרפי זה או אחר, אך אין ספק שחברת גלגלי זהב מכי־רה היטב את טעמם של הדתיים והחרדים, באשר הוראות־הביצוע שהיא מפרטת הן ממצות ומדויי־קות:

„ההתייחסות היא לציורים / צילומים בחם מופיעים גברים ו/או נשים מעורטלים חלקית, או שחל־קי־גוף, צנועים' ו'מגרים' מובל־טים בעיצוב השלט." (ראה גלו־פה).

השר מנצח את המישט־רה. אנשי חברות־הפירסום אינן מסתירים כלל את הסיבה לפניה זו. הם מודים בגלוי שנכנעו לאלי־מות הדתיים:

„לצערנו, אנו נאלצים להנהיג נוהל זה, מאחר ולאחרונה נתקל־נו במספר מקרים שחוגים דתיים חרדים פגעו בשלטים, הרסו או־טובוסים ופצעו אנשים, זאת בגלל שלט אשר עיצובו הגרפי התקבל כפרסום פורנוגרפי. חברת גלגלי זהב מסירה מעל עצמה כל אח־ריות לנזקים שייגרמו כתוצאה מ־עיצוב גרפי של שלטים שלא אוש־רו על ידנו ובכל זאת הותקנו על גבי האוטובוסים, ואחריות לנזקים תוטבר למפרסם."

כאשר המישטרה אינה מסוגלת להגן על הנוסעים ועל האוטובו־סים, חוגגת האלימות של הקיצו־נים הדתיים את ניצחונה. כאשר שר־המישטרה הוא איש מיפלגה דתית, הניצחון הוא גם שלו.

מפרסם/פרסומאי נכבד,

הנדון: אשור גרפי לצורך ביצוע שלטי אוטובוסים

הנני מתכבד להודיעך כי כל עיצוב גרפי חייב לקבל את אישורנו לצורך ביצוע השלטים.

לנכי שלט אשר לא יקבל אשור זה, אין חברת "גלגלי זהב" מחויבת אוטומטית להתקינו על גבי האוטובוסים, ואת כמידה והעיצוב הגרפי יכול לגרום להצבה שלילית קיצונית אצל חובבים רתים, חרדים או אחרים.

נ.ב: ההתייחסות היא לציורים/צילומים בהם מופיעים גברים ו/או נשים מעורטלים חלקית או שחלקי גוף "צנועים" "מגרים" מובלטים בציור השלט.

קטעים ממיכתב־האזהרה למפרסמים
חלקי־גוף „צנועים" ו„מגרים"

רחובות - עיר של מזל

יום לאחר שתושב רחובות זכה בזכיה הגדולה ביותר בתולדות ה„טוטו" נערכה הגרלה בין מחזיקי כרטיסי אשראי „ויזה" ברחובות.

עמד לו צעיר בשם שאול רחמני בסניף בנק דיסקונט לסדר את ענייניו ובדיוק באותו מקום ובאותה שעה הכריז מנכ"ל „ויזה" מר מייק רובין את שמו של הזוכה המאושר שזכה בטיול לאנגליה.

לשאלה שנשאלה השיבו אנשי המכירות של „ויזה" מדוע בחרו להתחיל במבצע פרסום לוקאלי מגוון שכזה קרניבל מופעי בידור, הגרלות ופרסים דווקא ברחובות, השיבו: רחובות היא עיר של מזל.

מאיר שליט נדפיקה • פרסום • צילום

יוצאים ל-

THE VILLAGE

גריל

כמו בימים הטובים!

„הויליג'" • בית הגריל • טל' 475550

תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

פטנטים

איך להפסיק לעשן

הסיפור הזה מוקדש כולו ספיישל לאמא של מאיה.

שטנו בשבת עם אייבי לאוניה שלו. בתוך כל התסבוכת והבלגן עם הספינה, הוא מצא משהו לשמוח עליו כמו ילד. „הפסקתי לעשן," סיפר, ועל פניו נהרה.

„תשמעי," פנה אלי, „קרה לי משהו פנטאסטי! חזרתי הביתה מז'אן תירוש, זה היה שבע בערב, ופתאום אני קולט שגמרתי את הקופסה הרביעית שלי כבר. אם זה היה ב־11 בלילה, לא הייתי מתרגש. אבל כל־כך מוקדם בערב, וכבר גמרתי את הרביעית — קיבלתי גועל מעצמי. השיעבוד הזה! ההתמכרות המגעילה הזו!

„מה עשיתי? הסתכלתי על הקופסה שעמדתי לפתוח. פתח־תי אותה. אמרתי לעצמי — דווקא לא אקח! היו לי שישים קופסות בבית. הלכתי ופתחתי את כולן! בכל מקום שמתי סיגר־יות פתוחות. בחדר השינה, במטבח, בסלון, בשרותים, במישרד, בכל מקום שרק הסתכלתי מצאתי סיגריות פתוחות, ודווקא לא לקחתי.

„לא עשיתי הכרזות לחבר'ה. וזה לא בגלל התקציב — יש לי כסף לסיגריות. אפילו לא בגלל הבריאות. גולדה וצ'רצ'יל עישנו ולא קרה להם שום דבר. אבל אמרתי לעצמי: שאני אגיע למצב כזה של שיעבוד? לא אני! וזה כבר שיבעה שבועות אני לא נוגע בסיגריה. יש לי פיירים, סיגרים, ולא מעניין אותי בכלל. זה לא חסר לי.

„יכולים לכבד אותי, ובכלל לא נוזל לי הרוק. אני לא לוקח. אני מרגיש כל־כך נהדר. זה ניצחון מתוק כזה! אתה מנצח את עצמך. זו הרגשה חזקה כל־כך. דווקא לא תיקח. אף־אחד לא מכריח אותי, אני רואה בכל מקום סיגריות, ודווקא אני לא לוקח. אני קם בבוקר, ומרגיש כל־כך יותר טוב."

אני, בחיים שלי לא עישנתי. אף־פעם לא הצליח לי, למרות שהיו תקופות שסיגריה ביד היתה עושה הרבה לעיצוב האישיות הערומה שלי. נו, לא הלך. נורא עניין אותי לדעת מה זה לקום בבוקר ולהרגיש יותר טוב. במה מרגישים יותר טוב? איך?

„תראי," הוא אומר. „הייתי קם בבוקר ומרגיש סתום, ככה. עכשיו אני קם, ולא מרגיש סתום. קל לי לנשום."

שאדם ינצח את עצמו, זה שיא הניצחון, אני חושבת. נורא חראי מצידי להיזכר דווקא כאן בבדיחה על השיכור המועד שנשבע לעצמו לעולם לא לקחת כוסית. עבר ליד המיסבאה, ולא

אייבי נתן
לא מעשן זה דורות

נכנס. נהיה אדם חדש. נו, ולאדם החדש, מגיעה איזו כוסית. איזו אסוציאציה ניבזית!

אבל מה אני יכולה לעשות? המחשבות בורחות לי. אייבי שמע את זה וצחק. „מו—או—תק שי—לי," אמר במבטאו האנגלי. „אני מנצח את עצמי כל יום מחדש, ולא מתכונן אף־פעם לסיים את המילחמה. למה לי? זה כזה כיף!

מאיה! שתגידי לאמא שלך שתחכה להתקפת־הגועל הבאה. אם אייבי יכול — אז גם היא!

בישולים

איך גודלת הסולת

רוצים לדעת איך קוטפים את הסו־לת? לא קוטפים. אבל המון המון אנשים תוהים על העסק. איך גודלת הסולת לעזאזל? לא יתכן שמישהו סולה את הגרגירים האפסיים מתוך איזה צמח, ובטח לא קוטף אותם מהעץ. אורז — זה סין, זה שדות מוצפים, וחקלאים חג־בים בכובע־קש. חיטה — זה ימים של זהב, שיבולים לקציר, ולבור את המוץ מהבר. פופ־קורן, כולם יודעים, זה תירס מיובש. אבל סולת? סולת זה דייסה. בקיצור, מהסוף. איך גודלת הסולת? זה דווקא מעניין. אז את כל מי שמעניין לדעת מי המציא את החשמל ולמה, בבקשה:

אברהם קצורין, דור שלישי לתעשייני קמח, הסביר לי את העסק. סולת, זה הבאמצע־באמצע — הלב של גרעין החי־טה. כמו הלב של האבטיח. החלק הכי מעודן בגרעין. זהו! כעת אני מבינה למה אני קוראת בעיתונים שהשמן וה־סולת של החברה רקדו פה, ורקדו שם, ולמעלה תמונות של רקבובית. הם לא אשמים העיתונאים. הם התכוונו למשהו יפה. אבל הסחורה — זה מה שיש.

צדק, צדק תרדוף

דה סיינס־פיקשן, אני אומרת לכם. אם אתם מתעקשים לקרוא, אז תקראו. פעם היתה שכונה דמיונית שאמא אחת חתיכה נהגה בה עם התינוקת שלה. עצרה לפני מרכז־קניות, והעבירה את התינוקת

צ ד ק!!!

על הבירכיים כדי שתשחק עם ההגה. בדיוק עבר שם זאב זקן שבא לו האביב במיכנסיים. לאמא הזו — לא. היא כעסה על שמונים זאבים קודמים שבא להם אביב במיכנסיים, והיא לא אמרה להם כלום, אז על הזאב הזה היא צעקה בעד כולם.

לכו, לכו לראות!

את הפרט המיקצוען עם ז'אן פול בלמונדו. איזה בידור נטו! למות על השובביגיו. הוא לא שחקן אדיר. בסצינות שדורשות אמינות מהלב, העיניים שלו תופסות חופשיות, ומרמות. אבל ב־ז'אנר שלו (בלמונדו את בלמונדו) הוא מלך. מפליא איך מצליח השחקן הזה לשחק אותה בסטייל, תמיד אותו סיגנון בכיף.

בלמונדו לא מאכזב את הצופים. הוא תמיד בלמונדו. מצלם את עצמו בפחות הכי מחמיאות, כמו שמצלמים את פסל החרות, והגוף הפגזי שלו עושה שרירים בפרצוף לא מתאמץ, שיחשבו כאילו כלום.

תיכף הוא עשה עצמו אזרח הגון בלי כוונות, ביחוד שהיו כבר עדי־שמיעה, ואשתו יצאה מהבנק. במקום לנתק מגע בשקט, מייד הוא התעשת, וערך לאמא הזו שערוריה שהיא נהגה כביכול עם התינוקת על הבירכיים. הריץ מיכתב־תלונה למישטרה, המישטרה גמרה לתפוס את כל הפורצים, ובאה לתפוס את האמא.

פנו למפקד התנועה, ניסו להתערב ול־הסביר את החלמאות. לא עזר. האמא חשבה שהיא פוץ גדול מאוד, ופתחה את הפה בדמוקרטיה. דמוקרטיה היה לה מלמעלה, אבל את החוקן הביורוקרטי היא חטפה כמו שעון דוכסה.

לא מתחצפים אף־פעם לברגים הקטנים של המכונה. החיים והמוות בידיהם. זה חוק מס' 1, אבל את זה היא לא ידעה אז. היה מישפט, צריך היה לקחת עורך־דין, צריך היה לבטל המון המון זמן.

העורך־דין היה שועל מנוסה, עסוק מאוד, ופרקטי. נכנס ללישכת־השופט, ו־תוך חמש דקות יצא החוצה. „סידרתי את העניין," הודיע לאמא הזאת. „הודיתי בשמך. ועכשיו לכי תשלמי אלפיים חמש־מאות לירות."

האמא כימעט השתבצה מתיסכול. מה זה פה! מה אתה מודה! יש צדק עקרוני! כל שמוק יכול להעליל עלילות?

„תראי," הסביר לה עורך־הדין כמו לילד מפגר, „כמה כבר רצת למישטרה? המון. כמה ישיבות תצטרכי לבוא, שהאיש יבוא, שהשוטרת שקיבלה את המיכתב תבוא, וכל ישיבה כסף בשבילי, דלק ל־אוטו, סידור לתינוקת, זמן, עצבים.

„אלפיים וחמש־מאות לירות, זה הכי בקיצור. הצדק המטופש הקטן הזה, לא שווה כל־כך הרבה כסף. תלמדי בפעם הבאה לא לפתוח פה גדול במישטרה. יושבים שם תולעים קטנות, ומי את ש־תקלקלי להם את שעתם היפה לחרוץ גורלות? גם אם את צודקת, היית צריכה לתת להם את הכבוד.

„באת, הקונטסה הגדולה, ושידרת להם שאת לא צריכה לטוב ליבם, ולא תורידי ראש בהכנעה, כי הצדק בכיס הקטן שלך. חוץ ממך, מי ידע זאת? שם דווקא יכלו לא להגיש כתב־אישום אם היה מתחשק להם. ותדעי, שאין שום קשר בין צדק ובין מישפט."

ככה הוא אמר לה. למדה האמא הזאת את השיעור המאלף, והלכה הביתה. ה־חיים זה מישחק שאף־פעם לא גומרים ללמוד את החוקים שלו, גם אם מתאמצים חזק.

ביום אחר, בחודש אחר, בשנה אחרת, הלכה האמא עם התינוקת למכולת. קנתה לחם, חלב, ביצים, מרגרינה ומברג. הלכה הביתה בשמש האביב. כשהצדק מגיע, זה תמיד יום של אביב. הכל היה אותו דבר, חוץ מהזאב הזה, שפעם בא לו האביב למיכנסיים בלי תיאום. הוא ירד למטה, ומצא את המכונית שלו על ארבע ג'אנטים.

עיר ללא רחמים.

המישפטים הכי מצחיקים באבירותם, מגי־עים אחרי סצינה שלא תיאמן. סרט איתו, מכיל אווירה מסויימת של אצולה ש־נכחדה.

כך אני מתארת לעצמי היו הסלונים החברתיים המפוארים בימי לואי ה־14: פצצות הכי גדולות, עם פינאלה תרבותית של קידה עם טקס. מצחיק, לא? הפרא

חביב־בתוולת בלמונדו
רוכב על הסוס מחדש

שהוא מגלם, סגור תמיד במעטה תרבות, וזה שילוב מדליק.

להוציא סצינה אחת או שתיים בלתי אמינות לחלוטין, אין לי טענות. הוא מרמה את הצופים בסוף, וזה חבל, אבל זה רק סרט. יללה! רוצו לראות את החפיפניק הנהדר הזה! כשהאשה סוחבת לקומדיות והבעל לסירטי פעולה, זה מאפ־שר למישפחה להתאחד בראש אחד, ל־שעתיים נדירות. נו? אתם עוד פה?

הקיצר, גרעין חיטה, זה עסק קשה. יש לו שבע שכבות. שוחקים אותו במכונות התעשייתיות, שיכבה אחרי שיכבה, כמו בצל. כל שיכבה נותנת איכות אחרת של קמח, וכל שיכבה הולכת לחוד לצרכים אחרים.

השחיקה הזו, זו הטחינה של הקמח. מפה לשם הגרעין מתקטן ומתגמד. כשנישאר הבובקע הקטן — הבאמצע, ערום, זה הסולת. יש סולת עם נקודות חומות שהיא עם סובין, ובריאה יותר, ויש סולת לבנה, שהיא מבוררת ומעודנת יותר.

דרך אגב. לאכלנים מפורסמים בני שנתיים, לוקחים כף אחת סולת, כוס אחת חלב, חצי כפית קקאו (לכבוד הברזל שבעסק) ומבשלים תוך בחישה כל הזמן, שלא יהיו גושים. כשרותח עם בוערות, מכבים את האש. מערבבים בפנים מהר בבחישה ביצה אחת שלימה, שמתבשלת בשאריות החום באופן הומוגני. בוחשים כל הזמן, כשמצטנן טיפה, ממתיקים עם כף אחת שטוחה, (או פחות לפי הטעם) דבש. לא מכניסים את הדבש כשהעסק רותח, כי החום הורס את התכונות החיסוניות של הדבש, וחבל. פותרים כך בעיות תזונה עם ביצה, עם חלב, ועם כל־טוב־מצריים, בפרקטיות לאללה.

ואם אנחנו בהזדמנות החגיגית מקשקשים על הנושא — הרי שקוואקר — זה שם של מיפעל עיבוד, ולא שם של דגנים. ישנה כת דתית באמריקה, הקוויקרים. על קופסות המוצר מצוייר קוויקר, ומכאן השם. קוואקר, זו בעצם שיבולת־שועל. וגריסי הפנינה שמשתמשים בהם לצ'ולנט — זה שיבולת שועל.

הקוואקר המוכר לנו, הפתיתים הלבנים האלה, זו שיבולת השועל הזו. אלה הם גריסי החמין האלה, שחוטפים מכת ריכוך בקיטור, ואחר־כך מעיכה בריאה בין גלילי מכונות ענק.

הסולת מקובלת כמזון־תינוקות מבריא, אבל הקוואקר, שיבולת השועל הזו, מכילה יותר חלבון, יותר סידן, יותר הכל, מהסולת. לשלומית ויובל דור יש מתכון־פלא לתינוקות. הם סיינטולוגים שרופים (קראתם את הספר ניסים וניפלאות לאורחת בוקר? יופי של ספר, מביא השראות!) והרי החדשות, ועיקרן תחילה.

העסק מועתק כמעט כלשונו מראיון עם הזוג בלאישה. פרט למירשם הסופי, שהוא מבורר ומשוכלל יותר.

„בפעם הראשונה נתקלנו בזה שלומית ואני, כשביקרנו בתי סיינטולוגים וילדיהם נראו לנו ג'אברים, שופעי בריאות וחוסן גופני — כמו שמספרים שנראו ה„צברים" בעיני עולים חדשים שבאו לארץ מחו"ל. „ואז סיפרו לנו על מתכון הפלא לתינוקות ועל תולדותיו; איך בנו של רון הבארד מייסד הסיינטולוגיה, היה מאושפז בבית־חולים ונטה למות, כיוון שלא היה מסוגל לעכל שום אוכל שניתן לו.

„כאשר לא היה עוד מה להפסיד הוציאו אותו הוריו, על אחריותם וניסו להאכילו במזון שהוכן על־פי ידע מימי הרומאים, עם כמה שיכלולים מודרניים. וזה הדבר שהציל את חייו.

„להבדיל אלפי הבדלות, טליה שלנו סבלה בחודש הראשון לחייה משילשולים חריגים, מאוד מדאיגים, ומהבקבוק הראשון שהכנו לה על פי אותו מתכון, השתנה מיד היא הקאקי שלה, אם תסלחו לנו על הביטוי. מאז היא זוללת אותו מדי יום ביומו כתוספת לארוחות הנקה."

מכיוון שיעילות המתכון אינה מוגבלת לילדי סיינטולוגים בלבד, מוכנים שלומית ויובל לשחרר אותו לשימוש המוני, וזהו אופן ההכנה:

לוקחים סיר די גדול, שיכיל בנוחיות 13 כוסות מים. לוקחים גם מיטפחת אף גדולה, נקיה, דקיקה, ורצוי לבנה, בלי צבעים שיורדים. צוררים בפנים כוס אחת גריסי פנינה. קושרים שתי פינות הנמצאות אחת מול השניה בקו אלכסוני, ומעל זה קושרים את שתי הפינות השניות שנשארו. קושרים בצורה מעט רופפת, שתאפשר לגריסים לתפוח בשעת הבישול.

קיבלתם מין שק קטן, צרור כמו הסדינים שהיינו שולחים פעם למכבסה. להשקיע את השקיק הזה במי הסיר, לכסות במיכסה, להרתיח על אש גדולה. כשרותח, להעביר את הסיר דירה, ללהבה הקטנה ביותר שעל הכיריים. להניח אותו שם על האש הקטנה הזו שש שעות. שיתבשל, שיתבשל הבפנים, שש שעות בסיר מכוסה. בסוף התהליך נישארת חצי עד שלושת־רבעי מכמות המים שבסיר.

שיהיה ברור: שלושת רבעי עד חצי נשארים, לא מתאדים. מה יש פה לא להבין? קצת תושיה. נשאר הרבה יותר מים? הורידו את המיכסה אחרי שש שעות, ובשלו חזרה על אש גדולה שיתאדו הנוזלים. נשאר פחות מדי מים? תוסיפו לפני שנחרך.

לא להתפתות לבשל מהר־מהר על אש גדולה. הזמן הזה נחוץ לגריסים כדי שיוציאו מעצמם את כל הכישרונות. אחרי שמכבים את האש, מגלים שהמים קיבלו צבע חום ורדרד. זה נוזלי כמו שמנת מתוקה.

את הגריסים שבבד אוכלים המבוגרים, ואת מי־הגריסים נותנים לתינוק, אבל בנוסחה הבאה: מסננים במסננת של תינוקות את מי־הגריסים, ונותנים בבקבוק: 160 סמ"ק מי־גריסים, פלוס השאר חלב מפוסטר. („השאר", זה הכמות המומלצת לגילו של התינוק לארוחה. זאת אומרת שאם התינוק אוכל ארוחה של 250 גרם, מכינים לו תערובת של 160 מי־גריסים ו־90 חלב.

כשהתינוק קטנטן, יש להרתיח לו את החלב. אבל מגיל חמישה חודשים אפשר להפסיק להרתיח. אה, כן. לכל מנת אוכל כזו מוסיפים חצי כפית סוכר ענבים. לא סוכר רגיל!

מי־הסיר מספיקים לכמה ארוחות ביום, אבל שלומית ממליצה להכין מי גריסים חדשים כל יום! גריסי פנינה מכילים אכן חלבונים הכי גבוה מכל סוגי התבואה.

סופרמן עזמי ויינברג
זה מה שגודל מרוב גריסים

ברברה סטרייסנד - כוכבת פורנו?

איך העסק הבא שאלך לספר עליו מסתדר ביחד עם מירשם לתינוקות? הוא מסתדר ועוד איך. מוטב לו שיסתדר, כי זה המיגרש שלי, ואין פארצליציה אחרת.

אז ככה. כשהיינו בפאריס (כן, באותו שבוע מפורסם, אבל העסק הזה הצדיק סיפור ניפרד), פגשנו מפיק ספרים ידוע. אין בארץ מיקצוע כזה, כי כאן הבלבית הוא גם המלצר, וגם הטבח. בכל אופן, מפיק ספרים זה אדם שמקבל ביד תקציב של מיליונים, ועליו לגלות לבד כוכבים של „בסט־סלרים", שיכניסו המון פרנקים להוצאת הספרים. הוא עובד תמורת משכורת־ענק פלוס אחוזים מהספרים שגילה והפיק להוצאה.

זה רק ניראה כאילו הוא יכול לעשות טובות לחברים ולתת להם להתבטא חופשי. במציאות, עושים לו כל שנה מאזנים. אם התגליות שלו לא נמכרו בכך־וכך עותקים, הוא פשוט עף. אבל אם התגליות שלו מפוצצות את הקופה, הוא הופך משנה לשנה אדם יקר. שמונה שנים הוא כבר אדם יקר מאוד.

למה אני מספרת את כל הרקע? כדי שתבינו אותי איך התייחסתי לעסק, כשאדם כזה, שלא מבלבל את הביצים כנוהל קבוע, בא ומספר לנו שברברה סטרייסנד השתתפה בנעוריה בסרטים פורנוגרפיים. אמרתי אין דבר כזה! מיסיס סטרייסנד עם השביסים האמריקאים הסולידיים, והתרומות למגבית? אין! אמר לנו „„אוואי! אוואי! זה עכשיו יצא בפאריס בקסטה של הווידאו. ראיתי במו עיני! חיטטו בסרטים עתיקים, מצאו אותה, והעבירו את זה לווידאו. היא, וג'יין מנספילד," תקע זאפטה שנייה.

יש דברים שאדם רוצה שישארו במגירה המסודרת שלהם. ברברה סטרייסנד אצלי, זה מהדברים האלה. אם ברברה סטרייסנד — אז אין אלוהים.

לחברה המפיצה את העסק, יש גם את מיס צרפת 1980 בסרט כחול. ממש מיבחר. אמרתי לו — תשיג לי את הסרט! אמר לי „אוואי, אוואי."

עלינו אליו חבורה שלמה, והתכוננו לבחון בתשומת־לב את העסק. אף אחד לא התייחס ל„קלון־אפים" של מה שאמור להיות, אבר־המין הכי מפורסם בעולם. כולם נדבקו בעיון על האף, הפנים, והצורה. מה אומר — זה מדהים! באתי לסרט עם תיקווה גדולה ודעה קדומה שזו לא היא.

אבל קשה להעלות על הדעת שיתכן דמיון שכזה, ושאין זו היא. זהו מחוננות, לא ארוך, בשחור־לבן. איכות מחורבנת, אבל חלקים רבים מאוד ברורים לגמרי. אותה התיסרוקת מלפני הרבה שנים, אותו האף המפורסם, בדיוק־בדיוק, כל גל ושקע שלו כמו במציאות, אותה הסנטר הכפולצ'יק שהיה לה גם בתור צעירה, אותו מיבנה הגוף, והכי חשוב — עובדה שהיא לא מגישה שום תביעה נגד אף אחד, למרות שחוברת מפורסמת לסרטים כחולים מכריזה בראש חוצות פאריס, שברברה סטרייסנד היא כוכבת של סרט פורנו.

כוכבת פורנו סטרייסנד?
עתיקות מאוררות

אני חזקה בלהביע שוקים. מפיק הספרים צחק. מה את מתפלאת? את חושבת שרק היא? המון כוכבות סרטים ידועות מאוד התחילו את הקאריירה שלהן בסרטים פורנוגרפיים בשביל כסף וקשרים. הסרטים היו מיועדים להפצה במיזרח הרחוק, ושם כידוע, זה יקום אחר. לאמריקאים העולם זה אמריקה ואירופה. השאר זה ילידים.

ככה התקדמו פעם בחיים. בחוגי המיקצוע בהוליווד זהו סוד ידוע. לא מתרגשים מדברים כאלה.

באותה הקאסטה היה גם סרט עם ג'יין מנספילד. הפרצוף הוא אותו הפרצוף, אבל החזה המפורסם, אם זו היא, אין ספק שמולא מאוחר יותר בסיליקון. עולם מטורף! עולם מטורף!

חיים קשים

את הסיפור הבא סיפר לנו מייק סטולוביצקי, ואכלנו את השטיה.

צייד יוצא לצוד ביער. פתאום מתנפלת עליו גורילה לא נורמלית, אונסת אותו, ובורחת.

חבוט ומרוט זחל עד ביקתת חציד שלו. ניכנס למיטה, ולא יצא שבוע. כל הזמן הוא התמכר לצער. בא אליו חבר, וניסה לנחם אותו: „תראה, זה לא סוף העולם. אתה תשכח! אתה תתגבר!"

„איזה תשכח! איזה תתגבר!" מר חציד בבכי. „הגורילה לא כותבת! לא מתקשרת! כ־לום!!!"

נמר של עיר

ספר אחד בחייו של איוואן שחם

הפיקציה הגדולה של סופרי ישראל ✶ פלא של שירה

קורות האמנות ✶ ריצ'רד ברטון ועליסה בארץ הפלאות

מקיר

נתן סולז'ניצין

אליעזר שטיינמן המנוח אמר פעם על בנו, הסופר **נתן שחם**: „בני נתן למד יותר ממני את תורת השתיקה. לא כל השתיקות מדברות...“ * ספרו החדש של נתן שחם עצם אל עצמו שראה־אור בימים אלה **, מהווה חיזוק לטענת האב. למיקרא הספר אפשר גם להוסיף: לא כל הכתיבות מדברות.

עצם אל עצמו הוא רומן בן 370 עמודים (ברווחי דפוס כפולים), שבהם מתיימר המחבר לדחוס את כל הגורל היהודי של המאה העשרים. שחם מגולל את סיפור חייו של מהפכן יהודי, שהיה בראשית שנות ה־20' חבר בגדוד־העבודה, אחר הפך ל־פעיל של המיפלגה הקומוניסטית בפלש־תינה. גיבורו של שחם שב לברית־המוע־צות ומצטרף לקיבוץ היהודי ויה נובה, שאותו הקים **מנדל אלקינד** בחצי־האי קרים. הגיבור המספר, מתאר את חייו בברית־המועצות, את מחנות־הריכוז שבהם שהה, שוהר קטעים משיבתו לישראל של סוף שנות ה־60', ומנסה לשחזר את עו־למו ואת מיקומו בו.

נתן שחם מתעלם מהעובדה, כי ב־15 השנים האחרונות ראו־אור ספרים מעו־לים, המתארים את שחיקת הפרט בברית־המועצות בימי סטאלין ויורשיו. לאורך כל עצם אל עצמו דומה ששחם רוצה ללכת בעיקבותיהם של **אלכסנדר סולז'־ניצין, נאדז'דה מאנדלשטאם, אג־דריי סיניאבסקי, אלכסנדר זינו־ביב, אדוארד קוזניצוב, אלכסנדר אקסיונוב, וולאדימיר מקסימוב וויקטור יירופייב**, שהקדישו חייהם לבחינה ספרותית־תיעודית של עולם זה. שחם המשתמש בתיאורים של סופרים אלה, על עולם שבו לא חי מעודו — למעט תקופת הריאליזם־הסוציאליסטי שלו, כאשר מפ"ם ההיסטורית נהתה אחרי ברית־המועצות — בצירוף סיטואציה ספ־רותית, אשר דומה כאילו נלקחה מתוך עדותו של **יהודה ורטמן** — אחד המש־תתפים בעמוד האש, איש גדוד־העבודה שירד אחרי הקרע בגדוד לברית־המוע־צות. דמות זו מהולה בדמויות נוספות, כמו זו של **יהושע ברגר־ברזילי**, איש הקומינטרן, לשעבר, אשר נשחק כיהודי מתחת למכבש המהפכה־העולמית.

הנוסחה של שלילת חירויות־הפרט ב־ברית־המועצות בצירוף „חוזר בתשובה“ מהחסידות לברית־המועצות, בלולה בסיפ־רו של שחם בתמיסה מימית של החיים הישראליים בשנות ה־70', בתיאורים הנק־ראים כלקוחים מתוך כרזות מישרד־התיי־רות הישראלי.

גיבור־המספר של שחם קשר את חייו בפלשתינה של שנות ה־20', ובברית־המו־עצות של שנות ה־30', בשתי נשים ש־הביאו לו ולדות לעולם. יחסיו של הגי־בור־המספר עם נשותיו מהווים מסכת חד־מימדית וסטרילית, שבמהלך תיאורה חו־שף שחם את אי־יכולתו להתמודד עם נו־שא ספרותי פשוט ביותר, כמו יחסי גבר־אשה.

בתוך המיסגרת הספרותית שבנה שחם לסיפרו, נוסף מרכיב עקר נוסף — אי־האמינות התיאורית. לשון־המספר, אותו גיבור אשר חי בארץ בשנות ה־20', והע־ביר 30 שנות סבל בברית־המועצות, זהה ללשון פוליטיקאים ישראליים חניכי ה־שמאל והתנועה הקיבוצית.

מעלתו היחידה של עצם אל עצמו היא בכך שהוא נקרא כאילו היה סאטירה יש־ראלית. משעשע מאוד הוא השימוש ה־גדוש בטרמינולוגיה של מפ"ם והשומר־הצעיר בשנות ה־40' וה־50', בביטויים כמו: „להילחם במיפלצת הפשיסטית...“

למשתתפים שונים בספר מדביק שחם מיני־היסטוריות, המתיימרות לומר את הכל, אך אומרות מאומה („אך ורה אירה אשה קרדית או מרירה. תמיד היתה פעל־תנית ויעילה. כזמן מילחמת־העצמאות ניהלה בית־נכים של הפלמ"ח. אחר־כך הדריכה כמשכיי עולים, לימדה עברית, הרעישה עולמות שאין מבינים את מצו־קתם...“)

מאפיין־חולשה בולט בעצם אל עצמו הוא אי־יכולת התיאור של מנדל אלקינד — מחולל הפיולוג בגדוד־העבודה. אם היתה נופלת דמותו לידיו של סופר־מיקצועי, הוא היה עשוי להפיק ממנה פנינים.

באחד מנסיונותיו של שחם להתמודד עם ההיסטוריה הארץ־ישראלית של ראשית שנות ה־20', הוא מנסה לתאר את אנשי ביתגיה, שאליה מגיע גיבורו: „היה אביב עז־צמיחה ואני פילסתי לי דרך אל ה־מחנה בשדרה של קוצים גבוהים מקומת אדם. הייתי לכוש כפיה ושבריה כחגו־רתי. זוג ישב על סלע, מחוץ למחנה, והופעתי החרידה אותם. חמלתי על ה־כחור, שעצמותיו רחפו מפחד ובידו הרו־עדת החזיק אבן. ידיד, צעקתי להם. הנהרה שהאירה את פניהם!“

במתכוון או שלא במתכוון, חושף שחם את חולשתו בנסיונו להציג את בקיאות גיבורו־המספר בשירה הסובייטית שלאחר־המהפכה. בנסיון זה, שבמהלכו הוא משבץ קיטעי־שירה, הוא מצטט אותם מתוך הקובץ שירת רוסיה, אותה אנתולוגיה אשר עיצבה את עולמו השירי של דור סופרי הפלמ"ח — פרט המעיד על חולשה ספ־רותית מדהימה. את נסיונות הציפוי השי־ריים של סיפרו ליקט שחם ממקורות מידע כמו סיפרה של **נאדז'ה מאנדלשטאם** על בעלה המשורר, והוא כותב: „אפילו אוסיפ מאנדלשטאם, משורר דגול שלא ניחן באומץ־לב גופני מיוחד־במינו וברגע של אמת ממורף כתב שיר על בעל האצ־בעות השמנות, כתב גם שיר תהילה לתעלה הלבנה, אשר בה ניספו מאות אלפים...“ ואפילו בתיאור זה, אשר סותם יותר מאשר מפענח (מניין לקורא לדעת כי בעל האצבעות השמנות הינו **יוסף סטאלין**?), הוא מכשיל את אומנותו כמחבר.

עצם אל עצמו אינו ספר מכאן (מישׂ־ראל) וגם לא משם (ברית־המועצות). כישׂ־לונו הוא ברדידות התיאור של הכאן, ובשטיחות של הצגת השם. את החלל ה־תיאורי, שבו היה צריך להיבנות המתח־הספרותי, משבץ שחם בהברקות ממעלה שנייה, כמו: „וקני הדורות הקודמים היו נוסעים לארץ־ישראל להיאסף אל אבו־תיהם ואתה נוסע להיאסף אל בניך...“

עובדה אחרת, הבולטת בספר, היא אי־היכולת להתמודד עם דמותו ועולמו של היהודי הגלותי המיזרח־אירופי, אותו יהו־די מרכסיסט ומתקן־עולם, ששחם מתיימר לתאר בסיפרו את תהיותיו, פיצוליו, עלייּ־תו ושקיעתו.

מבלי להתכוון מביא שחם בסיפרו

סופר שחם
מהגרועים שבסופרי הריאליזם הסוציאליסטי

הערה, אשר דומה כי היא הולמת את סיפרו. ההערה מתייחסת לאופן גדישת דיברי המספר בהערות שונות, בעלות משמעויות או רמיזות פוליטיות: „מלי־צות נפוחות מעין אלה היו שמים בפי הנפש הפועלת הגרועים שבסופרי הרי־אליזם הסוציאליסטי בתקופתו הקודרת ביותר...“ וזאת מבלי להזכיר, כי שחם היה אחד מראשי נושאי־הדגל של הסיפ־רות הריאליסטית־סוציאליסטית בישראל של שנות ה־50', כאן, בעצם אל עצמו, מעניק שחם את שירותי הריאליזם הסוציא־ליסטי הטבועים בדמו לשירות „הממ־לכתיות הישראלית“ — דבר המעלה חיוך על שיפתי הקורא.

לסיכום, סיפרו החדש של שחם מהווה עוד חוליה בשרשרת ארוכה של ספרים, שאותם חיברו בני „דור סופרי הפלמ"ח“ מאז התדלדל עבורם נושא מילחמת־העצ־מאות ועד עצם היום הזה. שרשרת ארוכה זו מאופיינת ביצירותיהם של שחם, **אהרון מגד, משה שמיר** ואחרים. הם נהנים מספק הכישרון הספרותי, אך מבזי־בזים אותו ביצירת ספרים סינטטיים, ללא כל קשר למציאות הספרותית הישראלית.

נתן שחם הוא אחד מנושאי אותו תת־זרם ספרותי שקשר את עיניו בעניבות שובריות, ומסרב להתמודד עם האמת ב־מערומיה בכל דרך ספרותית שהיא. עצם אל עצמו, הוא עוד אבן־דרך, בדרך־לא־דרך ספרותית זו, המייצגת תיסמונת עקרות של דור ספרותי שלם. חבל רק שמנויי הספריה לעם של עובד נאל־צים לקבל ספרים כאלה, בין הספרים האחרים שבסידרה זו, שהם לעיתים ממי־טב הספרות העולמית.

---

* מתוך כה אמר שטיינמן, מאת מאיר ינאי, הוצאת אלף.

** נתן שחם — עצם אל עצמו; הו־צאת הספריה לעם, עם־עובד; 370 עמודים (כריכה דכה).

החוויה הישראלית

חומיניי של „ילדי טהרן“

בדיחה אכזרית, הנפוצה בשנה האחרו־נה בקרב חוגים סופרותיים בתל־אביב, מספרת כי „האיית־אללה חומייני עשוי לתבוע ממשלת־ישראל להחזיר לאיראן את 'ילדי טהרן'.“

בדיחה זו מסופרת מאחורי גבו של **בנציון** (ילדי הצל) **תומר**, יו"ר הת־אחדות סופרי ישראל, אירגון־הגג של הסופרים המחברים בארץ בלשונות לעז ועברית (אירגון מלאכותי, שנוסד לפני כמה שנים על־ידי אגודת הסופרים, כתח־ליף לאיגוד מיקצועי של כותבים).

תומר, אשר עלה ארצה עם ילדי־טהרן בפרוץ מילחמת העולם השנייה, נחשב למייצגו של זרם כתיבה גלותי, שבשנים האחרונות התבצר לו רעמדות־כוח ב־מימסד הספרותי בארץ (ולא בספרות הישראלית גופא).

תוארו של תומר כיו"ר התאחדות סופרי ישראל, העניק לו שתי מתנות. האחת: עמדת־כוח ייצוגית (ומפרנסת בכבוד) ל־זרם הלא־ישראלי בספרותנו. והשנייה: כינוי חדש, שבו זכה מפי כמה מצעירי השירה העברית — „חומייני“.

עסקן־ספרות תומר
אחד מוצל מייצג גזענות

מינויו של תומר כיו"ר התאחדות הסופ־רים היה הצבת אדם בעל רפלכס־מותנה של שילטון, ומגמות תרבותיות וספרותיות שליליות, כפטרון לאנשים יוצרים. הוא שולט באירגון שקם מסיבות גזעניות מוב־הקות — מטרתו האחת והיחידה היא למנוע את כניסתם של סופרים ער־ביים־ישראליים לאגודת הסופרים (יש לז־כור שעל רקע המחלוקת בעניין זה פרשו מאגודת־הסופרים מחברים כעמוס עוז, יורם קניוק ואחרים, וכמה מהדמויות ה־בולטות והצעירות בספרות הישראלית מסר־בות להיכנס כחברים לאגודה זו).

בנציון תומר הוא שומר טהר־הגזע של הספרות העברית, והכינוי שהודבק לו תואם את צרות־העין, החד־מימדיות וה־גזענות לשמה, שאותן הוא מייצג. צחוק הגורל הוא, שאדם, אשר הובא בנעוריו ארצה ממיזרח־אירופה, דרך טהרן, כאוד מוצל של עם שהיה גדול הקורבנות לגזי־ענות, הופך במדינת ניצולי־הגזענות למייצג של אגודה גזענית. לכל מה שמייצג בנ־ציון תומר כיום יותר משותף עם החומיי־ניזם, מאשר עם נצח הספרות העברית.

שירה

כתר תימן

התרבות הישראלית אשר היתה שקודה זה למעלה משנות־דור על העתקה וחי־

קוי מתרבויות אירופאיות, לוקה בעיוורון בכל הנוגע לשורשי התרבות שלה עצמה.

קובץ צנום מאת **יהודה רצהבי**, ש־ראה־אור באחרונה תחת הכותרת מזמרת תימן *, מביא 24 שירים תימניים, שהם השירה העברית במיטבה. שירי הקובץ הינם שירה צרופה; שהפכה במהלך־השנים אחד מאבני־הפינה של הזמר הישראלי.

גורלה של שירת תימן, שבסיסה והאבן־שתייה שלה היה **ר' שלום שבזי (הרש"ש)** דומה לשירת־ספרד בימי־הביניים — תשתית שירית מילולית, ש־עליה חוברו במרוצת־הדורות נעימות ש־הפכו אותה לפופולארית.

אחד מהמעולים והידועים שבשירי קובץ זה, אשר נשתרשו גם בתרבות הישראלית, הוא שירו של ר' שלום שבזי אהבת הדסה („**אהבת הדסה על לבבי נקשרה / ואני בתוך גולה פעמי צוללים / לו יש רשות לי אעלה אתתברה / תוך שערי ציון אשר הם נהללים...**") מיותר להזכיר בהקשר זה, כי הדסה היא דימוי שירי לארץ־ישראל. שיר נוסף של שבזי הוא אזמה בהר המור: „**אזמה בהר המור / עלי לך ובשרי / ותשיר כשיר מזמר / בניגון ליוצרי / ותצמח ארי גיבור...**"

שיר מעולה של מחבר אחר הוא אלוהים אשאלה מאת **יוסף בן ישראל**: „**אלוהים אשאלה יוצר מאורים / יגלה קץ עדתי הפזורים / ויקבץ לתוך ציון משמחה / ונהיה שם ככל מעוך חברים...**" גם השיר ספרי תמה מאת **סעדיה בן־עמרם**: „**ספרי תמה תמימה / ספרי נגיל בתימה / בת מלכים החכמה / אן מקומך ספרי לי...**" מעיד על העוצמה השירית התמציתית של שירה ייחודית זו, אשר אינה זוכה עדיין לכבוד הראוי לה בקלסיקה של השירה העברית.

את כתר שירת תימן שבקובץ מזמרת תימן מלווים תדפיסים מתוך דיוואנים תי־מנים **, בעלי טיפוגראפיה ייחודית, אשר עברו מאב לבן, ושימרו את מילות ה־שירים.

קובץ זה נועד לאוהבי השירה העב־רית, האות והצליל שבה, ולא רק כספר מומלץ להוראת ספרות יהודי המיזרח, ככתוב על העטיפה האחורית.

* יהודה רצהבי — **מזמרת תימן**; הו־צאת הקיבוץ המאוחד; 71 עמודים (כרי־כה רכה).

** דיוואן — בפי הערבים תחילה שם של רשימת חשבונות המדינות וכיו"ב. לאחר מזה שם של קובץ שירי משורר אחד סדור תכופות בסדר אלפביתי.

אמנות

גומבריך

סיפרו של **א.ה. גומבריך** קורות האמנות * ראה אור במהדורה מחודשת ומורחבת בעברית. ספר זה, שבמהדורתו החדשה הוא גם אלבום מהודר, מקיף 100 תמונות צבעוניות ו־298 תמונות ב־שחור־לבן, אשר מנסים להעניק לקורא בו מימד חזותי של תולדות האמנות.

קורות האמנות מגולל, בנוסח תמציתי ועניני, את סיפורה של האמנות מראֹ־שיתה ועד לאמנות הנסיונית של המאה ה־20. פרקיו משרטטים את האמנויות ה־פרימיטיביות באמריקה הקדומה, במצ־ריים, בארם־נהריים, בכרתים, דרך אמנות יוון, רומי וביזנץ, אמנות־האיסלאם ואמנות־סין. האמנות הנוצרית של ימי־הביניים מיוצגת בספר בסידרת פרקים, המוליכים את המעיין על ראשית ימי הרנסאנס באי־טליה, אמנות ארצות־השפלה וגרמניה של ראשית המאה ה־16, המאות ה־17 וה־18 באירופה, המאה שעברה וימי ראשיתה של האמנות המודרנית.

סיפרו של גומבריך הוא אחד הספרים המקיפים ביותר על אמנות אשר ראֹ־אור בעברית. הדפסת צילומי יצירות־האמנות לדורותיהם בספר זה היא מעולה, בהירה ובעלת איכויות חזותיות, ויש בכוחן להע־ניק למעיין בספר את המימד החזותי של קורות האמנות.

בסופו של הספר מצוייה דיאגרמה המצי־גה פרספקטיבה של אלפי שנים — 3000 לפסה"נ — 2000 לסה"נ, את סיפור דרכה של האמנות מאז ימי האמנות השומרית, וכלה באכספרסיוניזם המופשט. גם מפתח שמות ועניינים, המופיע בסופו של הספר, יכול להיות לעזר רב לקורא.

* א.ה. גומבריך — **קורות האמנות**; נוסח עברי: חיים עדיני (עמ' 7—152) וחנוך קלעי (עמ' 153—435); הוצאת עם עובד; 435 עמודים (כריכה קשה + רפ־רודוקציות בשחור־לבן ובצבע).

מדע בידיוני

זמן עתיד עבר

סיפרות המדע־בידיוני נחשבת למתוֹ־כמת ורבת־הפעלולים שבכל הספרויות. אחד התיחכומים המעולים שבז'אנר ספ־רותי זה הוא סיפרו של **פיליפ חוזה פארמר** לך אל גופותיך הפזורים *, שראֹה־אור באחרונה בנוסח עברי.

לך אל גופותיך הפזורים נפתח בתיאור מזוויע של בתים הנעים בתוך חלל דחוס, ומיפגש עם אלוהים, המתואר: „**אלוהים ניצב עליו בשכבו על העשב לצד המים הזורמים והערבות הבוכיות. הוא שכב קרוע־עיניים ותלוש כתינוק שאך זה נו־לד. אלוהים נקף לו בצלעותיו בקצה של מטה מתכת. אלוהים היה גבר בעל קומה בגיל העמידה. היה לו זקן ארוך, שחור ומתפצל לשניים, ולכרש היה כבגדי יום־טוב של אנגלי מאצי המעלה מן השנה ה־53 למלכות הוד רוממותה המלכה ויק־טוריה...**"

העילה לתיאור זה של האלוהים, הוא **ריצ'ארד פראנסים ברטון** **, גיבורו של הספר, וגיבורו של המין־האנושי, כפי שמציגו המחבר. ברטון מגיע בעטייה של תחיית־מתים משונה, העומדת להתרחש ב־עתיד, למרכזה של דרמה, הבוחנת בחינה מחודשת את המין־האנושי.

ברטון האגדי מתעורר לתחיית־המתים שלו, ומקבץ סביבו קבוצה של ילדי החייאה, בני תקופות שונות, החל מאחד מהתקופה הניאנדרטאלית וכלה בבני המאה עשרים. לפתע: „**אשה קרבה אליהם. גובהה היה ממוצע, גיזרת גופה נהדרת ופניה היו יפים להפליא לו היו מקפים שיער. עיניה היו גדולות וכהות...**" היא מציגה עצמה לפני ברטון: „**אליס פלונס לידל הארגריבס**" הלא היא אותה ילדה מעליסה בארץ הפלאות (או ליתר דיוק הילדה שלה סופר סיפור עליסה).

משחזור התהליך שהביאם לאן שהביאם, לחופי נהר ענק ומוזר, מספר אחד מבני החבורה: „**הלוויין של טאו הפיין קרינה שהפילה חללים בקרב בני־האדם, בפתאֹ־מיות וללא שלבי ביניים. הדבר האחרון ששמעתי היה, שארצות־הברית, אנגליה, רוסיה, סין, צרפת וישראל שולחות כולן ראקטות לעצור את הלוויין, לפוצץ אותו...**"

בניגוד למרבית ספרי המדע־בידיוני, ש־הינם חד־מימדיים וגיבוריהם מוגבלים בתי־אורם, ריגשותיהם וחחושותיהם, בלך אל גופותיך הפזורים יש תלת־מימדיות תי־אורית, שמקורה כנראה בשימוש החוזר בדמויות מן העבר. כאשר ברטון, שהיה ידוע כדון־ז'ואן וכמאהב, מתנה אהבים עם אליס, היא המומה: „התרחק ממני, אי־נני רוצה לראות אותך שוב! אתה חי־ללת את כבודי, זיהמת אותי! וזאת אחרי שהבטחת לי את חסותך..." קרוב למחציתו הראשונה של הספר, כשהוא מגלה כי אשתו השמידה חלק ממיכתביו, משחזר ברטון, בעזרת ידידיו שנולדו אחרי מותו, את חייו.

בנקודה מסויימת משכנע ברטון את חבריו לבנות סירה גדולה, ולהפליג עימה בנהר, כדי להתחקות אחר כיוון זרימתו („בדיוק 415 ימים לאחר מכן, עברו ה־שייטים 24,900 פלעי־צפחות על גדתו ה־ימנית של ההר") לאורך גדות הנהר, הם הבחינו במיליוני בני־אדם שעברו את תחיית־המתים („עד כה לא ראו אשה הרה, אף לא שמעו את מיקרה הריון. היישות שהביאה אותם הנה, דאגה כנראה לעקרם...")

ספינתם הגיעה לכדי היתקלות בצי של סירות מזוייגות, שתקפו אותם, ואחרי קרב עקוב מדם הטביעו אותה. אנשי קבו־צתו של ברטון נשבו והובלו למעין מחנה־ריכוז. שם הם פוגשים בשני מנהיגים של המקום, האחד הקיסר הרומי **טוליום הוסטיליום**, והשני „**גבוה יותר, שערו היה כלונדי. את צבע עיניו קשה היה לקבוע בבירור באור הקלוש, אך מן הסתם היו כחולות, ופניו היו מוזנחים רחבים, טיפוסיים...**" חברו של ברטון, **פרינגאט** פנה אליו ואמר: „**אתה נראה כמו נרינג בצעירותו...**" והרייכסמרשל של היטלר אישר זאת, והמשיך: „**אינני כועס על רוח הלחימה הנהדרת שגילית בקרב. אני מעריך אנשים היודעים ומסוגלים להי־לחם כראוי. תמיד יש לי מקום לעוד אנ־שי־חנית, מה גם שהרגתם רבים כל־כך מאנשי...**"

אלא שברטון ואנשיו מסרבים, ופריגאט אומר לו בבוז: „**מקום מנוחתו של אפרך היה בעירית אשפה בראכאו, בגלל מה שעשית ומה שהיית. האם ברעתך לחזור על אותם מעשים נפשעים גם בעולם הזה?**" כך נשלחת החבורה למחנה־העב־דים שבמקום, בעוד אליס נלקחת בידיו של **הרמן גרינג**, על־מנת להשביע את תאוות המין שלו.

הנוף האנושי במתנה־העבדים הוא: „**שמת לב לכך, כי לפחות חצי מהעבדים הם יהודים? ישראלים בני שלהי המאה העשרים...**" אחד מהישראלים הוא: „**דוב מארגוף. מפקד לשעבר בחיל־הים הישֹ־ראלי...**" המתייחס ליהודי אחר, לא־יש־ראלי „**הוא מאיתם יהודים בני הדור**

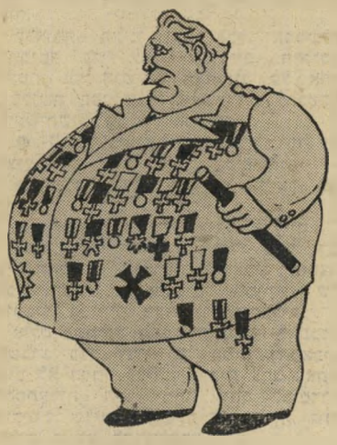

רייכסמרשל גרינג
עבדים ישראליים

הקודם, פסימיסט, בכיין. הוא מעדיף לייבב על הכותל מאשר להתייצב קוממיות ולהי־לחם כגבר..." ואותו יהודי משיב לדוב טארגוף, ואומר: „**צבר שחצן שכמותך! נלחמתי! הרגתי! ואינני בכיין! מה אתה עושה עכשיו, לוחם אמיץ שכמותך? כלום אינך עבד כאן בדיוק כמו כולנו?**"

בשלב מתקדם יותר מזמין גרינג שוב את ברטון למעונו, ומציע לו הצעות חוזֹ־רות להצטרף לשורותיו. תשובתו של בר־טון היא: „**לא אעמוד לפקודתו של גבר האוהב נשים. יתר על כן, אני רוכש כבוד לישראלים. טוב בעיני להיות עבד עימם מבן־חורין איתך.**" עד מהרה נער־כת התקוממות העבדים בראשותם של בר־טון וטראגוף, שבמהלכה „**ברטון התרומם ועמד, שלף את החנית ונעץ אותה בבט־נו השמנה של האיש. גרינג ניסה לשבת, אך נפל אחורנית ומת...**"

לאחר הצלחת המרידה מקימים העב־דים המורדים ממשלה זמנית עם ועדֹ־פועל. אליס מגלה את אהבתה לברטון, אלא שברטון ההרפתקן יוצא למסע בעיקֹ־בות סוד המתרחש לאורכו של נהר ענק זה, כאשר הוא מנסה לפענח את מש־מעות תחיית־המתים המוזרה הזאת („**רי־צ'ארד פראנסים ברטון, הצליין והנווד ה־נצחי, נכסף לכבוש את חומתיה של ה־צפחת הגדולה. הוא יחשוף את סוד התחייה זאת סודו של הכוכב הזה...**") במסעו ממשיך ברטון בהרפתקות מלהֹי־בות, שבמהלכן הוא פוגש שנית את גרינג ושב והורג אותו, ועובר סידרה של חוויות, אשר מוטב שהקורא יגלה בעצמו.

לך אל גופותיך הפזורים הוא מן המעולים שבספרי המדע־הבידיוני שתורֹ־גמו עד כה לעברית, אלא שהתרגום ה־לקוי ומשולל הדמיון, בצד אותיות הדפוס הבלתי נוחות, פוגמים ברצף ובהנאת ה־קריאה.

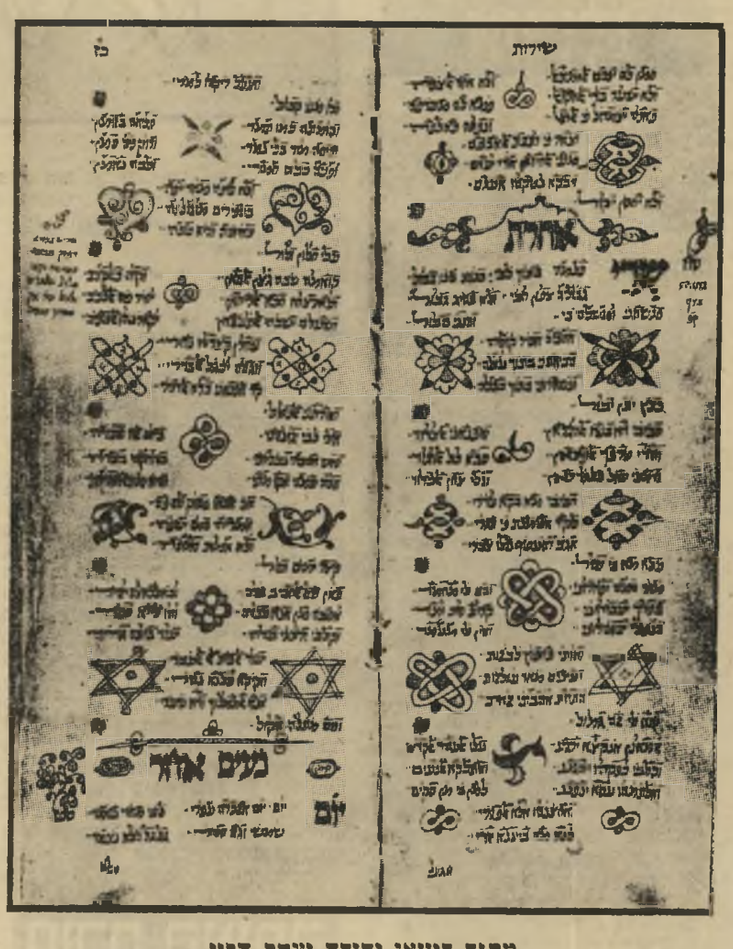

מתוך דיוואן יהודה יצחק הכוי
דיוואנים תימניים בעלי טיפוגרפיה ייחודית

מאת דן פומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 1006
תאריך: 23.1.1957

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, גולל בכתבת־שער מרגשת את סיפורו המעוות של רס"ר חיים שימחון, שהאשים ושפט כרוצחה של מירה ארצי, ושוחרר מהכלא אחרי שקיבל זריקת־אמת. וידויו של שימחון בא תחת הכותרת „לא רצחתי את מירה ארצי!"

מערכת „העולם הזה" תחת הכותרת „קשה להיות ג'ינג'י", מישאל מיוחד בהצגת־התיאטרון „פרנסוא ראש גזר", שנערכה לכבודם של אדומי־השיער בישראל. מדור המוסיקה הספיד את המאסטרו ארתורו טוסקאניני, מי שניצח על הקונצרט הראשון של התזמורת הפילהרמונית הארץ־ישראלית.

בשער הגליון: רס"ר חיים שימחון, ששוחרר מהכלא אחרי שקיבל חנינה מיוחדת.

שימחי־כיבוש מול תוספת־יוקר ✶ מילחמת בן־גוריון במשה שרת ✶ הכובע של עמוס בן־גוריון

העם

תמאה או טיראן

מנהיג גרמני העמיד בשעתו את עמו לפני הבחירה: חמאה או תותחים. לפני ישראל עמדה, השבוע, בחירה אכזרית לא פחות: חמאה או טיראן, חמאה או עזה.

לכאורה, הבינו זאת הכל. הממשלה התכנסה עוד לפני שבועיים, החליטה לעמוד עד הנשימה האחרונה על אחד משלושת הפיתרונות האפשריים להבטחת חופש־השיט במיצר המריבה:

● המשך כיבושו בידי צה"ל, יחד עם רצועת־חוף צרה לאורך המיפרץ.

● הצבת הצבא הגרוזני במיצר, עד להחזרת השלום במרחב.

● ערובות ממשיות מצד מצריים.

מנהיגי כל המיפלגות חזרו בקול רם על החלטתם הנחושה להיאבק. האוצר הכין תקציב אלטרנטיבי, למיקרה של עונשים חמורים מצד ארצות־הברית.

אולם כשהיתה הממשלה צריכה להתכנס השבוע כדי לדון על המשך המאבק, שוב לא דמתה לכיתה קרבית ערב צאתה להסתערות. היא דמתה יותר למיסדר־חולים: שליש הממשלה היה חולה, שני שליש שוטט בחוץ־לארץ.

הנמר והחתול. לא היה זה הסימן היחיד לכך שנמר ההתנגדות עלול ליהפך בכל רגע לחתול־בית. מסוכנים יותר היו הרמזים, שנשמעו בגלוי, כי הפגנת התנגדות (והמצוקה הכלכלית שתבוא בעיקבותיה) נועדו בעיקר לצרכים פנימיים מפוקפקים ביותר. המועצה הכלכלית העליונה, שהיתה צריכה לקבוע תוכנית־חירום כלכלית, עסקה בעניינים של מה בכך, בגלל מחלת השר פרץ נפתלי.

הרמז הגלוי הראשון בא מצד הארץ — שמאז יום היווסדו היה תמיד בחיל־החלוץ של כל נסיגה לאומית — שהמליץ לפתע, במאמר ראשי, על התנגדות עקשנית. הוא גם אמר בפה מלא מדוע: לדעתו אפשר רק ברגעים של מתיחות לאומית עליונה לשכנע את הפועלים להוריד את רמת־המחיה. לכן כדאי להתעקש מעט, עד להורדת השכר.

דעות דומות הושמעו בקול נמוך יותר גם בכמה מחוגי מפא"י, הקרובים לדויד בן־גוריון וללוי אשכול. לבסוף לא היה ברור עוד אם כדאי להתנגד לדעת העולם למען חופש השיט, אפילו במחיר של ירידת רמת־המחיה — או שכדאי לתגן על חופש־השיט כדי להוריד את רמת־המחיה, אפילו במחיר של הרגזת העולם.

התוצאה היתה מחוייבת המציאות הפוליטית. אחרי כמה עקיצות מצד שמאל, הכריז מנהיג האיגוד המקצועי, אהרון בקר, כי הפועלים ידרשו את תוספת השכר — טיראן או לא טיראן.

השעה היפה ביותר. אילו היתה הממשלה מתכוננת ברצינות למאבק היסטורי לחיים או למוות, שיחולל מהפכה בחייו הפרטיים של כל אדם בישראל, היתה מן הסתם נוהגת אחרת. ראש־הממשלה היה מתייצב לפני העם בשידור דרמאטי, ומעמיד אותו על הסכנות והקורבנות הדרושים, בדומה לנאומו ההיסטורי של וינסטון צ'רצ'יל, ערב הקרב על בריטניה: „נתנהג כך שאם תתקיים המדינה עוד אלף שנים, יגידו הדורות הבאים: זו היתה שעתם הנאה ביותר..."

אם לא היתה נכונות כזאת, הרי כל הדיבורים על התנהגות־עד־הסוף היו פשע פוליטי. ברמה העליונה של מדיניות בינלאומית מסוכן מאוד לשחק בבלוף. כי אם ייסוג צה"ל לבסוף — למרות כל ההחלטות החגיגיות — תמורת כמה מלים סתמיות של עצרת האו"ם על חופש השיט, עלולים גדולי העולם לחשוב שאפשר באותם אמצעים להזיז את צה"ל גם אל מעבר לגבולות־המדינה, לכל קו חדש שימצא חן בעיניהם.

בלוח השחמט של המרחב, צה"ל עודנו המלכה. מסוכן מאוד להזיזו אנה ואנה ללא תוכנית רצינית.

מפלגות

הסוס חמת

לדעת האנגלים אין דוגמה טובה יותר לחוסר־תכלית מאשר „להצליף בשוט על סוס מת." אולם דויד בן־גוריון לא הסכים לדיעה זו. אף כי לדעת רוב הפרשנים נגמרה הקאריירה הפוליטית של משה שרת לעולמי עד, אין ראש־הממשלה שוכח להלום בקודמו בכל הזדמנות אפשרית.

השבוע במר בן־גוריון לצורך זה בקהל שהיה בעבר ידוע כמיבצר השרתיים ב־מפא"י — „איחוד הקבוצות והקיבוצים". אמר בן־גוריון בלעג בגיבעת־חיים: „עם כניסת גולדה מאיר למישרד־החוץ ספקה הפעולה המדינית מלהתנהל על־פי השיגרה, הפרוטוקול והצינורות המקובלים..." הוסיף בן־גוריון בנימה ארסית עוד יותר: „גולדה בוודאי לא תיראה זאת בעין רעה אם אגיד, שהחבר שקדם לה בתפקיד הנוכחי היה יותר מלומד ומנוסה ממנה. אולם לגולדה היה יתרון אחד: לא היה לה כל נסיון במישרד־החוץ..."

היה זה אופייני, כי בכל הקהל הרב שהאזין לנאום לא קם איש אחד כדי להגן על האדם שהיה, עד לפני שנה, אלילו של אותו קהל. בכל המדינה נשארו רק שני גורמים ששמרו אמונים לשרת: פקידות מישרד־החוץ ושני היומונים הארץ ודבר, שניסו גם השבוע להעלים את ההתנפלות האכזרית של בן־גוריון.

כצד זכשמש. ייתכן כי דויד בן־גוריון לא האמין כי הסוס מת. ערב מיבצע סיני דאג בן־גוריון כי שרת יהיה רחוק מן הארץ ביום הגדול. החשבון היה פשוט: בן־גוריון ומישמר־החצר שלו — אנשי קבוצת המנהלים — היו בטוחים כי המיבצע יהפוך אותם לגיבורי ההיסטוריה העברית. הם רצו להפגין קבל־עם כי לשרת אין שום חלק בזוהר זה.

לרוע המזל, קרה כמעט ההיפך המוחלט. מיבצע סיני נראה ככישלון פוליטי חרוץ, שהטיל צל על כל מתכנניו הפוליטיים. דווקא משה שרת, שהשתזף אותה שעה בשמש האסיאתית, וחסר כל ידיעה מוקדמת על המיבצע, היה נקי מכל רבב.

לכן נקט השבוע בן־גוריון בפעולה קיצונית. כאשר ביקש משה שרת לנסוע לארצות־הברית ואף הודיע על־כך ברבים, אסר בן־גוריון בפירשו את הנסיעה. הטענה: אדם המתנגד למדיניות הממשלה, אינו יכול להסביר אותה בניכר.

חורה האומה

אין מקום

בהזמנה היה כתוב: „פגישה דחופה של הורים שכולים וקרובי־משפחה בדבר בירור בעיית העברת חללי מיבצע סיני למנוחת עולמים." מקום הפגישה: אולם התרבות, רח' הירקון 91, תל־אביב. המועד: ערב ט"ו בשבט.

כשבאו ההורים הם גוכחו לדעת כי האולם תפוס. הם הופנו באדיבות לחדר קטן בחצר תיבת נוח השכנה.

„חשבנו שיבואו 80 איש," התנצל אחד המארגנים מאגף הנצחת־החייל של מישרד־הביטחון, שסבר כנראה כי רוב ההורים לא יטריחו את עצמם לבוא לפגישה הנוגעת להעברת גופות בניהם, שנפלו לפני חודשיים. מיספר הבאים: 400 איש ואשה, מכל כנפי הארץ, ביניהם בני־מעברות שהוציאו את פרוטותיהם האחרונות על דמי־הנסיעה.

בחדר שרר דוחק נורא. אשה אחת התעלפה. רוב האנשים נשאר בחוץ. בבית ויצו השכן החלה תיזמורת ג'אז לנגן מנגינת ממבו עליזה, לפני קהל חוגגים של חתונה. אחרי נסיון שווא לקיים את האסיפה בחצר, תחת כיפת השמיים, שנכשל בגלל מחסור בספסלים, הוחלט לקיים את הפגישה במועד אחר.

„כנראה שבכל תל־אביב אין אולם בשביל הקהל הזה..." אמר אחד ההורים בלעג מריר.

אנשים

● בשעת סיור שערך השבוע, פגש ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון** בבנו **עמוס**, שישב כשהוא חבוש בכובע־המישטרה שלו. שאל האב: „עמוס, למה אתה לא מסיר את הכובע?" השיב הבן: „לך יש שערות יפות; ואתה יכול לגלותן. לי אין שום סיבה מיוחדת ללכת בגילוי־ראש." כאן התערבה **פולה בן־גוריון** ואמרה: „עזוב אותו! הוא מקבל משכורת בעד זה שהוא לובש את הכובע."

● כשיצאה השבוע הרכילאית **מירה אברך** מבניין הכנסת בלוויית חברתה, אשת החברה **ריבקה זיו**, התאוננה הרכילאית: „אין לי חומר לטור שלי בעיתון!" באותו רגע התחלקה הגברת זיו, פצעה את ראשה, ונאלצה לשכב במיטה כשראשה פגוע. אז אמרה זיו לחברתה: „הנה יש לך חומר!"

● שגריר ישראל בארצות־הברית, **אבא אבן**, אחרי ההצבעה באומות־המאוחדות, שבה הוחלט ברוב גדול על נסיגה מוחלטת של ישראל משיטחי־הכיבוש: „הרבים יותר אינם בהכרח הצודקים יותר!"

● מרכז החטיבה הצעירה של מפ"ם **אפרייים רוינר***, בסיכום מיבצע סיני והערכת הצבא המצרי: „גם לטובתנו, אין להגזים בשמועות על חוסר־יכולת הלחימה של הצבא המצרי, שלום ניכרת בין אדם לאדם, ולא בין אדם לאבק־אדם."

● הממונה על הכנסות־המדינה, **זאב שרף**: „מס־הכנסה משול לחנות לבגדים מוכנים — הוא אינו תפור לפי מידה."

● הפיזמונאי **ידידיה (ידידי) מנור**, על הספור **אילעזר שמיינמן**: „שטיינמן מחלק את קוראיו לשני סוגים — אלה שקוראים את הכותרות, ואלה שגם את זה אינם קוראים."

● המשורר **חיים גורי**, בשורת עצות כיצד לטפל באורחים מחוץ־לארץ, הבאים לסייר בישראל: „אל תתפעל מעצמך בפניו של האורח, תן לו להתפעל ממך בעצמו."

* כיום יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים.

חדשות צבר

מדור חדש ב**העולם הזה** של הקריקטוריסט שימעון צבר, שעבר לשבועון ממערכת **הארץ**. בקריקטורה זו מתייחס צבר להתעלמות של הישראלים מהלחץ האמריקאי, שהופעל לשם זירוז הנסיגה מסיני.

כל טלויזיות נורדמנדה - אמקור
ערוכות עתה
לקליטת שידורי לווינים
וכבלים.

נורדמנדה מקדימה
את כל האחרות בהרבה שנות צבע.

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

להשיג בחנויות אמפא וסוחרים מורשים.

NORDMENDE

אמקור – טוב להיות בבית.

יש פינוק מיוחד נגד קשקשים.

Target Adv.

פינוק +N
לשיער מטופח, ריחני ונקי מקשקשים.

בעית הקשקשים היא בעיה לא נעימה ולא אסתטית. בחורף היא מורגשת במיוחד. היום יש לבעיה זו פתרון יעיל, פשוט ונוח המתאים לכל סוגי השיער. פינוק +N.

פינוק +N לטיפול בקשקשים פותח לאחר שנים רבות של מחקר וניסוי. הוא מטפל בבעיה לכל שלביה. הוא מנקה ביסודיות ובעדינות את עור הקרקפת. במקביל מטפלים החומרים האנטי־מיקרוביאליים שבו בשורש הבעיה ומונעים הופעת הקשקשים מחדש. כל זאת תוך דאגה לשיער מטופח וריחני.

שמפו נגד קשקשים חייב להיות יסודי ויעיל. הוא לא חייב להיות יקר. זהו יתרון נוסף של פינוק +N שאיכותו מתחרה בהצלחה בתכשירים מסוגו בעולם כולו.

יש פינוק מיוחד לטיפול בקשקשים. פינוק +N. כדאי לנסות אותו.

מי לא זקוק לטיפה של פינוק?

*יצור עיר ודמנר כמדיקלים בע"מ. להשיג בחנויות המובחרות ובבתי מרקחת.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבורסה

הדרך הבטוחה: מניות „זוגיות"

היה שבוע מעניין? היה. מי שמפקפק, יתכבד ויבוא כל יום בשעה אחת בצהריים, חמש פעמים בשבוע, ויחוש את המתחולל בבורסה.

זה היה שבוע שבתחילתו, המשך החגיגה של הצמודים ואחריתו מכה מתחת לחגורה של הבנקים. כשבנק־ישראל התחיל למכור צמודים במאות מיליונים, כשהוא מווסת את הסחורה בעליות של חצי אחוז ליום, התחילה הנהירה מהבנקים לכיוון הצמודים. אך אוי לאותה שימחה. הבנקים חיכו לצמודים בפינה. ואומנם, כבר בראשית השבוע שעבר, התחילו ניצנים ראשונים של עליות במניות הבנקים, ומייד התחילו שוב הכספים זורמים אליהם. והצמודים? שוב ירדו מגדולתם. יש אומרים שלא לאורך זמן.

השוק מתנדנד

בעגה של הבורסה, מקובל הביטוי „מגמה מעורבת", מה שקורה ביידיש עסיסית „לא לשם ולא לכאן" (נישט א'הין און נישט א'הער) כלומר, עליות וירידות בלי כיוון ברור. אחד מיועצי־הבורסה הגדיר זאת כך: „השוק מתנדנד, מחפש כיוון. יש חשש לירידות, והרבה תיקוות לעליות." וזה רבותי, הוא תיאור מדוייק למה שקרה בשבוע שעבר, וקרוב לוודאי שיקרה גם השבוע.

אני מציע לכם, כמו תמיד, לקחת טרמפ על מניות „מסומנות" של הקרנות. זה יותר בטוח ופחות מסוכן. אני מצטער שאני לא יכול לספק לכם את הרשימה המדוייקת של מניות הקרנות, אבל מפעם לפעם, אשתדל. מי שרוצה להשקיע בביטחון יחסי, ייכנס לאחת הקרנות ה„זוגיות" שהרכב נכסיהן מחציות מניות ומחציות איגרות־חוב. לכל בנק יש קרן כזו.

יש לי גם עצה למי שרוצה להכפיל את כספו. נא לזכור שזו עצה בלא תשלום, לא הצעה. המבקש להכפיל ממונו ישימנו במניות ספקולטיביות, ריואיל להמתין עד בוא התשועה (תשואה). משבאה זו, ימהר ויוציאן. כרגיל, חשוב מתי יוצאים. הרבה יותר מאשר מתי נכנסים. ונא לזכור שכפל הינו אחיו של החילוק. אמן.

מי יקפוץ מהגג של החיפאים?

כבר הזכרתי במדור זה את „הקבוצה החיפאית". ובכן, אני אוסף עכשיו חומר כדי ליצור דיוקן של החבר'ה האלה, שבראשם עומד מרצה לכלכלה באוניברסיטת־חיפה. הסיפור האחרון ש־מתהלך בין כותלי הבורסה הוא, שהם החלו לבנות בניין בן ארבע קומות. הכסף? אין בעייה. קומה ראשונה הם בונים מכספי תרו; קומה שניה מכספי התכוף; קומה שלישית מכספי טמפו וקומה רביעית מכספי אורן. יש, אומרים לי, בעייה עם הגג; מישהם יצטרכו לקפוץ משם. אף אחד לא יחכה להם על המידרכה.

ראיתם מה שקרה לפרוטארום? המניה שנמנתה עם צמרת המאכזבים של 1981 (הפסידה יותר מ־30% נומינלית; מ־377 נקודות בתחילת '81 ל־262 נקודות בסוף השנה) התחילה להראות שרירים והגיעה ל־446 נקודות בסוף השבוע. והיא עוד תעלה. כמו תמיד, גם פה יש סיפורים, והמעניין שבהם הוא זה:

משקיע אמריקאי מוכן, מטעמים הידועים לו, להשקיע 5 מיליון דולר במיפעלים אלה, כנגד 5 מיליון דולר שתשקיע הממשלה. אני לא יודע מה קרם למה — עליות השערים במניה או הסיפורים: אבל, מי שהחזיק מעמד שנה שלמה ולא מכר, יבוא על שכרו.

המסלול הכפול של עסיס

בשבוע שעבר פורסם המאזן החצי־שנתי של עסיס. הרווחים היו נמוכים במיוחד, כשלושת־רבעי מיליון שקלים. מומחים לניתוח מאזנים אמרו לי, שצריך לדעת לקרוא מאזן. אמרתי להם שאני יודע לקרוא, אבל מה, לא מבין. אמרו לי: „או, זהו העניין!" „אם תסתכל טוב־טוב במאזן, תראה שם שני מסלולים, האחד של ריבות והשני של קרקעות! אמרתי להם, אני שוב לא מבין, מה שייך ריבות לקרקעות, אמרו לי: „עוד איך שייך. כשלא מוכרים ריבות, עולה ערך הקרקעות של המיפעל. כשאין רווחים, כדאי לסגור את המיפעל ולמכור את הקרקעות שעליו הוא יושב."

נו, התחלתי לחבין: תמיד יותר טוב מסלול של קרקע מוצקה, על פני מסלול של ריבה רביקה.

קונים את הבנק!

סיפור קצרצר. הפעם איך קונים בנק. פשוט, מנחים משא־ומתן. דוגמה, אני מצלצל נניח למר ארנסט יפת, יו"ר מועצת־המנהלים של בנק־לאומי ואומר לו: מר יפת הנכבד, אני מבקש לקנות את בנק לאומי! בקצה השני של הקו מש־

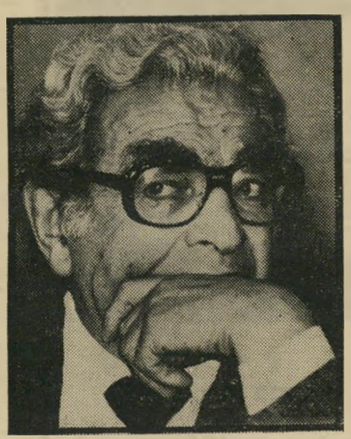

יו"ר דחצ'ין
לא מוכרים

תררת דומיה קצרה ולאחריה: „השתגעת, הבנק איננו למכירה!" למחרת מזפיעה ידיעה בעיתוני הבוקר, שבותרתה: „מתנהל משא־ומתן על קניית בל"ל." אז זה ברוזק מה שקרה עם „חכשרת ה־ישוב", שיו"ר הנהלת הסוכנות, אריה דוכצ'ין, לא חולם למכרה. אבל שם היו הקונים יותר רצי־ניים.

חג'גות בתל־אביב ובטוקיו
אבל בניו־יורק, לונדון ופארים

מסיכומים של הפדרציה של הבורסות מתברר, שישראל השיגה שיא ב־1981. עלייה ריאלית של כ־27% במניות הנסח־רות בבורסה, וזאת לעומת עליות מתו־נות או ירידות בבורסות הוותיקות.

מדד המניות בבורסה של ניו־יורק ירד ב־8%. המדד המפורסם

נשיא מיטראן
שערי המניות ירדו

של דאו ג'ונס ירד אף הוא ב־9.4 אחוזים. המומחים למיניהם צופים שנה „מעורבת" בבורסה של ניו־יורק. כפי שאומר אחד המומחים: אם שערי הריבית לא ירדו, תשכחו מעליית שערים בוול־סטריט.

בשוודיה נתקבל חוק חדש המעדיף השקעות במניות מבחינת המיסוי. מדד המניות הכללי בבורסה של סטוקהולם עלה ב־56%, והיקף העיסקות במניות שולש. בבורסה של פרנקפורט, גרמניה, מבקשים ממך שלא להזכיר את הבורסה בהקשר של שנת 1981, ובצדק. היתה זו אחת מן השנים הגרועות ביותר בבורסה זו. ביוני 1980 הרקיעו שערי המניות ב־בורסה של מילנו, איטליה, לשחקים. כ־גודל העלייה היתה גם הנפילה: המניות איבדו בתוך חמישה שבועות 43% מער־כן, והבורסה נסגרה לשלושה ימים.

בבורסה של לונדון היה נדמה תחילה שהביטחון בחוסנה של ה־כלכלה הבריטית חזר. מדד המניות של ה„פיננשל טיימס" עלה ב־תאוצה ובהאצה; אך הכחלה לא איחרה לבוא: הקריאה: למכור! למכור! תפסה עד מהרה את ה־ברוקרים. בשבועיים של ספטמבר ירדו ב־20%. בסוף השנה באה התאוששות שרשמה עלייה שנתית של 5.8% בלבד.

בורסת פארים עמדה בציפים של הסוציאליסטים, עם עלייתו לשילי־טון של הנשיא החדש מיטראן. המניות ירדו תחילה ב־30%. לא עזרו לו, לשר־האוצר הצרפתי, הק־לות שונות שהציע למשקיעים. ב־סוף השנה עמדו מניות הבורסה של פארים ב־17.4% למטה משערן בתחילת השנה.

הבורסה בטוקיו, יפאן, היתה אטרקטי־בית למשקיעים מבית ובעיקר מבחוץ. רק העליות בשערי הריבית של הדולר קיל־קלו את השורה. למרות כל אלה עלה מדד המניות בבורסה היפאנית ב־1981 בכ־9% בלבד, כאשר הסיכויים לשנה זו ורודים יותר, על־פי הערכתו של מומ־חה יפאני לשוק ההון המקומי.

הבורסה של יוהנסבורג, דרום־אפריקה, סבלה בעיקר בשל ירידת מחירי הזהב. מדד המניות של בורסה זו נפל ל־692 נקודות בסוף השנה, כאשר בתחילתה הוא עמד על 763 נקודות.

באוסטרליה קרה דבר מעניין. למרות שבכל העולם עלו מניות המחצבים, ב־בורסה של סידני הן ירדו. המדד הכללי של המניות ירד לקראת סוף השנה ב־16.8 אחוזים ואין נראים סיכויים לשיפור בעתיד הקרוב.

המשקיעים בבורסה של הונג־קונג סב־רו, שהחגיגה בשערי המניות תימשך לעד. לא כך קרה. אחרי שנרשמה שם עלייה של 70% ב־1980, סברו רוב המשקיעים שהעליות בשערי המניות יחזרו על עצמן גם השנה — וזה לא קרה. עליות חדות בשערי הריבית וגירעון מיסחרי גדל, גר־מו להפסדים כבדים. מדד הנג־סנג סגר את השנה בירידה של 4.6 אחוזים.

כזו היתה השנה בבורסות העולם.

מס הכנסה:

עלילות המחשב

זמן רב לא עקסנו בענייני מס. הגיע הזמן. אחד ממכרי המשמש כמנהל בחב־רה, הופתע לגלות ביום הראשון השבוע, כי חשבונות הבנק של החברה עוקלו „ללא הודעה מוקדמת", על־ידי שילטונות המס. מכרי זה ידוע כמ שמקפיד לדווח ולשלם בזמן לשלטונות המס. מיהר אל פקיד־השומה, כשתיק המס תחת שחיו ו־הוכיח לפקיד־המס, כי אכן שילם כבר לפני חודש את הסכום, שבגללו עוקלו חשבונות החברה.

הוא חשב לתומו, שיתנצלו לפניו ויסי־רו את העיקול. אלא מה? הוא אומנם שילם, אך המחשב לא קלט, וכל זמן ש־הגולם לא קלט, אין הוכחה לתשלום. אלא מה, מכיוון שכבר היה שם, התברר לו לפתע, שעל־פי המחשב הוא חייב סכום נוסף, שעליו לא ידע כלל. למה? כי עדיין לא קיבל הודעה, אך המחשב כבר ידע.

אמר לו פקיד־המס: לבטל את העיקול אני לא יכול, כי אתה חייב מיסים.

אמר לו מכרי: „אבל הסיבה לעיקול היתה חוב ששילמתי כבר לפני חודש."

אמר לו הפקיד, „נכון, אבל זה לא חשוב, עכשיו תשלם את החוב הנוסף ש־מראה המחשב."

„אבל לא קיבלתי עדיין הודעה?"

„נכון, אבל עוד תקבל." בינתיים, אם אתה רוצה שיסירו את העיקול, תשלם את החוב שעדיין לא קיבלת עליו הודעה."

יחי המחשב ופקידי־המס שבשירותו.

פטנט ישראלי חדש

שטיח מחמם בזול

אם אתם חושבים שחדלנו לחיות איר לגויים, טעות בידכם. עובדה: שטיח שהוא גם מחמם וגם שטיח! זו המצאה ישראלית טהורה. ל־שיטת השטיח המחמם קוראים „טרמו 2000" והוא באמת המצאה, שהיא חידוש עולמי. אפילו פטנט נרשם כבר בכל המדינות המער־ביות. גם מכוני־תקנים הישראלי אישר את יעילותה.

נו, אז מה עוד צריך?

השיטה מבוססת על רשת חימום דקה וחזקה המצופה בבידוד טפלון ומוגנת נגד רטיבות ולחץ מיכני. הרשת נתונה בתוך סנדוויץ', שחלקו התחתון הוא שיכבת בידוד המונחת על הריצפה וחלקו העליון שטיח מקיר אל קיר. מה שמעניין הוא שאת השטיח מחברים לשקע שבקיר וזה עובד ומחמם. את דרגת החום אפשר לוסת באמצעות ווסת חום (טרמוסטט).

חימום חדר רגיל עולה לדברי הממציאים שקל־אחד לשעה, מחיר זול יותר מכל שיטת חימום ב־חשמל או בגז. המחיר הוא 850 שקל למטר רבוע, מחיר הכולל את ה„שטיחום" והאביזרים הניילונים והנחתו של השטיח. לדברי בעלי הפטנט, אורך החיים הצפוי של טרמו 2000 הוא 20 שנה, כפול מאורך חייו של שטיח רגיל מקיר לקיר.

במדינה

פשעים

ריקבון בלשון

האמא גוננה על בנה שנאשם באונס ורקה ברקבון בלשון.

בזרועות אמו נראה ישראל שלם קטן ושברירי, צעיר ועגום. אבל בכתב־האישום שהוגש נגדו נאמר, כי באוגוסט בשנה שעברה לקח ב־מכוניתו טרמפיסטית, הביא אותה למישעול ליד קיבוץ געש, ושם אנס אותה באלימות ואיומים. כן סופר בכתב־האישום שבדצמבר הוא שב וחזר על מעשהו זה. הוא לקח חיילת במכוניתו ונסע לכיוון נת־ניה, ובתואנות־שווא הביא גם או־תה לקיבוץ־געש, ועצר במינהרה שמתחת לכביש הראשי.

אולם עוז־רוחה של הצעירה ו־תושיה המפליאה שלה הצילו אותה מאונס. כאשר ניסה לנשקה — נשכה את לשונו ולא הירפתה עד שמשכה אותו לכביש־הראשי. לשו־נו של הצעיר אוחתה בבית־החו־לים, ושם גילו אותו חוקרי־המישׂ־טרה ועצרוהו (העולם הזה 2315).

מתוקף לנתקף. השבוע ביקש סניגורו, פרופסור דויד ליבאי, כי בית־המישפט ישחרר את הצעיר בערובה עד למישפטו, בגלל מצבו הגופני הקשה. ואילו התובעת ארו־כת־השיער, יפית ויזל, ביקשה מ־השופט דויד ולך לעצור אותו עד תום ההליכים.

מסתבר כי הצעיר השתחרר הפ־תיע גם את השוטרים הוותיקים ב־שיתוף־הפעולה שלו. כאשר נעצר

נאשם שלם ואמו
הנאנסת נשכה בלשון

ונחקר, הודה בשני המיקרים, ועוד הוסיף וסיפר פרטים שהיו ידועים רק לו. כאשר הוזמנה הצעירה ש־נאנסה באוגוסט למיסדר־זיהוי, הי־תה כה נרגשת והיסטרית עד שלא הצליחה לזהותו. אבל הוא הפך את היוצרות. היה זה הנאשם אשר זיהה את המתלוננת. הוא אמר ל־שוטרים כי הוא מכיר אותה, ו־ביקש מהם למסור לה את הת־נצלותו.

„הוא בחור טוב ואהוב על כו־לם.״ סיפר הסניגור, „כל המיקרה הוא חידה. זהו בחור מבית מצויין, אביו מנהל סניף־בנק. הוא סיים בית־ספר תיכון ועבר את בחינות הבגרות. אחר־כך התגייס לצה״ל, שירת חמישה חודשים בחרמון, עבר

עובדה!
53 זוגות נישאו לאחרונה באמצעות „רעים", כיצד?

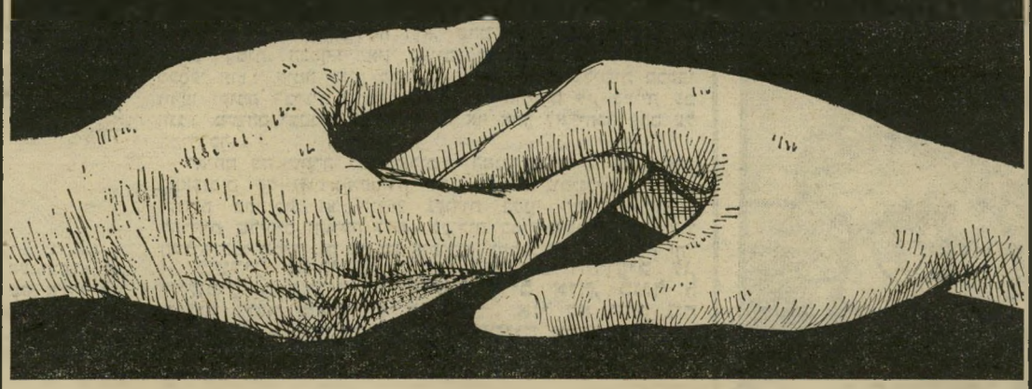

1) **זכינו במקום הראשון לעסק הנבחר 80/81 81/82**
משאל דעת קהל שנערך בחסות משרד המסחר והתעשיה, קבע בשנתיים האחרו־נות, כי „רעים" ראוי להבחר כעסק הנבחר. הקשר האישי והאמין של צוות „רעים" עם הפונים אליו הם שהכריעו. ועל־כך מודים אנו על זאמון שנתנו בנו, וממשיכים במסורת הנאמנה עלינו 20 שנה.

2) **20 שנות נסיון**
זה אומר הרבה! „רעים" המשרד בעל הכח הרציני. היחיד בארץ אשר ביכולתו להעניק שרות וטפול. והתוצאה: מספר רב של הצלחות. אנו בזה רואים את כותנו. ומה זה אומר לגביך?

3) **מחלקות מקצועיות נפרדות**
זה שונה אצלנו, אנו לא משרד לשדוכים. יש לנו צוותים מאומנים ומחלקות נפרדות לגרשמים, לבאים לקבלת יעוץ, מחלקה למתן שרות, מחלקה לדתיים ולתושבי חוץ, לרווקים, גרושים, מבוגרים ובודדים בכללותם. 3 טלפונים לשרות הפונים, 12 שעות ביממה. משרדי „רעים" ממוקמים ברחוב מרכזי ושקט עם כניסה נפרדת ובדיסקרטיות מלאה. באווירה שכזו תרגיש נוח מיד עם יצירת הקשר הראשוני אתנו.

4) **אתגר, התמדה ורצון**
השיטה והאמונה ביכולת הטמונה ב„רעים", הם שהביאו לנשואין מוצלחים. שיטה חדשנית וטבעית, ידע מצטבר ואתגר תמידי הם שעומדים לפני צוות „רעים" והם כולם שלך ובשבילך. חייי אלינו, נסה אותנו!

„רעים" תל-אביב, בן יהודה 58
285991-282932-299029

טל. 03-746480, 777075

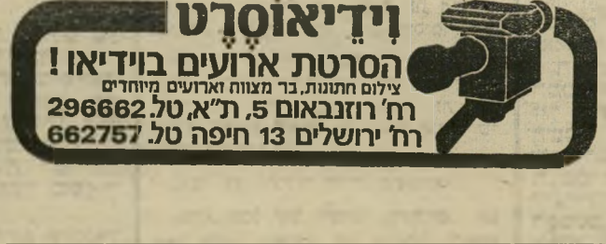

תן טרמפ לחייל

חביעה על 5 מיליון ל"י - על שימוש כוזב בשמם -

הגישה להקת „קליק" נגד השדרן גד ביטון

הפאנק נגד השדרן

עם־הבידור הישראלי אינו משופע בשערוריות. לכן, כש־מתעוררת שערוריה אחת, היא זו־כה בכותרות מרעישות.

שערוריית השבוע שייכת לידי־עה שפירסם העיתונאי יחזקאל אדירם, שלפיה תובעת להקת ה־פאנק הישראלית הקליק, אמרגן תל־אביבי בשם גד ביטון, על־סך של חמישה מיליון לירות, בטענה שפירסם מודעות כאילו עומדת ה־להקה להופיע בערב בהנחייתו, ש־עמד להתקיים בסילבסטר בהיכל־הספורט בחיפה. חברי הלהקה טענו בכתב־התביעה שלא היו דברים מ־עולם, ושבעיקבות פירסום המוד־עות, ביטל בעל בית־קולנוע ב־קריית־חיים את הופעתם בקריה יום אחד לאחרי הסילבסטר.

גד ביטון אינו ידוע כלל כאמר־גן. הוא מוכר בעולם־הבידור כ־שדרן קול־השלום וכמנחה ערבי־דיסקו. לאחרונה התפרסם כשהינ־חה את תוכניותיה של תחנת ה־טלוויזיה הפיראטית אודליה.

„אני לא אמרגן!"

ביטון שהה בעת פירסום ה־ידיעה בחופשה באילת. כדר־כם של נופשים, הוא לא קרא עיתו־נים. רק בשעת לילה מאוחרת, כש־בילה באחד הדיסקוטקים בעיר, נו־דע לו מפי חבר שהוא נתבע ל־שלם חמישה מיליון לירות.

סיפר ביטון להעולם הזה: נסעתי לבית החבר, פתחתי את העיתון ועיני חשכו: להקת קליק תובעת את גד ביטון, אמרגן תל־אביבי.

אני לא אמרגן תל־אביבי. הפסק־תי להיות אמרגן תל־אביבי. אני אישיידיו ויש לי מוניטין ועבר לבן ונקי. מעולם לא הסתבכתי ב־תביעות.

לקראת סילבסטר פנה אלי אדם אחד, שכרגע לא אנקוב בשמו, והציע לי להיכנס לשותפות במופע שיתקיים בהיכל־הספורט בחיפה. החלק שלי במופע היה להנחות ו־לארגן תחרות דיסקו. בשלב מאו־חר יותר הצטרף אלינו שותף שלי־שי. השותף הזה, שיש לו קשרים עם אמרגנים, היה אמור להשיג את כוכבי המופע. דובר על דודו דותן, אריאל זילבר, להקת תיסלאם ולהקת הקליק.

שלושה ימים לפני המופע חל קרע ביני ובין שותפי והוחלט ל־פרק את השותפות. כל אחד מאית־נו הפסיד מאות אלפי לירות על המופע שלא התקיים. אותו שותף שהיה אחראי על האמנים הודיע להם שהמופע בוטל.

אני הרגשתי מחוייבות כלפי ה־קהל החיפאי, שיש לי איתו רומן ארוך ודאגתי להרים טלפון לעיתון המקומי כלבו ולפרסם מודעה בדבר ביטול המופע.

לא בדקתי אם אומנם פורסמה מודעה כזאת. אחר־כך טילפנתי ל־קול־ישראל וביקשתי להודיע בחד־שות על ביטול המופע. הם סירבו לאשר את הידיעה בחדשות, והיפנו אותי למחלקת המודעות.

דאגתי גם לשים שלט בהיכל־הספורט, שהודיע על ביטול המו־פע. חשוב לציין שעד שלושה ימים לפני המופע לא נמכרו כרטיסים. בזה הסתיים חלקי.

אחרי שפירקתי את השותפות נסעתי להתאושש באילת, ואז תפס אותי העניין הזה עם התביעה של הקליק.

פירסומת ללהקה

הם תובעים ממני חמישה מיליון לירות? זה נשמע כמו פירסומת מצויינת ללהקה מתחי־לה. הם רק שוכחים שהם תובעים אדם רציני, הנמצא כבר חמש שנים בשוק־הבידור. אדם שתפ־קידו הוא להשמיע את תקליטיהם ברדיו.

נניח שהם אומנם נפגעו. אז מה, הם לא יכולים להרים טלפון? אני מבין שהם להקה מתחילה ושהם זקוקים לפירסום, אבל שיעשו את זה על הגב של מישהו אחר.

עד כאן דבריו של גד ביטון.

לאשר ביטנסקי, בעל חברת מור הפקות ואמרגנם של חברי להקת הקליק גירסה שונה.

סיפר ביטנסקי: מישהו צילי־צל למישרד, ולא הזדהה, ושאל אם הקליק יכולים להופיע בסיל־בסטר בחיפה. אמרנו לא, הם מופי־עים בירושלים. יותר לא שמענו ממנו.

לא ידוע לי מה בקשר לשאר ה־אמנים. אבל לקליק נגרמו נזקים עצומים מהפירסומים. הקליק לא מופיעים הרבה בחיפה. לגמרי ב־מיקרה הופיעו שבוע לפני סילבס־טר, והיו אמורים להופיע בקריית־ים ביום השישי אחרי סילבסטר. בעל־הקולנוע התקשר אלי והודיע לי שהוא מבטל את ההופעה, כי החיפאים מעדיפים לראות את ה־קליק ואת תיסלאם באותו המופע. לא הבנתי על מה הוא מדבר.

שדרן ביטון
„לא היו דברים מעולם!"

מתופף ז'אק
תביעה נגדית

הסברתי לו שהמופע הוא דמיוני, שאין מופע כזה. אך האיש בשלו. הוא ביטל את המופע, וגם סיפר כי המודעות של המופע הדמיוני הודב־קו על המודעות שלו.

אני חוזר ומדגיש: המישרד שלנו לא יצר מעולם התקשרות מכל סוג שהוא עם גד ביטון או עם אחרים בקשר למופע בהיכל־הספורט בחיפה.

לא ידעתי איפה להתחיל פניתי לעיריית־חיפה, ושם הסתבר שגד ביטון היה האיש ששכר את היכל־הספורט ליום הסילבסטר.

„לעקור מהשורש"

יסינו לפנות לביטון, אבל אי־אפשר היה למצוא את ה־איש. הוא לא ענה לטלפונים. אני לא יכול לנחש שהוא בחופשה ב־אילת!

עד כאן דבריו של גד ביטון.

לאשר ביטנסקי, בעל חברת מור הפקות ואמרגנם של חברי להקת הקליק גירסה שונה.

סיפר ביטנסקי: מישהו ציל־צל למישרד, ולא הזדהה, ושאל אם הקליק יכולים להופיע בסיל־

הרבה מאוד. מי שמאשים אותי שאני מנסה לבנות יחסי־ציבור מ־המיקרה, מעליב אותי. אוי ואבוי ליחסי־ציבור כאלה. הקליק לא זקו־קים היום לחביעות מישפטיות. הם להקה אנטי־מימסדית. זה נוגד את התדמית שלהם, להתעסק עם ה־מימסד ועם בתי־המישפט.

עד כאן גירסתו של אשר ביטנסקי.

גד ביטון מבטל מכל־וכל את דב־ריו של ביטנסקי. הוא משוכנע ש־אין בידי המפיק או בידי הלהקה כל חומר מרשיע נגדו. הוא רואה עצמו קורבן במערכת יחסי־ציבור ואומר בלהט: „במשך שנים אני בונה לי מוניטין כקריין ואישיידיו רציני. אני רוצה ללכת על חד־שות, על טלוויזיה. אני אנציקלופ־דיה של מוסיקה. יש לי שם מצויין בביזנס. אז שתבוא להקה כמו ה־קליק ותלכלך לי את השם?

„אם החברה האלה לא יתנצלו לפני ובעיתון, אני אתבע אותם על סכום כפול. אני אתבע אותם על הוצאת דיבה בסכום של עשרה מיל־יון לירות!"

הגבוה עלה לי כסף באגרת בית־המישפט, אבל אני נלחם על זה שמחר לא יבוא מישהו אחר ויעשה אותו דבר.

תופעות מסוג זה נעלמו לאחרו־נה משוק הבידור. היתה תקופה ש־זה היה שדה פרוץ. היום המצב שונה. לכן, כשמתחדשת תופעה כזו, צריך לעקור אותה מהשורש.

אני נלחם על כבודו של מיקצוע האמרגנות וההפקה, שהשקעתי בו

מעילות

איך לעשות כסף

האינטרפול החזיר מגרמניה את פקיד־החמם הנאשם ברמאות של מיליונים.

פקיד במישרד מס־ערך־מוסף בנתניה אינו מבעלי ההכנסה ה־גבוהה המדינה. אך מיכאל סנדלר בן ה־30, גילה תוך כדי עבודתו במישרד זה, כי בקצת יוזמה אפ־שר לעשות מיליונים, בלי שאיש יגלה את הדבר.

הצעיר המוכשר, יליד רוסיה, ה־מיטיב לגנן בכינור, הבחין כי בעלי משקים חקלאיים מקבלים ממישרדו החזרי תשומות חקלא־יות בסכומים גדולים מאוד. איש לא פיקח על החזרים אלה. לדב־רי כתב־האישום, גמלה בליבו של הפקיד החלטה להחזיר תשומות כאלה גם לידידיו הקרובים. לשם כך המציא שותפויות חקלאיות פיקטיביות, ורשם אותן בשמות חבריו, יוצאי רוסיה גם הם.

טעות בחשבון. וכך, לאט־לאט, הצליח להוציא ממישרד־המס יותר מארבעה מיליון לי־רות. תישעה מיליון נוספים כבר היו בדרכם לשותפויות הפיקטיב־יות, כאשר בדרך מיקרה נתגל־תה הרמאות. אחד החברים, ש־ידע שבימים הקרובים יעביר לו סנדלר סכום תשומות של מיל־יון וחצי לירות, פתח חשבון חדש באחת ממושבות השרון. כעבור שבוע זוכה חשבון זה במיליון ו־חצי לירות.

מנהל סניף־הבנק חשב כי נעש־תה טעות. הוא לא האמין כי בעל־החשבון החדש זכאי להחזר גדול כזה, ולכן החזיר את הכסף ל־מישרד מס־ערך־מוסף. שם התחי־לו לשאול שאלות, ופנו לפקיד ה־ממונה על עניינים אלה, סנדלר.

כאשר ראה כי הקרקע בוערת תחת רגליו, החזיר סנדלר גם את ידידיו, והוא ועוד שניים מהם הצליחו להסתלק מהארץ בטרם נעצרו. אך האינטרפול הסגיר את הפקיד המוכשר, והתובעת, יהו־דית אמסטרדאם, הגישה נגדו כתב־אישום המתברר בימים אלה לפני השופט אריה אבן־ארי.

ספורט

היאבקות

ספורט ופוליטיקה

בכל העולם מתקשים הספורטאים לברוח מעניינים פוליטיים החודרים לספורט. בייחוד קשה הדבר בישראל.

בטורניר ההיאבקות הבין־לאומי, שנערך השבוע בכפר־המכביה, התערבו כל הרגשות, הנימות והעניינים הפוליטיים האופייניים לישראל גם בתחומים אחרים.

עיתונאי־הספורט באו לסקר את האירוע לא משום שהם ציפו שיהיו בו הישגים מרשימים, אלא לכבד את טקס־הזיכרון ל־11 הספורטאים, שרובם נהרגו מכדורי־שוטרים גרמנים באולימפיאדת מינכן.

בטקס, שקדם להתמודדות בהיאבקות ב־סיגנון יווני־רומי, ובסיגנון סאמבו, הושמע ההימנון הלאומי ואחריו דיברי־הספד לספורטאים שנרצחו. אחרי כל נאום, תירגם שימשון בובר את דיבריהם לגרמנית.

היתה לכך הצדקה, כי בין הספורטאים שהגיעו לתחרות בישראל היו גם מתאבקים מגרמניה. שימשון בובר, יליד גרמניה, הסביר מאוחר יותר שהוא נוהג תמיד, בכל מיפגש עם אזרחים גרמנים, לדבר אליהם בשפתם. כשהם מתפלאים איך ישראלי מדבר גרמנית רהוטה הוא נוהג לענות להם: „אם הורי לא היו נמלטים מגרמניה הנאצית כשהייתי תינוק, אז לא הייתי יכול לשוחח איתכם עכשיו.״

באו גם מתאבקים מאוסטריה ומהולנד. לא באו המתאבקים מספרד, שהוזמנו לאירוע. הם לא נענו להזמנת איגוד־הספורט, במחאה על חוק סיפוח הגולן.

ישראל היא, אמנם, ארץ קולטת הגירה, ונהוג לפגוש בה דוברי שפות שונות, אך בנבחרת המתאבקים הישראלית שלטה שפה אחת בלבד — רוסית. מהגרים מ־רוסיה ומגרוזיה, שהיא מולדת ספורט־ההיאבקות, מהווים את רוב הנבחרת.

ז׳ק ארביד, אלוף ישראל בהיאבקות ב־מישקל כבד, ערבי תושב רמלה, התהלך באולם והצליח לשוחח רק עם מאמנו. בנבחרת הוא מרגיש כנטע זר, כי טרם למד רוסית.

באיחור, אך בסערה הגיע הארגנטיני האדמוני, ד״ר חורחה גלאסר, פסיכיאטר במיקצועו, אלוף ישראל בג׳ודו במישקל של עד 92 קילוגרם. הוא הביט לכל עבר בעולם, שהמה מ־80 המתאבקים, עד ש־עיניו צדו את אשר חיפש. הוא בא רק כדי להירשם לתחרות ההיאבקות במישקל שמעל 100 קילוגרם בסיגנון סאמבו, כדי להתמודד בתחרות מול אלוף העולם מ־הולנד, כריס דולמן — השוקל כ־30 קילוגרם יותר ממנו.

וילה ברחוב־החלונות. כריס דולמן גר בהולנד. יש לו מועדון היאבקות ברחוב־החלונות באמסטרדאם, שאליו סמוך מועדון־הימורים — ממנו הוא מרוויח את הכסף כדי לטפח במועדונו מתאבקים נוספים.

מאבקים גיאפר (למעלה) ודולמן
פסיכיאטר מול אליל

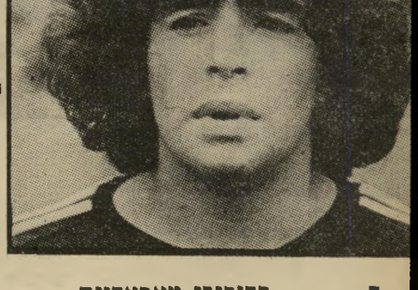

כדורגלן מאראדונה
מי המקור?

נותר לו די כסף כדי שיוכל להרשות לעצמו חמש שעות אימון מדי יום, בווילה בעלת השלוש קומות, הנקיה והמלאה ב־גביעים, הגורמת למבקרים בה לחוש כאילו הם מתארחים במוסיאון. הווילה נמצאת ב־סמוך למועדון ההיאבקות — כן, ברחוב ה־חלונות באמסטרדאם — ורק בסופי השבוע הוא נוסע אל מישפחתו, הגרה מחוץ לעיר. מהכנסותיו ברחוב־החלונות הוא גם תורם — ניחשתם נכון — לטיפוח הספורט ה־חביב עליו, גם בישראל.

עוד ישראלי שבלט על המיזרון — איש כרם־התימנים אהרון שרעבי, ששימש ב־תחרות כשופט. הוא סיפר שהיה בין אלה שהקימו קבוצת המתאבקים הראשונה ב־מכבי תל־אביב בימים שבהם הישראלים לא הכירו עדיין ספורט זה. היום הוא מאמן בהפועל תל־אביב.

כדורסל

להבנות ממכבי

רק לדבר אחד מחכים הכדורסלנים ה־מיואשים של הפועל תל־אביב — למישחקי הפליי־אוף.

הם הפסידו כבר בחמישה מישחקים ב־ליגה, אך זה עדיין מותיר אותם בין שש הקבוצות שיתמודדו ביניהן במרס, בתום הליגה, במישחקי הפליי־אוף. שם, כך מקווים העסקנים מבית־ברנר, תוכל הפועל תל־אביב להכניע, סוף־סוף, את האלופה הישראלית, שהיא גם אלופת אירופה — מכבי תל־אביב. כך, לפחות, טוענים ב־מכבי.

איך?

בפליי־אוף, במתכונת הישראלית שלו, ישחקו שש קבוצות, בשני סיבובי מישחקים. בסיבוב הראשון יתחלקו הקבוצות לשלושה בתים: בכל בית שתי קבוצות, שיתמודדו ביניהן בשלושה מישחקים. שלוש הקבוצות המנצחות בסיבוב הראשון יתמודדו ביניהן בשיטת הליגה: כל קבוצה תיפגש עם שתי האחרות, לשני מישחקים — אחד בבית ואחד בחוץ.

שלוש הקבוצות שיעלו לשחק בסיבוב השני יהיו, מן הסתם, שלוש המובילות בטבלת הליגה — מכבי תל־אביב, הפועל תל־אביב והפועל רמת־גן. הרכב זה מאפשר, אולי, לקבוצות הפועל לרקום ביניהן קונזיה, שבה יכנעו, למשל, הרמת־גנים לחבריהם התל־אביביים. כך ישארו להת־מודד ביניהן רק שתי התל־אביביות, והנצחון יוכרע על־פי יחס־הסלים.

„הם רוצים להיבנות עם ההכנסות מ־מכבי תל־אביב, ומצד שני להרוס אותה,״ אומר בחימה אמנון אבידן, המנהל המיקצועי של קבוצת הכדורסל מכבי תל־אביב. לדבריו, כל השיטה היא תולדה של תרגיל־מוחות, שבו חשבו איך להקשות על מכבי תל־אביב.

דייגו מאראדונה – 1982

בשנה שעברה חתמה קבוצת הכדורגל בוקה גוניורס מבואנוס־איירס חוזה לרכישתו. היא התחייבה לשלם תמורתו 11 מיליון דולר. באותה העונה, בקבוצה חדשה, השחקן שתואר כ„פנומנו״ — נס — עזר לקבוצתו החדשה לזכות בגביע בליגה בארצו.

שכרו החודשי הוא 70 אלף דולר, אך יחד עם הבונוסים שהוא מקבל עבור שערים, מישחקי־חוץ ואימונים, הוא מקבל מדי חודש צ׳ק של כ־100 אלף דולר.

נשיא־ארגנטינה־לשעבר, גנרל רוברטו ויולה, הזמין אותו לארוחת־צהריים ב־ארמונו.

העיתונאים בארגנטינה גילו שמאראדונה הצעיר רכש השנה שלוש מכוניות מפוארות. שתי מכוניות מדגם מרצדס בנץ ומכונית ב־מ״ו. כולן ניקנו בשנה אחת. העיתונאים גם מספרים שהוא מחפש יאכטה.

הוא גר בווילה מפוארת. לפני שנתיים בלבד לא היה לו ולהוריו מקום מגורים מכובד. קבוצתו לשעבר, ארגנטינה גוניורס, היא שגילתה וטיפחה אותו, אך כשכובכו דרך והוא היה טוב מדי עבורה ותיאבונו לכסף גדל, היא נאלצה לחתום על חוזה־מכירה לקבוצת בוקה.

הקבוצה הנוכחית שבה הוא משחק נכנסה מייד לאחר רכישתו למשבר כלכלי קשה, שכמוהו לא ידעה עדיין בעבר.

קבוצת בוקה התחייבה, עם העברתו, לשלם לו 600 אלף דולר, אך היא לא הצליחה לשלם לו את הכסף במועד, ביגלל האינפלציה הגבוהה שפקדה את ארגנטינה (בינואר 81׳ היה שווה דולר אחד 2000 פזוס, ובסוף אותה השנה הוא שווה 11,000 פזוס — פי חמשה וחצי).

קבוצת בוקה גוניורס — אלופת־ארגנטינה, ואלופת־העולם לקבוצות אלופות, עמדה לפני פשיטת־רגל. נפתחו הליכים משפטיים בין הקבוצה שמכרה אותו, לזו שקנתה אותו, ועד היום לא יודעים איך הם יסתיימו.

אך עיניו של דייגו מאראדונה מביטות הרחק הרחק — לספרד.

הוא מעוניין לשחק בקבוצת הצמרת של ספרד. עיתונאי ארגנטינה מדווחים שאחרי מישחקי הגביע העולמי השנה בספרד, יעזוב מאראדונה את מולדתו כדי לשחק בקבוצת כדורגל בברצלונה. לכן, כשהוא נקרא לפני שלושה חודשים להתייצב במחנה האימונים של צ׳אר מנוטי, המאמן הלאומי של גיבחרת הכדורגל בארגנטינה, הוא סירב להתייצב, בטענה שהוא עייף ואם רוצים לשתף אותו במישחקים, אז בלי אימונים — ישר למישחק בספרד.

תגובה זו של הכוכב־האליל גרמה כמעט למילחמת אזרחים בארגנטינה. היו שתמכו בדייגו מאראדונה, והיו אחרים שתמכו ב־מאמן מנוטי. אלה שעמדו בוויכוח לצד הכוכב הגדול — טענו שמותר לו הכל.

מנוטי סירב להכליל אותו ברשימת סגל הגיבחרת. ומאז הפסידה ארגנטינה מול פולין וסיימה בתיקו במשחק מול צ׳כוסלובקיה, אך המאמן מנוטי לא נרתע מפני הסחטנות של מאראדונה.

עד פברואר חייב מאראדונה להשיב ל־מאמן מנוטי, אם בכוונתו לצאת יחד עם שאר הכדורגלנים למחנה אימונים סגור. ולא — הוא לא ישחק בגמר בספרד.

קבוצתו — בוקה — נאלצת בכל שבוע לערוך עוד שני מישחקים מול קבוצות זרות, כדי לצבור כסף על־מנת לשלם למאראדונה את משכורתו החודשית, וגם לממן את החוב מחוזה רכישתו. הקבוצה כולה סובלת מכך שהיא נאלצת לשחק יותר מישחקים מדי שבוע, לעיתים אף מחוץ לגבולות ארגנטינה.

אלה שהתייאשו מהתופעה ששמה מאראדונה, משווים אותו לפלה, ואומרים שגם פלה התחיל כאדם אנונימי וחסר־כל, אך הוא לא איבד את ראשו ונשאר אדם חביב וצנוע.

לעומתו, מאראדונה מרשה לעצמו להתנהג בחוצפה, דבר שלא מרשה לעצמו אף כדורגלן אחר. למישחקים הוא מגיע ב־מכוניתו הפרטית ולא עם שאר חבריו השחקנים, ולא פעם נאלצה המישטרה לחלץ אותו מידי המון שהסתער עליו בהערצה.

ארגנטינים רבים חוששים שחוסר־המישמעת שלו, וחוסר־הכבוד שהוא מפגין כלפי מולדתו, יהיה בעוכריו.

רחל מרחלת על כל העולם

סיפורי משרתות

אני חושבת שהיום אני בעניין של עוזרות־בית. נראה לי שאפילו אפשר לאמץ זאת כשיטה: איך להיות עוזרת־בית ולצוד בעל?

נשמע קצת דמיוני מדי, נכון? שהבעל של הגברת, שמהמהם שלום קפוא ומנומס כלפייך כשאת שוטפת לו את הרצפות, יגניב לעומתך מבט חומד ומתאווה כשאת מתכופפת, או כשהגברת לא בסביבה?

אז רבותי, זה לא קורה רק באגדות, או בסרטים, או ברומנים למשרתות. עובדה, היום יש לי שני סיפורים כשבשניהם העוזרת היא הגיבורה הראשית. בשניהם

אמנון אנג'ל
כשהבעל מתאהב בעוזרת

התאהבו הבעלים בעוזרת, וכיום נמצאים בני־הזוג בהליכי גירושים כי הבעל הציץ ונפגע.

● בזמנו סיפרתי לכם שהזוג **אריאלה ומיכאל קיש** עקרו לחיפה בגלל שהבעל שם עינו בעוזרת־הבית, מה שגרם לפיצוץ בין בני־הזוג. בעיקבות המיקרה החליפו השניים את מקום מגוריהם, בניסיון לאחות את הקרעים בנישואיהם.

למי מכם שלא זוכר, מיכאל הוא בנו של קולונל קיש המפורסם, שהיה אחת הדמויות הפוליטיות בתנועה הציונית ב־שנות ה־20', ואריאלה היא חברה טובה של לילי שרון.

עד לאותו מיקרה גרו השניים בצהלה, וכיום הם מתגוררים בשכונה לא פחות טובה בחיפה.

אבל מסתבר שלא תמיד „משנה מקום משנה מזל" ולא תמיד „רחוק מן העין רחוק מן הלב". ואחת מן השניים: או שמיכאל לא שכח, או שלאריאלה היה קשה לסלוח. ממיסדרונות בית־המישפט דיווחו לי ש־השניים פתחו בהליכי גירושין. כשהתקשרתי לביתם לברר למה בדיוק, ואיך ומתי, נעניתי שאריאלה נמצאת בחופש, ואילו מיכאל נסע לארצות־הברית לרגל עסקיו. כנראה שככה, כשכל אחד לחוד ורחוק, הם מצליחים לשכוח את הצרות המשותפות.

● מיקרה שני של משולש שהצלע השלישית שלו היא העוזרת, הוא סיפורם של הזוג אנג'ל. כשזה קרה, דווח לכם בהרחבה על כך בכתבה מעל דפי עיתונגו, וזה היה הסיפור המדובר ביותר בעיר.

ברוריה ואמנון אנג'ל היו נשואים במשך שבע שנים, והתגוררו בירושלים. אמנון, הימאי לשעבר ובן למישפחת אנג'ל המפורסמת במאפיות שלה, ניהל בירושלים מפעל לרדיאטורים, ואילו ברוריה החיננית עבדה ועדיין עובדת כמזכירת המערכת של עיתון במחנה.

מדי יום ביומו נסעה ברוריה לעבודתה בתל־אביב, ובזמן הזה הספיק אמנון להתאהב **בשרה דרעי**, שהיא גרושה ואם לבת, ושעבדה אצלם כעוזרת־בית.

כשברוריה עלתה על זה, היא עזבה את הדירה המשותפת ועברה לתל־אביב. מאז חלפו כבר שנתיים, שבהן ניהל הזוג מאבק על כסף. כי כמו שאמרתי, אמנון לבית אנג'ל אינו קוטל קנים בענייני ממון.

נראה שסוף־סוף הצליחו אמנון וברוריה להגיע להסכם גירושין.

אריאלה קיש
רחוק מהעין לא רחוק מהלב

מאז המיקרה גם ברוריה הצליחה כבר להתאושש, כנראה. ובזמן האחרון ראיתי אותה עם טייס באל־על, בשם **חמד אהרון**, רווק בן 35.

ירקן הכרטיסים מתחתן

חתן קליין
רווק בקהילה

כבר שנתיים אני מזהירה אתכן, שאם לא תמהרנה, מישהי אחרת תתפוס אותו. הזהרתי, הזהרתי, הזהרתי — ושום־דבר לא עזר. הבן־אדם בא פעמיים בשנה ל־ישראל, מתגורר לו בהילטון, שוכר מכו־נית אמריקאית, חורש את הארץ לאורכה ולרוחבה, אפילו כשופט במלכת המים שימש — רק בשביל למצוא כלה ישראלית כשרה. ומה לעשות, לא מצא.

אני מדברת על **עמירם קליין**, עורך־הדין הצעיר, בן למישפחת יורדים, המת־גורר בלוס־אנג'לס ומשמש כירקן הכר־טיסים של הישראלים שם. עמירם קליין, שהוא בחור עלא־כיף־כיפאק, הוא גם צעיר ומצליח ועשיר גדול. יש לו מכונית מדגם מרצדס ספורט, שזה הסטייל היום באל־איי, ויש לו בית משגע עם בריכת־שחייה, מיגרש טניס והכל בבברלי־הילס.

את כל זאת הוא הציע לאשה כלבבו, שאותה הוא התעקש למצוא בקרב אחיותינו בנות־ישראל.

קליין הפך כמובן לרווק הפופולרי ביותר בקרב קהילת היורדים הישראלית בלוס־אנג'לס. אמהות ראו בו את הרצפט הבדוק לחתן מבוקש, כלות בפוטנציה ראו בו את אביר חלומותיהם, אבל עמירם קליין הלך ומצא לו כלה אמריקאית כשרה ל־מהדרין, בתו של רופא יהודי מצליח, שאותה פגש — לא פחות ולא יותר — במעלית הבניין של מישרדו, בבניין יוקרתי בשדרת ווילשייר הנודעת שבבברלי־הילס.

האדון ירד יום אחד אל המיסעדה שב־מרתף הבניין, עלמה צעירה שחורת־שיער עשתה לו עיניים, הוא הזמין אותה להצטרף אליו לארוחה ומאז הם ביחד.

היא אומנם לא מזכירה כלל וכלל את הנערה הישראלית, שהוא חלם עליה, אבל הוא מאושר בהחלט. היא עונה על כל הדרישות. היא צעירה, נאה, מזכירה רפו־אית במיקצועה, ממישפחה טובה ובעלת גינונים לוס־אנג'לסים מובהקים — מה שיעזור לו כמובן באירוח אנשים חשובים מאוד.

אז זהו, בנות, הפסדנו אותו לטובת אמריקה. החתונה של עמירם וכלתו תתקיים ב־23 בינואר, באולם הנשפים של מלון בברלי הילטון היוקרתי. היא תהיה ללא ספק האירוע הנוצץ ביותר על הקהילה הישראלית שם, שעמירם הוא האחראי הישיר להספקת הכרטיסים הירוקים של חבריה.

קליטת עלייה

עדי לב ופטר ורטהיימר
סקסופון ותיאטרון

אמנים עולים רבים נתקלים בדרך־כלל בקשיי קליטה במציאות הישראלית. נראה שזה לא ככה במיקרה של **פטר ורט־היימר**.

פטר, שהגיע אלינו לארץ לפני ארבע שנים מרומניה, כמוסיקאי ומעבד מוסיקת הג'ז, הופיע כאן בהרכבים של **אהרל'ה קמינסקי ודני גוטפריד**, כשהוא מנגן על סקסופון, וכן בהפקות מוסיקליות גדו־לות אחרות.

נראה שכעת הוא נקלט אצלנו סופית. פטר ו**עדי לב**, שהיא שחקנית בהבימה, ועובדת כרגע על ההצגה יתוש בראש, עומדים להינשא בקרוב.

השניים נפגשו בהיכל התרבות, בהופעת־התנדבות שהכנסותיה היו קודש לשחקנים פנסיונרים. פטר תרם מכישרונו כמוסיקאי, עדי הופיעה בקטע של מישחק, השניים ראו כי טוב, ומאז הם לא נפרדו. ועכשיו אני שמחה לבשר לכם שהרומן הזה עומד להסתיים בקרוב מתחת לחופה.

רומן בקצב ניו־יורקי

על הבעיות של „הבנים" נדמה לי שאני לא צריכה לספר לכם. בנו או בתו של כמעט כל אב מפורסם ומצליח הם בדרך־כלל ההיפך הגמור ממנו. ראו דוגמת **אסי ומשה דיין, עזר ושאולי וייצמן, פרופ' ארנס** ובנו **ייגאל** ועוד רבים אחרים.

גם במיקרה של אבא **יעקב אגם**, התפוח נפל רחוק מן העץ. יעקב אגם, הצייר המפורסם, הוא איש מכובד במדינות רבות. בנו הצעיר, **מוני אגם**, אינו ממשיך בדרכי אביו, אלא „משחק אותה" סטייל נער שעשועים ניו־יורקי. כשהיה כאן עם הוריו בביקור בארץ־הקודש, הוא הכיר את **נועה**, חיפאית בת 22, שרק השתחררה מהצבא.

השניים הסתובבו וגמעו את הארץ במשך השבועיים כשהוא שהה כאן. אולם מוני, שכנראה נדלק, החליט שזה לא הספיק, והזמין אותה להצטרף אליו לניו־יורק. אחרי שבועיים משוגעים בניו־יורק יחד עם מוני, חזרה נועה לארץ והיא במלאה פיה מים בנוגע ללמה, איך, ומה.

הסוד של מרידור

(המשך מעמוד 7)

מיוחדת להיתרים, בראשות השופט־בדימוס יצחק קיסטר. שיף נעזר ביועץ המישפטי של משרד מבקר־המדינה, ושניהם ניסחו את ההודעה הבאה, שמעבר לה לא היו מוכנים לחרוג:

„על מבקר־המדינה לבדוק מילוי הוראות ועדת־אשר באופן כללי, ואילו תפקיד הוועדה שבראשות השופט קיסטר הוא לדון בבקשות של שרים שלא לקיים כלל מן הכללים, ולאשר זאת כשהדבר נראה מוצדק על־פי נסיבות המיקרה ותקין מ־בחינה ציבורית."

מכאן הובילה הדרך כמובן, לעברו של הד"ר קיסטר, מי שהיה שופט בבית־המישפט העליון, וקודם לכן שופט בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. שני חברי־הוועדה האחרים הם עורך־הדין הירושלמי אבשלום לוי והבנקאי דויד שוהם.

קיסטר אישר באזני „העולם הזה" כי הוא עומד בראש ועדה מיוחדת להיתרים, כפי שפירט שיף. לדבריו, פנה אליו ידידו, ה־ד"ר נבנצאל, בבקשה לעמוד בי־ראש ועדה כזאת. באחת הישיבות הראשונות של הוועדה, אומר קיס־טר, „התקבלה החלטה שאנחנו לא מוסרים שום ידיעות על הדיו־נים, ההמלצות וההחלטות לעיתו־נות." קיסטר סיפר ל„העולם הזה" כי העביר החלטה זאת לידיעת ה־מבקר היוצא, ד"ר נבנצאל. לא רק שהסכים עם ההחלטה ושיב־חה, אלא גם הוסיף מצידו והבי־טיח כי גם הוא לא ימסור לידיעת הציבור דבר וחצי־דבר מהחלטות ועדת קיסטר.

דבריו אלה של נבנצאל לקיסטר מסבי־רים מדוע סירב דובר מישרד מבקר־המדינה למסור פרטים כלשהם על יישום הוראות ועדת־אשר לגבי השר מרידור.

בדרך זו נוצרה מערכת מושלמת וסגורה של שתיקה והשתקה, בעניין שהיה חייב מאין כמוהו להיות פומבי לחלוטין. אין שום דרך לברר אם אמנם פנה השר יעקב מרידור אל מישרד מבקר־המדינה, ואל ועדת קיסטר, כדי לקבל היתר להמשיך ולהחזיק בעסקיו. אין שום דרך לדעת אם בקשה זו נדונה בוועדה, אילו שיקולים הובאו בחשבון, ואיזו החלטה התקבלה לבסוף.

כאשר טוען השר יעקב מרידור כי מילא אחר הוראות ועדת־אשר „עד תום" — אין לדעת למה הוא מתכוון:

● האם אמנם ויתר השר על חלקו בחברות הפרטיות שבבע־לותו, אף שבאופן מוזר אין מו־פיעים כי רישומים המעידים על כך במישרדו של רשם־החברות?

● האם לא פנה השר לוועדה זאת כלל, ולא קיבל ממנה היתר, אך הוא סומך על מערכת השתי־קה וההשתקה שתחסום כל אפש־רות לברר עניין זה?

אחד המאפיינים הבולטים של צורת ה־מישטר הידועה כ„ריפובליקת בננות" הוא עירוב התחומים המוחלט שבין העסקים הפרטיים של השליטים והפוליטיקה. ה־מיליונרים של דרום־אמריקה שולטים ב־מדינות שלמות, ולא רק שאינם מוותרים על עיסקיהם כשהם ממנים את עצמם כנשיאים וכראשי־ממשלות, אלא אף מש־תמשים במישרותיהם כדי לקדם את עיס־קיהם הפרטיים. במדינות מתוקנות חייב כל פוליטיקאי המתמנה למישרה ברשות המבצעת לדווח לציבור כולו — ולא לוועדה סגורה וסודית — על מצב עסקיו ועל ניירות־הערך, החברות והרכוש שב־בעלותו — ואחר־כך עליו לוותר עליהם, או להעבירם לטיפולה של „נאמנות עיוו־רת", כך שלא תהיה לו כל השפעה על מצבם.

מערכת השתיקה וההשתקה ה־אופפת עניין רגיש זה מקרבת את מדינת־ישראל במידה ניכרת למצ־כה של ריפובליקת בננות. ברור לחלוטין שהשר יעקב מרידור שו־תף בחברה מיסחרית אחת לפחות. אין שום דרך לברר את מידת מעורבותו בעסקים פרטיים אח־רים. אין שום דרך לבדוק באיזו מידה עשויות החלטותיו בשר־עד לעניניי כלכלה להשפיע על רווחיו מן העסקים הפרטיים, ואין לדעת באיזו מידה יכולה מעורבותו ב־עסקים כאלה להשפיע על החלטו־תיו הנוגעות לכלכלה הישראלית כולה.

אך השאלה אינה קיימת רק לגבי השר מרידור. צורת הטיפול הנוכחית בהוראות ועדת אשר היא בבחינת פירצה הקוראת לגנב. למעשה, אי־אפשר לדעת אם לשר־התיירות אברהם שריר יש מעורבות ב־עיסקי־תיירות, אם שר־התעשייה־והמיסחר גידעון פת הוא בעל־תעשייה, אם לשר־השיכון דויד לוי אין מניות בחברת־בנייה, ואם שר־הביטחון אריאל שרון הוא סוחר־נשק. על כולם מגן אותו מסך של סודיות מוזרה, בתחום שחייב להיות פומבי וגלוי לעיני כל הציבור — כדי שהצדק לא רק ייעשה, אלא גם ייראה. **שלמה פרנקל**

העולם הזה תובע כי:

1. שרים וסגני־שרים, בשעה שהם מתמנים לתפקידיהם, ימלאו הצהרת־הון מפורטת. בהצהרת זו ידווחו על כל הרכוש הנמצא בבעלותם, ובכלל זה נכסי־דלא־ניידי, ניירות־ערך ומניות, שטרי־חוב וחברות שיש להם שליטה בהן, או חלק מן השליטה. הצהרת־הון זו תהיה פתוחה לעיון הציבור.

2. בתוך חודשיים מיום מסירת הצהרת־ההון, יהיה על השרים ועל סגני־השרים להגיע להסדר באשר לרכושם, בהתאם להוראות ועדת־אשר, וללא כל סטייה מהן. הסדר זה על־פרטיו יהיה פתוח גם הוא לעיון הציבור.

3. בתום כל שנה מיום תחילת כהונתם ישובו השרים וסגני־השרים וימלאו הצהרת־הון המתייחסת לשנה החולפת, ועם סיום כהונתם ימלאו הצהרת־הון מפורטת נוספות. כל אלה יהיו פתוחות לעיון הציבור.

4. מייד עם תחילת כהונתם יתפטרו השרים וסגני־השרים מכל מישרה ניהולית או אחרת, שהם נושאים בה בחברה כלשהי, והדבר יפורסם.

5. השר יעקב מרידור יודיע מייד לציבור מהו טיב ההסדר המאפשר לו להחזיק במניות החברה, השוקדת על פיתוח המצאתו.

6. השר מרידור יודיע מייד אם התפטר מניהול חברותיו, ומהו טיב ההסדרים אשר נעשו לגבי בעלותו על חברות אלה, וחלקו בהן.

7. מבקר המדינה יפרסם ברבים את כל ההסדרים שנעשו לגבי השרים וסגני־השרים, המכהנים בממשלת־ישראל דהיום.

רופא־השיניים בן ה־34 התאהב ברוזנת שהיא בשנות ה־40 ושאהבה אותם תמיד צעירים, רעננים וצברים

כריסטינה והצעירים — אז

צעירים אז וצעירים היום

הגם הוא באצילים? תהה כל מי שקיבל את המיכתב ובו תיאור קורות חייו של עמי ויז'נסקי, מודפס על נייר־המיכתבים של הרוזנת כריסטינה פאר־לוצ'י. רופא השיניים התל־אביבי, שטען השבוע כי אינו רוצה לענות על שאלות העולם הזה מאחר שהוא מרגיש שכבר חשף עצמו די, עומד לשאת את כריסטינה פאולוצ'י לאשה, בטקס שתערוך שופטת־שלום בביתה של הרוזנת בניו־יורק.

עמי בן ה־34, בן לאב אופה, התמחה ברפואת־שיניים באוניברסיטה העברית. אחרי שסיים את לימודיו השתלם בבית־החולים בהאמבורג, מערב־גרמניה, וכש־תזר לארץ ופתח מרפאה פרטית נפנה לטפל בשיני החברה הגבוהה.

רומנים קודמים

כריסטינה, שקיבלה את התואר ב־ירושה מאביה, הרוזן לורנצו פאר־לוצ'י, אין זו ההיכרות הראשונה עם ישראל וגבריה. הרומנים של הרוזנת השייכת לחוג הסילון עם גברי ישראל זכו בכותרות מרעישות. שניים מן המפור־סמים שבהם היו שאולי וייצמן, בנו של עזר וייצמן ואיל גילעדי, בנו של המנתח הפלאסטי, ד"ר עמי גילעדי.

בהתאם למינהגיה של החברה הגבוהה בניו־יורק, שולחת הרוזנת מידי כמה חודשים מיכתב לידידיה ברחבי העולם. ובו נרשמים בקפידה התאריכים שבהם יימצאו הרוזנת ושני ילדיה — מארקו־מתיאו בן ה־15 ואנדריאה דלה קרוצ'ה בת ה־13, מניפואיה הקודמים למנתח הפלאסטי ד"ר הווארד בלין — במקומות השונים בעולם.

אחרי שקבעו רופא השיניים הגאה

גם עמי באצילים

בעוד חודש ישא רופא השיניים הישראלי את הרוזנת האמריקאית לאישה, בנוכחות החברה הגבוהה של ניו־יורק

והרוזנת, שהיתה דוגמנית מצליחה ב־שנות ה־60' את תאריך נישואיהם, הוד־פסו קורות חייו של החתן המיועד על נייר המיכתבים של הרוזנת, שפרטיה מה־נוסטים עליו באותיות כחולות.

מכתב הצגה לחברה הגבוהה

פ יריט תודדות חייו של עמי נועד להשביע את רצון החברה האמריקאית. המיסמך היה צריך להישלח לידידיה הא־מריקאים של כריסטינה, כדי להציג את הבעל המיועד. אך המיכתב תורגם גם לעברית, ונשלח לידידיהם של השניים בארץ. רק אחרי שהגיע מיכתב זה, וסיפק את סקרנות הכל, טען עמי שאינו רוצה לחשוף עצמו.

עמי גדל ככל הנערים התל־אביביים. הוא סיים את לימודיו בתיכון מיקצוע־

כריסטינה ומארקו — כיום
טיולים ברחבי העולם

ושירת כמדריך מכונאות־רכב בצבא. בין יתר פעילויותיו המפורטות במיכתב נמסר שעמי הוא גם חובב ספורט נלהב.

אין אלה נישואיו הראשונים של בן האופה. עמי היה נשוי בעבר לעורכת־הדין ליבנת (ויז'נסקי) רידר. מנישואיו אלה נולד ליאור, שהוא כיום בן 6.

אחרי נישואיו עם הרוזנת הוא מתכוון להשתלם בתחומים שונים של רפואת־שיניים בניו־יורק, ובמקביל ינהל את מירפאת־השיניים שכבר פתח שם. „לאחר

מכן מתכוננים עמי וכריסטינה לשוב ל־ישראל, כדי להתגורר בה דרך־קבע," נכ־תב בשורה התחתונה של המיכתב. בכתב־יד.

כריסטינה פאולוצ'י קיבלה את חינוכה בבתי־ספר ובמוסדות אקדמיים יוקרתיים בארצות־הברית ובאירופה. היא עבדה כ־דוגמנית, שחקנית ועיתונאית, וכיום היא כותבת בקביעות בשבועונים אמריקאיים ביניהם גם קוסמופוליטן.

בזמנה הפנוי, בין טיוליה בעולם ובי־לוייה באתרי נופש מפורסמים, עוסקת הרוזנת בפעולות נדבניות שונות כמו גיוס כספים למען יתומי אפגניתאן וקאמ־בודיה.

תל־אביב או ניו־יורק?

ה רומן בין כריסטינה ובן זוגה יהש־ראלי החדש נמשך כשנה וחצי, אחרי שנפגשו במועדון של רפי שאולי. בקיץ, כששהו כריסטינה וילדיה בחופשה בארץ, הם ניראו מאושרים על חוף הים באכזיב. בפעם האחרונה שבה שהתה כריסטינה בארץ, היא אושפזה בבית־החולים תל־השומר במחלקה הניאורולוגית, וסצינת פרידה נרגשת נערכה בשדה־התעופה, עת ליווה עמי את ארוסתו כשהיא שרועה על אלונקה. עמי נשאר בארץ כדי לסיים כאן את ענייניו.

כריסטינה פאולוצ'י היא רוזנת, וה־מעמד מחייב. לכן היא גם שולחת את יראה אם תהפוך הרוזנת פאולוצ'י את נמל־התעופה בן־גוריון לבסיס שממנו תמריא לאתרי־נופש ולטיולים ברחבי ה־עולם, ושאליו חשוב הביתה.

השמועה האחרונה המהלכת בתל־אביב היא, שעמי הפר צו־עיכוב יציאה מן הארץ שהוטל עליו בעיקבות מישפטו נגד אם בנו, ושלמעשה ברח מהארץ.

המעטפות התכולות המכילות פרטים בא־שר לתוכניותיה.

עמי מתייחס לנישואיו הקרובים עם הרוזנת, כנראה, ברצינות רבה, אם הוא טורח להתוודע אל הישראלים באותה דרך שבה נוהגים האמריקאים.

באמריקה נהוג טקס־ההצגה בחברה ה־גבוהה. בארץ מעוררים גינונים אלה גי־חוך־מה. חבריו של עמי, שקיבלו את ההזמנה לחתונה ואת המיכתב ובו תולדות חיי השניים, פרצו בצחוק רם וטרחו להפיץ את המיכתב בין כל התל־אבי־בים שלא זכו לקבלו.

האיזור בניו־יורק שבו תועלת מיר־פאת־השיניים של ויז'נסקי אינו עמוס ברופאי־שיניים, וסיכוייו להצליח שם גבוהים. חבריו של עמי אינם בטוחים שהוא אכן ישוב ארצה, כפי שטען ב־מיכתבו. הוא אומנם לא מכר עדיין את דירתו המפוארת בצפון תל־אביב, אך גם זו אינה ערובה לשיבה הביתה. רק הזמן

שלושה עורכי־דין מטפלים בענייניו של ויז'נסקי. האחד מייצג אותו במישפט ה'יצו־סק במריבותיו עם אשתו־לשעבר. עורך־דין אחר מייצגו נגד שותפו־לשעבר, וה־שלישי נגד רופא־שיניים אחר.

אם יש אמת בשמועה, כי עמי ברח מן הארץ, יהיה עליו לטרוח הרבה — ומהר — כדי ליישר את ההדורים לפני ה־20 בפברואר — מועד החתונה בניו־יורק — כדי שנציגי החוק לא יקלקלו את שימחת החתונה. **טיבי זכרוני**

כריסטינה ובעלה הקודם

כריסטינה ובעלה הבא

ממנחת פלאסטי אמריקאי לרופא שיניים ישראלי

(המשך מעמוד 36)

לבר של פרוצות, ולווה מאחת מהן חמישים פראנק. אחר־כך אמר לי שיחזיר לה מאתיים. כך הוא חי האיש הזה, איש מאוד מיוחד.

● אם הזכרנו פרוצות, נדמה לי שאתה עצמך יימדת תנ"ך כי־רובע הפרוצות והסרסורים של לונדון...

כן זה נכון. הייתי סטודנט ולא מצאתי עבודה באזורים המכובדים כמו גולדרס גרין וסנט־ג'ונס וודּ. אפילו באיסט־אנד לא היתה עבודה. לעומת זאת, היתה עבודה בתלמוד־תורה בסוהו, שכבר אז היתה ה־פיגאל של לונדון. נו, טוב, ברור שהיהודים שם עסקו במיקצוע העתיק ביותר בעולם, אבל את הילדים שלהם רצו להעלות לתורה ורצו ללמד אותם לקראת הבר־מיצווה.

אני לא אשכח שפעם לימדתי את פרשת אברהם השולח את אליעזר להביא את רבקה ותירגמתי את המישפט: אם לא תאבה האשה ללכת איתך" ואמרתי כך: If the woman will not be willing

פתאום אני שומע ילד בן עשר אומר לי בקולו הילדותי: Give her a shilling ...and she will be willing

■ ■ ■

● אתה היית האיש שהיה אחראי על הפעוזה שבה נהרג דוד רזיאל?

אחת הפעולות היתה בזמן המרד האנטי־בריטי של ראשיד עלי בעיראק, שאורגן על־ידי הגרמנים. הצבא הבריטי ביקש לשלוח חוליה לפעילות־חבלה בצבא ה־מורדים. נשלחה חולייה בראשותו של מרי־דור. ברגע האחרון הצטרף רזיאל. הוא ליווה שני אנשי אצ"ל שהתחזו לערבים מפלשתינה, הרוצים להתגדב לצבא המור־דים. המכונית שלהם הותקפה על־ידי מטו־סים גרמניים, שהתקיפו את מחנה חבנייה, ורזיאל ביחד עם רב־סרן בריטי נהרגו.

אני נדרשתי לנסוע ולהעלות את הגופה. הייתי זקוק לרשיון מיוחד, וזו היתה קריעת ים־סוף. נשלחתי למחלקה מיוחדת במטכ"ל ונפגשתי עם רב־סרן, שנמסר לי כי שמו אלי כאהן. ראיתי לפני יהודי שחום. חשבתי שהוא לבטח מקהילת עולי איראן, הישכנת באנגליה, וניסיתי לעבוד על הלב היהודי שלו. אך האיש גילה עויינות גלויה ובלתי־רגילה. חשבתי לעצמי — איזה יהודי מת־בולל!

רק אחר־כך הסתבר לי כי אלי כאהן אינו אלא עלי חאן, בנו של אגא חאן, שהיה נשוי לכוכבת הקולנוע ההוליוודית ריטה הייוורת.

● כיצד קרה שלא שובצת כי־מודיעין של צה"ל?

מה את מדברת? לא סמכו עלי! באתי מאצ"ל, הייתי מהפורשים. שמו אותי בגדוד מרגמות. כששוחררתי מצה"ל הייתי מה־קצינים הראשונים שעברו לסקטור הפרטי. אפרים איליץ עמד לייסד את קייזר פרייזר, והציע לי להיות יועץ מישפטי. מאוחר יותר מוניתי כמנהל כללי, אך פרשתי לפרקטיקה פרטית כעבור שלוש שנים. הרבה לפני ההתמוטטות הגדולה. במקומי מונה ג'יבלי, הידוע מהפרשה. לאפריים איליץ היתה כנראה חולשה מיוחדת לאנשי מודיעין וריגול.

● היית מעורב בהקמת העיתון „מעריב" וכמרכז הגדוד של עזריאל קרליבך ב„ידיעות אחרונות".

כשהשתחררתי מהצבא הבריטי היה לי רשיון והתחלתי לעבוד כמישפטן. היו אנ־שים שחשבו שאני לא רע במיקצוע. גם עזריאל קרליבך, שהיה אז עורך ידיעות אחרונות, חשב כך. הוא קרא לי וגילה לי שהוא לא רק רוצה לפרוש מידיעות אחרונות. הוא רצה להוציא יחד איתו את כל הכתבים ואת כל האדמיניסטרציה, כדי שידיעות לא ימשיך להתקיים כעיתון.

ביום הנבחר, מוצאי־שבת, באתי אל יהודה מוזס מבעלי ידיעות אחרונות עם רשימת דרישות שברור היה שלא יוכל לקבל. הוא קיבל אותי ב־9 בערב. חאיש הזה, שראה כיצד עיתונו מתמוטט לנגד עיניו, אמר לי בשעה 11 בקור־רוח וב־אדיבות, שהוא נהנה מאוד מהשיחה הנעי־מה, אך לצערו הוא חייב להפסיק אותה כי עליו להקים עיתון.

■ ■ ■

● מר ברמן, אתה איש עשיר?

עשיר מאוד לא, אבל מצבי הכלכלי הוא כזה שאני יכול להיות בלתי־תלוי עד סוף ימי.

● מדוע אינך נשוי?

כשהייתי צעיר קרה לי כמה פעמים שכמעט התחתנתי. אבל העניינים הסתבכו שלוש פעמים לפחות, ועוד פעם או פע־מיים, כשהיתה כמעט שיחה על חתונה.

בפעם הראשונה הייתי סטודנט בלונדון והתאהבתי באחות סקוטית. היא היתה גורייה וחשבתי שאם אני מביא אותה הבי־תה אבא שלי קופץ מהגג. מרוב צער חזרתי ארצה, אבל בלעדיה.

בפעם השניה, באמת לא באשמתי, התי־אהבתי באשה נשואה שהיתה צריכה להת־גרש, אבל בסופו של עניין לא התגרשה והרעיון התנדף. היינו בקשר תקופה ארו־כה וזו היתה אהבה גדולה.

ובפעם השלישית, הרבה יותר מאוחר, התאהבתי בבחורה שאבא שלה טען שאני לא אהיה מסוגל לפרנס אותה, כי אין לי רכוש.

● האם אינך רוצה להינשא?

פוליטיקאים אומרים שבפוליטיקה וב־חיים אי־אפשר לדעת מה יקרה בעתיד.

● פוליטיקאים גם אומרים ש־פוליטיקאי צריך לחיות נשוי. הנה לדי אשכול נשא אשה כשמונה לי־ראש־ממשלה.

טוב, הוא היה רגיל לחיי־נישואין. בש־בילי זה יהיה מאמץ כשאצטרך לצלצל ל־אשה ולהודיע לה שאני לא בא לארוחת־צהריים.

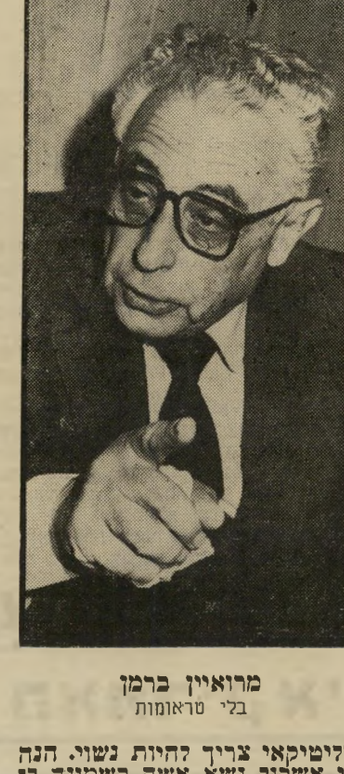

מרואיין ברמן
בלי טראומות

● האם זה לא הפריע לך בקאריירה שלך, שאין לך אשה ואין לך בית שבו אתה יוכל לארח?

לפי דעתי לא. עובדה, אני שר־האנר־גיה. נכון שאומרים שפוליטיקאי טוב זקוק ליחסי־ציבור, ומה זה יחסי־ציבור אם לא אשה, שעוזרת בייצוג ובית שאפשר לארח בו?

יכול להיות שאילו הייתי נשוי, הייתי יותר מצליח. אבל ביניתיים התרגלתי לחיי הרווקות, ואני נהנה להיות בלתי־תלוי, לא למסור דין־וחשבון לאף אחד. לאכול במיסעדות, לנסוע לחו"ל, אבל יחד עם זה אינני מטיל חרם על נשים. להיפך, אני אוהב אותן, ולא אחת אני יוצא בחב־רתן לאירועים חברתיים.

● האם אתה יוצא קבוע עם ה־עיתונאית מירה אברך?

לא, בהחלט לא. אני מכיר אותה הרבה שנים, ואני נפגש איתה לעיתים, אבל אין ביניינו שום דבר מיוחד.

● כשר־אנרגיה, מה דעתך על המצאתו של השר מוידור?

למישרד־האנרגיה מביאים המצאות כ־אשר מבקשים תמיכה או הדרכה. כשאדם אינו זקוק לכך הוא אינו זקוק למישרד האנרגיה. הוא יכול לרשום את ההמצאה כפטנט ולמכור אותה בשוק. מרידור אינו זקוק לתמיכה. הוא לא הביא את ההמצאה אלינו. לכן אין לי מושג על ההמצאה שלו.

● הוא לא דיבר איתך על ה־המצאה?

הוא רק אמר לי, ודווקא בזמן האחרון, שיש לו המצאה.

● האם אתה מתכנן להמשיך ולכהן בממשלה?

לא. אני מתכנן לחדול מלשרת בממש־לה. כשאחזור לפרקטיקה הפרטית, לא אס־בול טראומה. אני מבטיח לך.

● האם אתה מתכנון לפתוח בי־מסע־שיכנוע כדי שהליברלים ייצ־או בבחירות הבאות כמיפלגה עצ־מאית?

רק אם תתקבל ההצעה של ליכוד. אז אפעל כדי שנלך לבחירות באופן עצמאי.

● איזך חושש כי איבדתם את הבוחרים שלכם?

אנחנו לא זקוקים ל־18 חברי־כנסת. תראי מה אגודת־ישראל עושה עם אר־בעה.

● האם אתה אוהב את עבודתך כשר אנרגיה?

מאוד מאוד. לא חשבתי שמישרד־האנרגיה הוא כל־כך מקסים. הפעילות שם מאוד מעניינת. קל לי להשתלב ב־מישרד. הבעיות דומות לבעיות שהיו לי כשהייתי עורך־דין, אלא שכאן אני חייב לקחת חלק בהחלטות. אני אוהב לטפל בנושא 17 החברות שיש למישרד, וחב־רות־הבת. אני אוהב ללמוד נושאים.

כשהייתי עורך־דין למדתי נושאים רבים. את יודעת שפעם הייתי מומחה ל־פרוות מינק? אם תרצי לקנות פעם פרוות מינק תבואי להתייעץ איתי, אני יכול לספר לך שהמינק היקר ביותר הוא לב־ראדור, כי בעונה אחת יש פרוות המס־פיקות רק ל־17 מעילים. אחר־כך באים המינקים של קנדה המזרחית, וזה כבר הפרש גדול מאוד במחיר. אחר כך אלה של מינסוטה בארצות־הברית, וזה כבר בזיל־הזול — רק 10000 דולר. ואילו ה־מינקים הרוסיים, בהשוואה ללבראדור, זה ממש בחינם — רק 5000 דולר למעיל.

אבל אני מדבר על מחירים שלפני עש־רים שנה — שלא אצא איזה אידיוט ב־עיני סוחרי־הפרוות — ואני מדבר על מינקים פראיים. המינקים המגודלים ב־חוות הם בכלל חינם — רק 3000 דולר לסרוואה.

הייתי גם מומחה לשטיחים. כשהייתי סטאז'ר במישרדו של יצחק אולשן, שהיה אחר־כך נשיא בית־המישפט העליון, טי־פלתי בעיזבון ולמדתי להבדיל בין שטיחי קרמאן ואיספהאן. יכולתי לזהות כל שטיח.

יום אחד הראו לי שטיח מוזר מאוד. אמרתי מייד: זה בח'טיאר. בח'טיאר הם שטיחים הנארגים על־ידי שבט נוודים פרסי עני מאוד. מאפיין אותם עיצוב פראי ובדרך־כלל, הגוון של החוט אינו זהה, כי השבט כל־כך עני, שאין לו כסף לשמור חוטים במלאי. אז הוא משלים עם מה שיש. צורת האריגה היא פראית ובל־תי מסוגננת, וכך קל לזהות את השטיחים. אז אם תרצי פעם לקנות שטיח פרסי תבו־אי אלי, תשמעי עצה.

● למיום אני רוצה לשאול אותך על פרשה הלוטה עד היום בערפל: פרשת המשא־ומתן בין אצ"ל ו־שירות הביון של מסוליני, שנת־שפה בזמנו על־ידי העיתונאי חביב כנען.

כן, הוא חשף את הפרשה בשנות השי־שים. דובר לא באצ"ל כאם בפלג של שט־רן. אצ"ל חשד כי שטרן ואנשיו מנהלים משא־ומתן עם האיטלקים. ביקשתי לבדוק את המידע. נפגשתי עם סוכן שתיווך בין האיטלקים ובין שטרן. הוא הראה לי טיו־טות שלדעתי היו מזוייפות. הודעתי ל־רזיאל כי אין יסוד למסמכים, ולדעתי מנ־סים להוליך אותנו שולל.

● מי לדעתך הפיין את הסי־פור? מי היה מעוניין לקשור את שטרן עם מסוליני?

בתוך אצ"ל טענו ששטרן ואנשיו הם כל־כך אנטי־בריטיים, שהם מוכנים ללכת עם האיטלקים נגד הבריטים. יתכן גם, שאצ"ל רצה להכתים את אנשי שטרן כדי שלא תהיה אליהם נהירה של אנשי אצ"ל. ויתכן כי הסוכן, שהיה סוכן כפול, ושעבד בשביל אצ"ל וגם בשביל סוכנות הביון האיטלקי, ניסה להוציא מאיתנו כסף.

● מי היה הסוכן?

איננו יכול להגיד לך את שמו.

● האם הוא חי עדיין?

לא. הוא נפטר לפני שנתיים. לא שמר־תי איתו על קשר בשנים האחרונות, ולא אמסור לך מידע אודותיו. האיש טען, מכל מקום, שהוא מנסה להפגיש נציגים של שטרן עם שירות הביון האיטלקי. אגב, אם מזכירים שירות ביון, אני רוצה לספר לך כי הסופר ג'ון לה־קארה, כותב את ספרי הריגול שלו על יחידת אס־איי־אס, שאני נמניתי עם אנשיה.

(המשך מעמוד 23)

ציטטו שם את תמיר — הכניעה את המורדים, ועכשיו השתרר שקט."

מר תמיר לא ידע — אולי לא רצה לדעת — שהיד החזקה של שילטון הגנ־רלים לופתת את גרונו של כל אחד מ־28 מיליון תושבי־ארגנטינה, אם רק אינו לובש מדי־חאקי: אסור לבקר את המישטר, אסור להתאסף, אסור להתלונן.

„צאו לרחובות הערים ושיפטו בעצמ־כם," כתב מר תמיר, לשימחתם של ראשי המישטר הצבאי, המתאמץ לשכנע את העולם שכל הנאמר נגדו הוא שקר, „נפסקו החטיפות, נפסקו לגמרי. אם לא המערכה נגד ארגנטינה, מערכה שפתח בה יעקב טימרמן בעזרת מיפלגה מסויי־מת בארצות־הברית, כל העניין הזה (אי־קיום זכויות־האדם בארגנטינה) היה נש־כח מזמן."

אבל לשקר יש רגליים קצרות. קצרות מאוד. אין שקט בארגנטינה — אפילו לא רגע אחד. החטיפות לא נפסקו. כדי להי־וכח בכך אין צורך אפילו לצאת לרחו־בות. די לפתוח עיתון יומי.

מתחת לדיבורי הקילוסין וההלל של נחמן תמיר, בדיוק מתחת לרשימה ה־מצטטת אותו, הודיע העיתון כרוניקה: „נחטפו חברי־פרלמנט־לשעבר ופרופסור."

קשה להגן על מישטר צבאי. בוודאי שקשה להגן על מישטר צבאי בדרום־אמריקה. קשה וגם מצחיק. מי שעושה זאת, הולך, כנראה, שולל אחרי הפילו־סופיה הפרימיטיבית של הגנרלים בתת־יבשת זו: הם לקחו על עצמם, כך הם אומרים, לבלום את חדירתה של הדוקט־רינה הקומוניסטית לאמריקה הלאטינית.

בארגנטינה מתבטאת פילוסופיה זו כך: הקומוניזם, כידוע, עולה משורות הפוע־לים. אם לא יהיו פועלים תימנע סכנת־הקומוניזם. כדי שלא יהיו פועלים, יש להשתית את הכלכלה על החקלאות.

נאצים

ממישפחות טובות

דה ידיעה, שפורסמה בגדול עיתו־ני־הצהריים של בואנוס־איירס, הד־הימה את הציבור. „אירגון נאצי פועל בגלוי בארגנטינה. חברי האירגון לובשים מדים הדומים לאלה של מרצחי ה־אס־אס." כך דיווח להּ־רסוֹן, שהעתיק רשימה מהעיתון המקומי לוֹס־פרינסיפ־יוס, המופיע מזה 87 שנה בעיר קורדובה.

„קבוצות נאצים מתאמנת בבסיסי־האירגון במקומות שונים," כתב לוס־פרינסיפיוס. העיתון סיפר שבתוך חווה אכסקלוסיבית, הכוללת בניין מפואר ו־מבנים נוספים במחוז קולון (בפרובינ־ציה קורדובה — במרכזה של ארגנטינה), פועל אירגון שממבט ראשון נראה כמו מוסד קאתולי. אך למעשה, נקרא האיר־גון הנוער ההיטלריסטי הארגנטיני.

את האירגון הנאצי מנהל אדם המש־תייך לימין הקיצוני, שהיה פעיל זמן ממושך באירגונים בעלי אופי דתי. ה־אירגון קם בסוף 1980. קבוצות הנוער שלו, הנקראות גייסות הפיהרר, מאורגנות כחיקוי של האס־אס.

העיתון דיווח, שהאירגון מקיים קש־רים עם גורמים ימניים קיצוניים בכל רחבי הארץ. בסניף האירגון במחוז קו־לון מתרכזים בני־נוער מהערים סאנטה־פה, בואנוס־איירס, וקורדובה. הם באים ממישפחות אמידות ומכובדות.

לוס־פרינסיפיוס ידע לציין שהאירגון הנאצי נתמך על־ידי קבוצה כלכלית אר־גנטינית, המקווה שההיטלריזם, עם ה־„סוציאליזם הלאומי" שלו, יהפוך בשנים הקרובות לשיטה הפוליטית התקינית ב־חלק ניכר של האמריקה הדרומית.

למחרת פירסום רשימה זו, חזר עיתון־הצהריים לה רסון לעניין האירגון ה־נאצי, וסיפר כי פירסום הידיעה גרם לה־דים רבים ולהתרגשות בחוגי השילטון. העיתונאי שפירסם את הגילוי נקרא ל־חקירה במישטרה. גם מפקד הארמייה ה־ארגנטינית השלישית, המוצבת בקורדו־בה, ציווה לחקור את העיתונאי.

יומיים אחרי שהתפוצצה הפרשה פיר־סמה מיפקדת־הצבא של הארמייה השלי־שית, שלא נמצא אפילו זכר לנאצים ב־מקום שבו היה קיים, כאילו מטה־האיר־גון. הפרשה נמחקה.

לא ראש־הממשלה ולא הנשיא דרשו חקירה בעניין. גם ראשי הקהילה היהו־דית בבואנוס־איירס שתקו.

באותו שבוע עצמו פירסמו עסקני הקהילה גינוי חריף לברית־המועצות, על כך שהיא מונעת מיהודים להגר לישראל.

גם אם אינך מיצא במיליונים...

עסקות ענק של יצוא ויבוא מתגבשות ומתבצעות במשרדינו.

בעסקותיך נטפל באותה מידה של אחריות ומקצועיות:

- בדיקת שווקים ולקוחות פוטנציאלים.
- הדרכה בהליכים הבנקאיים של העסקה.
- רשת ענפה של שלוחות בנק הפועלים ולמעלה מ-1,000 בנקים קורספונדנטים מהידועים בעולם, יסייעו בקידום עסקתך.
- מימון לכל אחד משלבי עסקת היצוא.

הכנס לאחד מסניפי הבנק בכל רחבי הארץ; הקס את הגשר הבינלאומי שלך, איתנו.

נצל את הגשר הבינלאומי

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

כ"ה טבת תשמ"ב, 20.1.1982
76 עמודים
מיספר 2316 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

הזה

בן האופה מתל־אביב מתחתן עם הרוזנת האמריקאית

עמי וזינסקי
וכריסטינה
פאולוצי

סינדרלה ממין זכר